

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

39'uncu Birleşim 17 Aralık 2021 Cuma

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi 'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve turnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

Sayfa
254

II.- GELEN KÂĞITLAR

260

III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

261

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkanı Mustafa Şentop'un, dünyanın içinden geçtiği zorlu süreçte ülkemizin büyüme hedefli bütçesinin oluşmasında emeği geçen bütün siyasi partilerin milletvekillerinin çok önemli bir görevi yerine getirdiğine, bütçe görüşmeleri sırasında zaman zaman gerilimler yaşandığına ve milletin şahit olduğu nahoş durumlar için üzüntülerini belirtmek istediğine, bugünkü görüşmelerin Gazi Meclise yakışır üslupla, vakarla tamamlanmasını temenni ettiğine, gerek Komisyon ve gerekse Genel Kurul aşamalarında çalışmalara katılan bütün Meclis Başkan Vekillerine, Divan üyelerine, Grup Başkanlarına ve Başkan Vekillerine, milletvekillerine, bakanlara, bürokratlara ve Meclis çalışanlarına fedakârca çalışmalarından dolayı teşekkür ettiğine ve 2022 yılı bütçesinin milletimiz ve devletimiz için hayırlar getirmesini Cenab-ı Hak'tan niyaz ettiğine ilişkin konuşması

261:262

251

**IV.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN
DİĞER İŞLER****262, 319, 338, 349, 370,
372***A) KANUN TEKLİFLERİ*262:316, 319:337,
338:342, 349:366,
370:371, 372:384

1.- 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/283) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 281)

262:316, 319:337,
338:342, 349:366,
370:371, 372:384

2.- 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/282), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller (Gider ve Gelir Cetvelleri), 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2020 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 194 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2020 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2020 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/1690) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 282)

262:316, 319:337,
338:342, 349:366,
370:371, 372:384**V.- SATAŞMALAR İLİŞKİN KONUŞMALAR****316, 337, 366**

1.- İstanbul Milletvekili Mehmet Akif Hamzaçebi'nin, İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

316:317

2.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un, İstanbul Milletvekili Mehmet Akif Hamzaçebi'nin sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

317:318

3.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, Adana Milletvekili Jülide Sarıeroğlu'nun 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerinde şahsı adına yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

337:338

4.- Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın, Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile

282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerinde şahsı adına yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine ve AK PARTİ Genel Başkanına sataşması nedeniyle konuşması 366:368

5.- Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması 368:369

VI.- DİSİPLİN CEZASI İŞLEMLERİ 342

1.- İstanbul Milletvekili Saliha Sera Kadıgil Sütlü'ye TBMM İktüzüğü'nün 160'ıncı maddesinin 6'ncı bendi ile 163'üncü maddesi uyarınca kınama cezası verilmesi 342:348

VII.- AÇIKLAMALAR 369

1.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerinde yürütme adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 369:370

VIII.- OYLAMALAR 372

1.- (S. Sayısı: 281) 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin oylaması 372:384

2.- (S. Sayısı: 282) 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin oylaması 372:384

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 11.00'de açılarak dokuz oturum yaptı.

2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/283) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 281), 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/282), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller (Gider ve Gelir Cetvelleri), 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2020 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 194 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2020 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2020 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/1690) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu'nun (S. Sayısı: 282) görüşmelerine devam edilerek 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin maddeleri kabul edildi.

Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş, Şanlıurfa'da cezaevinde tutulan 25'inci ve 26'ncı Dönem Milletvekili Behçet Yıldırım'ın Türkçe öğretmeni olan eşi Mukadder Yıldırım'ın açığa alındığına ve iktidarın bu haksızlıktan, hukuksuzluktan ve zulümden vazgeçmesi gerektiğine,

İstanbul Milletvekili Engin Altay, Mersin Milletvekili Olcay Kılavuz'un 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 16'ncı maddesi üzerinde MHP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 16'ncı maddesi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Ankara Milletvekili Levent Gök, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 16'ncı maddesi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Engin Altay, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın satışına nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu, Cumhurbaşkanı tarafından açıklanan asgari ücrete ve Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati'nin 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 16'ncı maddesi üzerinde yapılan soru-cevap işlemi sırasında yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, Cumhurbaşkanı tarafından açıklanan asgari ücrete ve Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati'nin 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 16'ncı maddesi üzerinde yapılan soru-cevap işlemi sırasında yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç, Cumhurbaşkanı tarafından açıklanan asgari ücrete ve Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati'nin 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 16'ncü maddesi üzerinde yapılan soru-cevap işlemi sırasında yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Engin Altay, Cumhurbaşkanı tarafından açıklanan asgari ücrete ve Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati'nin 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 16'ncı maddesi üzerinde yapılan soru-cevap işlemi sırasında yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Cumhurbaşkanı tarafından açıklanan asgari ücrete ve Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati'nin 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 16'ncı maddesi üzerinde yapılan soru-cevap işlemi sırasında yaptığı konuşmasındaki bazı ifadeleri ile İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu, İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç ve İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Abdullah Güler, Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzıılmaz'ın 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin 2'nci maddesi üzerinde şahsı adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Engin Altay, İstanbul Milletvekili Abdullah Güler'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Engin Altay, Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati'nin 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin 2'nci maddesi üzerinde yapılan soru-cevap işlemi sırasında yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Engin Altay, İstanbul Milletvekili Ümit Beyaz'ın 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin 3'üncü maddesi üzerinde İYİ Parti Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun satışma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın satışma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın satışma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş, Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati'nin 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin 3'üncü maddesi üzerinde yapılan soru-cevap işlemi sırasında yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati'nin 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin 3'üncü maddesi üzerinde yapılan soru-cevap işlemi sırasında yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, Eskişehir Milletvekili Metin Nurullah Sazak'ın 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin 4'üncü maddesi üzerinde MHP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Manisa Milletvekili Özgür Özel,

İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu,

Gaziantep Milletvekili Mahmut Toğrul,

Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül;

Ankara Milletvekili Sadir Durmaz'ın babası Hacı İbrahim Durmaz'ın vefatına,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin 5'inci maddesi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin 5'inci maddesi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine, Hükûmetin maaşları asgari ücretin altında kalan emekliler ile ücretli ve sözleşmeli öğretmenler için de gerekli adımları atmasını beklediklerine ve asgari ücretin kur farkından ve enflasyondan kaynaklanan gelir kaybını ortadan kaldırmak bakımından üç aylık periyotlarda değerlendirilmesini önerdiklerine,

Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin 5'inci maddesi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ve emekliler, memurlar ve diğer çalışanlar açısından gerekli tedbirlerin vakti geldiği zaman alınacağına inandıklarına,

Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin 5'inci maddesi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, Bolu Milletvekili Fehmi Küpçü'nün 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin 6'ncı maddesi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş, Bolu Milletvekili Fehmi Küpçü'nün 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin 6'ncı maddesi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Kahramanmaraş Milletvekili Mahir Ünal, Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu, cumhuriyet tarihinin en büyük kur krizi nedeniyle bütçenin yüzde 40'ının Mecliste henüz oylanmadan tükendiğine, Merkez Bankası tarafından açıklanmadan bir gün önce faiz kararının Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati'nin kardeşi tarafından bilinip kamuoyuyla paylaşılmasının vahim bir durum olduğuna, politika faizinin siyasi baskılarla düşürülmesinin döviz kuruyla beraber enflasyonu da yükselttiğine ve Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati'nin 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin 2'nci maddesi üzerinde yapılan soru-cevap işlemi sırasında yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül, 2022 yılı bütçesinin hayırlar getirmesini Cenab-ı Allah'tan niyaz ettiğine,

Kahramanmaraş Milletvekili Mahir Ünal, faiz harcamalarının payının düşürülmesinin eğitime, sağlığa ve sosyal yardımlara ayrılan kaynağı artırdığına,

Balıkesir Milletvekili Fikret Şahin, kamu-özel iş birliği projelerinin ödemelerinin dövizle yapılmasına ve Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati'nin Türk Telekom Yönetim Kurulu üyeliğinin hâlen devam edip etmediğini öğrenmek istediğine,

İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir, Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati'den hamaset yerine muhalefetin dile getirdiği ve vatandaşların çözüm bekleyen sorunlarına bütçeden kaynak aktarılmasını beklediklerine,

Kayseri Milletvekili Dursun Ataş, Kayseri'nin hızlı tren sorununa,

Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın, 2022 yılı bütçesinin ve Cumhurbaşkanının açıkladığı asgari ücretin hayırlı olmasını dilediğine,

Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker, Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun bütçe görüşmelerinin ilk gününde Meclis kürsüsünde yaptığı el hareketinin bir önceki gün İzmit Belediyesinin kafe açılışında belediyenin basın danışmanı tarafından tekrarlandığına ve 2022 yılı bütçesinin ve açıklanan asgari ücretin hayırlı olmasını dilediğine,

Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel, kamu-özel iş birliği projelerine ne kadar kaynak ayrıldığını öğrenmek istediğine,

Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun, eşel mobil sisteminin sıfırlanmasının akaryakıtta büyük zamlar yapılması endişesini beraberinde getirdiğine; Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati'den dolardaki artışa istinaden ne büyüklükte bir ek bütçe düşünüldüğünü, ekmek ve gıda fiyatlarındaki artış nasıl önlemeyi planladıklarını ve ASELSAN'ın satışına ilişkin soru işaretleri yaşanırken Türkiye'nin Doha Büyükelçiliğinde ASELSAN Yönetim Kurulu üyelerinin fotoğrafının yayınlanmasını nasıl açıkladığını öğrenmek istediğine,

Adana Milletvekili Orhan Sümer, Adana'daki sosyal ve nakdî yardıma muhtaç ailelere, unvan sahibi olmayan devlet memurlarının maaşlarına, ek bütçede çiftçilere yapılacak doğrudan nakdî yardım katkısının veya desteklemelerle ilgili bir oran artışının olup olmadığını öğrenmek istediğine,

İzmir Milletvekili Serpil Kemalbay Pekközegü, Cumartesi Annelerine,

Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu, Cumhuriyet Halk Partisi iktidara geldiğinde ilk ayda kadınlar için neler yapacaklarına,

İstanbul Milletvekili Arzu Erdem, kedi ve köpek mamalarına uygulanan KDV oranına,

Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati, 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin on birinci gün görüşmelerine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül, İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın yaptığı açıklaması sırasında Milliyetçi Hareket Partisine,

İstanbul Milletvekili Engin Altay, Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün satışına nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine,

Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın yaptığı açıklaması sırasında Halkların Demokratik Partisine,

İstanbul Milletvekili Engin Altay, Bolu Milletvekili Arzu Aydın'ın 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 16'ncı maddesi üzerinde şahsı adına yaptığı konuşması sırasında şahsına,

Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine,

İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 16'ncı maddesi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşması sırasında Halkların Demokratik Partisine,

İstanbul Milletvekili Engin Altay, Şanlıurfa Milletvekili Zemzem Gülender Açıanal'ın 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin 2'nci maddesi üzerinde şahsı adına yaptığı konuşması sırasında CHP Genel Başkanına,

Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzylmaz, İstanbul Milletvekili Abdullah Güler'in yaptığı açıklaması sırasında şahsına,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, Konya Milletvekili Selman Özboyacı'nın 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin 3'üncü maddesi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine,

Konya Milletvekili Selman Özboyacı, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, Konya Milletvekili Selman Özboyacı'nın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına,

Konya Milletvekili Selman Özboyacı, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, Konya Milletvekili Selman Özboyacı'nın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında CHP Genel Başkanına ve şahsına,

Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin 3'üncü maddesi üzerinde şahsı adına yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine,

Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül, Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin 3'üncü maddesi üzerinde şahsı adına yaptığı konuşması sırasında Milliyetçi Hareket Partisine,

Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına,

Denizli Milletvekili Gülizar Biçer Karaca, Trabzon Milletvekili Bahar Ayvazoğlu'nun 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin 4'üncü maddesi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine ve CHP Genel Başkanına,

Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal, Trabzon Milletvekili Bahar Ayvazoğlu'nun 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin 4'üncü maddesi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine,

Siirt Milletvekili Meral Danış Betaş, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin 5'inci maddesi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşması sırasında Halkların Demokratik Partisine,

Muğla Milletvekili Süleyman Girgin, Muğla Milletvekili Yelda Erol Gökcan'ın 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin 5'inci maddesi üzerinde şahsı adına yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine,

Sataşması nedeniyle birer konuşma yaptılar.

Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Haydar Akar,

Hatiplerin bir milletvekilini veya bir grubu rencide, tahrik ve tahkir edici sözlerden uzak durması gerektiğine, kendisini İç Tüzük'ün 67'nci maddesini uygulamak zorunda bırakacak davranışlardan ve sözlerden kaçınılmasını rica ettiğine ve İç Tüzük'ün 69'uncu maddesine istinaden Başkanın açıklama ve cevaplar için aynı oturum içinde olmak üzere söz verme zamanını takdir etmesi nedeniyle önceki oturumdaki olaylara ilişkin başka bir milletvekiline söz vermeyeceğine,

Babası vefat eden Ankara Milletvekili Sadır Durmaz'a ve ailesine Başkanlık Divanı olarak sabırlar dilediklerine,

Asgari ücret artışının toplumsal bir beklentiyi karşılayacağına ve bu konuda bütün grupların uzlaşî hâlinde olmasının güzel bir olay olduğuna,

Bugüne kadar bütçe görüşmelerine katkı sağlayan tüm siyasi parti Grup Başkan Vekillerine, milletvekillerine, bakanlara, bürokratlara, Başkanlık Divanı üyelerine ve emeği geçen tüm personele teşekkür ettiğine,

İlişkin birer açıklamada bulundu.

Alınan karar gereğince, 17 Aralık 2021 Cuma günü saat 14.00'te toplanmak üzere 02.55'te birleşime son verildi.

Haydar AKAR

Başkan Vekili

Rümeysa KADAK

İstanbul

Kâtip Üye

Bayram ÖZÇELİK

Burdur

Kâtip Üye

İshak GAZEL

Kütahya

Kâtip Üye

Şeyhmus DİNÇEL

Mardin

Kâtip Üye

Emine Sare AYDIN

İstanbul

Kâtip Üye

II.- GELEN KÂĞITLAR

No: 55

17 Aralık 2021 Cuma

Milletvekili Teklifleri

1.- Denizli Milletvekili Gülizar Biçer Karaca'nın; Kamu Avukatlarının Haklarının İyileştirilmesi ve Bazı Kanun Hükmünde Kararnelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/4029) (Adalet ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.12.2021)

2.- Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal'ın; İstiklal Madalyası Verilmiş Bulunanlara Vatani Hizmet Tertibinden Şeref Aylığı Bağlanması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4030) (İçişleri; Milli Savunma ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.12.2021)

3.- Erzurum Milletvekili İbrahim Aydemir ve 91 Milletvekilinin; Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4031) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.12.2021)

17 Aralık 2021 Cuma

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.02

BAŞKAN: Mustafa ŞENTOP

KÂTİP ÜYELER: Şeyhmus DİNÇEL (Mardin), Enez KAPLAN (Tekirdağ)

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 39’uncu Birleşimini açıyorum.(x)

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkanı Mustafa Şentop’un, dünyanın içinden geçtiği zorlu süreçte ülkemizin büyüme hedefli bütçesinin oluşmasında emeği geçen bütün siyasi partilerin milletvekillerinin çok önemli bir görevi yerine getirdiğine, bütçe görüşmeleri sırasında zaman zaman gerilimler yaşandığına ve milletin şahit olduğu nahoş durumlar için üzüntülerini belirtmek istediğine, bugünkü görüşmelerin Gazi Meclise yakışır üslupla, vakarla tamamlanmasını temenni ettiğine, gerek Komisyon ve gerekse Genel Kurul aşamalarında çalışmalara katılan bütün Meclis Başkan Vekillerine, Divan üyelerine, Grup Başkanlarına ve Başkan Vekillerine, milletvekillerine, bakanlara, bürokratlara ve Meclis çalışanlarına fedakârca çalışmalarından dolayı teşekkür ettiğine ve 2022 yılı bütçesinin milletimiz ve devletimiz için hayırlar getirmesini Cenab-ı Hak’tan niyaz ettiğine ilişkin konuşması

BAŞKAN – Gündeme geçmeden önce birkaç hususu ifade etmek istiyorum.

(CHP Genel Başkanı ve İzmir Milletvekili Kemal Kılıçdaroğlu’nun Genel Kurul Salonu’nu teşrifî sırasında CHP sıralarından ayakta alkışlar)

BAŞKAN – Bilindiği üzere, Plan ve Bütçe Komisyonumuz 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi’ni uzun saatler süren görüşmeler sonucunda kabul ederek Genel Kurulumuza sevk etmiştir. Bugün yapacağımız kapanış görüşmeleri sonrasında bütçeyi ve kesin hesabı Genel Kurulun oylarına sunacağım.

6 Aralık Pazartesi günü başlayan bütçe görüşmelerini bugün 12’nci gününde sonlandıracağız inşallah. Böylece Plan ve Bütçe Komisyonundaki görüşmeler dâhil bugüne kadar otuz iki günde toplam 374 saat 23 dakika çalışma gerçekleştirildi ve yine, Komisyon aşamasıyla beraber toplam 14.804 sayfa tutanak tutuldu. Elbette, bu sayılar, verilen emeklerin karşılığını tam olarak ifade etmiyor. Bütçe ve kesin hesap kanun tekliflerine ilişkin yasama süreçlerinde görev alan bütün arkadaşlarımızın geceli gündüzlü verdikleri emek, gösterdikleri gayret bu yüce Meclisin tarihinde şerefle yerini almıştır. Ülkemize ve her birimizin bütününe temsil ettiği aziz milletimize hizmet etme onuru ve sorumluluğu göğsümüzde bir nişane olarak duracaktır.

Değerli milletvekilleri, bir devletin bütçesinin iki temel işlevi vardır: Birincisi, insanımızı refaha kavuşturmak; ikincisi de devletimizi ileriye taşımaktır.

(x) 7/4/2020 tarihli 78’inci Birleşimden itibaren, coronavirus salgını sebebiyle Genel Kurul Salonu’ndaki Başkanlık Divanı üyeleri, milletvekilleri ve görevli personel maske takarak çalışmalara katılmaktadır.

Son çeyrek yüzyılda küresel politik krizler ve politikaların yeniden şekillenmesi, sorun alanlarına bir de Covid salgınının eklenmesiyle, dünyanın zorlu bir süreçten geçtiği hepimizin malumudur. Böylesi bir süreçte, ülkemizin büyüme hedefli bütçesinin oluşmasında emeği geçen bütün siyasi partilerin değerli milletvekilleri çok önemli bir görevi yerine getirmişlerdir.

Aziz milletimiz bütçe görüşmelerini çok yakından takip etmektedir. Görüşmeler sırasında zaman zaman gerilimler yaşanmış, fikir ayrılıkları kimi zaman maalesef hoş olmayan şekilde üsluplara yansımıştır. Milletimizin şahit olduğu nahoş durumlar için üzüntülerimi belirtmek isterim. Üslup, çoğu zaman sözden önemlidir, bir vitrindir. Her bir milletvekilimizin şahsında bütün milletimizin temsil edildiğini düşünürsek, bu mukaddes çatı altında bulunan herkesin tavır ve tutumlarının yüce Meclisimizin vakarına yakışır olmasının öneminin, hak ettiği özenin ve hassasiyetin bir kez daha altını çizmek isterim. Tartışılmayacak konu yoktur, insana saygı sebebiyle kullanılmayacak üslup vardır. Bu vesileyle, bugünkü görüşmelerimizin Gazi Meclisimize yakışır bir üslup ve vakarla tamamlanmasını temenni ediyorum.

Gerek Komisyon ve gerekse Genel Kurul aşamalarında çalışmalara katılan, müzakerelere katkı sağlayan bütün Meclis Başkan Vekillerimize, Divan üyelerimize, Grup Başkanlarımıza ve Başkan Vekillerimize, milletvekillerimize, bakanlarımıza, bürokratlarımıza ve Meclis çalışanlarımıza fedakârca çalışmalarından dolayı teşekkür ediyorum.

Bugün görüşmelerini tamamlayacağımız 2022 yılı bütçesinin milletimiz ve devletimiz için hayırlar getirmesini Cenab-ı Hak'tan niyaz ediyorum.

Gündeme geçiyoruz.

Gündemimize göre 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerindeki son konuşmalar yapılacaktır.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/283) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 281) (x)

2.- 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/282), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller (Gider ve Gelir Cetvelleri), 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2020 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 194 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2020 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2020 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/1690) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 282) (x)

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

Sayın milletvekilleri, alınan karar gereğince, bütçe görüşmelerinin sonunda, siyasi parti gruplarına ve İç Tüzük'ün 62'nci maddesi uyarınca, istemi hâlinde, görüşlerini bildirmek üzere, yürütmeye altmışar dakika söz verilecektir. Bu süreler birden fazla konuşmacı tarafından kullanılabilir. İç Tüzük'ün 86'nci maddesine göre yapılacak lehte ve aleyhteki kişisel konuşmalar ise onar dakika olacaktır.

(x) 281, 282 S. Sayılı Basmayazılar ve Ödenek Cetvelleri 6/12/2021 tarihli 28'inci Birleşim Tutanağı'na ektir.

Şimdi siyasi parti grupları, yürütme ve şahısları adına söz alanların adlarını sırasıyla okuyorum:

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Konya Milletvekili Sayın Mustafa Kalaycı ile İstanbul Milletvekili Sayın İsmail Faruk Aksu.

Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekilleri Siirt Milletvekili Sayın Meral Danış Beştaş ile İstanbul Milletvekili Sayın Hakkı Saruhan Oluç.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Mehmet Akif Hamzaçebi ile İstanbul Milletvekili Sayın İlhan Kesici.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Genel Başkan Vekili ve İstanbul Milletvekili Sayın Numan Kurtulmuş ile Grup Başkan Vekili ve Kayseri Milletvekili Sayın Mustafa Elitaş.

İYİ Parti Grubu adına Grup Başkan Vekili ve Samsun Milletvekili Sayın Erhan Usta ile Grup Başkanı ve Bursa Milletvekili Sayın İsmail Tatlıoğlu.

Şahsı adına, lehte olmak üzere Adana Milletvekili Sayın Jülide Sarıeroğlu.

Yürütme adına Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Fuat Oktay.

Şahsı adına, aleyhte olmak üzere Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkan Vekili ve Sakarya Milletvekili Sayın Engin Özkoç.

Şimdi Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına ilk söz Konya Milletvekili Sayın Mustafa Kalaycı'ya aittir.

Buyurun Sayın Kalaycı. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz otuz dakikadır.

MHP GRUBU ADINA MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2022 Yılı Bütçe Kanunu Teklifi ve 2020 Yılı Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz aldım. Bu vesileyle sizleri ve ekranları karşısında bizleri izleyen aziz milletimizi hürmetle selamlıyorum.

Konya'da gerçekleştirilen Hazreti Mevlâna'nın 748'inci Vuslat yıldönümü Uluslararası Anma Törenleri'nin son gününde bu akşam Şebiarus merasimi icra edilecektir. Bu vesileyle Hazreti Mevlâna'ya rahmetle, minnetle, şükranla anıyor, Şebiarus'un hayırlara ve güzelliklere vesile olmasını Cenab-ı Allah'tan niyaz ediyorum. Vuslat törenlerinin bu yılki ana teması "irfan vakti" olarak belirlenmiştir. Hazreti Mevlâna diyor ki: "Bütün ilimlerin aslı, insanın kendisini bilmesidir. İlim aklı mesken tutarken irfan kalbin bekçisidir. İlim yüksek rütbelere, şerefli mevkiler kazandırır. Bunu ahirette kalıcı hâle getiren irfandır." İmam Gazali der ki: "Akıllı bir kenara bırakıp sırf eskileri taklitle yetinmeye çağırınlar cahil, sadece akılla iktifa edip Kur'an ve sünnetin ışığından yararlanamayan da aldanandır. Hamdolsun, biz bu iki cevheri irfanla birleştiren Müslüman Türk milletiyiz. Bizim medeniyetimiz ilim, irfan, bilgi ve hikmet medeniyetidir.

Değerli milletvekilleri, devlet ve siyasetin varoluş gayesi insana hizmettir. Siyasi hedefler milletimizin millî ve manevî değerleriyle birleşmedikten sonra, söylenen hiçbir söz millet vicdanında karşılık bulmayacaktır. Siyaset, demokratik bir rekabettir ama millete rağmen siyaset antidemokratiktir. Milliyetçi Hareket Partisinin siyaset anlayışının merkezinde millet vardır. Biz, siyaseti, milletin huzur ve refahının teminine yönelik politikalar geliştirilmesinin yolu olarak görmekteyiz.

İnsan, yaratılmışların en şerefelisidir. Biz bütün vatandaşlarımızı büyük Türk milleti ailesinin ayrılmaz bir parçası olarak bütünüyle kucaklayan bir siyasi anlayışın temsilcisiyiz. Milliyetçi Hareket Partisi, Türkiye merkezli yeni bir medeniyet ve yeni bir dünya tesis etme anlayışını kendisine siyasi misyon olarak kabul etmiştir. Bu misyon hem Türkiye'yi lider ülke konumuna taşıyacak hem de bütün mazlum milletlerin hür ve onurlu bir şekilde yaşamasına vesile olacaktır.

Partimiz, temel görüş ve ilkelerine bağlı kalarak dünyadaki değişimi ve gelişimi doğru okumak suretiyle program, hedef, politika ve projelerini milletimizin ve insanlığın yararını gözeterek sürekli geliştiren dinamik bir partidir. Ülkemizde güçlü bir üretim ekonomisinin tesisi ve istikrarlı ekonomik büyümenin sağlanması suretiyle üreten, istihdam yaratan ve üretilen değerden her kesimin adil pay almasını sağlayan sosyal refah düzenini oluşturmak, partimizin temel amaçlarından. Partimize ait Üreten Ekonomi Programı da ülkemizin kendi imkân ve şartları ile doğal ve beşerî kaynaklarını dikkate alan, ileri teknoloji kullanan, yenilikçiliği, verimliliği ve istihdamı gözeten, gelirin adil bölüşümünü esas alan, rekabet gücü yüksek üretim ekonomisini tesis etmek ve sosyal dokuyu güçlendirmek amacını taşımaktadır.

Milliyetçi Hareket Partisi olarak, geçmişte uygulanan düşük kur, sıcak paraya yüksek faiz politikalarını devamlı eleştirdik; tüketime, sıcak paraya ve ithalata dayalı politikaların yanlış olduğunu hep söyledik. Türk sanayisinin ithalata bağımlı bir yapıya sürüklendiğini, üretim, istihdam ve ihracat odaklı yeni plan ve programlara ihtiyaç bulunduğunu sürekli dile getirdik. İmalat sanayisinin ithalata bağımlılığının azaltılması, katma değeri yüksek ürün üretilmesi ve ihracatın da bu ürünlere dayalı olarak gerçekleştirilmesi için AR-GE, yenilik ve teknoloji alanında atılım yapılması gerektiğini daima savunduk. Dolayısıyla, Milliyetçi Hareket Partisi olarak, hâlen uygulanmakta olan yatırım, üretim, istihdam ve ihracat odaklı büyüme politikasını ve millî teknoloji hamlesini destekliyoruz.

Ülkemizde yerli ve millî üretimi artırma, stratejik alanlarda dışa bağımlılığı azaltma yönünde politikalar devrededir. Millî teknoloji hamlesinin çıktıları alınmakta olup birçok alanda yerli ve millî üretim artmaktadır. Servo motorlar, CNC tezgâhlar gibi ithal edilen pek çok ürün bugün yerli ve millî imkânlarla üretilebilmektedir. Savunma sanayisi alanında aralıksız devam eden ve her biri milletimizi gururlandıran yerli ve millî üretimlerimiz dış pazarda artan bir ilgi görmüş, birçok ülke satın almak için sıraya girmiştir. Birçoğu Avrupa'nın en büyük ve Türkiye'nin ilk tesisleri olan entegre güneş paneli, grafen, düz cam, sığır jelatini, gipe iplik, sitrik asit ve çinko izabe tesisi gibi birçok fabrika ve tesis yakın tarihlerde açılmıştır. Malzeme teknolojisinde kendini geliştiremeyen toplumlar ancak izin verilen ölçüde gelişebilirler. Türkiye, grafen tesisiyle çok kritik bir hamle yapmış, dünyada grafen maddesini seri üretebilen 10 ülkeden biri olmuştur. Bilim ve teknoloji dünyasının yeni gözdesi olan grafen, bir atom kalınlığında en ince malzeme olup mükemmel bir ısı ve elektrik iletkeni, ışık emme yeteneklerine sahip ve çelikten yaklaşık 200 kat daha güçlüdür. İthalat bağımlılığını azaltmak üzere yıllık 450 bin ton polipropilen üretimiyle ithalatın yüzde 20'sini ikame etmesi hedeflenen tesisin temeli Ceyhan'da atılmıştır. Milletimizin gururu, Türkiye'nin millî otomobili dünyanın da ilgisini çekmekte olup inşallah 2023 yılında yollarda göreceğiz. İthalata en fazla bağımlı olduğumuz enerji alanında "yerli ve millî enerji atılımı" kapsamında çok önemli yatırımlar yapılmaktadır. Türkiye, yenilenebilir enerji kurulu gücünde Avrupa'da 5'inci, dünyada 12'nci konumdadır. Nükleer enerji üretimi 2023 yılında başlayacaktır. Karadeniz'de keşfettiğimiz 540 milyar metre küp doğal gaz da 2023 yılında sisteme bağlandığında enerjide dışa bağımlılığımızı iyice azalacaktır.

Üretimin ve ihracatın kaynağı hâline gelen ve doğrudan istihdam sağlayan organize sanayi bölgeleri Türk sanayisinin gururu hâline gelmiştir. Dünyaya örnek gösterilen organize sanayi bölgelerimizin kazanımlarının korunması ve geliştirilmesi Türk sanayisinin geleceği açısından çok önemlidir.

Değerli milletvekilleri, pandemi, küresel ekonomiye büyük bir darbe vermiştir. Pandeminin yıkıcı etkisi birçok ülkeye nazaran Türkiye'de daha az düzeydedir. Türkiye genel ekonomik toparlanma ve büyüme konusunda diğer ülkelerden pozitif olarak ayrılmıştır. 2020 yılında küresel ekonomi yüzde 3,1 daralırken Türkiye ekonomisi yüzde 1,8 oranında büyümeyi başarmıştır. Bu yılın dokuz aylık döneminde ise ekonomimiz yüzde 11,7 büyümüş olup yılın tamamında da çift haneli büyüme

sağlanacağı şimdiden anlaşılmaktadır. Türkiye güçlü büyüme oranlarıyla dünyada en yüksek büyüme kaydeden birkaç ülke arasında yer almış ve üçüncü çeyrek performansı Türkiye'yi G20 içinde ilk sıraya taşımıştır. Tüm dünyada ham madde temininde yaşanan zorluklara, girdi fiyatlarındaki anormal artışa, navlun fiyatlarındaki keskin yükselişe ve konteyner sıkıntılarına rağmen Türkiye yatırım, üretim, istihdam ve ihracatta yüksek bir performans sergilemektedir. Makine ve teçhizat yatırımları iki yıldır yüksek oranda artmakta olup 2021 yılının dokuz aylık döneminde artış yüzde 27 düzeyindedir. Sanayi üretimi bu yılın on aylık döneminde yüzde 18,6 artmıştır. İmalat sanayi kapasite kullanım oranı kasım ayı itibarıyla yüzde 78,1 seviyesine yükselmiştir.

Türkiye 2021 Küresel İnovasyon Endeksi'nde 10 basamak birden yükselerek tarihindeki en iyi sıralama olan 41'inci sıraya çıkmıştır. Endekste yer alan 132 ülke içinde Türkiye, en büyük sıçrama kaydeden 2'nci ülke olmuştur. İhracat bu yılın on bir aylık döneminde yüzde 33,8 oranında artmıştır. Türkiye'nin dünya ihracatından aldığı pay ilk defa yüzde 1 seviyesini aşmıştır. "İşten çıkarma yasağı kalkınca işsizlik patlayacak." diyenler vardı ama istihdam patladı. İstihdam, ekim ayında 29 milyon 581 bin kişiye ulaşmış, bir yılda 2 milyon 561 bin kişi artmıştır. Ekim ayı itibarıyla mevsim etkilerinden arındırılmış işsizlik oranı yüzde 11,2; genç işsizlik oranı yüzde 20,1; atıl iş gücü oranı ise yüzde 22,8 olup hâlen yüksektir. Ama geçen yılın aynı ayına göre işsizlik oranı 1,9 puan; atıl iş gücü oranı 2,9 puan; genç işsizlik oranı ise 4,9 puan düşmüştür. İşsizlik oranındaki bu düşüş neden görmezden gelinmektedir? Yatırım, üretim ve ihracata dayalı büyüme işsizlik oranlarını daha da düşürecektir.

"Türkiye İstatistik Kurumu iş gücü istatistikleri ankete dayanıyor, yanlış." diyenler, peki, somut verilere ne diyecektir? Sosyal Güvenlik Kurumunun eylül ayı verilerine göre, aktif sigortalı sayısı bir yılda 1 milyon 722 bin kişi, zorunlu sigortalı sayısı ise bir yılda 1 milyon 441 bin kişi artmıştır. Sosyal Güvenlik Kurumuna bildirilen iş yeri sayısında da 132 bin 531 adet artış bulunmaktadır. 500 ve üzeri sigortalı çalıştıran iş yeri sayısı 285, bin ve üzeri sigortalı çalıştıran iş yeri sayısı 72 adet artmıştır.

TOBB verilerine göre, 2021 yılının on bir ayında kurulan şirket sayısı yüzde 7,6 artarken kapanan şirket sayısındaki artış yüzde 1,8 olmuştur.

Turizm gelirleri, bu yılın dokuz aylık döneminde yüzde 107 artmıştır. Türkiye, küresel turizmden aldığı payla Akdeniz havzasındaki ülkeleri ve tarihte ilk kez İspanya'yı geride bırakmıştır.

Ödemeler dengesi iyileşmektedir. Ağustos, eylül ve ekim aylarında toplam 5,7 milyar dolar cari fazla elde edilmiş ve bu yılın on aylık döneminde ise cari işlemler açığı yüzde 70,5 oranında; 20,2 milyar dolar azalmıştır.

Bütçe performansı çok olumludur. Kasım ayında 32 milyar lira bütçe fazlası; 47,3 milyar lira faiz dışı fazla verilmiş ve bu yılın on bir aylık döneminde bütçe açığı yüzde 64,8 oranında azalmıştır. Aynı dönemde, geçen yıl 3 milyar lira açık veren faiz dışı denge, bu yıl 125,4 milyar lira fazla vermiştir. Bütçe açığının millî gelire oranının yüzde 1,5 düzeyinin de altında kalması beklenmektedir. Bu oranın dünyada ortalama yüzde 7,9; gelişmekte olan ülkelerde yüzde 6,6 olması beklenmektedir. Bu da ülkemizin kamu maliyesinde güçlü duruşunu göstermektedir.

AB tanımlı borç stokunun gayrisafı yurt içi hasılaya oranı, 2021'in ikinci çeyreğinde yüzde 38,4'e inmiştir. AB üyesi ülkelerde bu oran ortalama yüzde 91'dir. Türkiye kamu borçluluğu, reel sektör borçluluğu ve hane halkı borçluluğu bakımından benzer ülke ortalamalarının oldukça altında, düşük bir riskliliğe sahiptir. Bankacılık sektörünün takipteki alacaklılar oranı önceki yıl yüzde 5, geçen yıl yüzde 4 iken bu yıl ekim ayında yüzde 3,5; hâlihazırda yüzde 3,2 düzeyine kadar inmiştir. Aynı şekilde, protestolu senet ve karşılıksız çeklerde de pandemi öncesine göre ciddi azalma bulunmaktadır.

Tüm bu gelişmelere karşın, son günlerde döviz kurlarında yaşanan oynaklıklar ekonomik gerçeklerle bağdaşmamaktadır. Türkiye ekonomisinin bazı yapısal zaafı olsa da bunlar dövizdeki turmanın bahanesi değildir, olamayacaktır. Manipülatif, spekülatif işlem yapanlar kimlerdir ya da hangi sermaye gruplarıdır? Döviz talebini artıranlar, güvensizlik pompalayanlar kimlerdir? Bunlar, mutlaka açıklanmalıdır. Devlet Denetleme Kurulunca yapılan incelemenin hızla tamamlanarak sonuçlarının açıklanmasını bekliyoruz. Türkiye’yi “kur-faiz-enflasyon” şeytan üçgeninde boğmaya çalışanlar açığa çıkarılmalı ve hesap sorulmalıdır.

Türkiye ekonomisiyle ilgili endişe ve karamsarlık havası yaymak, kriz ve kaos ortamı oluşturmak için var gücüyle uğraşanlar bulunmaktadır; hep aynı yöntemler, malum ezberler, klişe sözler, şablon ifadeler sürekli devrededir. Bunlara kalsa, Türkiye, bugüne kadar defalarca batmış, bitmiş, tükenmiş ve yerle yeksan olmuştu. Ekonomiye yönelik yıkıcı söylemler çok dikkat çekici ve düşündürücüdür. Karanlık bir kampanya yürütülmektedir. Dönemsel ekonomik ve sosyal sorunlardan rektör atama ve yurt sorununa hatta salgın, deprem ve orman yangınlarına varıncaya kadar her olaydan sokak hareketi çıkarmak için çırpınanların varlığı bir gerçektir. Son günlerde de sokakların terörizme teslimini alçakça düşleyenler bulunmaktadır. Engin bir sağduyuya sahip Türk milleti bugüne kadar tezgâhlanan oyunlara gelmemiş, sokak çağrılarına prim vermemiştir. Daha önce de yaşadığımız üzere, kur ve faiz üzerinden ekonomimize saldıranların neyi amaçladıkları, nereye ulaşmak istedikleri vicdan sahibi her insanımızın malumudur. İşgal girişimiyle yapılamayan, darbe teşebbüsüyle başarısız olan, terör saldırılarıyla ulaşılamayan hain süreç ekonomik saldırılarla, toplumsal hareketlenmelerle tamamlanmak istenmektedir. Toplumsal barış ve huzur ortamımızı bozmak için çalışanlara ne devletimiz ne de milletimiz müsaade edecektir. Türk milleti, küstahça “Türkiye ekonomisini tamamen yıkarım, yok ederim, ki daha önce yaptım.” diyen, Türkiye’deki iktidarı değiştirecekleri söyleyen emperyalist güçleri ve taşeronu olan terör örgütlerini çok iyi bilmektedir. Bilinmelidir ki döviz ve faiz üzerinden Türkiye ekonomisini sıkıştırma girişimleri yine sonuçsuz kalacaktır, Türkiye’yi teslim alamayacaklar, Türk milletini yolundan çeviremeyeceklerdir. Cumhuriyet vatan nöbetindedir, Türk milletinin bağımsızlık onurunu yere düşürmeyecektir.

Değerli milletvekilleri, Türk milleti asil ve alicenap bir millettir. Milletimiz inancımız kaynaklı kanaat ve şükür erdemine sahiptir; insanımıza hatırını sorunca “Allah’a şükür, iyiyim.” der, esnafımıza işlerinin nasıl olduğunu sorunca “Allah bin bereket versin, bugünümüze şükür.” cevabını verir ama insanımızın omuzuna çöken ağırlığın, yüklendiği külfetin samimiyetle farkındayız. Kur ve fiyat artışlarından kaynaklanan olumsuzlukları görüyor, üst üste gelen fiyat artışları nedeniyle özellikle dar ve sabit gelirli vatandaşlarımızın sıkıntı çektiğini biliyoruz; fahiş fiyatlardan dert yananlara hak veriyor ve onları anlıyoruz.

Tüm dünya pandemi kaynaklı olağan dışı gelişmelerin yaşandığı bir dönemden geçmektedir. Bugün dünyanın en fazla meşgul olduğu ekonomik konuların başında da enflasyon gelmektedir. Dünyanın önde gelen merkez bankaları enflasyonu coronavirüsten daha büyük bir tehdit unsuru olarak görmektedir. Dünyada emtia fiyatları anormal düzeyde artmıştır. Enflasyon ABD’de de son otuz dokuz yılın, Avrupa’da son otuz yılın, Almanya’da son yirmi dokuz yılın, Çin’de son yirmi altı yılın zirvesine çıkmıştır. Enflasyonun geçici mi kalıcı mı olacağı tartışılmaktadır. Ülkemizde de uluslararası fiyat artışlarına bağlı girdi maliyetlerindeki yüksek artışlar ve Türk lirasındaki değer kaybının etkileri fiyatların yüksek seyretmesinde belirleyici olmaktadır.

Ülkemiz enflasyonla mücadele kapsamında önemli adımlar atmaktadır. Fiyat ayarlamalarının yanı sıra vergi indirimleri yapılmaktadır. Bu kapsamda, petrol maliyetindeki yüksek artışlar vatandaşa aynı oranda yansıtılmamaktadır. Doğal gazda maliyetin dörtte üçünü, elektrikte ise yarısını devlet

üstlenmektedir. Elektrik faturalarındaki TRT payı ve Enerji Fonu kaldırılmaktadır. Doğal gaz fiyat artışlarında konutlar hariç tutulmaktadır. Fahiş fiyat artışı yapan fırsatçıların üzerine gidilmektedir. Piyasada darlık yaratıcı, piyasa dengesini ve serbest rekabeti bozucu faaliyetler ile tüketicinin mallara ulaşmasını engelleyici faaliyetlerde bulunanlara yüksek ceza verilmesi konusunda yapılacak düzenlemeyi destekliyoruz, sonuna kadar üzerlerine gidilmelidir. Fiyatları yükseltmek amacıyla fırsatçılık, stokçuluk, karaborsacılık yapan vicdansızlar bilsinler ki sağladıkları haksız kazanç haramdır ve bu kazancın hayrını göremeyeceklerdir.

Fiyat artışları nedeniyle sıkıntı çeken özellikle dar ve sabit gelirli vatandaşlarımızın gelirlerini artıracak, yüklerini azaltacak tedbirler alınmaktadır. Sayın Cumhurbaşkanımızın verdiği müjdeyle net asgari ücretin yüzde 50,4 artırılarak 4.253 liraya yükseltilmesinden, asgari ücretten gelir ve damga vergisinin kaldırılmasından ve işveren yükünün 450 lira azaltılmasından Milliyetçi Hareket Partisi ziyadesiyle memnun olmuştur. Partimizin yıllardır dile getirdiği asgari ücretle ilgili taahhüdü de yerine gelmiş olmaktadır.

Asgari ücretin vergi dışı bırakılmasıyla tarihî bir reforma imza atılmış ve asgari ücrette yapılan tarihî artışla da hayat pahalılığından dolayı zor günler geçiren 10 milyonların duası alınmıştır. Asgari ücret artışı başta muhtar ödeneği, işsizlik maaşı olmak üzere, birçok kesimin gelirine de aynı oranda yansımaya sahiptir. Asgari ücretin vergi dışı bırakılması da tüm çalışanlara maaş artışı olarak yansımaya sahiptir. Söylenecek tek bir söz vardır: Allah razı olsun, devletimize zeval vermesin. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Milliyetçi Hareket Partisi, esnaf ve sanatkârın ve çiftçilerin de desteklenmesi görüşündedir. Asgari ücret artışıyla yükselecek esnaf ve çiftçi BAĞ-KUR primlerinde de indirim yapılmalıdır. Esnafımızın ve KOBİ'lerimizin işletme sermayesi ihtiyacının giderilmesi için uygun kredi imkânları sunulmalıdır. Maliyetleri yüksek oranda artan kamu müteahhitlerine yönelik kolaylık getirilmelidir. AVM ve büyük market zincirlerinin şube açmaları acilen kurallara bağlanmalıdır. Vergi ve oda kaydı olup BAĞ-KUR kaydı olmayan esnafımıza ve çiftçimize geçmiş hizmetleri borçlanabilme hakkı tanınmalıdır. Kamu çalışanlarına ek zam ve refah payı verilmeli, 3600 ek göstergeyle ilgili çalışmada ek gösterge sistemi tüm memurları kapsamalıdır. Yardımcı hizmetlerde çalışanlar genel idare hizmetlerine alınmalı, sözleşmeli, vekil, fahri ve ücretli çalışanlar kadrolu hâle getirilmelidir. Emeklilerin aylıkları geçimlerini sağlayabileceği düzeyde artırılmalı, emeklilerin aylıklarından kesilen katılma payları kaldırılmalı ve emekli aylıkları arasındaki farklılıklar dengeye getirilmelidir. Ayrıca, çıraklık ve staj süreleri hizmetten sayılmalı, emeklilikte yaşı bekleyenlerin yaşadığı mağduriyeti giderecek bir düzenleme yapılmalıdır.

Sayın Cumhurbaşkanımız, çiftçimize kuraklık desteği ödemesinin bu ay yapılacağı müjdesini vermiştir. Desteklerden kesilen 4 milyar liralık vergilerin iadesi ve tohum desteği ödemeleri de çiftçimizin hesaplarına hızla yatırılmalıdır. Çiftçimize mutlaka gübre temin edilmeli, gübre ve yem destekleri daha da artırılmalıdır. Çiftçimize doğrudan TİGEM'den tohum alabilme imkânı verilmelidir. Tarımsal kredi borçları uzun vadeli ve uygun şartlarda yapılandırılmalıdır. Kadın çiftçilerimiz, prim kolaylığı getirilmek suretiyle teşvik edilmelidir. Kırsal kalkınma desteklerinden tüm çiftçilerimizin yararlanabilmesi sağlanmalıdır. Çiftçimizin borsaya ürün tesliminde yapılan hamal kesintisi kaldırılmalıdır. Tarımsal sulamada kullanılan elektrik için mesken tarifesi uygulanmalıdır. Enflasyonla mücadeleyle yönelik tedbirlerin alınmaya devam edileceğine; vatandaşlarımızın gelirlerinde artış sağlayacak, mali yüklerini azaltacak yeni kararlar alınacağına inanıyoruz. Sayın Cumhurbaşkanımızın ve bakanlarımızın da açıklamaları bu yöndedir. Türkiye büyüyen ve güçlenen bir ülkedir. Dönemsel sorunlar geçicidir. Fiyat istikrarı ve finansal istikrar mutlaka sağlanacak, kısa süre sonra her şey eskisinden daha iyi olacaktır.

Değerli milletvekilleri, 2022 yılı bütçesi Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi döneminin 4'üncü bütçesidir. Her alanda hızlı ve etkili karar mekanizmasının işleme gereken günümüz koşullarında, milletimizin onayıyla Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçilerek bu sağlanmış; Türkiye, siyasi istikrara ve özgüvene kavuşmuş, ayak bağlarından kurtulmuştur. Güçlendirilmiş parlamenter sistem ezberi; içi boş, günü kurtarmaya dönük taktik bir adımdır. Türk milleti, parlamenter sistem döneminde yaşadığı siyasi istikrarsızlıkları, hükümet krizlerini, kısa süreli koalisyon ve azınlık hükümetlerini, koalisyon ve milletvekili pazarlıklarını, vesayet odaklarının hükümetlere müdahalelerini, darbe ve darbe girişimleriyle kaybedilen on yıllarını unutmamıştır. Türkiye eskiye dönmeyecek, geriye gitmeyecektir. Siparişle çalışan kamuoyu araştırma şirketlerinin masabaşı anketleri neyi söylerse söylesin 2023 Cumhur İttifakı'nın, Türk milletinin, Türkiye'nin zafer yılı olacaktır.

Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi millî becamızın sigortasıdır. Türkiye, yoğun bir şekilde maruz kaldığı dayatmalara, terör saldırılarına, ekonomik ve siyasi baskılara güçlü bir şekilde karşılık vermiş, her bir saldırıyı püskürtmüş, oyunları bozmuştur. Geleceğin temeli Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle atılmıştır. Türkiye çok yönlü ve insani dış politika anlayışıyla bölgesel gelişmelerin belirleyicisi, küresel düzeyde etkili bir aktör konumuna gelmiştir. Bu süreçte, Türkiye'nin, terörle mücadeledeki kararlılığı, güney sınırimız boyunca bir terör devleti kurmaya dönük asırlık projeyi akamete uğratması, mavi vatan projesindeki akılcı hamleleri, Doğu Akdeniz'deki oyunları boşa çıkarması, Kıbrıs'ı millî rotasına yerleştirme adımları, Karabağ'ın Ermeni işgalinden kurtarılması, Türk dünyasıyla ilgili güçlenen somut iş birliği, savunma teknolojilerinde millî ve yerli üretimler, Ayasofya'nın tüm karşı çıkışlara rağmen ibadete açılması gibi gelişmeler aslında ülkemize yönelik hesap yapanların korkuları ve bahaneleridir. Bilinmelidir ki, Cumhur İttifakı ülkemiz üzerinde hesap yapanların oyunlarını bozmaya devam edecektir. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar) Cumhur İttifakı Türkiye'nin millî birliğini, tarihsel haklarını, ekonomik menfaatlerini, toplumsal huzurunu, bekasını ve refahını temine kararlı ve yeminlidir. Türk milletinin huzur ve refahı için geceyi gündüzüne katan millî ve sağlam bir irade görevinin başındadır. Yolu doğru olanın yükü de ağırdır, bu yük fedakâr yürekler tarafından omuzlanmıştır. Milletler ve medeniyetler mücadelemizde millî ve stratejik gücümüz olan Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle gücümüze güç katacağımız parlak bir gelecek önümüzdedir. Tarih, Türk milletinin destanını tekrar okumaya başlamıştır. Bu destan bitmeyecek, bu devran da böyle gitmeyecektir. 21'inci yüzyıla Türk mührü vurulacak, yeni bir Türk mucizesi yaşatılacak, inşallah, geleceğin süper gücü Türkiye olacaktır. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Konuşmama son verirken 2022 yılı bütçesinin ülkemiz ve milletimiz için hayırlı ve bereketli olmasını diliyorum. Milliyetçi Hareket Partisi olarak bütçenin tümüne de kabul oyu vereceğimizi belirtiyor, sizlere ve aziz Türk milletine saygılarımı sunuyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Şimdi Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına ikinci söz İstanbul Milletvekili Sayın İsmail Faruk Aksu'ya aittir.

Buyurun Sayın Aksu. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz otuz dakikadır.

MHP GRUBU ADINA İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 2022 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2020 yılı Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz aldım. Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin 4'üncü bütçesinin milletimizin birliğine, huzur ve refahına katkı sağlamasını temenni ediyor, sizleri ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Küresel salgına da bağlı olarak dengelerin yeniden şekillendiği bir konjonktürde Türkiye ekonomisinin yükselişini sürdürmesini amaçlayan 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi, orta vadeli programda yer alan makroekonomik hedef, politika ve önceliklerle uyumlu olarak hazırlanmıştır. Bütçe giderlerinin, bir önceki yıl bütçe kanununa göre yüzde 30,1 artışla 1 trilyon 750 milyar 957 milyon liraya çıkması ve gayrisafi yurt içi hasılaya oranının yüzde 22,2 olması öngörülmüştür. Bütçe gelirlerinin yüzde 33,7 artışla 1 trilyon 472 milyar 583 milyon lira, bütçe açığının ise 278 milyar 374 milyon lira olarak gerçekleşmesi planlanmıştır. 2022 yılı bütçesi, ekonomiyi yatırım, üretim, istihdam ve ihracat temelinde büyütmeye ve gelir dağılımı adaletini gözetmeye, bütçe açığı hedefine mali disiplinden taviz vermeden ulaşma ve millî teknoloji hamlesiyle yenilikçiliği yaygınlaştırma hedeflerini desteklemektedir.

Milliyetçi Hareket Partisi olarak, güçlü bir üretim ekonomisinin tesisi ve istikrarlı ekonomik büyümenin sağlanması suretiyle, üreten, istihdam yaratan ve üretilen değerden her kesimin adil pay almasını sağlayan, yoksulu gözetken sosyal refah düzenininin teşekkülünü, dış bağımlılığı azaltmak için millî kaynak potansiyelimizi harekete geçirmeyi öngörüyoruz. “Küresel Güç Türkiye” vizyonumuz, ülkemizin imkân ve kabiliyetleri ile sahip olduğu potansiyelin gerçekçi bir şekilde değerlendirilmesi esasına ve Türk milletini geleceğe birlikte taşıma iradesini ortaya koyan bir siyaset anlayışına dayanmaktadır. İnaniyoruz ki bu bütçe, ülkemizin en ücra köşesinde yaşayan vatandaşlarımızın nitelikli sağlık ve eğitim hizmeti almasına, adil ve hızlı adaletin tecellisine, huzur ve güvenliğin sağlanmasına, kalkınma hedeflerinin desteklenmesine, becamızı koruma kararlılığına, millî ve yerli dirilişe ve lider ülke olma ülkümüzün adım adım gerçeğe dönüşmesine katkı sağlayacaktır.

Konuşmamın başında, ilgili tarafların ittifakıyla karara bağlanarak dün açıklanan yüzde 50,54'lük artışla net 4.253 lira olan yeni asgari ücretin ve asgari ücretin vergi dışı bırakılması kararının toplumsal beklentilere uygun, tarihî önemde olduğunu ve bundan duyduğumuz memnuniyeti ifade etmek istiyorum. İşçimize, işverenimize, devletimize ve milletimize hayırlı olması dileğiyle emek ve katkıları için, başta Sayın Cumhurbaşkanımız olmak üzere, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanımıza, işçi ve işveren temsilcilerine teşekkür ediyorum.

Sayın milletvekilleri, en temel kamu hizmetlerinden biri olan eğitimin ülkemizin her yerinde, milletimizin her ferdi bakımından yaygın ve erişilebilir olması eğitimin ana amaçlarından biridir. Bu kapsamda, eğitime, eğitim yatırımlarına ve eğitim çalışanlarına verilen önemin göstergesi olarak bütçede en çok pay, yüzde 15,6'yla eğitime ayrılmıştır. Böylece, eğitim bütçesi yükseköğretim de dâhil edildiğinde yüzde 29,4 artışla 273,5 milyar liraya yükseltilmiştir.

Türkiye'nin yaşanan zorlu salgın sürecinde yakaladığı başarının arkasında, zamanında alınan tedbirler yanında önemli sağlık yatırımları, teknoloji ve insan gücü kapasitesindeki artış yatmaktadır. Salgınla mücadelede, Türkiye, güçlü sağlık altyapısı ve kapsayıcı sosyal güvenlik sistemi sayesinde hiçbir vatandaşını hastane kapılarında bekletmemiş, ilaç ve tıbbi cihaz sorunu yaşamamış, dünyanın gıpta ettiği bir mücadele yürütmüştür. Az sayıda ülkenin aşu üretmeyi başarabildiği bir ortamda, yerli aşımız Türkovac için Acil Kullanım Onayı için başvurulması ülkemiz adına gurur verici olmuştur. Sağlıktaki bu ve benzeri gelişmelerin sürdürülebilmesi için bütçeden ayrılan kaynak yüzde 47,3 oranında arttırılarak 122,6 milyar liraya çıkarılmıştır.

Devleti yaşatmanın yolunun insanı yaşatmaktan geçtiğine, ülkelerin değerinin insanlarına verdiği değerle artacağına ve istikbale güvenle bakabilmek için muhtaçların, dezavantajlı grupların ve yaşlıların onurlu bir yaşam sürmesinin temin edilmesi gerektiğine inanıyoruz. Bu anlayışla, Türkiye, şehit yakını ve gazisine, muhtaç ve yoksuluna, engelli ve emeklisine sahip çıkmakta; sosyal destek ve sosyal koruma amacıyla attığı önemli adımlarla her daim onların yanında olmaktadır. Bu doğrultuda,

sosyal yardım harcamalarına ayrılan kaynak bir önceki yıla göre yüzde 28 oranında artırılarak bütçenin yüzde 6'sını oluşturan 104,2 milyar liraya yükseltilmiştir. Türkiye'nin insani yardımda gayrisafi yurtiçi hasılaya oranla en cömert ülkeler arasında olması, Birleşmiş Milletler tarafından yayımlanan İnsani Gelişme Endeksi'nde "Çok Yüksek İnsani Gelişme" kategorisinde yer almayı başarması, insan merkezli politikalarıyla tüm insanlığın refahı için de çaba sarf ettiğini göstermektedir.

Değerli milletvekilleri, bütçe teklifini değerlendirirken temel ilkimiz, ekonomik, mali ve sosyal politikalarla birlikte son yıllarda yaşanan iç ve dış gelişmelerin, terörle ve salgınla mücadelenin ekonomik ve sosyal maliyetinin de dikkate alınması ve Türkiye ekonomisini etkileyen olağan dışı olayların hesaba katılmasıdır.

Son iki yılda küresel ekonomiyi derinden sarsan Covid-19 salgınının etkisiyle tüm dünyada bütçe açıkları, borçluluk, işsizlik, yüksek enflasyon, gelir dağılımı eşitsizliği ve yoksulluk daha fazla yaşanır hâle gelmiştir. Salgın, ekonomik ve sosyal anlamda iş yapış modellerini ve klasik politika reaksiyonlarını da değiştirmiş ve dönüştürmüştür. Birçok ülke temel hedef olarak büyüme ve istihdama daha fazla odaklanmıştır. 2020 yılında, küresel ekonomi yüzde 3'ün, küresel ticaret hacmi yüzde 8'in üzerinde daralmış, dünya genelinde 255 milyon tam zamanlı istihdam kaybı yaşanmıştır.

Salgının etkisiyle 2020 yılının ikinci çeyreğinde daralan Türkiye ekonomisi, normalleşme ve aşılamanın yaygınlaşmasıyla birlikte gösterdiği yüksek performans sonucu hızla toparlanma sürecine girmiştir. 2020 yılını yüzde 1,8 büyüme oranıyla kapatan Türkiye, güçlü yatırımlar ve dış talebin desteğiyle, 2021 yılının ilk dokuz ayında yüzde 11,7 oranında büyüyerek oldukça güçlü bir performans sergilemeyi başarmıştır. Bu dönemde, ihracatın sürüklediği dış talep ve sanayi üretiminde yaşanan güçlü artış büyümeye belirgin şekilde katkı vermiştir.

Temmuz ayından itibaren başlayan normalleşme süreciyle birlikte turizm ve hizmet sektörünün kazandırdığı katkıyla ekonomi daha da canlanmıştır. Türkiye'nin küresel turizmden aldığı pay ilk defa İspanya'nın önüne geçmiştir. 2020 yılında 12 milyar dolar seviyelerine düşen turizm gelirimiz, 2021 yılında güçlü bir toparlanma kaydederek 17 milyar dolar olan orta vadeli program hedefinin de üzerinde yaklaşık 24 milyar dolar seviyesinde tamamlanması beklenmektedir.

Ekonomide uzun dönemli istikrarlı bir büyümenin sağlanması sürdürülebilir sanayi üretiminden geçmektedir. Büyüme oranlarında görülen bu başarının arkasındaki asıl itici güç, kuşkusuz, güçlü sanayi altyapımızdır. Ekim ayı itibarıyla sanayi üretimi yıllık bazda yüzde 8,5 oranında artmıştır. Kasım ayında imalat sanayisi genelinde kapasite kullanım oranı yüzde 78,1 seviyesinde gerçekleşmiştir. İmalat, Satın Alma Yöneticileri Endeksi kasım ayında 52 puanla, üst üste altıncı ay eşik değer olan 50'nin üzerinde gerçekleşerek imalatçıların faaliyet koşullarının iyileştiğine ve büyümedeki kararlı gidişe işaret etmiştir. Güçlü ve sürdürülebilir büyüme açısından önemli bir gösterge olan makine teçhizat yatırımları da 2019 yılının son çeyreğinden itibaren sekiz çeyrektir büyümektedir.

Gerek güvenlik gerekse ekonomik açıdan büyük öneme sahip olan savunma sanayisinin gösterdiği performans gurur vericidir. Güçlü sanayi altyapımız ve artan küresel talep ihracat performansımızı da olumlu etkilemiş, 2021 yılı, ihracatta büyük başarıların yakalandığı bir yıl olmuştur. Ekim ayı itibarıyla Türkiye'nin dünya ihracatından aldığı pay ilk defa yüzde 1'in üzerine çıkmıştır. 21,5 milyar dolar seviyesinde gerçekleşen kasım ayı ihracatıyla en yüksek aylık ihracat değerine ulaşılmış, kasım sonu itibarıyla yıllıklandırılmış ihracatımız 221 milyar doları aşarak yeni bir rekor kırılmıştır. İhracatın ithalatı karşılama oranı ocak-kasım döneminde yüzde 83,8'e yükselmiş, enerji hariç tutulduğunda ise bu oran, yüzde 98,3'e ulaşmıştır. Yüksek büyüme, üretim ve ihracatta yaşanan artış istihdama da yansımış, iş gücü piyasasında salgının meydana getirdiği kayıplar telafi edilmiştir. Nitekim, ocak-eylül döneminde 2,2 milyon yeni istihdam sağlanmıştır. İstihdam edilenlerin sayısı, 2021 yılı Ekim ayında bir önceki yılın aynı ayına göre 2 milyon 561 bin kişi artmıştır.

Türkiye, bir taraftan yüksek oranda büyüme sağlarken diğer taraftan “ikiz açık” olarak ifade edilen bütçe açığı ve cari açıkta da önemli oranda düşüş sağlamayı başarmıştır. Dış ticaret açığımız, ocak-kasım döneminde geçtiğimiz yıla göre yüzde 13,6 azalışla 39,2 milyar dolara gerilemiştir. Bir önceki yılın ekim ayında 93 milyon dolar açık veren cari işlemler hesabı, bu yılın aynı ayında 3 milyar 156 milyon dolar, son üç ayında da 5,7 milyar dolar fazla vermiştir. Büyümenin sürdürülebilirliği açısından önemli bir risk faktörü olan cari açık, ocak-ekim arasında bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 70,5 oranında azalmıştır. Cari dengede yaşanan iyileşme, ülkemizin dış finansman ihtiyacının azalmasına, aynı zamanda yapısal cari açığın kapatılmasına katkı sağlayacak, cari dengeyi belirli seviyede tutarak yatırımları artırmak önemli bir başarı olacaktır.

Avrupa Birliği ülkelerinde genel yönetim borç stokunun millî gelire oranı yüzde 90’ın üzerindeyken Türkiye’de bu oran ikinci çeyrek itibarıyla yüzde 38,4’tür; 2021 sonunda ise yüzde 36,6 olarak gerçekleşmesi beklenmektedir. Bu çerçevede, ülkemiz, genel yönetim borç stoku açısından en az borçlu ülkeler arasında yer almaktadır. Küresel borçluluk 2020 yılında küresel hasılanın yaklaşık yüzde 360’ına ulaşırken küresel borç açığı da yine millî gelire oranla yüzde 10’un üzerine çıkmıştır. Ülkemizde ise bu oran yüzde 3,5 gibi düşük bir seviyede gerçekleşmiştir. 2021 yılında da bütçe performansı oldukça olumlu seyretmektedir. Kasım ayında bütçe dengesi 32 milyar lira, faiz dışı bütçe dengesi ise 47,3 milyar lira fazla vermiştir. Yılın ilk on bir ayında, ekonomik aktivitedeki güçlü toparlanmanın etkisiyle, bütçe gelirleri bütçe harcamalarından daha hızlı artış kaydetmiştir. Böylece, 2020 yılının ilk on bir ayında 132 milyar lira olan bütçe açığı, bu yılın aynı döneminde yüzde 64,8 oranında azalarak 46,5 milyar lira düzeyinde gerçekleşmiştir. Küresel ekonomideki güçlenmeye bağlı olarak artan talep ve sınırlı kalan arz nedeniyle enflasyon oranları tüm dünyada artarak son otuz, kırk yılın en yüksek seviyelerine çıkmıştır.

2021 yılında olumsuz iklim koşulları, emtia fiyatlarındaki yüksek seyir, küresel tedarik zincirinde yaşanan aksaklıklar, artan taşımacılık ücretleriyle, kur geçişkenliği ülkemizde de fiyatların genel düzeyinde artışa neden olmuştur. Enflasyonla mücadele kapsamında, para ve maliye politikalarıyla önemli adımlar atılırken eşel mobil sistemi etkin bir şekilde kullanılarak başta doğal gaz, elektrik ve akaryakıtta uygulanan desteklerle küresel düzeyde yaşanan artışların vatandaşlarımıza daha az yansıtılması sağlanmıştır. Bununla birlikte, fiyat artışlarından olumsuz etkilenen dar ve sabit gelirli vatandaşlarımızın vergi ve sosyal destek programlarıyla desteklenmesi, çiftçimize, KOBİ’lerimize ve yurt içinde üretim yapan işletmelerimize çeşitli mekanizmalarla ilave katkı verilmesi yerinde olacaktır.

Sermaye piyasalarında son dönemde yapılan düzenlemelerin piyasaya olumlu yansımaları ve sermaye piyasalarına olan yatırımcı ilgisinin artmasıyla halka arz tarihinin yıllık bazda en yüksek seviyelerine ulaşılmıştır. Kasım ayı itibarıyla, ortaklık payları, borçlanma araçları, yatırım fonu, bireysel emeklilik sistemi kapsamında sunulan fonlar ve diğer sermaye piyasası araçları yoluyla yaklaşık 19 milyar yatırımçıya ulaşılmıştır. Borsa İstanbul işlem hacmi 3,5 kat, şirketlerin piyasa değeri 2 kat artmıştır. Yatırım fonları ve emeklilik yatırım fonlarının portföy büyüklüklerinde de dikkat çekici bir yükseliş görülmüştür.

Küresel finans piyasalarını olumsuz şekilde etkileyen salgın sürecinde bankacılık sektörü de sağlıklı yapısını korumuştur. Sektörün toplam aktif büyüklüğü 2000-2021 itibarıyla 7,4 milyar lira seviyesindedir. Krediler toplamının yaklaşık yüzde 78’i, üretimi ve istihdamı destekleyecek şekilde reel sektör firmalarına kullanılan kredilerden oluşmaktadır. Bankacılık sektörünün en önemli sağlamlık göstergelerinden biri olan sermaye yeterliliği oranı ise yüzde 17,3’le yasal sınırların oldukça üzerindedir. Likidite karşılama oranı, yabancı para pozisyonu ve kaldıraç oranı gibi göstergeler de uluslararası standartların öngördüğü asgari düzeylere göre oldukça yüksek seviyelerde bulunmaktadır.

Bu gelişmelerin yanı sıra, işlem ve bilgi bazı piyasa dolandırıcılığına, finansal piyasalarda manipülasyon ve yanıltıcı işlemlere tevessül ederek istikrarsızlık yaratmak isteyenlerin tespitine yönelik denetimlerin etkinleştirilmesini piyasaların sağlıklı işlemesi bakımından önemli görüyoruz.

Değerli milletvekilleri, kısa vadeli dalgalanmalara rağmen, makroekonomik veriler Türkiye ekonomisinin giderek güçlendiğini, Türkiye'nin çekici bir ülke olmaya devam ettiğini ortaya koymaktadır. Türkiye, büyüyen, güçlenen ve zenginleşen bir ülke olarak hayata geçirdiği reformlarla pek çok uluslararası yatırımcının dikkatini çekmeyi başarmıştır. Ülkemiz, 2019 yılında gelişmekte olan Avrupa ülkeleri arasında en çok tercih edilen 3'üncü uluslararası doğrudan yatırım destinasyonu olurken, 2020 yılında yüzde 16'lık payla en çok tercih edilen 2'nci ülke olmuştur. Türkiye, yaptığı önemli yasal ve idari düzenlemelerle yatırımcı için hızlı işleyen, öngörülebilir, teşvik ve destekleri de içeren uluslararası standartlarda bir yatırım iklimini oluşturmuştur. Nitekim, Dünya Bankası İş Yapma Kolaylığı Endeksi'nde Türkiye, 60'ıncı sıradan 2020'de 30'uncu sıraya çıkmıştır. Reel ekonominin dayandığı yatırımların miktarıyla birlikte niteliği de önem arz etmektedir. Bu doğrultuda, sektörlerin yenilikçi ve rekabetçi yapısını güçlendiren, istihdamı artıran bir anlayışla, 2022 yılı için yatırım bütçesi 147,6 milyar lira öngörülmüştür.

Türkiye, sanayi ve teknoloji alanında güçlü bir vizyon ortaya koyarak birçok yeniliğe imza atmıştır. Millî teknoloji hamlesinin çıktıları alınmaya başlanmış, başta savunma sanayisi olmak üzere, enerji, yazılım, ilaç ve tıbbi malzeme gibi birçok alanda yerli ve millî üretim artmıştır.

Savunma ve güvenliğe bütçeden ayrılan payın gayrisafi yurt içi hasılaya oranının 2018'de yüzde 2,6 iken 2022 yılında yüzde 2,3'e düşmesi, savunma sanayisindeki yerli ve millî dönüşümün ve devreye sokulan ürünlerin olumlu etkisiyle ulaşılan verimliliğin ve başarının sonucudur.

Kalkınmanın temel dinamiklerinden biri olan enerji, büyük ölçüde kendi imkânlarımızla temin edemediğimiz ve ithal etmek zorunda kaldığımız, üretimin önemli bir girdisidir. Türkiye'nin enerji talebi, büyüyen ekonomisine paralel olarak gelişim göstermektedir. Dış ticaret açığımızın büyük bölümünü oluşturan enerjide dışa bağımlılığı azaltmak için yerleştirme oranının artırılması önem arz etmektedir. Son yıllarda yapılan hamleler, yeni ve yenilenebilir enerji kaynaklarındaki artış, nükleer santraller, aynı zamanda yerli üretime dönük keşifler enerji arz güvenliğini sağlamanın yanında dış ticaret açığımızın orta ve uzun vadede kalıcı olarak azaltılması bakımından önemli bir politika aracı hâline gelmiştir.

Ulaştırma sistemleri ve hizmetleri, modern ekonomilerin ve toplumsal gelişmenin temel ögesidir. Sürdürülebilir kalkınmanın sağlanmasında ekonomik, çevresel ve sosyal boyutların tamamına etki etmesi bakımından ulaştırma sektörü kritik bir öneme sahiptir. Dünya ticaretinin değişen eksenleri, tüketim ve üretim merkezlerine olan coğrafi yakınlığı ve üretim kapasitesi nedeniyle ülkemize önemli fırsatlar sunmaktadır. Stratejik konumu itibarıyla ülkemiz, hava, deniz, kara ve demir yollarının bölgesel kesişme ve "hub" noktası hâline gelmektedir. Bu kapsamda, Türkiye, İstanbul Havaalanı gibi ulaştırma ve lojistik alanında yaptığı dünya çapındaki yatırımlarla ön almış, fırsat yakalamış ve rekabet üstünlüğü elde etmiştir.

2021 yılının ilk yarısında ortalama yüzde 4,7 büyüyen tarım sektörü ülkemize güç katmaya devam etmektedir. Türkiye, tarımsal üretim bakımından dünyanın ve Avrupa'nın önde gelen ülkelerinden biridir. Tarımsal hasılamız, son üç yılda yüzde 78 oranında artış göstermiştir. Sürdürülebilir bir ivme yakalayan tarım sektörü, üçüncü çeyrekte daralsa da önceki on iki çeyrekte kesintisiz büyümüştür. Bütçeden 2022'de tarıma ayrılan kaynak yüzde 35,8 oranında artırılarak 57,6 milyar liraya yükseltilmiştir. Tarımsal destek programları için 25,8 milyar, tarım sektörü yatırım ödenekleri için de 16,3 milyar lira kaynak ayrılmış, sulama yatırımları ödeneği de bir önceki yıla göre yüzde 39 oranında

artırılmıştır. Ayrıca, yapılan yasal düzenlemeyle tarım destekleri gelir vergisinden istisna tutulmuştur. Türkiye, OECD tarımsal destek hesabına göre 2020 yılında gayrisafi yurt içi hasılanın yüzde 1,61 oranıyla üye ülkeler arasında tarıma en çok destek vermekle birlikte, tarımsal girdi maliyetlerini azaltıcı ilave tedbirlerin devreye alınması, tarımsal üretimin ve çiftçimizin refahının artırılmasına katkı sağlayacaktır.

Salgın tedbirleri kapsamındaki kapanmalardan en çok esnaf ve sanatkâr kesimi etkilenmiştir. Bu çerçevede, esnafımıza yönelik gelir kaybı desteği, kira desteği, borç yapılandırması, faiz destekli kredi gibi birçok destek tedbiri uygulanmıştır. Ayrıca, basit usulde vergilendirilen mükelleflerin kazançları gelir vergisinden istisna tutularak yaklaşık 835 bin esnafımızın yıllık beyanname verme yükümlülüğü de kaldırılmıştır. Devletimiz salgınla mücadele kapsamında bütçe içi ve dışı kaynakları kullanarak vatandaşlarımızın ve işletmelerimizin yanında olmuştur. Salgının ekonomik etkilerinin azaltılması amacıyla uygulanan doğrudan ve dolaylı tedbirlerin ekonomik büyüklüğü kasım sonu itibarıyla 717,8 milyar liraya ulaşmıştır.

Bu süreçte, salgınla mücadelenin yanı sıra kamu hizmetlerinin sunumunda ve terörle mücadelenin finansmanında da zorluk yaşanmamıştır. Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin sağladığı etkin icra sayesinde birçok yıpratıcı operasyonlara karşı koyabilen Türkiye, atılan yerinde adımlar sonucunda üretim, imalat, tedarik, lojistik, gıda sevk zincirinde herhangi bir aksama yaşamamış, üretim çarkları döndürülmüştür. Önümüzdeki süreçte küresel ekonomideki gidişatta Covid-19 salgınının seyri etkili olacaktır. O sebeple Türkiye ekonomisi değerlendirilirken tüm dünyayı sarsan krizler yokmuş gibi davranmak, ekonomik güvenliğimizi tehdit eden gelişmeleri görmezden gelmek, Türkiye'nin belki de hiçbir ülkenin bu kadar uzun süre maruz kalmadığı terör mücadelesini dikkate almamak gerçeklikten uzak bir değerlendirme, aynı zamanda insafsızlık olacaktır.

Sayın milletvekilleri, toplumsal ihtiyaçların başında huzur ve güvenlik gelmektedir. Güvenliğin olmadığı yerde özgürlükten, demokrasiden ve insan haklarından söz etmek de mümkün değildir. Türkiye'nin yıllardır mücadele ettiği başta PKK/YPG, FETÖ, IŞİD, DHKP-C olmak üzere terör, bekamızı ve milletin birliğini tehdit ederken Türkiye'ye yönelik düşmanlığın da en etkili aracı hâline getirilmiştir. Bugün hem terörle hem de terörü besleyen unsurlarla yapılan mücadele sonucu ülkemizin her yerinde huzur ve güven iklimi hâkim olmuş, ekonomik ve sosyal hayat canlanmıştır. Yapılan etkin mücadele sonucunda, inşallah, milletimiz yakın zamanda terör belasından tüm unsurlarıyla kurtulacaktır. Bu vesileyle terörle mücadele şehitlerimizle birlikte tüm şehitlerimizi rahmetle ve saygıyla anıyor, güvenlik güçlerimizin her zaman yanında olduğumuzu bir kez daha vurgulamak istiyorum.

Küresel ölçekte yaşanan olayların büyük çoğunluğunun yakın coğrafyamızda cereyan ettiği, bu çatışmaların yol açtığı göç ve diğer sorunların ülkemizi yakından etkilediği kaotik ortamda, çok şüktür, Türkiye bir huzur ve güven adasıdır. Ülke olarak bazı sıkıntılarımız olsa da alınan tedbirler sayesinde bunların üstesinden gelinecektir. Milliyetçi Hareket Partisi olarak toplumsal meseleler ve çözümü önceliğimizdir. Bu anlayışla, 81 ilimizi dolaşarak vatandaşlarımızla buluştuk, dertleştik, sorunlarını dinledik. Vatandaşlarımız, devrevi sorunlardan kaynaklı bazı sıkıntıları olsa da bunu bir istismar aracı ve sokakları karıştırma vesilesi yapma emellerinden son derece huzursuzdur; yalan ve istismar siyasetinden, aklıyla alay edilmesinden bıkmış, usanmıştır; önümüze set çekmek isteyenlerin her yolu denediği bir ortamda Türkiye'nin terör, salgın, diplomasi ve ekonomi mücadelesine, Kıbrıs'ta, Libya'da, Karabağ'da atılan tarihî adımlara, dünya çapındaki yatırımlara, Batılı güçlerin karşı çıktığı Ayasofya Camisi'nin ibadete açılmasına, kısacası, samimiyetle verilen beka ve kalkınma mücadelesine kara çalınmasından rahatsızdır. Allah'ın izniyle, ahlaki ve ekonomik temeli olmayan, fiyat ve döviz kuru artışlarından kaynaklı konjonktürel sorunlar el birliğiyle giderilecek, ekonomideki

bazı yapısal sorunların çözülmesiyle de bu sıkıntılarla tekrar karşılaşılmayacaktır. Cumhuriyet İttifakı kararlılığıyla aşılamayacak sorunumuz, çözülemeyecek problemimiz yoktur. Önemli olan, milli birlik ve beraberliğimizin korunması, güçlü demokrasimizin, siyasi istikrarımızın muhafazasıdır; Türkiye’yi kaosa sürüklemek isteyenlere, amaçları uğruna ülkemizi yangın yerine çevirmekten çekinmeyenlere fırsat verilmemesidir. İnanıyoruz ki Türkiye, bölgesel ve küresel risk ve tehditleri bertaraf etmeye, fırsat ve imkânları değerlendirmeye ve milli kaynaklarımızı harekete geçirmeye devam ederek lider ülke ve küresel bir güç olma hedefini adım adım gerçekleştirecektir. Bunun için kin ve öfkeyi yarıştırmak yerine, Türk milleti ortak paydasında buluşarak tarihimize, kültürümüze, kurumlarımıza, hukukumuzla sahip çıkmak, Türkiye’nin kutlu geleceğinin inşasına odaklanmak yeterli olacaktır.

Bu düşüncelerle, bütçenin ülkemize ve milletimize hayırlı olmasını diliyor, Milliyetçi Hareket Partisi olarak 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi’nin tüme kabul oyu vereceğimizi belirterek Gazi Meclisi ve muhterem vatandaşlarımızı saygıyla selamlıyorum.(MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Şimdi, Halkların Demokratik Partisi Grubu adına ilk söz Grup Başkan Vekili ve Siirt Milletvekili Sayın Meral Daniş Beştaş’a aittir.

Buyurun Sayın Daniş Beştaş. (HDP sıralarından alkışlar)

Süreniz otuz dakikadır.

HDP GRUBU ADINA MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; değerli Genel Kurulu ve ekranları başında bizleri izleyen değerli halkımızı, ayrıca, cezaevlerinde sadece siyasi sebeplerle ve nedenlerle tutulan mahpusları da buradan saygıyla sevgiyle selamlıyorum; seçilmiş arkadaşlarımıza da buradan grubumuz adına binlerce selam göndermek istiyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

Bugün Ezidi toplumunun bayramı aynı zamanda, Ezi Bayramı. Ben bayramlarını da kutluyorum. “...”(x) demek istiyorum. (HDP sıralarından alkışlar) “...”(x)

Değerli milletvekilleri, değerli halkımız; bir bütçe görüşmesinin daha sonuna gelmiş bulunuyoruz. Şüphesiz her bütçe dönemine ait belirgin özellikler vardır. Bu bütçede bu görüşmelere damga vuran konu, maalesef, despotizm oldu. Evet, belki de bu sene iktidarın topluma protoplazmalarına dek sirayet eden antidemokratik tavrı ve metotları çok daha görünür oldu. Demokrasiye vurulan darbe niteliğindeki kararname, kararlar, talimatlar o denli yakıcı sonuçlar doğurdu ki geçmişin cunta dönemi icraatları dahi unutulur oldu.

Kuşkusuz pek çok kuşak, ülkenin demokratikleşme çabalarına tanıklık etti, yaşanan elim tecrübelerin travmalarının demokratikleşmeyle aşılabacağına inandı; inandık, hepimiz inandık, hâlâ da inanıyoruz ama gelin görün ki her seferinde demokratikleşme çabaları birileri tarafından engellendi. Bu yöntemlere itiraz eden ve kendini bunun üzerinden var eden bir iktidar partisi var aslında, Adalet ve Kalkınma Partisi. Demokrasi aşkına dair söylediği sözleri bir bir unuttu ve darbe yöntemlerinin, yönetimlerinin ustası hâline geldi. “Vesayet odakları” diye diye her kurumda kendi vesayetini kurdu. Sadece vesayetler el değiştirdi; üstelik, mucit iktidar bir de kayyum yöntemini buldu. Halkın kendi iradesini gösterdiği her alana iktidarının avatırı olan kayyumları atadı. Tam bir tekçi rejim inşa edildi; yargıda, yerel yönetimlerde, ekonomide, ticaretle, okulda, parkta, kısacası, her yerde iktidarın avatarları toplumu dizayn etme cüretini gösterdi ve hâlâ gösteriyor. Bu “cüret” dediğimiz şey zalimliğın ta kendisidir tabii. Evet, hıleyle, yalanla dolanla, zorbalıkla vesayet döneminin yeni sahibi oldunuz.

(x) Bu bölümlerde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

Değerli milletvekilleri, saray rejimi “Türkiye’yi uçuracağız.” yalanlarıyla koca bir çukurun dibine itti. Tarihin hiç görmediği en ağır ekonomik, siyasal, toplumsal kriz halklara, Türkiye toplumuna yaşıyor. Halk içinde kavrulduğu bu derin krizi dillendirmesin diye kutuplaştırma siyaseti dayatılıyor. “Terörist” ilan etmediğiniz tek bir kesim kalmadı herhâlde. İktidarın suçla, yalanla, kurduğu totaliter rejim Anayasa’yı fiilen lağvetti ve demokrasinin kırıntısını dahi bitirmeye çalışıyor. Parlamentonun denge ve fren mekanizmaları tamamen yok edildi. Atanmışlar, seçilmişlerin üzerine çıkarılmaya çalışılıyor. Egemenliğini halktan alan bu Parlamentoda –evet, ilk defa- atanmış bakanlar, seçilmişlere parmak sallama cüretini gösterdi burada. Bu parmağı halka salladığınızı biliyoruz, tabii ki halk da biliyor bunu ve bunun tabii ki hesabını soracağı günleri bekliyor.

Yasama-yürütme-yargı eklerindeki denge yok edildi, yerle bir edildi, tek adam-kumpas yargısı-kayyum rejimi erkini kurdunuz; yeni üçlü budur. Anayasa’nın sadece adı kalmış, varlık sebebi bağımsızlık olan yargı erki tarafsız olma niteliğini saraya, maalesef, kurban etmiştir. Kendini totaliterizme kurban eden yargı erki, iktidarın siyasetinin bir figüranı olmayı kabul etmiş, saraya biatini aslında Kobani kumpas ve HDP hakkındaki kapatma davalarında ilan etmiştir. Kobani kumpas davasında sergilenen adaletsiz duruş, zalimane yöntemler adaletin bittiğine dair en önemli verilerden, işaretlerden bir tanesidir. Kobani kumpas davası aslında sadece partimizi hedef almıyor, ülke halklarının adaletle olan kalan güven kırıntılarını da yerle bir ediyor. Evet, Kobani kumpas davasının her duruşmasında zulmün ve hukuksuzluğun devamına karar veriliyor. Bu davada niye arkadaşlarımız tutuklu kalıyor biliyor musunuz? Gerçeklerden biri, en başı “Kaçma şüphesi.” diyorlar; evet, kaçma şüphesiyle tutukluluk hâlinin devamına karar veriliyor. Ya, soruşturma 2014’te açıldı, arkadaşlarımız 27 Eylül 2020’de tutuklandı. Altı yıl kaçmadılar, evlerinde, işlerinde güçlerinde oturdular; bazıları siyasete devam etti, bazıları farklı işler yaptı ve bir yere gitmediler, hepsi burada ama birileri kaçmıştı. Evet, kimdi onlar? Yedi yıldır Kobani gerçekleriyle yüzleşmeyen iktidar ve yargısı yoktu; kaçaktı, kaçmıştı. Yedi yıldır hakikatle yüzleşmekten kaçanlar, arkadaşlarımız hakkında “Kaçma şüphesi var.” diyorlar, ne tuhaf değil mi? İşte, sizin hukuk anlayışınız, yargı anlayışınız maalesef buraya kadar. Adaletin terazisini tamamen ortadan kaldırdınız, bugünlerde görüyoruz, hassas teraziyi dolaşıyorsunuz. İmara aykırı olarak yapılan kaçak yapılar gibi hukuka aykırı kaçak bir yargı tesis etmeye çalışıyorsunuz; temeli çürük, binası çürük. Adına “yargı” dediğiniz, bir kalıpcı edasıyla toplum mühendisliğine soyunduğunuz bu çarpık düzen, bu sistem çökmeye mahkûm, tabii ki çökecek. Bu sistem bize halkların neyi istediğini, neyi istemediğini gösteriyor aslında. Evet, Türkiye halkları, yurttaşları demokrasi istiyor, ekonomik refah istiyor, barış istiyor, Türkiye halkları kan ve gözyaşı istemiyor. Evet, Türkiye yurttaşlarına sözümüz olsun, bu rejimde var olan ve halklara acı veren hiçbir şey bizim inşa edeceğimiz demokratik cumhuriyette, yeni demokratik Türkiye’de olmayacaktır, bu devran böyle sürmeyecektir, biz bunu değiştireceğiz. (HDP sıralarından alkışlar) Güçlü demokrasi, kalıcı barış, gerçek adalet dengesi bu ülkede mutlaka kurulacak ve bu mücadelenin öncülüğünü yapmaya devam edeceğiz. Hani bir söz vardır, derler ya: “Dünyada bu gök kubbenin altında söylenmemiş hiçbir şey yoktur.” diye. İşte, Kürt sorunu hakkında bu Meclis çatısı altında söylenmedik, konuşulmadık hiçbir söz kalmadı aslında, bırakmadık. Memleketin en kadim sorununu çözene kadar da bu konuşmalara tabii ki devam edeceğiz. Ezberlenmiş “törör” retorikleriyle bir halkın varlığını ve bu varlığa dair ısrarını boş hamasetle perdelemeye çalışıyorsunuz. Emin olun “terör” kelimesinin icat edildiği Fransız Devrimi’nden bu yana hiçbir iktidar, hiçbir hükümet bu kelimeye bu kadar sarılmadı ve hiçbir halk Kürtler kadar bu kelimeyle baskılanmadı. Şimdi, kalkıp “Kürt sorunu yoktur, biz bu sorunu çözdük.” diyorsunuz ya; bu, çözümün değil, bir kez daha inkârın itiraf edilmesidir. Neyi çözdünüz? Sahi neyi çözdünüz? Bunu soruyoruz. “İmkân verilse bir haftada çözerim.” diyen, İmralı’da tutulan Sayın Öcalan’a dünyada benzeri olmayan -hiçbir benzeri yok, araştırdık- mutlak tecridi, bununla yetinmeyerek disiplin cezalarıyla tecrit içinde tecridi dayatarak

bu sorunu derinleştiriyorsunuz. Bu tutumunuzla Kürt sorunu gibi kadim bir meseleyi bir yüzyıl daha çözümsüz bırakacağınızı sanıyorsunuz. Daha dün görüşüyordunuz, yıllarca İmralı'da sizin iradenizle, taraf olmanızla bu soruna dair çözüm arayışları vardı.

Evet, bu uluslararası kaynaklar -şöyle bir veri veriyor elimize- Kürt sorununun çözümünde güvenlikçi politikaları tercih nedeniyle son kırk yılda Türkiye'nin yaklaşık 4 trilyon dolar kaybettiğini söylüyor. 4 trilyon dolar; evet, yanlış duymadınız, savaşın ekonomik maliyeti bu. Halkın lokmasından, boğazından, eğitiminden, sağlığından, geleceğinden çalınarak savaşa aktarılan para bu fakat herkes biliyor ki Kürtleri inkâr ve halklara dayatılan savaş politikaları bir kez daha iflas etti, dün iflas ettiği gibi bugün de iflas etti. Kürt düşmanlığı ve çözümsüzlükte ısrarınız bir bumerang gibi gelip sizi vurdu, tüm ülkeye kaybettiriyor, kaybettirmeye devam ediyor. Kürtlerin kimliğini, dilini, kültürünü, varlığını inkâr ederek biten onlarca partiden sadece biri olacaksınız. Partiler mezarlığı müzesinde yeriniz hazır, hayırlı uğurlu olsun. (HDP sıralarından alkışlar)

Barış politikalarıyla arasına mesafe koyan bir akıl, Türkiye'de 84 milyona kaybettiriyor. Savaş politikalarıyla aranızda mesafe koymadığımız sürece çözülmeye ve kaybetmeye mahkûmsunuz. Bekleyiniz, gerçekten bekleyin, çok az kaldı, kurulacak ilk sandıkta sizin sonuna geldiğiniz boş hikâyeye büyük harflerle bir "son" yazılacak. Bir de tahammül edemediğiniz Kürtçeyle de söyleyeyim: "..."(x) Türkiye'de savaş kriterleri değil, barış kriterleri, demokrasi ve hukuk üstünlüğü kriterleri mutlaka işleyecektir, işleteceğiz. Bunu biz işleteceğiz, Türkiye halklarının barış iradesi işletecektir.

Değerli milletvekilleri, saray rejiminiz bölgesel meselelerde, her zaman olduğu gibi, bu son yılda da çözümsüzlüğü ve krizi dayatan politikaları yürürlüğe koydu ve devam ettiriyor. Libya'da, Suriye'de, Doğu Akdeniz'de, Kafkasya'da, Avrupa'yla ilişkilerde ve daha birçok dış politika konusunda zafer nidaları, kibir ve benzeri şovenist yaklaşımlarınızı görüyoruz. Diploması yerine şiddeti, çatışmayı ve gövde gösterilerinizi izledik, izliyoruz. Başka bir deyişle, savaş çığırtkanlığı ve hamasi siyasetsizliğinizi gördük.

Dış politikayı ÖSO, İŞİD, El Nusra, HTŞ ve türevleriyle; ellerinizde SİHA'larla, İHA'larla yürütüyorsunuz ya da yürüttüğünüzü sanıyorsunuz. Denizde, havada, karada kriz fırsatçılığı yapıyorsunuz, savaş politikalarıyla besleniyorsunuz. Besin kaynağınız, çok yazıktır ki insan odaklı değil, kan ve gözyaşı.

Kürt düşmanlığı, barış karşıtlığı şeklindeki politikanızın sonucudur Suriye'deki yıkım. Üç tarafı denizlerle çevrili Türkiye'yi dört tarafı düşmanlarla çevrili bir coğrafyaya dönüştürdünüz. Etrafta dost bırakmadınız, herkesle düşmansınız. Şengal'i bombalayarak Suriye'de, Irak'ta ve Türkiye'de olduğu gibi, İŞİD'in yarım bıraktığı katliamları devam ettirmenin arayışları sürse de ne Irak'ta ne Suriye'de ne de Türkiye'de yaşayan Kürtlerin iradesini ve mücadelesini tabii ki kıramayacaksınız.

Ha, bir de geçmişte "15 Temmuz finansörü" dediğiniz, hakkında en ağır manşetleri attırdığınız Birleşik Arap Emirlikleri'nin kapısında sıcak para bekliyorsunuz ya; tutarsızlık, ilkesizlik dış politikanızın eksenini olmuş. Sizin dış politikada müzakere dediğiniz dolar müzakeresidir, Türkiye'nin kaynaklarını dışarıya peşkeş çekme müzakeresidir.

Evet, sevgili kadınlar, bizi izleyen bütün kadınlara seslenmek istiyorum. Bu bütçede kadın yoktu, şimdi de yok; çocuk yoktu, şimdi de yok. Elli iki gün boyunca tüm bunları tartıştık, önerilerimizi sunduk. Bütçe görüşmeleri sadece ekonomik tercihlerin değil, aynı zamanda, iktidarın toplumsal cinsiyet algısının da turnusol kâğıdıdır. HDP olarak bütçe hakkının topluma anlatılmasını, halkın bütçe hakkının en geniş şekilde savunulmasını ve katılımını esas aldık çalışmalarımızda. Bu amaçlarla bütçe buluşmaları ve çalıştayları gerçekleştirdik. Bu bütçeden önce kadınlarla, kadın kurumlarıyla, LGBTİ+'larla, birçok kesimle bir araya geldik ve şu söyleyeceğim talepleri Komisyonada da Genel

(x) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan bir kelime ifade edildi.

Kurulda da haykırdık: Kadınlara karşı değil, kadın yoksulluğuna karşı mücadele edin dedik. Kadınlar için adalet dedik. Devasa bir bakım emeğini omuzlayan ev emekçisi kadınların emekli olması sağlansın dedik. Güvencesiz ve ucuz iş gücü olan ev eksenli çalışan kadınların sağlık sigortaları yapılsın dedik. Kadın sığınaklarının sayısı artırılsın dedik. Kadınlarla değil kadına yönelik şiddetle mücadele edin dedik. İstanbul Sözleşmesi'ni geri getireceğiz ve uygulayacağız dedik. Eş başkanlık sistemi bütün yönetim kademelerinde hayata geçsin dedik. Çocuklara duyarlı bütçeyi hayata geçirelim dedik. Ancak HDP'nin, muhalefetin ve Parlamentodaki kadınların bütün taleplerine iktidar kulaklarını tıkadı. İktidar kadınları sadece sosyal yardımlarla yani muhtaç ekonomisiyle gündeme getirdi. Kadınları toplumun yarısı olarak değil, ailenin bir eklentisi olarak gören zihniyet, görüşmeler boyunca, zihinlerinin dışı vurumu olarak “kadınlarımız” ifadesini kullandı. Bu Parlamentoda “kadınlarımız” kavramına hep karşı çıktık ve karşı çıkmaya devam edeceğiz. Biz “erkeklerimiz” demiyorsak, lütfen, erkekler de “kadınlarımız” demeyiversin. (HDP sıralarından alkışlar)

AKP, İstanbul Sözleşmesi'ni savunan, kendi içinde çalışan, binbir emek veren kadınları da tasfiye eden bir erkek rejimidir aslında. Evet, tek adam dayanışmasını da gördük burada. Çokça söyledik, bir kez daha söylüyoruz: Kadınlar devletin, partinin, milletin, ailenin ve siz erkeklerin –izleyen erkekler için– uzantısı değildir, bunu kabul edeceksiniz, başka bir yolu yok. (HDP sıralarından alkışlar)

Bugün, bu Parlamentoda gücü oldukça fazla olan biz kadınlar, hangi partiden olursak olalım gasbettiğiniz kazanımlarımızı da bütün temel haklarımızı da bir bir alacağız. İpek Er'in, Pınar Gültekin'in, Hande Kader'in, Gülistan Doku'nun, Şule Çet'in, Özgecan Aslan'ın ve erkekler tarafından katledilen kadınların faillerini koruduğunuz bu düzene son vereceğiz. Deniz Poyraz ve Garibe Gezer'in yaşamına son veren erkek devlet şiddetini bitireceğiz. Biz kadınlar, faillerin, azmettirenlerin erkek yargı değil, gerçek yargı karşısında yargılanması için mücadelemizden asla taviz vermeyeceğiz. Bu gücü halktan ve kadınların dimdik duruşundan alıyoruz, bu gücü haklılığımızdan, alanlarda geri adım atmayan irademizden alıyoruz.

Sevgili kadınlar, HDP yönetiminde, toplumsal cinsiyete duyarlı bütçelemeyi mutlaka hayata geçireceğiz, kadın bakanlığını kuracağız ve bu Genel Kurulda kadın bakanlığı bütçesini hep birlikte tartışacağız çünkü bu iktidarı biz kadınlar göndereceğiz. (HDP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, Kürtçede güzel bir söz vardır: “...”(x) yani “Samanı ateşe verdi, mücadele ediyormuş gibi görünerek rüzgâra yol verdi.” Bu söz, 20'nci yılına giren AKP iktidarını çok iyi anlatıyor gerçekten. “AKP algoritması” denilen bir şey var; temeli hakikati inkâr etmeye dayanıyor, bütçe görüşmelerinde de çokça konuştuk. İktidar “başarı” diyorsa başarısız olduğundandır, bunu bilin; iktidar “uzay” diyorsa yaya kaldığı içindir; “hak, hukuk, adalet” diyorsa ayaklar altına aldığındandır; “demokrasi” diyorsa artık kelimeye de tahammül edemediğindendir; “herkes için” diyorsa üç beş kişiden bahsettiğindendir; hele hele “halk” diyorsa orada halkın yokluğundandır; “Kitabını yazdık.” diyorsunuz, kitap okumadığınızındandır. Kitap yazmayı bir kenara bırakalım, kitap okusaydınız, on dokuz yılın sonunda ülkeyi bu yangın yerine çevirmezsiniz.

Şimdi, sorsak, çok büyük bir mücadele içindediniz ama bu mücadelenin adı nedense, ayda bir değişiyor: Bir gün “beka” oluyor, bir gün “kurtuluş” oluyor, bir gün “dış güçler” oluyor, bir gün “faiz lobisi” oluyor; mücadele hakikaten çok büyük! AKP çok büyük fedakârlıkla ve çabayla, 2002'de 1,6 lira olan 1 doları bugün 16 liraya getirmeyi başardı; kutluyoruz sizi! “Bir yüzükten başka servetimiz yok.” deyip iktidara geldiniz, bugün ise yüzüklerin efendisi oldunuz. (HDP sıralarından alkışlar) Ülkenin bütün kaynağını ve iradesini tek adamın yüzüğünde topladınız. AKP Genel Başkanı Bakara suresini

(x) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

okuyarak şöyle dedi ya... Mallardan, ürünlerden, canlardan eksilmeden söz ediyor bir konuşmasında; ya, yoksulun, işsiz eksilecek daha neyi kaldı gerçekten? Neyi kaldı, ne bıraktınız? İnsanların canı kaldı sadece. Bir de sizin mal varlığınız eksilsin, sizden azalsın, emeksiz ve haksız zenginliğiniz eksilsin; neden sürekli yurttaşlardan eksiliyor, sizden eksilsin.

Büyük çöküşü, iflası topluma kabullendirmek için iktidar şimdi, çıkmış, çürümüş düzenini yeni ekonomik modeliyle allayıp pullayıp sunmaya çalışıyor. “Yüksek kur, düşük faiz modeli.”ymiş! Modeliniz yüksek yalan, yüksek talan modelidir. (HDP sıralarından alkışlar) Yeni ekonomik modeliniz savaş, israf ve yolsuzluk ekonomisini sürdürme, halkı daha fazla yoksullaştırma, ezme, işsiz ve güvencesiz bırakma modelidir; halka değil, 5’li çetenize yeni kaynak yaratma modelidir. Modeliniz hukuksuzluk ve talan rejimini sürdürme modelidir. Bir tarafta uyuşturan iktidar zenginliğiniz, diğer tarafta ise atanmadığı için inşaatta çalışırken hayatını kaybeden Fedai Altun Öğretmandır. Bir tarafta iktidar torpiliyle kamuya doldurulan eş, akraba, dostlarınız, diğer tarafta ise KHK’yle ihraç edilen ve hayatına son veren Fatma Hemşire var. Modeliniz hayatları karartma modelidir.

Gece gündüz çalışarak yirmi yılın sonunda işsizliği yüzde 30'lara getirdiniz; iktidarınızda en az 28.380 işçi hayatını kaybetti, 100 işçiden 86’sı sendikal güvenceden yoksun. “Olsun.” diyorsunuz. Üzerinden geçmediğimiz ama ömür boyu parasını ödeyeceğimiz yollar var. Gençlerin umutlarını, hayallerini, yurttaşın birikimini çaldınız. Kitapevleri bir bir kapanırken her yerde cezaevlerini yükselttiniz. Sahi, bu ülkede el koymadığımız ne kaldı? Halkı kandırmak için gece gündüz güllük gülistanlık, pespembe bir tablo çizdiniz. Bu bütçe görüşmelerinde de pembe gözlük getiren vekillerimiz vardı, çok takdir etmişim ama sıkıştığımızda “dış güçler” diyorsunuz. Krizlerin de, çöküşün de, yıkımın da nedeni iktidarınızdan oluşan iç güçlerdir, dış güçler değildir. Bu iç güçlere bir bakalım kimmiş? En tepede saray hanedanlığı, üçer beşer maaşlı bürokratlar, kumpas yargısı, OHAL, KHK darbe daireleri, içeriyi karıştıran kumpas ve suç işleri bakanlığı, dışarıyı karıştıran Dışişleri Bakanlığı; Susurluk, SADAT, mafya, militarist güçler, tetikçi medya, çarpıtma kurumu TÜİK, iktidarın kamuya çökme kurum TÜGVA, TÜRGEB, ekonomiye çöken 5’li çete ve gasp, yolsuzluk, yüzüstlük kurumu olan kayyumlar. Yarattığımız enkazın sorumlusu bu iç güçlerdir. Bu getirdiğimiz bütçe halkın değil iç güçlerinizin rant bütçesidir. Aynı, Davaro filmindeki üleşme sahnesini hatırlatıyor: “3 bana, 1 sana; 2 bana, 1 sana; 1 sana, 3 bana.” Ama merak etmeyin, hep bana hep bana kurnazlığınızın da son bütçesidir. (HDP sıralarından alkışlar) Gelecek yıl bu zamanlar demokratik Türkiye’nin halkçı bütçesini yapacağız. Zamanınız giderek daralıyor, size bir tavsiyem var -bir hukukçu olarak da tavsiyem var- Yüce Divan için şimdiden hazırlıklarınızı yapın, savunmalarınıza başlayın.

Değerli milletvekilleri, bugün 17 Aralık, ülke tarihinin gelmiş geçmiş en büyük yolsuzluk ve hırsızlık skandalının yıl dönümü. Gelin görün ki Yüce Divanda yargılanması gerekenlerin şimdi önümüze getirdiği bol makyajlı bir bütçeyi konuşuyoruz ama saatinize iyi bakın, o rüşvet olarak aldığımız saatler değil bu saatler, halkın her gerçeği gördüğünü ve zannettiğinizin aksine, hafızasının ne denli güçlü olduğunu asla unutmayın. En kısa sürede sandıkla gidecek ve gerçek adalet önünde yargılanacaksınız.

Bakın, yaklaşık iki ay önce Meclise sunulan bütçenin miktarı 185 milyar dolardı, bugün 122 milyar dolar oldu, her geçen gün bütçe eriyor. Dolar ve altın karşısında anbean eriyen bir bütçe görüştük, tarihte böylesi bir örnek yoktur. Bunu da siz yaşattınız çünkü döviz artıran sizin güven vermeyen sisteminizdir, “Her şeyi bilirim.” diyen tek adam sisteminizdir. Halk TL’den değil, sizin sisteminizden kaçıyor, uzaklaşıyor, halk sizden kaçıyor; bunu böyle bilin. Biliyoruz, siz de sandıktan kaçırıyorsunuz ama o sandık gelecek ve hakikatle yüzleşeceksiniz. Sık sık bakan değiştirerek, vardiyalı bakanlık sistemine geçerek kurtulamayacaksınız. Vallahi, ekonomi ordinaryüsü olan AKP Genel Başkanı Erdoğan, Maliye Bakanı veya Merkez Bankası Başkanı olsa, eminim, hiç kuşku yok, kendisini bir saat o koltukta tutmaz, derhâl affını ister. (HDP sıralarından alkışlar)

Bütçe görüşmeleri boyunca iktidarın her sözcüsü bu kürsüye çıkıp projelerden söz etti, biraz da biz bahsedelim. Yirmi yıllık iktidarınızda bu halkın vergileriyle tam 35 trilyon lira para topladınız ki bu, 2022 yılı bütçesinin 20 katı. Peki, nerede bu para? Yok. Devletin borcu boyunu aşmış, çiftçinin borcu tarımı, hayvancılığı bitirmiş, yurttaşların borcu icra dairelerine sığmıyor. Nerede bu para? Yok. Yaptığımız yolların ihale bedelleri ve verilen garanti ödemeleriyle Türkiye’yi 4 defa çevirecek kadar uzun yollar, köprülerin ihale bedelleri ve garanti ödemeleriyle aynı köprülerden üçer tane daha yapılabilirdi. Havalimanlarının ihale bedelleri ve garanti ödemeleriyle havada uçacak bir Türkiye yaratılabilirdi. Yani o kadar çoktu ki kaynak, şimdi yok. Ama sizin derdiniz ne yol ne köprü ne de havalimanları, derdiniz rantlarınız, yandaşlarınız, kutularca para. Halkın parasıyla, 1 lira olan projeyi 5 liraya mal ediyorsunuz; 5 liranın üzerine bir de yolcu garantisi, araç garantisi için dolar kuruyla para ödeyeceksiniz, sonra da çıkıp halka hizmet naraları atacaksınız. Siz halka değil yandaşlarınıza hizmet ediyorsunuz.

TÜGVA adı altında paralel bir evren kurdunuz, kara delik gibi bütün kamu kaynaklarını yuttunuz. Millî ve yerli yatırımın adı devasa borçlanma. Hukukun bittiği yerde tiranlık başlar. Tek sermayesi ikiyüzlülük olanlardan bir gelecek çıkmaz. Halk tüm bu olup bitenlerin, talanın farkındadır. Yalanlarla gemi daha fazla yürütülemez, yürütemeyeceksiniz, gemi batıyor.

AKP-MHP ittifakının iflas ettirdiği bir Türkiye ekonomisi var. Ha, bir de şu var: “Hayalî düşmanla savaşıyoruz.” gibi bir söylem de var. Halkı düşman ilan ettiniz. “Açım, barınamıyorum, geçinemiyorum.” diyenler bu ülkede düşman oldu. Son olarak Sayın Kurtulmuş düşmanlık seviyesine maalesef son noktayı koydu “Devletin kendisine vermiş olduğu Türk lirasını gidip dövizle yatırmak bir ahlaksızlıktır.” dedi, çok net söyledi. “Ye kürküm ye.” dediniz, aksırana, tıksırana kadar yediniz, doymadınız da! Şimdi ne cüretle halka ahlak dersi vermeye çalışıyorsunuz? İyi dinleyin, devlet kimseye para vermiyor, o para halkın parasıdır. Devlet kimseye para vermiyor, açın bütçe gelirleri kısmına, vergi denen şeyin miktarına bakın, halk devlete para veriyor, halk. 500’ü aşkın vergi çeşidiyle halkın sırtına çökmüşünüz, gerçekten ayıptır. Kendilerini devlet zanneden AK PARTİ’lilere söylüyorum, tekrar hatırlatıyorum: Karadeniz’de yaylasına çöktüğünüz Havva ananın dediği gibi “Devlet biziz, devlet halktır, halk.” (HDP sıralarından alkışlar)

Evet, değerli milletvekilleri, halkımız asla umutsuzluğa kapılmasın, bu düzeni değiştireceğiz ve bu düzeni değiştirecek demokrasi güçleri var bu ülkede. Evet, barış ortaklığı var, kadınlar var, gençler var, mücadele ortaklığımız var. Bu ülkeyi daha fazla yıkıma götürmenize izin vermeyeceğiz, bu düzeni mutlaka değiştireceğiz. Ve bugün Türkiye yurttaşları bir oy daha fazla kullanmak için Allah’tan ömür diliyor, sizin bu rant düzeninize son vermek için gün sayıyor. 3Y’yle geldiniz ya, şimdi, yalan, yolsuzluk ve yüzüzlük oldu bu 3Y ama halk sizi 3G’yle gönderecek; gömmeye, iktidardan göndermeye ve “Güle güle.” demeye geliyor, hazırdır halk. (HDP sıralarından alkışlar) Bu karanlık tablodan, ağır kriz koşullarından, yoksulluktan, cinsiyet eşitsizliğinden, ekolojik talandan, şiddet sarmalından çıkışın yolu ancak demokrasi ve barışla olur. En ağır krizler karşısında şükretmemizi isteyenlere inanmayın, barış için ter dökenlerin yanında olun. İşte, en acil görev ülkemizin demokratik bir hatta yeniden inşa edilmesidir. Birlikte yaşamının bağlarını güçlendireceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Danış Beştaş.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – ...birbirimizle dayanışarak güçlüklerin üstesinden geleceğiz, yeni bir yaşamı hep birlikte kuracağız. Ne eskinin köhne yönetimine ne de “yeni” denen vahşi vesayet sistemine mahkûmuz. Üçüncü yol siyaseti yaşam siyasetinin de anahtarındır ve şunu söyleyeyim: HDP faşizmin kilidi, demokrasinin anahtarındır. Biz bunu açacağız bu anahtarla ve Türkiye’nin önünü açacağız. (HDP sıralarından alkışlar)

Sürem olmadığı için sadece son bir cümle söyleyeceğim: Değerli halkımız, inanın ki başaracağız, inanın ki bu kötülük düzenini birlikte değiştirmeyi başaracağız; demokrasi ittifakiyla başaracağız; halk için, emekçiler için bütçe ittifakiyla başaracağız; kadınların, gençlerin ittifakiyla başaracağız. Emek ittifakiyla, ekoloji ittifakiyla kazanacağız, barış ittifakiyla kazanacağız.

Hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum. “...” (x) (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına ikinci söz Grup Başkan Vekili ve İstanbul Milletvekili Sayın Hakkı Saruhan Oluç’a aittir.

Buyurun Sayın Oluç. (HDP sıralarından alkışlar)

Süreniz otuz dakikadır.

HDP GRUBU ADINA HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Sayın Başkan, sayın vekiller; öncelikle, ekranları başında bizleri izleyen halklarımıza en yüreктen sevgi ve selamlarımızı iletiyoruz. Elbette cezaevlerinde bizleri izleyen arkadaşlarımıza selam ve sevgilerimizi gönderiyoruz “Hepiniz onurumuzsunuz.” diyoruz. (HDP sıralarından alkışlar)

Günlerdir bu Mecliste, önce Plan ve Bütçe Komisyonunda, ardından Genel Kurulda 2022 yılının bütçesi ve geçtiğimiz yılın kesin hesabı üzerine konuşmalar, tartışmalar gerçekleştirdik ama ortada çok tuhaf bir durum var. Çünkü aslında kadük hâle gelmiş bir bütçe görüşüldü. Neden mi? Bakın, bu bütçe Plan ve Bütçe Komisyonuna geldiğinde dolar kuru 9,27 liraydı, şimdi kapanış konuşmalarını yapıyoruz, dolar 16,5-17 lira aralığında dalgalanıyor. Yüzde 75 sapma var, yüzde 75. Yani bütçenin bütün öngörülleri ve değerlendirmeleri boşa düşmüş durumda, aynen iktidarın orta vadeli programında ve Merkez Bankasının on gün önceki öngörülerinde olduğu gibi. Şimdi “Maaşınızı dolarla mı alıyorsunuz?” saçmalığını düşünmeyin sakın çünkü Türkiye ekonomisini az buçuk bilen bilir ki ara malları ithalatı üzerinde yükselen bağımlı bir üretim modeli vardır ve döviz kurlarındaki bu yükselme ithalatı ve enerji fiyatlarını doğrudan belirlemektedir. “Türkiye ekonomisini kurlar üzerinden ölçmek haksızlık.” diyen bakanlara diyoruz ki: “Gerçekleri konuşmazsak gerçeklerden kaçabiliriz.” diye düşünmeyin. Daha bu bütçeyi oylamadan ek bütçe yapılacağına dair haberler ortalıkta dolaşmaya başladı ve sizler, iktidar kibrinizden dolayı muhalefete kulaklarınızı kapatıyorsunuz. Aslında bu bütçenin geri çekilerek revize edilmesi gerekirdi, bütçe tercihlerinin değiştirilmesi ve halkın ihtiyaçlarına göre yeni bir bütçe hazırlanması gerekirdi ama bu iktidarın bunu yapacak mecali de yok, vizyonu da; tükenmiş, halka yeni bir umut hikâyesi anlatamayan bir iktidarla karşı karşıyayız.

Sayın vekiller, 2015 yılında tohumları atılan ve 2018’de başlayan ekonomik kriz siz “Yok.” deseniz de her gün etkisini hissettiriyor hem de sosyal ve siyasal alana sirayet ederek çoklu kriz özellikleri gösteriyor. AKP-MHP ittifakı “ekonomik kriz” kelimesini ağzına almasa da bir ülkede eğer insanlar “Karnımızı doyurduğumuz gün şükrediyoruz.” diyorsa, bir esnaf kalkıp “Her şeyimi sattım, borç bitti ama ben de bittim.” diyorsa, bir emekçi kadın “Asgari ücretten ucuza çalışıyorum, yetiştiremiyorum.” diye isyan ediyorsa, çiftçi ve köylü gübre, mazot ve tohum fiyatlarındaki yükselişi dehşetle izliyorsa bu ülkede ekonomik kriz vardır. Bu ülkede insanlar fırından utanarak bayat ekmek alıp akşam sofraya kurarken iktidar beslemesi medya “İşte, 4 lezzetli bayat ekmek tarifi” diye manşet atmakla meşgul oluyorsa halkına yabancılaşmış bir iktidar sefası vardır. Saray sefa sürerken işçinin, emekçinin, çiftçinin, yoksulun, dar gelirlinin mutfağı yangın yerine dönmüştür. Üretici maliyetlerden ötürü üretemiyor, esnaf alıp satamıyor, hatta son haftalarda fiyat belirleyemiyor, vatandaş alım gücünü her gün kaybediyor, Türk lirası değersiz pul hâline getiriliyor; kim yapıyor bunları? Bu iktidar yapıyor.

(x) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

Cumhurbaşkanı sıfatıyla Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı Erdoğan ise ya “Faiz nasır.” ya da “Stokçuluk haramdır.” sözlerini sarf ediyor. Hâlbuki sorun bu güvensizlik ortamını yaratan iktidardadır. Halk güvenmiyor sizin sözlerinize. Ortadaki günah sizindir. Günahkâr olan saraydır. Suçlu olan esnaf değil, üretici değil; saraydır, Adalet ve Kalkınma Partisi ile MHP ittifakıdır. “Ekonominin kitabını yazdım.” diyen Cumhurbaşkanının eğer bir kitabı varsa adı “Sarayın saadet zinciri”dir. İşte, siz bu duruma sıkılmadan “Ekonomik kurtuluş savaşı” diyorsunuz. Bizler de böyle bir savaş yok, siz politikalarınız ve uygulamalarınızla emekçiye, yoksul halka, dar gelirliye savaş açtınız diyoruz. “İktidarınızı koruma savaşı”dır bunun adı.

Sayın vekiller, iktidar ömrünü uzatmak için şimdi de “yeni ekonomik model” lafına sarıldı. Yatıp kalkıyorsunuz “yeni ekonomik model” diyorsunuz. Her şeyden önce, bu model yeni değil, onu söyleyelim. Kenan Evren’in Türkiye’ye 12 Eylül 1980 askerî darbesi ve tank paletleriyle getirdiği ekonomik modelin makyajlanmış hâlidir. Bu modelin faturasını halk 1994 ekonomik krizinde ödedi, 2000 ve 2001 yıllarındaki ekonomik krizlerde ödedi. Biz, bu modeli bankerler krizinden, hayalî ihracatlardan, gıda kuyruklarından tanıyoruz. Biz, bu modeli cari açıklardan, ticaret açıklarından, siyaset-iş dünyası-bürokrasi arasında kurulan suç ekonomilerinden biliyoruz. Bu modelin ilk icraatı Merkez Bankasının dolar satışları oldu. Merkez Bankası 1 Aralık, 3 Aralık, 10 Aralık ve 13 Aralıkta piyasaya 4 milyar dolardan fazla döviz sattı, bugün de satıyor 1-1,5 milyar dolar arası. Erdoğan grup toplantısı yaparken bile, kurlar oynamasın diye Merkez Bankası piyasaya dolar sattı. ABD FED toplantısı yapılırken satış yapıldı, faiz açıklamasından sonra yine satış yapıldı. Kimin dolarlarını satıyor bu Merkez Bankası? Kaçtan borçlanıp dolarları alıyor bu Merkez Bankası? Kimlere peşkeş çekiliyor bu dolarlar? Doları düşürmek için piyasaya satılan dövizin etkisi ne kadar sürdü biliyor musunuz? Kırk beş dakika, sadece kırk beş dakika. Korkunç bir sorumsuzlukla karşı karşıyayız. Döviz satıldı, dolar biraz düştü, kırk beş dakika sonra dolar eski fiyatına geri geldi. Bu halkın cebinden çıkan milyarlarca dolar açıkça kül edildi ama birilerinin cebi şişti, bunu biliyoruz. Bütün dünyada ülkelerin Merkez Bankaları vardır, Türkiye’de ise tek adamın Merkez Bankası yani saray bank var. Saray bank size çalışıyor, o da yetmiyor, o da yetmiyor, bugünlerde kamu bankalarının sermaye yapısını ve kredi kapasitesini desteklemek için çalışmalar yapıyorsunuz. Esnafı, emekliyi, emekçiye, çiftçiye batırdıktan sonra şimdi sıra kamu bankalarına geldi. Bu model bir çelişkiler modelidir. “Faize karşıyız.” diyenlerin yüksek faiz ödediği, “Yerliyiz ve milliyiz.” diyenlerin ülkenin geleceğini, zenginliklerini kelepİR fiyatına yabancı yatırımcılara ve şirketlere satmaya çalıştığı bir modeldir.

Her yıl bir yeni ekonomi programı yaratıyorsunuz, geçen yıl da öyleydi, bu yıl da. Toplumu yüksek kur, yüksek faiz borcu, yüksek işsizlik, yüksek enflasyon ve hayat pahalılığı sarmalıyla kuşatan sisteminiz miadını doldurdu, kilometre ömrünü tamamladı; sisteminiz pert oldu, hurdaya çıktı. Pert olmuş bir arabayı yürütemeyeceğinizi göreceksiniz.

Üç yıllık Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminiz bolca yeni modelle doludur. Modellerinizin Türkiye’yi ne hâle getirdiğini size söyleyeyim: Dünya Bankası raporuna göre nüfusun yarısı yıllık toplam ülke gelirinin yüzde 15’ini alıyor, en yukarıdaki yüzde 1 gelirin yüzde 24’ünü alıyor. İşte, sizin modeliniz budur.

Sayın vekiller, iktidar bu ülkenin ekonomisini batırıyor. 2018’den bu yana her yıl bir Hazine ve Maliye Bakanı değiştirdiniz, 2018’den beri 4 Merkez Bankası Başkanı değiştirdiniz. TÜİK’i sarayın hesap makinesine çevirdiniz, sayısız Başkan ve Başkan Yardımcısı değiştirdiniz. Yolsuzluğu Bakanlar Kuruluna, saraya kadar taşıdınız; toplam borçlu sayısını 35 milyon kişiye çıkardınız, 30 milyon insanı açlık sınırının altında bıraktınız. Ne “ekonomik kurtuluş savaşı” diyerek sarıldığımız 1994 model Tansu Çiller ne zamanında “vesayet kurumu” dediğiniz Millî Güvenlik Kurulu ne de sarayın kör kuyularında

hazırlanan karanlık senaryolar bu iktidarı kurtaramaz. Türkiye halklarını yarattığı çokluk krizi içerisinde yaşam mücadelesi vermeye zorlayan ve utanmadan sıkılmadan “Kriz yok.” diyen bir iktidar ortaklığı gerçeğiyle karşı karşıyayız. Sokak, çarşı, pazar, atölye, manav, bakkal, kasap ve en önemlisi halkın mutfağından bihabersiniz, halkın arasına gidemeyecek duruma geldiniz. İşte, bu yüzden yüzünüz kızarmadan konuşabiliyorsunuz. “Ucuza almak için pazara akşam saatlerinde gidin.” “Yerden ürün toplayın.” “Porsiyonlarınızı küçültün, az yiyein.” “Eti gramla, sebze yi taneyle alın.” “Turfanda yemeyin, sağlığınıza zararlıdır.” “Kombinizi kısık derecede kullanın, üşüyün.” diyebiliyorsunuz.

Bakın, tarımı öyle bir tahrip ettiniz ki çiftçiler, köylüler size ne diyeceklerini bilemiyor artık. Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı “Türkiye’nin savunma sanayisinde dışa bağımlılığını yüzde 80’lerden yüzde 20’lere indirdik.” diyor. 2020 yılında üretilen buğdayın yüzde 48’i oranında buğday ithal edilmiş. 2021’deki buğday ithalatı 11-12 milyon tona yaklaşmış. Sadece buğdayda değil; pirinçte, mercimekte, nohutta da Türkiye’yi dışa bağımlı hâle getirdiniz. Savunma sanayisinde dışa bağımlılığı azaltmakla övünen iktidarınız ekmeğin buğdayında, pilavın pirincinde Türkiye’yi dışa bağımlı hâle getirdi. Eserinizle gurur duyuyor musunuz? Mazotun, gübrenin, tohumun fahiş ölçülerde zamlanması nedeniyle bu ülkenin verimli topraklarında traktörler çalışmıyor, çiftçiler haciz derdiyle boğuşuyor ama ithalat vurgunculuğu tıkr tıkr çalışıyor. Türkiye’de bir de yalan sanayisi kurdunuz. (HDP sıralarından alkışlar) “Uçuyoruz.” “Coşuyoruz.” “Şahlanıyoruz.” “Avrupa bizi kiskanıyor.” “Bolluk içindeyiz.” “Ekonomi büyüyor.” gibi sürekli yerli ve millî yalan üreten yalan sanayisiyle siyasetinizi yürütüyorsunuz. Bütçedeki faiz ve silahlanma harcamalarınızı, çoklu maaş düzeninizi, rant ve talanınızı, yolsuzlukları ne düşünüyorsunuz ne görüyorsunuz ne de duymak istiyorsunuz.

Sayın milletvekilleri, 2021 yılı boyunca yaşanan ekonomik krize karşı halkın taleplerini ve dertlerini dinlemek üzere HDP olarak İstanbul’dan Van’a, Mardin’den İzmir’e kadar Türkiye’nin dört bir yanında İş ve Aş Buluşmaları gerçekleştirdik. 2022 yılı bütçe görüşmeleri başlamadan önce de “Bütçe Buluşmaları” adı altında Ağrı’dan İstanbul’a, Mardin’den Ankara’ya hem sivil toplum örgütleri, meslek odaları, demokratik kitle örgütleri, sivil inisiyatif gibi kurumlarla görüşmeler yaptık hem de halkla bir araya gelerek bütçe için taleplerini dinledik. Bu buluşmalar sonucunda ortaya çıkan talepleri Meclise taşıdık. 2022 Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi’nin Plan ve Bütçe Komisyonunda gerçekleşen görüşmeleri boyunca önergeler verdik. Asgari ücret vergilerden muaf tutulsun dedik, dinlemediniz ama şimdi saray söyledi diye heyecanla savunmaya başladınız dünden beri. Doğruyu kabullenmeniz ancak saray size söylerse oluyor. Öğrencilerin kredi borçlarından EYT’lilerin sorunlarına, 3600 ek göstergeden çiftçilerin borçlarına, ataması yapılmayan öğretmenlerden emekli maaşlarına, ev emekçisi kadınların haklarından engellilerin sorunlarına kadar verdiğimiz önergelerin hepsi AKP, MHP oylarıyla reddedildi. Çünkü işçiyle, emekçiyle, emekliyle, esnafla, çiftçiyle, kadınla, gençle, dar gelirliyle, ücretli çalışanla birlikte dertlenmeyi artık önemsemiyorsunuz; toplumun derdi sizin derdiniz değil çünkü.

Sayın vekiller, bu bütçenin en büyük özelliklerinden biri kadın bütçesi olmamasıdır. Bu bütçe, toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı olmak bir yana eşitsizliği derinleştiren bir bütçedir. Kadına yönelik şiddeti engellemeye yönelik, kadın yoksulluğunu ve işsizliğini çözmeye dönük, kadınların esnek, güvencesiz ve düşük gelirle çalışmamasına yönelik politikalar bu bütçede yoktur. Bu bütçe, eşit katılımı, eşit temsiliyeti yok sayan bir bütçedir.

Türkiye, dünya genelinde gençlerin en yoğun olduğu ülkeler arasında üst sıralardayken maalesef, aynı zamanda gençlerin en mutsuz ve umutsuz olduğu ülkeler arasında da üst sıralarda yer almaktadır. Türkiye’de genç işsizliği TÜİK verilerinde bile yüzde 25’e yakın yani her 4 gençten 1’i işsiz; daha da beteri, istatistiklere göre yüz binlerce genç iş aramaktan vazgeçmiş durumdadır, iş bulma umudunu yitirmişlerdir. Gençliği bu hâle getirdiniz.

Bütün bu yoksulluk ve işsizlik gençler arasında en çok da genç kadınları vuruyor. Hâl böyleyken liyakatsizlik ve torpille ilgili belgeler, bilgiler klasör klasör ortaya dökülüyor. Umutsuzluğun normalleştirilme, kuralsızlığın kural, olağanüstülüğün olağan, hukuksuzluğun norm, eşitsizliğin felsefe, yolsuzluğun sistem hâline getirilmeye çalışıldığı bir dönemdeyiz. Bizlere yol göstereceklerin ve cesaret aşılayacakların kadınlar ve gençler olduğunu çok iyi biliyoruz. Kadınların gücü, mücadelesi, iradesi ve ısrarı bütün engellemelere rağmen büyüyor. Önümüzdeki zaman diliminde bir devri kapatırken gençlerin kendi elleriyle yeniden bu ülkeyi inşa edeceği bir umut var. “Genç başladık, genç başaracağız.” diyen gençler her geçen gün artıyor. (HDP sıralarından alkışlar)

Kadınları kamusal alandan uzaklaştırmak isteyenlere karşı direnen kadınlar, “Çıkar telefonunu.” diyen zihniyete cevap veren gençler hepimize yol gösterecektir.

Sayın milletvekilleri, bütçe boyunca iktidar sözcülerinin, bakanların burada çizdiği sahte pembe tabloyu birkaç gün önce Maliye Bakanınız ters yüz etti, “Bitersek hep beraber biteriz.” dedi. Biz de diyoruz ki: “Yok, hep beraber bitmeyeceğiz, siz biteceksiniz, siz!” Bitiyorsunuz da zaten. Gemi metaforunu çok seviyorsunuz ya, aynı gemideyiz ama kaptan ve yardımcıları ehliysiz, değiştireceğiz hepsini, değiştireceğiz. (HDP sıralarından alkışlar) Başka türlü bu geminin batmaktan kurtulma şansı kalmamıştır.

Sayın vekiller, içinde bulunduğumuz durum çoklu krizdir ve bu çoklu krizin önemli bir sebebi bu ülkenin tarihinde saklıdır. Bu ülke, kuruluşundan bu yana cumhuriyeti demokrasiyle buluşturamamıştır. Yüz yıldır aktörleri değişse de Türkiye’de yürürlükte olan düzen antidemokratiktir. Bu ülkede ne sivil demokratik bir anayasa ne de demokratik bir cumhuriyet maalesef inşa edilememiştir. Her gelen iktidar yalnızca kendi bekasını esas almıştır ve halkları her seferinde sefaletle, demokrasizliğe, hukuksuzluğa, adaletsizliğe mahkûm etmiştir. Belirli periyotlarla siyasal, toplumsal kriz yaratan bu durum, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemine geçilmesiyle birlikte çoklu boyut kazanmıştır.

2018 sonrası otokrasiyle yönetilmeye çalışılan bu ülke, halktan, Meclisten ve kurumlardan kaçırılan karar mekanizmalarını sarayda tek bir kişinin insafına bırakmıştır. Oysa zamanın ruhu bize başka bir şey söylüyor: Tek bir kişi her konuda bilgi ve yetki sahibi olamaz. Tekliği, merkeziyetçiliği bu kadar yüceltirsenez kaçınılmaz olarak yasama, yürütme, yargı ve kitle iletişim araçları, akademi vesayet altına alınır. İçinde bulunduğumuz çoklu krizin sebebi bu merkeziyetçi ve tekçi anlayışımızdır.

Bu sistemde, ne yazık ki yargı kurumu da saygınlığını ve güvenilirliğini yitirmiştir. En üst yüksek mahkeme olan Anayasa Mahkemesinin kararlarına saygı duyulmamakta, iktidarı rahatsız eden bir karara karşı mahkemenin kapatılması gerektiği iktidar ortaklarınca dile getirilebilmektedir. Yargıya güven bugün toplumda yüzde 20’lere kadar gerilemiştir sizin sayenizde. Kanun hükmünde karamamelerle on binlerce yurttaş kamu görevlerinden ihraç edilerek kendi söylemleriyle sivil ölüme terk edilmiştir. Son derece derin adaletsizliklerin ve hukuksuzlukların yaşandığı bu uygulamalarla haklarında herhangi bir yargı kararı olmayan insanlar âdeta ölüme terk edilmişlerdir. Meclisin hâli ortada; yürütmenin noter makamı gibi çalıştırılmak isteniyor. Ezcümle, istikrardan söz edenler istikrarsızlığın kaynağı hâline gelmişlerdir.

Bakın, Türkiye’yi her anlamda uçuracağı söylenen Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi şaibeli bir referandumla kabul edildiğinden bu yana, Türkiye’de zaten kadük olan demokrasi her alanda darbe almaya başlamıştır. Türkiye’de eski parlamenter sistem sorun üretiyordu, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi ise hem seri şekilde sorun üretiyor hem de eski sorunları derinleştiriyor. Bugünkü çöküşün nedeni günümüzün saray hanedanlığıdır. Halkın cebindeki parayı yandaşın cebine, halkın sandıktaki iradesini kayyumların, atanmışların eline teslim eden bir sistemdir sizin sisteminiz. “Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi” adı altında parti devleti sistemiyle tüm kurumları iktidarınızın parti birimlerine çevirdiniz.

Tablo ortada; Yargıtay partisi, Danıştay partisi, ağır ceza partisi, Emniyet partisi, SADAT parti, TÜGVA partisi; vali, kaymakam, Millî Eğitim, İŞKUR partisi; bunları sizler oluşturdunuz. Siyaset mutfağımızda istediğinizi pişirin, mutfaktaki boş tencereler, sokaklarda “Geçinemiyoruz.” diyen milyonlar ve ekmeğe kuyruklarında “Hakkımı helal etmiyorum.” diye bağırınlar karşısında sizler kaybedeceksiniz.

Türkiye’yi Sefalet Endeksi’nde ilk sıralara yerleştiren sizin yolsuzluk ekonominizdir. Türkiye’yi Küresel Organize Suç Endeksi’nde 12’nci sıraya getiren, FATF’de gri listeye aldırın sizin hukuk dışı, meşru olmayan işlerinizdir. Ülkeyi bütün uluslararası demokrasi ve hukuk endekslerinde son sıralara siz yerleştirdiniz. Her ne kadar ABD’nin 9-10 Aralıkta yaptığı Demokrasi Zirvesi hiç olmamış gibi davranılsa da söyleyelim ki Türkiye bu zirveden dışlanmıştır. Zambiya’dan tatalım Ekvador’a kadar 111 devletin çağrıldığı Demokrasi Zirvesi’nde Türkiye’nin olmaması demek diplomatik ve siyasi dışlanmışlıktır. İktidar anlayışınız, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Demirtaş ve Kavala kararlarını uygulamayarak, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’ni çiğneyerek Avrupa Konseyinin yaptırım hamleleriyle karşı karşıya kalınmasını da sağlamıştır. Sizin sık sık yok saydığımız Avrupa Birliği ilerleme raporları felaketi ortaya sermektedir. Kopenhag Kriterlerinin yerine düşmanlık kriterlerini, hukuktan uzak saray kriterlerini koydunuz.

Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminde “çok devlet, az toplum” vardır. Siyasal rekabeti kötü göstermeye çalışan bu sistem kendi varlığını sürdürmek için düşmanlar yaratma çabasına girmiştir. Dolayısıyla, muhalifler birer siyasal rakip olarak değil, bastırılması ve hatta tasfiye edilmesi gereken birer düşman olarak görülmektedir. Toplumsal kutuplaşma zirve noktasında; Türkiye toplumu bir toplum olmaktan çıkmış, fay hatlarının sürekli kıskırtıldığı, ortak bir yaşamın dinamitlendiği ayrı mahallelere bölünmüştür. Bunu siz yarattınız, kutuplaştırma ve gerginlik yaratma üstadısınız ama toplum bu kutuplaştırmayı aşıyor. Ortak sorunları etrafında size rağmen ve siz iktidar olduğunuz için buluşuyor, bu yeni bir gelişmedir ve umudu büyüten bir gelişmedir.

Sayın vekiller, kendini sınırlar içinde ve dışında Kürtlere karşıtlık üzerinden var eden bu yeni rejim, Kürt sorununu da çözümsüz hâle getirmiştir. Önce Kürtleri, sonra Kürtçeyi, daha sonra Kürt sorununu, şimdi ise Kürtlerin siyasal temsilini inkâr eden bu rejim, demokratik ve barışçı bir çözümü de reddetmektedir. Bu iktidar çatışma ve güvenlikçi politikaları tırmandırarak bu hayati meseleyi çözümsüz bırakmak istemektedir. Bu yeni sistem bir amok koşucusu gibi etrafı dağita dağita ilerlerken Kürt sorunu ve demokratikleştirmeyi bu ülkede konuşurmak istemektedir. “Kürt sorununun filmi çekersiniz.” diyenler bugün ekonomik krizin kitabını yazmaktadır. Dolmabahçe mutabakatını inkâr ettiniz, toplumsal barış mutabakatını hedef aldınız. “Kürt sorunu yoktur.” deme karşılığında ittifak kurduğunuz yapılar, size, Tansu Çillerler, Mehmet Ağarlar, mafya bozuntuları, siyaset simsarlarını hediye etti. “Millî Güvenlik Kurulu vesayet kurumu.” dediniz, şimdi Millî Güvenlik Kurululuyla birlikte Kürt halkının iradesine en büyük ipoteği siz koymaya çalışıyoruz. Kürt sorunu, bu ülkede yaşanan siyasi, toplumsal ve iktisadi krizlerin hepsinin merkezinde yer alan temel bir sorundur. Yüzyıldır Türkiye halklarına yönetim rejimi olarak inkâr, asimilasyon ve baskıya dayanan tekçi otoriterlik dayatılmaktadır hâlbuki yapılması gereken, bir arada barış ve eşitlik içerisinde yaşama kültürünü, gönüllü birlikteliği geliştirmektir. Türkiye halkları bu ağır bilançoyu geçmişte bırakacak ve demokratik bir cumhuriyeti inşa edecek güce ve deneyime sahiptir.

Sayın vekiller, dış politikada kendi planlarınızın yanı sıra, aynı zamanda Doğu Akdeniz’den Suriye’ye, Libya’dan Irak’a ve Afganistan’a varıncaya kadar Akdeniz ve Orta Doğu hattında size verilen rolleri bir bir oynadınız. Bu rollerin nasıl oynadığınızı bizzat sizin Genel Başkanınız anlattı, iki sözünü buradan hatırlatacağım; “Türkiye, bölgesinde ve ötesinde güvenilir bir müttefik olarak üzerine düşeni fazlasıyla yerine getirmektedir.” dedi. “Eğer hakikaten icraat ortaya konulursa biz de Türkiye olarak bize ne düşüyorsa bunları yapmaya hazırız.” dedi. Bu iki söz, verilen rolleri nasıl oynadığınızı anlatmaktadır.

Savaş tezkerelerini geçirdiğiniz şu Parlamentoda barışa dair, çözüme dair, hukukun üstünlüğüne, demokrasiye, insan haklarına dair köklü politika değişikliklerini getirseydiniz bugün bu ekonomik yıkımın sonuçlarını değil, istikrar ve ekonomik büyümeyi konuşuyor olacaktık. Hukukla, demokrasiyle aranızda mesafe koydukça ekonomi yangın yerine dönüyor; kurduğunuz her cümle yanmakta olan ekonomiyi biraz daha fazla benzin döküyor.

“Yeter ki Kürtler Suriye’de birlikte yaşadığı halklarla ortak bir gelecek kurmasın.” diye uluslararası alanda taviz üzerine taviz verdiniz, ne rol verdilerse oynadınız; diplomasiyi, barışçı bir söylem ve politikayı, müzakere ve diyalogu öne çıkarmak yerine askerî operasyonları, vekâlet savaşlarını, çatışmayı seçmeniz, tarihsel hataları art arda yapmanızla sonuçlandı ve çok şey kaybedildi.

Bu topraklara demokratik çözüm ve barışı getirmeyi sadece bizler, sadece Kürtler, sadece HDP’liler için istemiyoruz. Halkların Demokratik Partisi olarak yeni dönemde barış içinde, bir arada yaşanabilecek demokratik, denetlenebilir, şeffaf ve eşitlikçi bir ülke hedefiyle üzerimize düşen her şeyi yapmaya hazırız.

Siz bize değil, bu ülkenin demokrasi ve adalet umuduna saldırıyorsunuz. Siz bizlere saldırırken ortak demokratik geleceğimizi baltalyorsunuz. Kürt halkının ve Türkiye demokrasi güçlerinin siyasi temsiline son vermek, demokratik siyasetten HDP’yi tasfiye etmek için yargıyı kullanmanız, çözümsüzlük ve hukuksuzluk ve büyük bedeller demektir. Çok açık söyleyelim: Bizlere siyaseten büyük kaybettirmek isteyenler bilsinler ki kendileri de büyük kaybedeceklerdir. Partimize yargı kumpası kuran, terfi ve ödül almak için fezleke ve iddianame yarışına giren savcılarınıza buradan sesleniyorum: Siyasete çok meraklıysanız çıkarın üzerinizdeki kübbeleri ve cesaretiniz varsa çıkın siyaset yapın. Bir “suçluları koruma ve suç işleme bakanı” var, her gün bir suçluyla fotoğraf albümü ortaya saçılıyor; bu savcıların sesi çıkmıyor. Söзде adalet arıyorsunuz siz, öyle mi? Geçin bu yalanları. Sizin hukuk ve adalet cesaretiniz ve anlayışınız zerre kadar yok.

Bu iktidara bıkmadan söyleyeceğiz ki demokratik siyasette kararlıyız; sorunlarımızı çatışma ve şiddet yoluyla değil, konuşarak, müzakere ederek, diyalogla, Ankara’da ve bu Mecliste çözmeye konusunda kararlıyız. Eşitlik taleplerimizde ve mücadelemizde Edirne’den Hakkâri’ye, Trakya’dan Kürdistan coğrafyasına kadar ortak vatan ve demokratik cumhuriyet mücadelemizde kararlıyız. Onurlu ve adil barışı bu ülkeye, aydınlık yarınları bu ülkeye hep birlikte getireceğiz. Türkiye halkları yüzyıldır kendilerine dayatılan otoriter rejimlere mecbur değildir. Dışlayıcılık, ayırıştırıcılık üzerinden kendini kurgulayan ve var eden rejimler karşısında eşitliğin ve demokrasinin birleştirici, bütüleştirici ve toplumsal adaleti sağlayıcı özelliğine sıkı sıkıya bağlıyız.

Değerli halkımız, iki farklı bloka tekçilik, merkezîyetçilik, erkeklik üzerinde birleşen anlayışlar karşısındaki gerçekçi alternatif üçüncü yol siyasetimizdir. Bu anlayışı esas alan partimiz, Türkiye’de cumhuriyeti demokrasiyle buluşturacak, bu adaletsiz düzene son verecek bir güçtür. Yeni bir siyaset, yeni bir yönetim ve yeni bir yaşam kurabiliriz. Bugün, Türkiye’nin temel ihtiyacı katılım, müzakere ve demokratik toplumsal uzlaşma esasına dayalı evrensel temel hak ve özgürlüklerin en geniş şekilde sağlandığı güçlü demokrasidir. Bütçenin saraylara, israfına, yandaşlara, silahlanmaya, faize değil, halka harcandığı; toplumsal cinsiyete dayalı bütçelemenin olduğu, maceracı dış politikalar yerine bölgesel barışın ve ilkelerin esas alındığı bir yönetim mümkündür. Kamu yönetiminin iktidar blokunun tekelinde kadrolaşmanın alanı olmaktan çıkarıldığı ve liyakatin esas alındığı, şeffaflığın ilke edinildiği, halktan hesap soran değil hesap veren bir anlayışın hâkim kılındığı, eşitliğin eş değerlikle buluştuğu, merkezin değil yerelin sözünün geçtiği ve yerel demokrasinin güçlendirildiği, kayyum sisteminin ve anlayışının çöpe atıldığı bir sistem için geç kalınmamıştır. Yargının, yürütmenin ve tek adamın vesayetinden çıktığı, eşitliği esas alarak düzenlenecek yasaların uygulanacağı, adaletin ve yargının bağımsızlığının terazi

dengesiyile sağlandığı bir hukuk mümkündür. Kr hırsıyyla doğayı sonsuz bir sömürü alanı olarak gören anlayışların son bulması ve başta enerji, ulaşım, kentleşme ve tarım olmak üzere tüm politikalarda doğa haklarının kabul edilmesini sağlayabiliriz. Kürt sorununun kalıcı ve onurlu zm için müzakere ve demokratik inşayı esas almak aslolandır. Demokrasi, adalet, eşitlik, eş değerlik ve barış mücadelesini bir programa bağlamak için her seferinde yeni bir keşfe gerek yoktur. Biz bu saydığımız değerlerden bir adım geri atmayacağız. Her türlü baskı, yok sayma, tutuklama tehditlerine karşı ödediğimiz bedel ve mücadelemiz de bunun kanıtıdır. Her zaman, nerede zlm, haksızlık varsa orada olmaya devam edeceğiz ve hep birlikte kazanacağız. Bu, halklarımıza szmzdr; bu söz, demokratik toplumsal değerışimi ve dönüşümü, mücadeleyi ve kurucu aklı kendisine rehber edinmiştir. Biz parti olarak tüm bunları halkımızla birlikte yapacağız. Kendimize ve halklarımıza inanıyoruz. Sırf bir seçim kazanacak diye ülkeyi batırmakta ısrar eden iktidar ittifakına sesleniyoruz: Hiçbir entrika açlık, yoksulluk, işsizlik hakikati karşısında dayanamaz ve kazanamaz. Size bir kez daha şunu söyleyelim: Siz tekleşin, çoğunluk bizleriz; siz Karunlaşın, Harun bizleriz; siz zalimleşin, mazlum bizleriz; siz korkutmaya devam edin, cesaret ve umut bizleriz; siz yalanlarınıza devam edin, hakikat bizleriz.

Herkesi saygıyla selamlıyorum, dinlediğiniz için teşekkür ederim. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.07

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 16.21****BAŞKAN: Mustafa ŞENTOP****KÂTİP ÜYELER: Şeyhmus DİNÇEL (Mardin), Enez KAPLAN (Tekirdağ)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 39’uncu Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Şimdi Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına ilk söz İstanbul Milletvekili Sayın Mehmet Akif Hamzaçebi’ye aittir.

Buyurun Sayın Hamzaçebi. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz otuz dakikadır.

CHP GRUBU ADINA MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu ve ekranlardan bütçe görüşmelerini takip eden bütün vatandaşlarımızı, izleyicilerimizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum. Bütçe görüşmelerinin hayırlı olmasını diliyorum.

Değerli milletvekilleri, 2022 yılı bütçesini görüşüyoruz ancak 2022 yılı gelmeden, bu bütçenin dayanmış olduğu birtakım varsayımlar şimdiden çökmüş durumdadır. Örneğin, 2022 yılı için enflasyon hedefi yüzde 9,8’dir. Bu hedef şu anda çökmüştür. Yine, 2022 yılı kur varsayımı 9 lira 27 kuruştur, 2014 yılı kur varsayımı da 10 lira 27 kuruştur. Şu an kürsüye gelirken kur 17 liraya gelmişti. Bu nedenle... Bu bütçe yasalaşacak, öyle anlaşılıyor ancak ondan sonra ek bir bütçe teklifinin getirilerek süratle yeni rakamlara göre bu bütçe kanunu cetvellerinin, gelir cetvelinin yeniden düzenlenmesi gerekir.

Değerli milletvekilleri, kur ve faizdeki son gelişmelerden sonra ekonomimizin öteden beri var olan sorunları çok daha ağırlaşmıştır. Bu sorunları çok kısaca özetlemek istiyorum. Birincisi: Türkiye ekonomisi 2017 yılından bu yana çift haneli enflasyon yaşamaktadır. Enflasyon artık yüzde 20’lerin üzerine çıkmıştır. TÜİK’in bastırılmış enflasyon rakamları dahi bu gerçeği gizlemeye yetmemektedir. İkincisi, en az enflasyon kadar önemli bir konu: Enflasyonun düşeceği yönünde bir beklenti yoktur; tam tersine, beklentiler, enflasyonun artacağı yönündedir. Üçüncüsü: Türkiye ekonomisi sürdürülebilir yüksek büyüme ortamına sahip değildir. Türkiye ekonomisi, potansiyeli olan yüzde 4-4,5’lik büyümeyi bile çok zaman gerçekleştiremeyecek bir ekonomik tablonun içerisinde. Türkiye ekonomisinin büyüme meselesi son derece önemlidir. Şu an millî gelirimiz 2008 yılının gerisine gitmiştir ve Sayın Erdoğan’ın Cumhurbaşkanı seçildiği 2014 yılından bu yana millî gelirimiz azalmaktadır. Kişi başına gelirden durum farklı değildir. Kişi başına gelirden de Sayın Erdoğan’ın Cumhurbaşkanı olduğu 2014 yılından bu yana düzenli bir azalma söz konusudur. Şu an, yedi yıl öncesinin kişi başına gelirene sahibiz, kurdaki bu gelişmeler sonrasında, 2022 yılında -geriye gittiğimiz yıl, demin 2008 yılının öncesine gittik diyordum- belki 2006’ya 2005’e gideceğiz; öyle gözüküyor, şu andaki tablo öyle gözüküyor. Uluslararası kredi notumuz yatırım yapılabilir ülke seviyesinin 3 ve 5 kademe altındadır. Üst derecelendirme kuruluşunun Türkiye değerlendirmelerine baktım; birinde 3 kademe altındayız, birinde 4 kademe altındayız, birinde 5 kademe altındayız. Tehlike eşiğine 1-2 kademe kalmış yani 1-2 kademe sonra Türkiye ekonomisi küme düşecek, Türkiye ekonomisi borçlanmakta zorluk çekecek, borçlanamayacak. “Kredi risk primi”

dediğimiz prim kredi notumuz son derece düşüktür, şu anda 521'dir. Bunun anlamı, Türkiye yurt dışı piyasalardan dolar cinsinden borçlanacağı zaman, dolar cinsinden yüzde 7,5-8 oranında faiz vermesi demektir. Dünyada reel faizlerin düşük olduğu, sıfır olduğu bir süreçte Türkiye ekonomisinin yüzde 7,5-8 faizlerle borçlanması asla kabul edilemez; bu, bir açmazdır. Değerli milletvekilleri, tablo budur.

Şimdi, Türkiye ekonomisinin dünya hasılası içindeki yerine bakalım: 2000'li yılların başında Türkiye ekonomisi dünya hasılasının yüzde 0,8'ini gerçekleştiriyordu; on dokuz yıl geçmiş aradan, bugün yine yüzde 0,8'ini gerçekleştiriyoruz. 0,8; 0,8; elde var sıfır. Arada artan yıl yok mu? 2008-2013 yılında artmış ama Erdoğan'ın Cumhurbaşkanı olduğu 2014 yılından bu yana Türkiye'nin dünya hasılası içindeki payı yine azalmaya başlamış.

Yine, ülkeler itibarıyla kişi başına gelir yönünden yapılan sıralamada 2002 yılında Türkiye 75'inci sırada, şimdi de 76'ncı sırada; bir sıra daha düşmüş. Arada iyileşme yok mu? Olmuş. 2008-2013 döneminde bir iyileşme var ama Erdoğan'ın Cumhurbaşkanı seçildiği 2014 yılından bu yana burada sürekli olarak geriye gitmişiz, kötülemişiz.

Şimdi ne diyor Sayın Erdoğan? "Ülkemizi yetmiş dört yıllık IMF reçetelerine mahkûm etmeyeceğiz. Bir ekonomik program açıkladık." diyor. Aslında ortada bir ekonomik program falan yok, bir dağımlık var sadece ve bunu şöyle takdim ediyor: "Ülkemizi yetmiş dört yıllık IMF reçetelerine mahkûm etmeyeceğiz." Sonra söylüyor: "Türkiye'nin çıkarları yerine küresel faiz lobilerinin çıkarlarını savunanlar millî olamaz." Bu düzeni, sistemi eleştirenleri yani bizi, küresel faiz lobilerinin çıkarlarını savunan kişiler olarak değerlendiriyor. Başka ne diyor? Başka birçok şey söylüyor; efendim "iktisat ve siyaset mandacıları" diyor, evet, "mandacılar" diyor. Şimdi, bu laflar doğru mu, bir bakalım. 1 Mart 2003 tezkeresi günlerine gidelim. Z kuşağı bunu bilmez ama onlara hatırlatmayı bir görev sayıyorum, Z kuşağı her şeyin farkında, her şeyi biliyor ama bu tarihî geçmişi bir hatırlatmakta yarar var. AK PARTİ yeni iktidar olmuş. Amerikan askerleri Türkiye topraklarını kullanarak Irak'a girecekler, Saddam'ı devirecekler; Türkiye Büyük Millet Meclisinin izin vermesi gerekiyor. AK PARTİ'nin ileri gelenleri Amerika'ya gittiler, Başkan Bush'la pazarlık yapıyorlar; para alacaklar. 128 milyar dolara bile çıktı bu iddialar. Para alınacak, ne yapılacak? IMF programı uygulanıyor önceki hükûmetten kalmış. IMF Türkiye'den kovulacak. AK PARTİ seçim bildirgesine yazmış bunu: "IMF ve Dünya Bankasını kovacağız." Fakat -Bush "at pazarlığı" diye niteledi bu pazarlığı- eli boş döndüler. 1 Mart tezkeresi de Türkiye Büyük Millet Meclisinde kabul edilmedi. El elde, baş başta. AK PARTİ'nin "Gömlek değiştirdik." dediği yıllardı. Evet, eskiden olsaydı yani o gömlek değiştirmeden önceki durum olsaydı belki şöyle diyebilirdiniz: "Efendim, hiç önemli değil bu durum, biz Allah'ın ipine sarılarak buradan çıkarız." Siz ne yaptınız? IMF'nin ipine sarıldınız. Evet, IMF'yle ilişkiler burada kaldı mı? Kalmadı. Bunun tadı alındı. Önceki hükûmetten kalan, stand-by anlaşmasından kalan krediler kullanıldı. Ee, sonra? Mayıs 2005'te IMF'yle bir stand-by anlaşması imzalandı -Sayın Erdoğan'ın Başbakanlığı dönemi- 10 milyar dolar kredi alındı; onu da kullandılar, kullanıldı.

Şimdi, Sayın Erdoğan diyor ki: "Biz göreve geldiğimizde IMF'ye 23,5 milyar dolar borç vardı, bunu son kuruşuna kadar ödedik." Ya, söyleye söyleye kendisi de gerçek olmayan bu lafa inandı, devamlı söylüyor. E, bunun 10 milyar dolarını siz anlaşma yaparak kendiniz aldınız, güle güle kullandınız. Şimdi ne diyor? "Ülkemizi yetmiş dört yıllık IMF reçetelerine mahkûm etmeyeceğiz." "Yetmiş dört yıl" derken "Türkiye, IMF'yle ilk anlaşmayı 1947 yılında yaptı." diyor, onu da düzeltelim; Türkiye 1947'de IMF'ye üye oldu, anlaşma yapmadı; onu da bir bilgi olarak sunayım. Diyor ki: "Bu köhne IMF reçeteleri..." Ya, 20'nci Stand-by Anlaşması'nı imzaladın, şimdi "köhne" diyorsun. Bu stand-by anlaşmasına göre 70 milyar dolarlık da özelleştirme yaptınız. Aslında demek istediği şu: "IMF bizi kandırdı." Ya, Sayın Erdoğan, bir kere de kandırılmamış olun, bir kere de kandırılmamış olun. (CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi, ülkemizin önüne koyduğu tablo nedir? Çin modeli. Türkiye'nin tarihsel olarak yönü daima Batı olmuştur. Türkiye, 10-11 Aralık 1999 tarihinde Helsinki'de yapılan zirvede Avrupa Birliğinin tam üye adayı ilan edildi. Zamanın koalisyon Hükümetini oluşturan partilerine yani Demokratik Sol Partiyeye, Milliyetçi Hareket Partisine ve Anavatan Partisine bu tarihten itibaren olay nedeniyle teşekkür ediyorum; çok önemli bir şeydi, bütün Parlamento da arkasında durmuştu o zaman, onu da ifade edeyim. Sonra, 2004 yılında, 2 partili Türkiye Büyük Millet Meclisinde -AK PARTİ ve Cumhuriyet Halk Partisi-Erdoğan'ın Avrupa Birliğiyle yapacağı müzakerelerde Türkiye'nin elini güçlendirmek için Anayasa değişiklikleri yapıldı, mutabakatla yaptık. Ve 17 Aralık 2004'te Brüksel'de Türkiye'yle müzakerelerin 3 Ekim 2005 tarihinde başlaması kararlaştırıldı, güzel. Bu iki tarih Türkiye-AB ilişkilerinde, Türkiye tarihinde dönüm noktasıdır, çok önemlidir. Helsinki Zirvesi'nden bu yana yirmi bir yıl, Brüksel Zirvesi'nden bu yana on altı yıl geçti; iktidarın gündeminde AB'ye tam üyelik falan, böyle bir şey yok, sorsanız bir sürü gerekçe söyleyebilirler. Şimdi, ne diyorlar? Efendim "Çin modeli." Ya, biz hep Batı'ya yöneldik, şimdi bizi Doğu'ya mı yöneltiyorsun? Çin modeli. Nedir Çin modeli? Emeğin baskılandığı, otoriter bir rejimin olduğu, ekolojik kaygıların olmadığı, emeğin maliyetinin düşürülmesi suretiyle bir rekabet gücü elde etmeye dayalı bir model; orta sınıfı yok eden bir model. Demokratik rejim de yok. "Çin modeli" derken acaba... Yani Çin'de bugünkü sistemin otoriter bir rejim olmadan uygulanmasının imkânı yok. Acaba Erdoğan'ın kafasının arkasında böyle bir şey mi var? Zaten ona doğru gidiyor Türkiye, malum, özgürlükleri, hukuk devletini, bütün bu kavramları bir kenara atmış durumda. Kafada böyle bir şey de olabilir. Şunu söyleyeceğim, bakın: Bu, AK PARTİ'nin on dokuz yıllık iktidarı ve Sayın Erdoğan'ın kişiselleşmiş iktidarının son döneminde aczin, tükenmişliğin, çaresizliğin itirafıdır; olay budur. (CHP sıralarından alkışlar) Şimdi, bu beceriksizliğin üzeri, aczin üzeri "Çin modeli" diye bir kılıfla örtülmeye çalışılıyor. Eğer "Çin modeli" diyeceğine eğitime yatırım yapsaydın, teknolojiye yatırım yapsaydın, geleceğe yatırım yapsaydın bugün Türkiye dünyanın sayılı ülkelerinden biri olacaktı. "Çin modeli" diyor. Bakın, asgari ücreti artırdık, asgari ücret arttı, asgari ücrete geleceğim ama konu Çin'den açıldığı için örnek vermek istiyorum. Çin'in, dünyanın 10 büyük şirketi içinde 2 tane şirketi var, teknoloji şirketi: Alibaba grubu, e-ticaret şirketi; Tencent, yapay zekâ, teknoloji, internet... Alibaba 1999'da kurulmuş, diğeri 1998'de kurulmuş yani Erdoğan eğitime yatırım yapsaydı, teknolojiye yatırım yapsaydı, geleceğe yatırım yapsaydı, gençlere yatırım yapsaydı bugün Türkiye, dünyanın ilk 10 büyük şirketi içerisinde bir teknoloji şirketine sahip olurdu; bu, Türkiye'nin gelişmişliğini gösterirdi, maalesef...

Şimdi, sık sık "Asım'ın nesli" deniliyor, evet, Asım'ın nesli. Ben de Asım'ın nesli diyorum. Mehmet Akif'in ideal karakteri, gençliği idealize ettiği karakter; ismi gibi ahlaklı, akıllı, hiçbir kötülük yok, takvası tam, ahlakı tam; ideal bir genç ama orada bir şey var: Asım fen bilimi öğrenmek için Berlin'e gider; bakın, fen bilimi o zaman Türkiye'de yok, o yılları düşünün; fen bilimi öğrenmek için oraya gider. Şimdi Türkiye'de öğrenciler maalesef Türkiye'de fen bilimi öğrenme imkânı olmadığı için yurt dışında çare arıyor, maalesef.

Şimdi, değerli milletvekilleri, bir taraftan saate bakıyorum, on beş dakikamız geçmiş, maalesef evdeki hesap bazen çarşıya uymuyor, biraz kısaltacağız.

Şimdi "nas" diyor Sayın Erdoğan, "nas", evet, Kur'an emri yani Kur'an ve sünnet; Allah emri, Peygamber sözü; kısaca "Kur'an ve sünnet ne diyorsa ben bu yoldayım." diyor. Hangi konuda? Faiz konusunda. "Ben dün de faize karşıydım, bugün de karşıyım, yarın da karşı olacağım." Bu faiz indirimiyle ilgili olarak söylüyor. Peki, güzel, aslında bu var ya, bu cümle millî görüş seçmenine selam, gerçekte böyle bir şey yok. Yaklaşan Cumhurbaşkanlığı seçimleri nedeniyle "Saadet Partisi seçmeninin oylarını alabilir miyim?" kaygısından başka bir şey değil ama millî görüş seçmeni akıllıdır, bunları görüyor, değerlendiriyor, bunları yutmayacaktır.

Şimdi, evet, Merkez Bankası faizi ilkin 15'e indi, 19'lardan 15'e indi, dün de 14'e indi. 15 üzerinden değerlendirme yapmıştım, fark etmez 14 de olsa durum değişmiyor. Tüketici kredisi faizleri 1,5 puan arttı, taşıt kredisi faizleri arttı. Hani faiz inince, Merkez Bankası faizi inince bütün faizler inecekti? Yok böyle bir şey. Ticari kredi faizleri indi ama 2,5 puan kadar. Ne yapıyor vatandaş? Krediyi alıyor, ihtiyaç kredisi bile olsa, tüketici kredisi bile olsa onu alıyor, dolara gidiyor, güvenmiyor size. Şimdi, BDDK açıklama yapmış: "Biz bunları denetleyeceğiz." Böyle yarım yamalak bir şey söylüyor, yasal yetkisi yok. Bankaya vatandaş gitse "Ben kredi alıyorum." dese banka "Nerede kullanacaksın?" mı diyecek? Yani bir şirket gitti, ticari kredi alacak, e, alır dolara yatırır. Nitekim, o ticari şirketlerin o dolar mevduatı da artıyor. Şimdi, dostlar şeyde görsün. Fakat ne oldu biliyor musunuz? Merkez Bankası politika faizini düşürünce Hazinesinin borçlanma maliyeti arttı. Merkez Bankasının faizi yüzde 19 iken Hazine Eylül ihalesinde yüzde 17,67'yle borçlanmıştı, Merkez Bankası faizi yüzde 15'e indi Hazinesinin borçlanma faizi yüzde 22,70'e çıktı, 5 puan arttı. Ee, ne diyordu Erdoğan? "Faizleri düşürünce paradan para kazanan dışında kimsenin zararı olmaz." Paradan para kazananlar şimdi "Oh, mis gibi." deyip 5 puan daha fazla kazanıyor. Bankalar ne yapıyor? Ulus'taki Merkez Bankasından yüzde 15'le parayı alıyor, Eskişehir Yolu'ndaki Hazine binasına gidiyor; 22,70'le Hazineye veriyor. Sizin hakkınız var mı? İktidarın hakkı var mı buna? Vatandaşın parasını pulunu böyle heba etmeye, devletin hazinesini yağmalatmaya hakkı var mı?

Gelelim işin mevduat faiz tarafına... Mevduat faizleri indi. Merkez Bankası faizi yüzde 19 iken mevduat faizi yüzde 17,5'tu; onun altında. Niye? Enflasyonun da altında mevduat faizi. Vatandaş güveniyor "Merkez Bankasının duruşu sıkı, enflasyonu da yenecek." Türk lirasında tutuyor parasını, yüzde 17,5'ta tutuyor. Şimdi Merkez Bankası faizi indirdi. Mevduat faizi kaçta indi? Yüzde 14,5'a. Bir aylık vadeli mevduatı söylüyorum, diğerlerinde durum daha da feci. Şimdi, bankalar vatandaşın, o milyonlarca vatandaşın, küçük tasarruf sahibinin -Ayşe'nin, Fatma'nın, Hüseyin'in- onların 10 bin lirasının, 20 bin lirasının, 30 bin lirasının faizini düşürüyor, enflasyonun altında bir faiz veriyor onlara ve bankalar yüzde 14,5'la aldığı parayı, mevduatı yüzde 22,70'le Hazineye veriyor; mis gibi.

Sayın Erdoğan, vatandaşın parasını bu şekilde çaldırmaya, vatandaşın cebinden paranın eksilmesine izin veren bir nas var mı? (CHP ve İYİ PARTİ sıralarından alkışlar) Bunun adı "akbaba kapitalizmi"dir. Erdoğan modelinin adı "akbaba kapitalizmi" akbaba, akbabalara yem ediliyor... (CHP ve İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

Ayrıca, dün "düşük faiz" demiyordunuz Sayın Erdoğan, "düşük faiz" demiyordunuz. Bir tablo göstereceğim; burada tablolarım var, hepsini gösteremeyeceğim ama bunu göstermek istiyorum. Bakın, bunu daha evvel bir Maliye Bakanlığı bütçesinde göstermiştim. 2003-2007 döneminde devlet iç borçlanma senetlerinin faizi yüzde 10, reel faiz -reel bu, enflasyonun üstünde faiz- yüzde 10 veriyordun. "Dün de faize karşıydım." yok böyle bir şey! Şimdi reel faiz yüzde 1'lerde, sıfır hatta, şu anda sıfırdır yani son kararlardan sonra sıfırdır. Reel faizin yüzde 10 olduğu dönemde yatırımlar bir önceki yıla göre yüzde 19 oranında artmış. Yahu faiz yüksek, nasıl yatırım artar? Artar arkadaşlar, geleceği görebiliyorsa insanlar, yatırımcılar ona göre hesabını yapar, yatırımını da yapar. Faizi istediğin kadar indir geleceği göremiyorsa kimse, yatırım artmaz. Bakın, burada 2008-2014'te reel faiz 2'ye inmiş, yatırım artışı 7'ye; ona göre... Bakın, 2018-2021 Eylülünde buraya gelmiş, şu anda sıfır. Yüksek faiz iyidir diye bir şey yok, düşük faiz daima daha iyidir, düşük faiz ama ekonomide her şeyi berbat etmişseniz yüksek faize mecbur kalırsınız belki, mecbur kalırsınız.

Şu, Merkez Bankası Başkanlarının dönemleri, iki yılda 4 Merkez Bankası Başkanı değiştirdiniz, bu 4'üncü Başkan; yani Murat Çetinkaya, Murat Uysal, Naci Ağbal, şurası da şimdiki Başkan.

Şu, 2019-2020'de biliyorsunuz, 128 milyar dolar satıldı. Yani o zamanki politika; olmayan dolar satıldı. İşte, bankalardan, swaplarla bu paralar toplandı, piyasaya sürüldü. Piyasaya TL kredi veriliyor, giden krediler dolara yöneliyor, doları baskılamak için piyasaya dolar sürülüyor; böyle bir devridaim. "Con Ahmet'in devridaim makinesi" gibi, 128 milyar dolar satıp da 2009 yılı başındaki 5 lira 46 kuruşluk dolar kurunu, iki yılın sonunda 8 lira 53 kuruşa çıkarma başarısını siz gösterdiniz (!) 128 milyar dolar sattınız, dolar kurunu yüzde 50 oranında zıplattınız. Dünyanın en pahalı ekonomi dersi diyeceğim ama bu dersi almadınız ki; benim oğlum bina okur, döner döner yine okur. (CHP sıralarından alkışlar) Şimdi, kur fırlıyor, Merkez Bankası çekingen müdahalelerde bulunuyor. Bakmayın, müdahale parası yok çünkü parası yok. 8,53'e gelmiş. Naci Ağbal geliyor, faizi 19'a yükseltiyor, 8,53'lük kuru 7,22'ye indiriyor o dönem; 6,90'a indiği dönem de var, sonra yok ediliyor. Şimdiki Başkan geliyor, getiriliyor; faiz 14'e indi, kur şu anda 16 lira ama kürsüye çıkana kadar bunlar değişmiş olabilir.

Değerli milletvekilleri, sürem çok geçiyor.

"Akbaba kapitalizmi" dedim, fındıktan örnek vereceğim: Türkiye, fındık üretiminde dünyanın en büyük üreticisidir, dörtte 3'ünü üretir dünya üretiminin, ürettiği ürünün dörtte 3'ünü de yurt dışına satar. Giresun Ticaret Borsasının kayıtlarına baktım: Ofis ekim ayında 27 lira 44 kuruştan fındık almış. Ofis 26,5 lira fiyat ilan etmiştir demek ki randıman biraz iyi, 27,44'ten almış; o zamanki kur 8 lira 88 kuruş; e, hesap ediyorum; 3,1 dolara geliyor. Türkiye 2015-2016 yılından bu yana kilogramı 3,1-3,2 dolardan fındık ihraç etmiştir. 2014-2015'i örnek vermiyorum, orada rakam 6 dolardır. Şimdi, bakıyorum, bu dolar kuruyla hesap ediyorum, fındık fiyatı 2 dolara inmiş. 3,1 demiştim, 3 dolar diyelim, şimdi 1 dolar hatta 2,8'e falan iniyor; 2 diyelim, kilogramda üretici 1 dolar zararda, bu fiyattan da ihraç edeceğiz onu. 600 bin ton ihraç edersek 600 milyon dolar. Sayın Erdoğan, yani fındık üreticisinin 600 milyon dolarını İtalyan Ferrero'ya, Avrupalı Nutella tüketicisine, çikolata tüketicisine ikram etmeye senin hakkın var mı? (CHP sıralarından alkışlar)

CEMAL ENGİNYURT (Ordu) – Bravo!

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Bir dönem Fransız hükûmeti bir Tarım Bakanına Fransız tarımına yaptığı katkılar nedeniyle şövalye nişanı vermişti. Saniyorum, çikolata ve Nutella tüketicileri de Sayın Erdoğan'a bu hizmeti nedeniyle, 600 milyon dolarlık bu desteği nedeniyle bir madalya vermeyi ihmal etmezler. İşte, bu da akbaba kapitalizmidir. (CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi, aslında, şu asgari ücrete gelmek istiyorum, asgari ücret çok önemli bir konu. Dün asgari ücret açıklandı. Hesabını yapıyorum; dün 274 dolardı; öğlen danışmanımınla çalışırken hesap ettik 266'a dolara geldi; buraya, Genel Kurula geldim, 259 dolara geldi; kürsüye çıkarken 251 dolardı; şimdi, kürsüden indiğimde kaç dolar olacak, bilmiyorum. Yani, 4.250 lirayla ilgili Genel Başkanımız Sayın Kılıçdaroğlu dün bir açıklama yaptı; 2021 yılı başında bu 384 dolardı, onun karşılığı 5.760 lira; yani bunu verirsiniz bir anlamı olur... E? Yok. Ve bu popülizm "Ya, her şey dolarla mı?"

Bakın, ben rakamları çıkardım; 2007 yılından bu yana aralık ayı dolar kurlarını aldım. 2007 yılından bu yana asgari ücretin aralık ayındaki tutarı hep 300 doların üstünde; 330, 350, 370, 380 dolarlar var. Şimdi, asgari ücret 274 dolar. Aslında, şimdi bunu kıyaslamak da doğru değil, önümüzdeki yılın aralık ayında bunu kıyaslamak lazım ama bir ölçü diye şimdi söylüyorum. Pardon, 274 değil; şimdi, kürsüye gelirken 250'ye indi, inerken bakalım kaç olacak?

Şimdi, "Efendim, dolarla olmaz ya, dolarla mı yaşıyorsunuz?" Bakın, aralık ayı kurlarını aldım. Hadi ekmekten gidelim, ekmek: Bu yılın ocak ayında 1,5 liradan 1.883 ekmek alınıyordu; şimdi 2,5 lira -fırıncıların zam talebi var, 3 lira olsun istiyorlar; herhâlde önümüzdeki yılın ilk aylarında olur olmaz, bilemem ama böyle bir talep bekleniyor- 2,5 liradan hesap ediyorum 1.700 ekmek alıyor. Nerede 183 ekmek? Şimdi, bana çıkıp şey demeyin: "Efendim, yok, onun gramajı şuydu buydu." falan.

Hayır kardeşim, siz ekmeğe mahkûm ettiniz insanları. İktisatta, okulda bir şey öğrenmiştik, Giffen paradoksu: Bir malın fiyatı artarsa talep düşmez, artabilir; onun benzeri, aynı şey değil ama benzeri. Şimdi insanlar daha çok ekmek tüketiyor. Niye? Çünkü diğer gıda maddelerine ayıracağı para azalmış durumda, “Ekmekle doyayım.” diyor.

Değerli milletvekilleri, tabii ki bunlar, AK PARTİ Grubunu kastetmiyorum ama Türkiye’yi yöneten kadronun ilgisini çekmiyor. Tahsin Yücel’in bir “Gökdelen” romanı vardır; çok güzel bir romandır, 2073 İstanbul’unu anlatır. Gökdelen olmuş artık her taraf, Cihangir’de bir tane bahçeli, 2 katlı bir ev; o evi de işte, müteahhit alıp oraya gökdelen dikmek ister. Çok güzel bir kurguyla anlatır; böyle, özelleştirme politikaları, yargının dahi özelleştirildiği bir sistem. Tahsin Yücel çok iyi analiz etmiş onları, o adamın mücadelesini anlatıyor orada. Gökdelenler o kadar çoğalmış ki artık zenginler en üst katlarda oturuyor, yeryüzüne inmiyor, helikopterlerle ya da teknolojinin getirdiği o tek kişilik uçan aletlerle gidiyorlar geliyorlar; yeryüzündekilerin haberi yok. Saraydakilerin otellerdeki kırmızı halılarda yürümekten vatandaşın arasında dolaşmaya hâli, mecali yok, artık vatandaşın durumunu bilmiyorlar. (CHP sıralarından alkışlar) Durumunu bilmiyorlar, bilseler... Tahsin Yücel “yılıklı insanları” diyor yani insanlar aç sefil, tabiatta başıboş dolaşan yılıklı atları gibi yılıklı insanları tasavvur etmiş. Sizin tabii, “siz” derken yönetici kadroyu kastediyorum, onlar takvadan günah işleme özgürlüğüne geçtiği için bütün bunlardan haberleri yok. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Sürem bitiyor değerli milletvekilleri, son cümlelerimi söyleyeyim.

Şimdi, Türkiye’yi yöneten kadronun gömlek değiştirmeden önceki yıllarda yerli arabaları vardı, TOFAŞ’lar, Şahinler, Renaultlar; onların arkasında “Huzur İslam’da.” diye bir şey yazardı. “Huzur İslam’da.” yazardı. Şimdi ne oldu biliyor musunuz? Önce gömlek değiştirildi, sonra arabalar değiştirildi, sonra mahalle değiştirildi, yeni evlere taşınıldı, şimdi o yeni evlere giderken kullanılan o milyonlarca liralık arabaların arkasında hiçbir şey yazmıyor; huzuru bulmuşlar anlaşılın! (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Hamzaçebi, bir dakika veriyorum.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Teşekkür ediyorum, tamamlıyorum Sayın Başkan.

Son olarak bir fotoğraf göstermek istiyorum. Fotoğraf bu; hani saraydakilerin artık gitmediği eski mahallenin fotoğrafı, ucuz ekme kuyrukları. AK PARTİ, iktidarının 19’uncu yılında insanlarımızı ucuz ekme kuyruklarına mahkûm etti. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar) İyi ki İstanbul Büyükşehir Belediyesi var, Ankara Büyükşehir Belediyesi var; iyi ki CHP’li belediyeler var, hiç değilse vatandaşa ucuz ekme veriyorlar; buralarda kaldı maalesef. Bu mahallelere arada bir gidip dolaşmanızda yarar var değerli arkadaşlar.

Teşekkür ediyorum.

Katılmasak da bu bütçenin hayırlı olmasını diliyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına ikinci söz İstanbul Milletvekili Sayın İlhan Kesici’ye aittir.

Buyurun Sayın Kesici. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz otuz dakikadır.

CHP GRUBU ADINA İLHAN KESİCİ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi üzerinde Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına görüşlerimi arz etmek üzere huzurlarınızda bulunuyorum. Yüce heyetinizi şahsım ve Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, Türk ekonomi tarihinin en önemli günlerinden geçiyoruz; ben de bu bakımdan ekonomiyle ilgili eleştirilerimi de Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle ilgili eleştirilerimi de görüşlerimi de daha fazla bir dikkat ve nezaket içerisinde yapmak istiyorum.

Huzurlarımızdaki bütçe hem biraz önceki arkadaşımız Akif Hamzaçebi kardeşimizin ifade ettiği gibi hem daha önceki çeşitli konuşmacıların da ifade ettiği gibi artık kadük olmuş olan bir bütçedir, bütçe vasfını kaybetmiştir. Bütçe 17 Ekim 2021 tarihinde, tam iki ay önce Türkiye Büyük Millet Meclisine sunuldu, arz edildi; o zaman dolar kuru 9,2'ydi, demek ki bizim bütçemizin parasal değeri dolar cinsinden 195 milyar dolar idi. Şimdi biraz önceki kurlarla -16,90'lı bir rakam oldu- bu, 106 milyar dolara inmiş bir bütçe yani iki ay içerisinde, bütçemizin iki ay önceki dolar cinsinden değeri 195 milyar dolarken şimdi 106 milyar dolara inmiş. Artık bu, bütçe filan değildir, bütçe olarak kabul etmek de mümkün değildir.

Değerli milletvekilleri, ekonomi ve bütün bütçelerin asıl dayanağı, asıl amacı, kaynak tahsis politikalarıdır yani kaynakları nasıl tahsis edeceğinizdir. Kaynak az da olsun çok da olsun asıl mesele bunun nasıl tahsis edileceğidir. Şimdi, 195 milyar dolardan 100 milyar dolar gibi bir rakama inen bir bütçede artık kaynak tahsis politikası diye bir şeyin kalmış olması imkânsızdır, söz konusu değildir. Bu bakımdan bu, bütçe değildir. Ama diyelim ki hiç bu işler olmadı, bütçe Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulduğu hâliyle bir değerlendirme yapacak olsak 3 tane rakamı ve üç hususu huzurlarına getirmek istiyorum.

Bir: Haftalardır, sabah akşam hem bütün televizyonlarda hem de bütün konuşmalarda “Merkez Bankası”, “Faiz 1 puan, yüzde 1 indi, yüzde 2 arttı.” vesaire; bununla yatıp kalkıyoruz biz. Şimdi, bakalım, bu bütçede, 2022 yılı bütçesinde orijinal hâliyle faize konulan bir rakam var: 240 milyar Türk lirası, tamam. Belki iyidir, belki kötüdür, bunu bir iki şeyle mukayese etmek lazımdır.

İki: Aynı bütçede Millî Eğitim Bakanlığının bütçesi var. “Millî Eğitim Bakanlığımız” demek 18 milyon öğrencimiz; 1,2 milyon öğretmenimiz, hocamız... Bunlara tahsis edilen rakam 189 milyar lira. Üniversitelerimizde, yüksek eğitimimizde, örgün, yaygın, açık öğretimimizde okuyan 7,9 milyon, 8 milyon öğrencimiz var, 200 bine yakın öğretim üyemiz var. Hepsini toplayalım, Türkiye'nin bütün okullarında 30 milyon civarında öğrencisi var; 2 milyon civarında öğretim üyesi, öğretmeni, hocası var ve bu 30 milyon insan bizim önümüzdeki elli yılımızı şekillendirecek, bizi 21'inci yüzyılın üstüne taşıyacak çalışmaları yapacaklar, eğitecekler. Bunlara tahsis ettiğimiz toplam rakam 248 milyar Türk lirası; hiç kurlar bozulmamış olsaydı bile. Demek ki sadece bir faiz kalemine 2022 yılı bütçesinin ayırdığı, tahsis ettiği rakam 30 milyon öğrencimiz ve öğretmenimizin eğitimine harcanmış olan, tahsis edilmiş olan rakamla aynı. Buradan hayır çıkmaz değerli milletvekilleri, aziz AK PARTİ'li milletvekili kardeşlerimiz, dostlarımız; buradan Türkiye için bir hayır çıkmaz.

Üçüncü bir rakam daha vermek istiyorum: Tarımsal destekleme rakamı 26 milyar Türk lirası. AK PARTİ -iktidara geldiği zaman- 2006 yılında tarım sektörünün daha çok desteklenmesi lazım geldiğine inandığı için, bunun her bütçede azaltılmaması lazım geldiğini teminat altına almak için bir kanun çıkardı; Tarımsal Destekleme Kanunu. Bu kanuna göre dedi ki: “Her yıllık bütçede tarımsal desteklemeye ayrılacak olan rakam millî gelirin yüzde 1'inin altında olamaz.” Biz bunu eşitleyelim, millî gelirin yüzde 1'inin üstünde de olabilir ama biz bunu eşitleyelim, yüzde 1. E, bu yılın millî gelirinin yüzde 1'i 78 milyar Türk lirası eder yani biz, bütçe kanunuyla daha önce çıkardığımız bir kanunu ezmiş, dövmüş oluyoruz, onu geçersiz hâle getiriyoruz; biz, kendimiz yapıyoruz bu işi yani. Şimdi, bu, 26 milyar Türk lirası aynı zamanda ne demek? Bizim 5-5,5 milyon civarında işçimiz var, çiftçimiz var, millî gelirimizin -görünür görünmez- yüzde 10'una yakını tarım sektörümüzdür ve bu tarım sektörünün gelişmesi istikametinde ayırdığımız para 26 milyar lira, faize ayırdığımız para 240 milyar lira; tam 9 katı.

Şimdi, bunun sonucunda ne oldu? Bunun sonucunda şöyle bir şey oldu: Epey zamandan beri, Türk çiftçisi, toprağına küsmüştür; Türk besicisi, gözünün nuru gibi gördüğü, gözünün nuru gibi baktığı hayvanlarına küsmüştür; bunun sonucunda, dünyanın bir ucunda Avustralya var, ta Avustralya'dan kırmızı et ithal ediyoruz; öbür ucunda Brezilya, Arjantin var, onlardan beyaz et ithal ediyoruz; onların üstünde Kuzey Amerika var, oradan çeşitli ürünler ithal ediyoruz, mısır ithal ediyoruz. Onlar uzak diyarlar; yanımızda komşumuz Yunanistan var, Yunanistan'dan pamuk ithal ediyoruz; öbür yanımızda komşumuz Bulgaristan var, Bulgaristan'dan da saman ithal ediyoruz. Böyle bir Türkiye olamaz, böyle bir Türkiye bize yakışmaz, Türkiye'ye yakışmaz, Türk milletine yakışmaz. Bunun sebebi, Avrupa Birliği... Mesela dünyanın her tarafında tarım sektörü desteklenen sektörlerdendir, göz nuru gibi bakılan sektörlerdendir; bu münasebetle destekler verirler. Biz de veriyoruz, demin söylediğim gibi, çok az. Avrupa Birliğinin verdiği destekler... Avrupa Birliğinin Avrupa Ekonomik Topluluğundan bu yana en başarılı politika alanı, ekonomik politika alanı, adına "ortak tarım politikası" dedikleri ortak tarım politikasıdır yani hem tarım üreticilerini hem tüketicilerini aynı anda memnun edecek olan bir ortak tarım politikası. Bunların kendi çiftçilerine, ortak tarım politikasına bu sene ayırdıkları bütçe 45 milyar dolara tekabül eden eurodur; bunun Türk lirası hâli çiftçi başına 125 bin lira civarında eder, 125 bin lira eder. Bizim deminki 26 milyar lirayı çiftçi başına böldüğümüz zaman 5 bin Türk lirası eder. Yani Avrupa Birliği, mesela Bulgaristan, mesela yanımızdaki Yunanistan -demin verdiğim örnekler- kendi çiftçilerine çiftçi başına 125 bin lira tarımsal destek verirken biz sadece 5 bin liralık bir tarımsal desteği verdiğimiz zaman işte Bulgaristan'dan, efendim, saman ithal etmek durumunda kalırız. Sayın Tarım Bakanı, hem geçen seneki bütçede hem bu seneki bütçede hem Plan ve Bütçe Komisyonundaki tartışmalarda hem Genel Kurul tartışmalarında özellikle bu saman ithalatı münasebetiyle eleştirilince, tenkit edilince en son dayandığı yerlerden birinde şöyle bir tabir kullandı: "Paramız varmış, dövizimiz varmış da ithal ediyormuşuz." Bu çok vahim bir tabirdir, çok da yanlıştır. Bizim saman ithal edecek, pamuk ithal edecek, kırmızı et ithal edecek paramız yoktur, dövizimiz yoktur ama peki, ithal ettik, neyle ettik? Şimdi, biraz sonra göreceğiz, borçla ettik, bu devleti neredeyse batırma noktasına gelecek olan borçla ettik.

Bizim grup da maşallah ne kadar sessiz, sakin, güzel dinliyor. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar) Aslında çok da hoşuma gidiyor.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Dikkatle dinliyoruz.

İLHAN KESİCİ (Devamla) – Değerli milletvekilleri, bu bütçe elbette AK PARTİ iktidarının sadece bugüne ait olarak hazırladığı bir bütçe değil, bunun bir birikimi var. Yani bu, bir birikimin üstüne gelmiş olan bir bütçe, bu rakamlar. O birikimle ilgili de muhtemelen ben öyle inanıyorum ki bu bütçe müzakereleri bu dönemin son bütçe müzakereleri olacaktır yani bir erken seçim olacaktır. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar) Ama bu bakımdan -birkaç, fazla olmamak üzere- yine üç büyük alanda bazı rakamlar arz etmek istiyorum: Bir, toplu bakış, bu on dokuz yılı bir değerlendirelim. 1800'lerin ortasında büyük devlet adamı ve şairimiz var, Ziya Paşa. Buna benzeyen hâlleri ta 1850'lerden yani yüz elli, yüz yetmiş sene öncesinden gördüğü için şöyle demiş: "Ayinesi iştir kişinin lafa bakılmaz/ Şahsın görünür rütbe-i aklı eserinde." Yani lafla peynir gemisi yürütmez. Efendim "Ben uçuyordum, ben kaçıyordum." "Şu tarihlerde böyle diyordum." la bu iş olmaz, rütbeyi aklını ölçmek için eserine bakalım.

Değerli milletvekilleri, bizim -bu on dokuz yıllık- çeşitli ticaret alanlarımız var; alıyoruz, satıyoruz, yapıyoruz, imal ediyoruz, bunu ihraç ediyoruz, ithalat yapıyoruz, adına da "dış ticaret" diyoruz. İthalatımız 3,7 trilyon dolar, ihracatımız 2,6 trilyon dolar. Bu ikisine bakarsak eksi 1,1 trilyon dolar dış ticaret açığımız var. Bu, çok büyük bir paradır, neredeyse toplam ihracatımızın yarısı kadardır. Bizim şu anda yani 2022 yılı bütçesinde de bundan sonraki gelecek olan bütçelerde de belimizi kırıan;

iliğimizi, kemiğimizi kemiren, emen; bizi sıkıntılardan sıkıntıya sokacak olan rakamın aslı budur; 1 trilyon dolardan fazla dış ticaret açığı. Bizim başka döviz gelirlerimiz de var yani turizm, hizmetler sektöründen gelen dövizlerimiz filan var. Bunları da işin içine kattığımız zaman bizim kazanmadığımız, bizim olmayan ama harcadığımız bir rakam var; 591 milyar dolar, bunun adı cari işlemler açığı, cari açık. “Cari açık” demek, bizim olmayan bir paranın bizim tarafımızdan harcanması demek. Bir zamanlar “Cari işlemler açığı finanse edildiği sürece herhangi bir mesele yoktur.” diye ahkâm kesen allamelerimiz vardı; bu, hem Hükûmetin içerisinde, AK PARTİ Hükûmetinin içerisinde vardı hem de dışarıda. Belki de bana göre bizi bugünlere getiren sebeplerin başında yer alan şeylerden bir tanesi bu tür allamelerdir.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Kemal Derviş’tir.

İLHAN KESİCİ (Devamla) – Şimdi, bizim Tanzimat Dönemi büyük bürokratlarımızdan, yöneticilerimizden Fuat Paşa var, onun bir de babası var Keçecizade İzzet Molla; sermüderistir, en yüksek din âlimidir, en son görevi Mekke Kadılığıydı. Buna benzeyen hâller o zamanlar da varmış ki şöyle bir beyti var: “Meşhûrdur ki fîsk ile olmaz cihân harâb.” Fîsk “günah” demek. E, peki, ne olurmuş yani? Buradaki “cihan”dan muradı da devlettir, Osmanlı Devleti’dir, büyük cihan imparatorluğudur. E, peki, günahın harap edemediği şeyden daha kötü ne olabilirmiş de bu devlet harap hâline getiriliyor? O da şu: “Eyler anı -onu yapar- müdâhane-i âlimân harâb.” Âlimlerin dalkavukluğu, önde gelen insanların -önde gelen gazeteciler, yazarlar, çizerler, iş adamları, siyasetçiler, aklınıza ne geliyorsa-onların müdâhane-yâlimanlıkları harap edermiş. Zaten onun sonuçlarını falan da gördük. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Şimdi, değerli milletvekilleri, bütün bunları neyle yaptık peki? Cari işlem açığı verdik, dış ticaret açığı verdik ama samanı da ithal ettik, pamuğu da ithal ettik. Bunları da nasıl yaptık? Borçla, değil mi? Borç, el kesesinden aldığımız borç. Şimdi, AK PARTİ iktidara geldiği zaman IMF borcu dâhil, aklınıza ne kadar dış borç unsuru geliyorsa hepsini katın, Türk kamu sektörünün 87 milyar dolar borcu vardı. Ne umulur? Bu bizi, bu rakam bizi götürdü; o 2000-2001 krizine de biraz mecbur eden unsurlardan bir tanesidir. Bunun şimdiki hâli 207 milyar dolar, şimdiki hâlini atlayayım ben. 2002’nin sonundaki 87 milyar dolar, cumhuriyetin seksen senede yaptığı borçların tamamının toplamı demek yani seksen senede biz 87 milyar dolarlık dış borç almışız, yapmışız “resume”si. AK PARTİ on dokuz yılda buna 120 milyar dolar eklemiş, 120 milyar dolar.

Türk özel sektörünün de bir dış borcu varmış, 45 milyar dolar, şimdiki rakamı 245 milyar dolar. Türk özel sektörü de Türk sanayi özel sektörü de 200 milyar dolar eklemiş. Bunu söylemekten muradım, Türkiye’nin borçluluğu. Biz şimdi dış dünyada -bilmem- herhangi bir borç aradığımız zaman, ülke riski olarak meydana getirilen unsurların en önemlilerinden bir tanesi de ülkenin dış borçluluk göstergeleri; sadece kamu sektörünün değil, tüm Türkiye’nin dış borçluluk göstergeleri ve bu çok fazla. Yani, özel sektörün dış borcu ile kamu sektörünün dış borcu 132 milyar dolar, buna AK PARTİ tarafından eklenen borç -ulaştığı seviyeyi demiyorum- 320 milyar dolar; çok.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Vay vay vay!

İLHAN KESİCİ (Devamla) – Buna da dayanılmaz, dayanılamayacaktır. Şimdi, bu söylediğim kamu sektörünün dış borcuna yani eklenen 120 milyar dolarlık dış borca... Bir de yaptığımız özelleştirme var, değil mi? 76 milyar dolar, 70 küsur milyar dolar. Ya bu 70 milyar dolar olmasaydı diye 120 milyar doların üstüne eklememiz lazım doğru bir hesap için veya kamunun 87 milyar dolarlık bölümünden çıkarmamız lazım ki doğru mukayese edelim; bir. İki, hemen onun yanında, bu kamu-özel iş birliği projeleri; ne idiği de çok belli olmayan, hesabı yok, kitabı yok. Tek bir A4 sayfası ebadında fizibilite raporunu görmediğimiz bu kamu-özel iş birliği projelerine de verilen, ne kadar verildiğini de

bilmediğimiz hazine garantileri var; bu hazine garantileri de yok bu borcun içerisinde. Şimdi, bunların neticesinde bir de hane halkı borcu var. AK PARTİ iktidara geldiği zaman kişilerimizin yani şimdi kullandığımız tüketici kredileri, konut kredileri, araç kredileri, ihtiyaç kredileri vesaire bunların Türk lirasının dolar cinsinden ifadesi 4 milyar dolar idi. Bunun şimdiki hâli 104 yani 4 milyar dolarlık borca 100 milyar dolar hane halkı borcu eklenmiş vaziyette.

Bütün bu rakamları biraz da şunun için vermiş olayım ben: Bir dönemler bazı AK PARTİ'li yöneticilerimiz de Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi içerisinde yer alan yetkililerin, etkililerin de bazı bakanlarımızın da ara ara “Bolluk, bolluk içerisindeydik...” Dönemler itibarıyla da “bolluk” ifade ettikleri dönemler vardı. Bu “bolluk” dedikleri şeyin tamamı en başından itibaren, birinci senesinden itibaren bu borç bolluğudur. (CHP sıralarından alkışlar) Yoksa, bizim kültürümüzde adına “Halil İbrahim bereketi” dediğimiz bir başka bolluk daha var, Halil İbrahim bereketi. Bunu ekonomiye vurursak eğer; yatırımlardan, üretimlerden, verimlilikten elde edilmesi gereken bir bolluktur ki öyle bir şey olmadı.

Sayın milletvekilleri, şimdi, bu da iyi, borcu da aldık; iyi, güzel ama bunu bedava almadık, bir şeyin karşılığında aldık, bunun bir bedeli var. O bedel -bağışlayın, ağzıma o geldi- faiz. Şimdi, yine her gün yatıp kalkıyoruz ya “Merkez Bankası politika faizini bunu etti...” Böyle allameicihanlarımız da var yani. Efendim, işte “100 baz puan artırdı.” “100” deyince ne oluyorsa, yüzde 1. “Yüzde 1 indirdi.” “Yüzde 2 düşürdü.” filan vesaire deyin, ahali de doğru dürüst anlasın. “100 baz puan” “300 baz puan” filan...

Bu faize ödediğimiz rakam -deminki söylediğimiz borçları münasebetiyle- kamu sektörünün dış borç faizine ödediği rakam 89 milyar dolar dış borç faizine. Özel sektör de aldı, kullandı. Onun ödediği, özel sektörün dış borç faizi olarak ödediği rakam da ayrıca 108 milyar dolar. Yani biz Türk devleti olarak, Türk ekonomisi olarak diyelim, hem kamu hem özel sektörle, dış dünyaya, bu dış borca ödenen faiz, Sayın Genel Başkanımızın çeşitli vesilelerle defaatle ifade ettiği Londra faizcilerine on dokuz yıl içinde ödediğimiz para 197 milyar dolar; bu çok fazla. Devletimizin bir de iç ekonomiyi döndürmek bakımından aldığı iç borca karşılık ödediği faiz rakamının dolar cinsinden ifadesi, düzgün hesaplanmış bir ifadeyle arz ediyorum, dolar cinsinden ifade edilmiş olan rakam da 436 milyar dolar. Şimdi, sadece kamu sektörünü toplayayım; 89 milyar dolar dış borcuna ödenen faiz, 436 milyar dolar iç borcuna, kamunun ödediği faiz 525 milyar dolar. Bizim on dokuz senede devlet olarak, adına “faizciler” dersiniz faizciler, başka bir şey dersiniz başka bir şeyciler, onlara ödediğimiz faiz 525 milyar dolar.

Şimdi, Sayın milletvekilleri, bunu isteyerek, heveslenerek, bilerek, böyle olsun diye AK PARTİ yöneticilerinin, AK PARTİ hükümetlerinin, daha sonra da Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin böyle bir tablo çıksın diye yaptığı kanaatinde değilim, zinhar değilim. Ama ne var peki, bu niye böyle oldu, böyle oldu da ne oldu? Gittikçe kurumsuzlaştırılan bir devlet apareyine döndük, kurum kalmadı. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar) Bir numaradaki meselesi bu.

İki: Bilenleri elbette tenzih ederim ama hesap kitap bilmemek, plan program bilmemek, plan program yapacak olan kuruluşları kaldırmak, onları ortadan bütünüyle kaldırmak, plansızlık programsızlık; bunların hepsini bir araya getirdiğiniz zaman da bu karşılaştığımız durumla karşılaşmak durumunda kaldık. Şimdi, bu hiç uyarılmadı mı?

Ben, mesela -şahsen “ben” demeyi de edebe, adaba aykırı görürüm ama “ben” derken, burada “Cumhuriyet Halk” diyeceğim bölümler- Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına, aynen, bu kürsüde, 2007 yılından bu yana yaptığım bütün bütçe kapanış konuşmalarında arz ettiğim şeylerdir. 2007’den itibaren... Bu Nakşi mahfillerinde sevilen, benim de çok sevdiğim bir ilahi vardır: “Uyan ey gözlerim, gaffetten uyan/Uyan uykusu çok gözlerim, uyan.” (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar) Şimdi bunu da söyleyerek, kardeşim, ya, uyanın! Bu, en son gün bu hâle gelmiş değil; birinci gününden, ikinci

gününden, üçüncü gününden itibaren bu hâle geldi. Ben, sonra, 2015 yılında, yine bu kürsüde, aralık ayı da olması münasebetiyle “Kış geliyor.” dedim. 2017 yılında yaptığım bütçe konuşmasında, kış beni kesmedi “Kara kış geliyor.” dedim. 2019 yılında bir daha bütçe konuşması yaptım burada, kara kış da kesmedi, “Nükleer kış geliyor.” dedim. E, geldi işte, kapımızda, öyle değil mi? (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar) Buna kulak asılmadı.

Sayın Genel Başkanımızın bütçe açılış konuşmasında bu meşhur 128 milyar dolarla ilgili tekrar bir sorusu oldu “Ya, bu 128 milyar dolar nerede?” diye sordu. AK PARTİ Grubundan arkadaşlarımız, bir de Grup Başkan Vekili arkadaşımız laf attılar Sayın Genel Başkanımıza, ben de tutanaktan onu gördüm “İlhan Kesici’ye sor, İlhan Kesici’ye sor.” dediler. Şimdi, Sayın Genel Başkanım da bana sordu elbette “Ya, bu neyin nesidir?” filan diye “İlhan Kesici’ye sor...” (CHP sıralarından gülmeler, alkışlar) Ben de şimdi İlhan Kesici olarak huzurlarınızdayım. Bu 128 milyar dolar nedir yani nedir, nerededir, ne olmuştur?

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Kayıtlarda, kayıtlarda.

İLHAN KESİCİ (Devamla) – Aynen kayıtlardadır, aynen. Sebebi ne kayıтта olmasının? Bu sizin sayenizde...

Osman Bey, bizim NATO Parlamenter Asamblesinde saygıdeğer bir başkanımızdır, benim de dostumdur. Aynen kayıtlardadır. Ben şimdi bunu... Bir televizyon programında, net iki buçuk saatlik bir televizyon programının son üçüncü dakikasında bu soru geldi; ona da iki buçuk üç dakikalık bir cevap verdim. Sonra on beş yirmi saniyelik bu “kes-biç-yapıştır” usulüyle, AK PARTİ’li arkadaşlarımız -herhâlde AK PARTİ’li yani “tweet”lerden şey yaptığım kadarıyla- bunları “kes-biç-yapıştır” yaptılar -Osman Bey’in dediği gibi- şöyle bir resim çıktı.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Osman’ın trolleri!

İLHAN KESİCİ (Devamla) – Bana sordular, ben de -hatta çok ileri bir ikazda bulunuyorum, çok ileri bir ikazda- diyorum ki: Yani bu Türk devleti kayıtçı bir devlettir, birinci gününden itibaren, Osman Gazi’den itibaren olan biten her işi kayda alır, hatta o kadar alır ki Fatih Sultan Mehmet Han’ın -AK PARTİ’li arkadaşlarımız için söyleyeyim- kahvaltıda yediği yemeklerin, kahvaltıda yediği şeylerin hepsinin kaydı Topkapı Sarayı’nda vardır. O yüzden, kayıtlardadır diyorum ben. E, şimdi, bu kayıтта. Bunu kim biliyor? Ben biliyor muyum? Katiyen. Başka bileni var mı? Mesela, Sayın Cumhurbaşkanına arz edilmemiş ise Sayın Cumhurbaşkanı bilebilir mi? Hayır, bilemez. Bilen var mı? Var. Kim? 2 kişi; bir, Merkez Bankası Başkanı; iki, o tarihteki Hazine ve Maliye Bakanı. Bunların dışında bilen yoktur. Daha sonra, ben, bu “kes-biç-yapıştır”ın üstüne Merkez Bankası Başkanının ve Hazine ve Maliye Bakanının bir açıklama yapmaları lazım geldiği çağrısında bulundum. Çağrı yerini buldu. Merkez Bankası Başkanı, çok kısık bir sesle, böyle, söyledi söylemedi gibi bir sesle, dedi ki: “2017 protokolü diye bir protokol var.” Allah Allah, ya bu 2017 protokolü neymiş? Sonra öğrendik ki Hazine ile Merkez Bankası arasında 2017 yılında bir protokol imzalanmış. Bu protokol -sanki, bana öyle geliyor ki- bir çerçeve protokoldür; içeriğini bilmiyoruz. Hazine ve Maliye Bakanı ondan iki gün sonra bir açıklamada bulundu, o da -yine kısık ses- dedi ki: “2019 yılında da bir protokol yapılmıştı.” O da Merkez Bankası ile Hazinesinin arasında yapılmış olan bir protokol fakat bu çerçeve protokolün dışında bir şey, içi biraz daha dolu.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) - Ses tellerinde bir problem vardır.

İLHAN KESİCİ (Devamla) – Ya, o tabir geliyor ağzıma onu da... Asıl dananın kuyruğunun koştığı yer; bu 2019 protokolüdür. Bu nedir? Merkez Bankası hangi münasebetle Hazineye böyle bir protokolle bir şeyler devretmiştir? Sonra Hazine ne yapmıştır? Bizim muhabir bankamız var; Ziraat Bankası. Türk devletinin bu işlerde muhabir bankası Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankasıdır. Hazine ile Ziraat Bankası arasında bir şeyler olmuştur.

Şimdi -lafı topluyorum ben- demek ki, bu, kayıtlarda vardır.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Biz de onu söylüyoruz.

İLHAN KESİCİ (Devamla) – Ne zamana kadar biz bu soruyu sormaya devam etmeliyiz? Ta ki bu kayıtlar -aynen, Fatih Sultan Mehmet’in kahvaltısında yediği yiyeceklerin Topkapı Sarayı’ndaki gibiyerini arşivlerde alıncaya kadar, Türkiye, bu 128 milyar doların hesabını “Nerede?” diye sormalıdır. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Sayın milletvekilleri, bütün bunları söylemekten ben haz duyan bir insan değilim. Yani bana memnuniyet verdiğini de katiyen düşünmenizi istemiyorum, katiyen memnuniyet vermiyor, yüreğim de yanyor, içim de cızlıyor ama partilerimiz farklı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kesici, bir dakika ekliyoruz.

İLHAN KESİCİ (Devamla) – Aldık başımızı gidiyoruz Sayın Başkan.

Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Bana memnuniyet veren bir şey değildir ve kimseye de memnuniyet verecek bir şey değildir. Bizim partilerimiz farklı ama kaderimiz aynı, kaderimiz ortak. Eğer ortada bir yanlış yapıyor ise bunu söylemekten muradımız ortak kaderimizi, ortak sıkıntımızı ortaya koymak ve birlikte çözüm aramaktır. Bu büyük yüce Mecliste -Allah korusun, hafazanallah, Allah muhafaza- bir yangın çıksa “Bu, AK PARTİ’lilere şu kadar birim değer, Cumhuriyet Halk Partililere bu kadar değer, Milliyetçi Hareket Partisine, İYİ Parti’ye, HDP’ye şu kadar değer.” diye bir şey yok; hepimizi yakıyor, hepimizi yakıp yakıyor. O yüzden, şimdi, artık, Türkiye, bu işlerin yönetilebilir olmaktan çıktığını görüyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Bir dakika daha süre veriyoruz Sayın Kesici’ye.

İLHAN KESİCİ (Devamla) – Hay hay, ilave bir dakika daha istirhamıyla...

Türkiye yönetilmiyor, Türkiye savruluyor; bunun bir tane, sayın milletvekilleri, tek bir tane çözümü var bu andan itibaren. Mevcut Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine ve Türkiye yönetimine Türk milletinin güveni sıfırlanmıştır, hiçbir güven kalmamıştır. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar) Bu, böyle gidemez. Benim kanaatime göre yani bu, kurdaki 9 liradan itibaren kur artışı ekonomik sebeplerden dolayı değildir; bu, sadece, siyasete olan güvensizlik, Türkiye’nin yönetimine olan güvensizliktir. Bunu aşmanın tek bir tane yolu var; bu tür durumlarda sıkıntılar biriktiği zaman yani siz diyeceksiniz ki: Biz haklıyız, doğruyuz. Biz diyeceğiz ki: Hayır, değilsiniz. O zaman bir hakeme müracaat icap ediyor. O hakem, millettir. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Son bir dakika daha...

Tamamlayalım lütfen.

İLHAN KESİCİ (Devamla) – Son, son...

O hakem millettir, o hakem sandıktır. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar) Bu, artık kaçınılmaz olan bir şeydir.

Ben inanıyorum ki sandığa giren... Sandıktan kimin çıkacağını bir tek Allah bilir, anketlerle falan sandıktan çıkılmaz, sandıktan siz de çıkarsınız biz de çıkarız. Siz çıkarsanız yitirilmiş olan bütün bu

güveni, inançsızlığı, güvensizliği tamir etmiş olursunuz, önünüzde yeni bir beş yıl, güçlü, kudretli bir beş yıl olur; Türkiye için hayırlıdır... Veya biz çıkarız. Biz kimiz? Biz Cumhuriyet Halk Partisi ve İYİ Partinin birlikte oluşturduğu Millet İttifakı'yız bugün itibarıyla. Önümüzdeki günler itibarıyla katılmalarımı arzu ettiğimiz, katılacaklarımızı ümit ettiğimiz diğer partilerle birlikte Millet İttifakı'yız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kesici, süreniz yine bitti.

İLHAN KESİCİ (Devamla) – Tamamlıyorum Başkanım.

BAŞKAN – Son bir dakika daha verelim, bitirin Sayın Kesici, bu son olsun.

İLHAN KESİCİ (Devamla) – Yapacağımız birinci iş; adına güçlendirilmiş, iyileştirilmiş parlamenter sistem dediğimiz sistemdir. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar) Ama bu ne yapacak? Yani güçlendirdik, iyileştirdik, bir parlamenter sisteme geçtik. Bu, devletin yeniden avdet etmesidir. Türkiye'de devlet yeniden avdet edecek. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İki; bu plansızlık, programsızlık, hesapsızlık, kitapsızlık devri kapanmış olacaktır. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar) Türkiye'ye yeniden devlet, yeniden devlet kurumları, yeniden plan, yeniden program, yeniden hesap kitap gelmiş olacaktır.

Sayın milletvekilleri, sözlerimi bağlıyorum. Sayın Başkanın gösterdiği ihtimama teşekkürlerimi sunuyorum. Biz arz ettiğim hususlar itibarıyla bu bütçeye Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İLHAN KESİCİ (Devamla) – Herhalde bir yarım saniye verilecektir, duyulsun yoksa oyumuzun rengi belli olmamış olacak.

BAŞKAN – Sayın Kesici tamam, dört dakika ilave ettim.

İLHAN KESİCİ (Devamla) – Oyumuzun rengi belli olmalı, ben de selamlamalıyım.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Selamlamak için efendim...

İLHAN KESİCİ (Devamla) – Sadece selam, Allah için yani... Bu kadar hukukumuz var Sayın Başkan.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Bizim Komisyonumuzun üyesi, bir dakika daha verin.

İLHAN KESİCİ (Devamla) – Oyumuzun rengi ret, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak “ret” oyu veriyoruz. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar) Ama bu bütçenin -her ne büyüklükte olursa olsun- vatanımıza, devletimize, milletimize, halkımıza hayırlara vesile olmasını diliyorum. Yüce heyetinizi şahsım ve Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına en yüksek saygılarımla selamlıyorum.

Çok teşekkür ediyorum. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, birleşime on dakika ara veriyoruz.

Kapanma Saati: 17.29

ÜÇÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 17.43****BAŞKAN: Mustafa ŞENTOP****KÂTİP ÜYELER: Şeyhmus DİNÇEL (Mardin), Enez KAPLAN (Tekirdağ)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 39’uncu Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Şimdi, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına ilk söz, Genel Başkan Vekili ve İstanbul Milletvekili Sayın Numan Kurtulmuş’a aittir.

Buyurun Sayın Kurtulmuş.(AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz otuz dakikadır.

AK PARTİ GRUBU ADINA NUMAN KURTULMUŞ (İstanbul) – Muhterem Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; hepinizi en içten, en kalbî duygularıyla selamlıyorum.

Sözlerime başlarken “Bismillah, her hayrın başıdır.” diyerek başlamak istiyorum. Bu müzakerelerin bugün artık son gününe geldik, müzakerenin başından itibaren dikkatle ve gayretle Genel Kurul çalışmalarını takip eden bütün milletvekili arkadaşlarımıza ve bu çerçevede, müzakereler dolayısıyla 2022 bütçesine katkı sunan arkadaşlarımıza yürekten teşekkür ediyorum.

Bu süre içerisinde, on iki günlük müzakereler sırasında, zaman zaman tansiyonun yükseldiği, zaman zaman maksadını aşan sözlerin ifade edildiği, zaman zaman gerilimlerin yaşandığı toplantılara da şahit olduk ama bugünkü toplantının geneline baktığımız zaman -birkaç tane konu hariç- oldukça uyumlu ve seviyeli bir müzakerenin yapıldığını ve bunun da son gün olması dolayısıyla görüşmelere olumlu bir şekilde yansıtıldığını görmekten duyduğum memnuniyeti ifade etmek isterim.

Değerli arkadaşlarım, öncelikle şunu söyleyeyim: Açılış konuşmasını yaparken bu kürsüden, milletimiz adına “Evet, hayat pahalılığı, enflasyonun yukarıya doğru yükselmesi karşında milletimizin büyük kesimlerinin, özellikle asgari ücret konusunda hakkaniyetli bir asgari ücret beklentisi vardır ve inşallah, Hükümetimiz bu hakkaniyetli asgari ücreti ilan ederek bütün toplum kesimlerinin hoşuna gidecek ‘Oldu bu.’ dediği bir ücreti belirleyecektir.” diye temenni etmiştik, işaret etmiştik. Çok şükür, son oturumda, dün, Sayın Cumhurbaşkanımızın açıkladığı asgari ücret Türkiye’de bütün kesimleri fevkalade memnun etmiştir. 4.253 liralık asgari ücret, evet, hiç olmazsa vatandaşlarımızın bir kısmının alım gücünün artırılması bakımından önemli bir destektir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Bu vesileyle, emeği geçen bütün Bakanlık çalışanlarına, bu toplu müzakereler sırasında emeği geçen işçi ve işveren tarafına ve özellikle bunu milletimize açıklayarak, milletimizin büyük bir rahatlama sağlamasını temin eden Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan’a milletimiz adına şükranlarımızı ifade etmeyi bir borç biliyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Ayrıca, sadece asgari ücretin belirlenmesi değil, asgari ücret üzerindeki vergi yüklerinin de arındırılmış olması Türkiye’de son dönemde bu enflasyonist baskı dolayısıyla bozulan ortamın da pozitif anlamda gelişmesine katkı sağlayacağı kanaatindeyim. Bu vesileyle, önümüzdeki süreçte de yeni yılla birlikte, geçen sene yapılan toplu görüşmeler sırasında elde ettikleri haklarla, memur kesiminin de inşallah, bu yeni durumdan ortaya çıkan farklarının da hakkaniyetli bir şekilde verileceğini biliyoruz, ümit ediyoruz ve böylece, çok geniş bir memur kitlesinin de yılbaşından itibaren daha rahat bir noktaya geleceğini tasavvur ediyoruz.

Değerli milletvekilleri, benzeniz, müsaade ederseniz, konuşmama, hele bu coğrafyada, dünyanın bu ekonomik ve siyasi şartları içerisinde, son derece zor bir süreçten geçtiğimiz bu ortamda, Türkiye'nin "yeniden güçlü büyük Türkiye" olmaktan başka bir yolu, bir seçeneği olmadığı tezini bir kere daha dile getirerek başlamak istiyorum. Eğer müsaade ederseniz, vaktin el verdiği ölçüde de "yeniden güçlü büyük Türkiye" istikametindeki Türkiye'nin bu yürüyüşünün, bu yönelişinin kilometre taşlarından birkaç tanesini de Genel Kuruldaki değerli milletvekili arkadaşlarımız vasıtasıyla Türkiye kamuoyuyla da paylaşmak istiyorum. Öncelikle, Türkiye'nin yeni ekonomi politikalarındaki ya da ekonomi yürüyüşündeki, patikasındaki temel yönelişlerden beş altı tanesini sizlerle paylaşmak isterim: Az evvel de ifade edildi, Türkiye'nin, geleneksel olarak, Osmanlı'nın son dönemlerinden bu yana en temel problemlerinden bir tanesi, maalesef, tasarruf açığıdır. Milletimizin yeterli tasarrufu olmadığı için yatırımları yapabilmek için kaynakları bulmakta zorlandığımızı bu salondaki herkes biliyor. Bunun iki ana ekseninde çözümü vardır -aradaki tonlarını da bilerek söylüyorum, konuşuyorum- bunlardan biri ya yüksek faizle sizde olmayan parayı içeriye alarak, bunun karşılığında üretimsizliği göze alarak, bir bedel ödeyerek yüksek faiz-düşük kurla yolunuza devam edersiniz ya da Türkiye'nin kendi kaynaklarıyla üretim gücünü artıracak bir kararlılık içerisinde yolunuzu çizmeye başlarsınız. İşte, 2013 yılının -bugünün meselesi değil- Mayıs ayından itibaren Türkiye bu istikamette gelişmektedir. Türkiye'nin bu yoldaki temel tercihlerinden birkaç tanesini paylaşmak isterim. Öncelikle şunu söylemek istiyorum: Türkiye, yatırım, üretim, istihdam, ihracat ve büyüme eksenli bu politikadan asla vazgeçmeyecektir, bunun için de bütün kaynaklarımızı seferber ederek yolumuza devam edeceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Ancak, bunu yaparken, kimilerinin söylemeye çalıştığı gibi, asla serbest pazar ekonomisinin kurallarından vazgeçmeyeceğiz. Türkiye, sosyal politika donanımlı, gerçekten etik kurullarla çevrilmiş bir serbest pazar ekonomisi istikametinde yürüyüşünü sürdürecektir. Bunun altını kalın çizgilerle çiziyorum çünkü daha geçtiğimiz birkaç gün evvel, maalesef, kimilerinin haddini aşan bir şekilde kıyıda köşede "ekonomik OHAL"den bahsetmiş olması Türkiye'de ve Türkiye'yi dışarıdan takip eden çevrelerde önemli birtakım endişeleri ortaya çıkardı. Bir kez daha çok net bir şekilde söylüyoruz: "Ekonomik OHAL" gibi bir laf, haddi aşan bir sözdür, kimsenin aklından geçmesin, Türkiye serbest pazar ekonomisi şartları içerisinde hareket ediyor. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Ama şunu gördük: Bir laf ortaya atıldı, özellikle sosyal medyada kimler kimler arkasından takıldı gitti. Dolayısıyla bunun altını çizerek ifade etmek istiyorum.

İkinci temel noktamız, ekonomi yönelişimizde, Türkiye'nin "İnsanı yaşat ki devlet yaşasın." düsturuyula, birey-piyasa-devlet dengesini korumakta olağanüstü titiz olduğumuzu bir kere daha altını çizerek ifade etmek isterim. Bu anlamda, insan hak ve özgürlüklerini önceleyen bir sosyal düzen, hukukun üstünlüğüyle işleyen bir piyasa düzeni ekonomi modelimizin vazgeçilmez unsurlarındandır. Bunu da şunun için söylüyorum: Ekonomik kalkınma tezlerine baktığımız zaman, bazıları ekonomik kalkınmayla demokrasiyi birbirinin karşısı gibi ortaya koyarlar. Türkiye'nin ekonomi tarihinin içerisinde ve bugün, AK PARTİ hükümetlerinin geldiği noktada ekonomi ile demokrasi yan yana yürümek zorundadır. Asla, İkinci Dünya Savaşı öncesinde gördüğümüz gibi, faşist Almanyasında gördüğümüz gibi, ekonomik gelişmeyi temin etmek için demokrasiden birtakım kısıtlamalara gidilmesi asla ve asla düşünülemez. Bunun için, biz hem demokratik standartları yükseltmek hem de ekonomik olarak kalkınmayı sağlamak zorundayız; bu da bizim ikinci temel çizgimizdir.

Yine, aynı şekilde, toplumun adil ve dengeli kalkınması için kendi programlarını bize dayatan iç ve dış vesayet odaklarının hiçbirisinin tezlerine aldırış etmeden, hiçbirisinin Türkiye'ye tavsiyelerine -bizim lehimize olanları yapmak hariç- asla uymadan yolumuza devam edeceğiz -az evvel ifade edildi- bunun için, başta IMF olmak üzere, ekonomik gibi görünen ama siyasi vesayet düzenekleri kuran uluslararası kurumların ne söylediklerine asla itibar etmeyeceğiz.

Dördüncü temel özelliğimiz ise sürdürülebilir bir kalkınma için, mutlaka ve mutlaka Türkiye’de yüksek teknoloji ve katma değeri yüksek alanlardaki üretime önem vereceğiz, bu yoldaki yürüyüşümüzü sürdüreceğiz çünkü biliyoruz ki yüksek teknolojiler aslında, özellikle bizim gibi gelişmekte olan ülkeler, kalkınmakta olan ülkeler için büyük bir nimettir. Yüksek teknolojileri özellikle son on beş yılda çok iyi kullanan bir ülke olarak gelişmiş ülkelerle aradaki teknoloji açığını kapatıyor ve yolumuza devam ediyoruz. Bu çerçevede, hükümetlerimizin bundan sonraki ekonomi yürüyüşünde de temel özelliklerinden biri mutlaka ve mutlaka yüksek teknoloji ve katma değeri yüksek alanlardaki yürüyüşü sürdürmektir.

Bu ekonomi istikametimizin, yönelişimizin beşinci noktası ise, Türkiye’nin üretim kabiliyetinin artırılmasıdır. Bu çerçevede, yıllardır sürdürdüğümüz OSB’ler, teknoparklar, üniversiteler aracılığıyla inovasyon ve yenilik alanlarındaki atılımları sürdürmeye devam edeceğiz.

Yine, bu ekonomi politik yeni yürüyüşümüzün en önemli göstergelerinden, adımlarından biri de yeni ekonomide sürdürülebilir yeşil ekonomiyi ve bu anlamda, yeşil ekonomik dönüşümü de merkeze alarak yolumuza devam ediyoruz.

Değerli kardeşlerim, değerli milletvekilleri; Türkiye’nin “yeniden güçlü büyük Türkiye” istikametindeki yürüyüşünün ikinci önemli kilometre taşı ise güçlü büyük Türkiye için endüstriyel üretimin öncüsü olan millî savunma sanayisidir. Bu anlamda, bütün ülkeler için güçlü savunma sanayilerine sahip olmanın, dışa bağımlılıktan kurtulmak için, içeride de buna uygun millî strateji ve politikaların izlenmesi için en büyük etkenlerden biri olduğunu hepimiz biliyoruz.

Yine, özgün çözümler üreten, en son teknolojileri yakalayan yerli millî projelere yatırım yapan savunma sanayimiz -herhâlde hepimiz, hangi partiden olursak olalım- şu anda, Türkiye’nin iftihar vesilesi olan önemli alanlarımızdan biridir. Tekraren hatırlatmak bakımından söylüyorum: Millî savunma sanayisinde yüzde 70’lere yaklaşan millîlik oranı hepimiz için iftihar vesilesidir ve inşallah, 2023’te bu oran, yüzde 75-80 arasındaki bir aralıktadır.

Değerli kardeşlerim, savunma sanayisinin ayrıca, ekonomik kalkınma için bir güç çarpanı olduğunu yine hepimiz biliyoruz. Savunma sanayisi sadece kendisinden ibaret değildir, savunma sanayisi, kendisine bağlı birçok sektörü de harekete geçiren ve ekonomik kalkınmayı ileriye doğru taşıyan en önemli güç çarpanlarımızın başında geliyor. Bu anlamda, savunma sanayisindeki atılımların aynı zamanda diğer sektörlerde de çok güzel yansımaları olduğunu sadece ASELSAN örneğiyle söylemek isterim. ASELSAN’daki teknolojik başarıların ve yatırımların sadece savunma alanında değil, tıp ve enerji alanlarında da yeni teknolojilerin kullanılması için zemin hazırladığını hepimiz biliyoruz. Bu çerçevede -yine, hatırlatmak bakımından söylüyorum- millî İHA’larımızın, SİHA’larımızın, TİHA’larımızın üretilmiş olması; genel maksat helikopterlerimiz, yeni tip denizaltı projelerimiz, insansız deniz araçlarımız, İHA motorlarımız, geliştirilmiş füze motorlarımız, helikopter motorlarımız ve çok amaçlı amfibi hücum gemilerimiz Türkiye’nin savunma sanayisindeki önemli göstergelerindedir ve inşallah, “yeniden güçlü büyük Türkiye” istikametinde bu alandaki atılımlarımızı sürdüreceğiz ve bugün -açılış konuşmasında söylediğim için, tekrar olmasın, söylemeyeceğim ama- dünyanın gıptayla baktığı, uçak motoru üretmek başta olmak üzere birçok alanda da Türkiye olarak adımlarımızı atacağız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Yine, sanayiyle ilgili bir başka konu da Türkiye’nin otomobili TOGG’dur. Nasıl savunma sanayisi, sadece savunma sanayisi değilse; TOGG da sadece otomotiv endüstrisi değildir. TOGG’daki başarılar, aynı zamanda otomobil sektöründe yan sanayinin gelişmesinde ve hatta yenilenebilir enerji bağlamında bataryaların geliştirilmesinde de önemli ve fevkalade güçlü bir çarpan etkisi oluşturmaktadır.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, ekonomi politikamızda vazgeçmeyeceğimiz önemli yönlerden biri de yenilenebilir ve temiz enerji kaynaklarımızı artırmak ve böylece fosil kaynaklara olan bağımlılığımızı azaltmaktır. “Yeniden güçlü büyük Türkiye”de -maalesef, bu istikamette vakit darlığından daha fazla konuşamıyorum- bizim en önemli meselelerimizden biri, ekonomideki yerli, millî gücümüzü artırmak ve ürettiğimiz markalarla, ürünlerle küresel pazarlarda rekabet edebilmeyi temin etmektir.

Değerli arkadaşlarım, “yeniden güçlü büyük Türkiye” istikametindeki bir başka kilometre taşımız, toplumsal dayanışma gücümüzdür. Özellikle Covid süreci bir kez daha ortaya koydu ki dünyada hemen hemen her ülke toplumsal dayanışmanın, alınacak tedbirlerden çok daha önemli olduğunu gördü. Bu çerçevede, Türkiye olarak, iktidarıyla muhalefetiyle, toplumsal dayanışmayı zedeleyecek her türlü sözden kaçınmak mecburiyetindeyiz. Evet -az evvel İlhan Bey söylediği için söylüyorum- bundan da şüphemiz yoktur: Bu memlekette demokrasiye inanan bir kadro olarak her birimizin üzerinde durmamız gereken şey, demokraside sözün de kararın da bir tane sahibi vardır; o da milletin kendisidir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Millet, iktidara AK PARTİ Hükümetini, Sayın Cumhurbaşkanımızı helal oylarıyla iktidara getirmiş ve iktidar da millete karşı sorumluluğunu yerine getirerek hizmetlerini sürdürüyor. Dolayısıyla sandığın, zamanında halkın önüne geleceğinden ve halkın kendi üzerine düşen sorumluluğu yapacağından en ufak bir kuşumuz yoktur. Ancak, tekraren altına çizerek söylüyorum -bugün sorumluluk sahibi olarak konuşan arkadaşlara onun için teşekkür etmek lazım- değerli arkadaşlar, bu toplumda kaybedeceğimiz en önemli şey, toplumsal dayanışma ruhudur. Bu ruhu kaybetmemek için hep beraber çok güçlü bir dayanışma sergilememiz lazım. Birbirimizi eleştirebiliriz, birbirimize karşı sözler söyleyebiliriz. Sizin baktığınız yerden görülen, bizim baktığımız yerden başka görünüyor. Bu anlamda, dayanışmayı ortadan kaldıracak, hele hele husumet ve sokakları karıştırma anlamına gelecek sözlerden herkesin imtina etmesi lazım. Çünkü hepimizin partisi başka olsa da hepimizin ortak paydası Türkiye’dir, hepimizin vatani Türkiye’dir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Bu süre içerisinde Türkiye’de de çok güçlü dayanışmalar ortaya çıktı. Öncelikle Türkiye’nin kadınlarını, Türkiye’nin öğretmenlerini, Türkiye’nin sağlık çalışanlarını, Türkiye’nin fiyasyon ekiplerinde ter döken emektar insanlarını ve Türkiye’nin halka yardım etmek için cansiparane çalışan Vefa Gruplarının insanlarını; hepsini bu örnek dayanışma dolayısıyla kutluyorum ve her birinin emekleri unutulmaz emeklerdir.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Karşılığını verin.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Bu çerçevede, aynı şekilde, Türkiye’nin takdirle karşılayacağı bir diğer grup da Türkiye’nin millî hassasiyetlere bağlı sivil toplum kuruluşlarıdır. Bu süre içerisinde, sağlam hukuk altyapısı ve bu anlamdaki, özellikle gelişmiş kurumlarıyla birlikte sivil toplum kuruluşlarının pandemi sürecinde de olağanüstü bir emek ortaya koyduğunu biliyoruz. Ayrıca, bizim millî hassasiyetlerimize bağlı sivil toplum kuruluşlarının yanında; maalesef bazı vesayet odaklarıyla, bazı yurt dışı çevrelerle de ilişkiler içerisinde, Türkiye’nin sivil toplum alanını zehirlemeye çalışan grupların olduğunu da biliyoruz. Onları da sağduyu sahibi, millete ve manevi değerlere bağlı millet çoğunluğunun zihniyetine havale ediyor ve bu anlamda, Türkiye’nin sivil toplum kuruluşlarıyla da iftihar ediyoruz.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, “yeniden güçlü büyük Türkiye” yürüyüşünün bir diğer önemli alanı ise eğitimde güçlü bir perspektife sahip olma mecburiyetimizdir. Bu çerçevede, kalkınma ve halkın refahının güçlü bir şekilde artırılması konusunda en büyük gücümüzün insan kaynağımız olduğunun farkındayız ve on dokuz yıllık iktidarımız sırasında insan kaynağımızın niteliğinin, bilgi ve becerisinin artırılması ve çağın gerektirdiği yeteneklerle donatılması için her türlü imkânı seferber

ettiğimiz ortadadır. Eğitimin gerçekten bir milletin en önemli yatırımı olduğunu biliyoruz. Bu anlamda, gençlerimizi de Türkiye'nin geleceği olarak görüyor ve gençlerimize de caniyürekten güveniyoruz. Türkiye'nin bu iktidar sırasında eğitime ayırdığı pay -her sene burada, bütçelerde konuşulur- yaklaşık 20 kat artmıştır. Aynı şekilde, Türkiye'nin bu yılki eğitim bütçesinde de yükseköğrenim bütçesi dâhil olmak üzere ayrılan payın 211 milyar lira olması gerçekten fevkalade değerlidir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Çünkü iyi ve donanımlı, nitelikli bir iş gücü bir milletin kalkınmasının motorudur. Bunun için, on dokuz yıllık iktidar sırasında, meslek yüksekokullarının yaygınlaştırılması, meslek liselerinin güçlendirilmesi, meslek okullarındaki öğrenci sayılarının özel sektörle uyumlu bir şekilde artırılması, mesleki eğitimin kalitesinin yükseltilmesi ve özellikle teknolojik altyapının güçlendirilmesi de fevkalade değerlidir. Bu anlamda, meslek okullarının katsayısının kaldırılması ise AK PARTİ hükümetlerine nasip olmuş Türkiye'ye yapılan en büyük iyiliklerden biridir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Çünkü meslek yüksekokullarını, meslek liselerini yapsanız bile anneler-babalar çocukları eğer üniversiteye girmeyecekse şunu söylüyorlardı: “Oğlumu oraya göndereceğim ama kızımı oraya göndereceğim ama nasıl üniversiteye gidecekler?” diye endişe ediyorlardı. Katsayının kalkmasıyla birlikte, üniversitelerin önündeki engellerin kaldırılmasıyla birlikte, meslek yüksekokullarında çok daha büyük bir rağbet yaşandı ve bu anlamda da şunu rahatlıkla söyleyebiliriz... O 28 Şubatı konuşmayalım, 28 Şubatın defterini açarsak neler çıkar oradan neler ama şunu söyleyeyim: 28 Şubatın o zulüm dönemlerinde, gerçekten, Türkiye'nin yaşadığı zorluklardan biri de bu meslek okulları meselesiydi. Yeni yeni 28 Şubatın eğitim üzerindeki kara örtüsünü kaldırabiliyoruz. Bunun için, AK PARTİ hükümetlerinin yapmış olduğu bu önemli hizmetin tarihî bir hizmet olduğunun, bunun ne anlama geldiğinin de beş altı sene sonra çok daha iyi anlaşılacağına hepimiz farkındayız.

Değerli kardeşlerim, ayrıca, eğitimde 4+4+4'le milletimizin çocuklarının istediği alanlara yönlmesi fevkalade önemli bir imkân sağlamıştır. Bunları uzun uzun söyleyecek değilim ama “yeniden güçlü büyük Türkiye” istikametindeki bu yürüyüşümüzün önemli kilometre taşlarından biri eğitim meselesidir; nitelikli, güçlü, çağın gereklerini iyi bilen insanların yetiştirilmesidir, gençlerin yetiştirilmesidir. Üniversitelerin sayılarının artırılması bir başarıdır, önemli bir gelişmedir. Şimdi, üniversitelerimizin önünde hem Türkiye içerisinde rekabetçi bir ortamı hazırlamak hem de küresel üniversitelerle rekabet edebilecek bir zemini oluşturmak için kalite esaslı bir reformun yapılmasının artık vakti ve zamanı gelmiştir. Bu çerçevede, Beşinci Beş Yıllık Plan içerisine konulan hedef aslında, Hükümet için de itici bir güçtür. Yani dünyanın ilk 500 üniversitesi arasında, böyle giderse, önümüzdeki dönemde 3 tane -en az 3 tane- Türk üniversitesi yer alacak ve bunlar uluslararası alanda rekabet edebileceklerdir.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, eğitimde kalitenin artırılması için çalışmalar sürdürülüyor. Sadece, bu ay başında yapılan 20'nci Millî Eğitim Şûrası'nı dikkatlerinize sunarım ve en son olarak da şunu söylemek isterim: Eğitimden anladığımız, sadece bilgili insanlar yetiştirmek değildir. Eğer sadece bilgi bir şey olsaydı, insanlık tarihinin en çok bilgi üretilen bu dönemde insanlığın huzur, saadet, refah ve dayanışma içerisinde yaşaması gerekirdi ama bilgi tek başına yetmiyor; bu bilginin Anadolu irfanının yanına koyduğu iki değerli hazineyle güçlendirilmesi lazım, o da hikmet ve irfandır. Bizim eğitim anlayışımızın temelinde bilgi, hikmet ve irfanla eğitim sistemimizin daha da güçlendirilmesi yer almaktadır.

Değerli kardeşlerim, bu güçlü yürüyüşümüzün, “yeniden güçlü büyük Türkiye” istikametindeki yürüyüşümüzün -son değil ama en azından konuşmam bakımından- son kilometre taşlarından biri etkin dış politika zaruretidir.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Son, son.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – İçinde yer aldığımız coğrafya -Doğu Akdeniz, Kafkaslar, Balkanlar, Karadeniz, Afrika, Orta Doğu vesaire- dünyada en fazla çatışmaların olduğu, güç merkezlerinin en fazla kavga ettiği bir bölgedir; bu bölgenin ortasında Türkiye. Burada yeni durmuyoruz; bizim Malazgirt'ten beri, yaşaması zor ama şerefle taşıdığımız bu vatani korumak için -Malazgirt'ten beri- şöyle rahat bir tek günümüz olmadı. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bugünlerde de birtakım zorluklarla karşılaştığımızı biliyoruz ama bu vatani, ecdat bize nasıl vatan olarak bıraktıysa biz de çok daha güçlü bir şekilde, bu bölgedeki gelişmeleri çok iyi bir şekilde, dikkatle izleyerek, tedbirlerimizi alarak yolumuza devam ediyoruz.

Bu çatışma ortamında, dünyanın türbülansının merkezi olan bu coğrafyada bir taraftan otorite boşluğundan istifade eden terör grupları, diğer taraftan devlet olarak bu boşlukları doldurmak isteyen emperyal güçlerin oluşturduğu politikalara Türkiye asla taviz vermemiştir ve vermeyecektir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Bu coğrafyadaki bütün ülkelerin umudu ve bu bölgenin dengesi olan ülke Türkiye'dir. Türkiye, bölgenin dengeleyici bir gücüdür. Bunu yaparken, ortaya çıkan bütün çatışma alanlarında, bütün kavga alanlarında, bütün gerilim alanlarında Türkiye, barış masasında olarak hem 84 milyon vatandaşımızın hakkını, hukukunu koruma gayreti içinde hem de mazlum milletlerin hukukunu korumanın gayreti içerisinde.

Değerli kardeşlerim, bu anlamda, artık bütün dünya, ilgili tarafların hepsi biliyor ki hiçbir barış masası Türkiye'siz kurulamaz ve Türkiye'nin olmadığı hiçbir çözüm bu bölgede geçerli olmaz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Değerli kardeşlerim, bu anlamda, ortak çıkarları gözetken etkin bir dış politikayı sürdürmekte kararlıyız. Dostlarımızın sayısını artırmak, geçmiş dönemlerde fırtınalı ve badireli ilişkilerimiz de olsa halklarıyla dost olduğumuz milletlerle dostluğumuzu artırmak için yeni fedakârlıklar, yeni perspektifler ortaya koyuyoruz.

Ayrıca şu iki cümleyi de özellikle dikkatlerinize arz ediyorum: Biz, millî politikalarımızı korumak için bütün gerilimlerde diplomasiyi öncelikli, onlarcasını sayabilirim, sizler de sayabilirsiniz. Türkiye... İşte, başta Ermenistan meselesi, Suriye meselesi, Kıbrıs meselesi olmak üzere, Yunanistan'la olan gerilimlerimiz olmak üzere, bütün bu gerilimlerde diplomasiyi öncelikli çünkü biz çözümlerin karşılıklı rızayla olabileceğine, müzakereyle çözülebileceğine inanıyoruz. Ancak, millî çıkarlarımızın korunması için de hiçbir gerilimi göze almaktan asla kaçınmadık, kaçınmayız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Eğer öyle olmasaydı Akdeniz'de, Karadeniz'de petrol arayamazdık, eğer öyle olmasaydı Ayasofya'yı ibadete açamazdık, eğer gerilimleri göze almasaydık Kıbrıs'ımızda Maraş bölgesini açamazdık. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ORHAN ÇAKIRLAR (Edirne) – Ekonomi çöktü.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Değerli kardeşlerim, ABD ve AB'ye karşı, millî çıkarlarımıza aykırı durdukları her yerde onlara karşı derdimizi anlattık ve şunu da çok açık bir şekilde söylüyorum: Biz, müttefiklik ilişkisi kurduğumuz ülkelerle, ismini koyarak söyleyeyim, Amerika'yla ve AB'yle, asla ve asla onların istediği uysal ve pasif bir müttefik olmadık, tezlerimizi çeliştiği yerde ortaya koyduk. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Son olarak, dış politikamızla ilgili şunları da söyleyerek bu yolun ana kilometre taşlarını sizlerle paylaşmak isterim: Değerli kardeşlerim, dünyada yeni bir küresel mimariye hem ekonomi alanında hem siyaset alanında ihtiyaç vardır. Dünya sistemi bu küresel ekonomik sistemi ve küresel siyasal sistemi taşıyamıyor, bunun için de Türkiye bütün dünya uluslarıyla birlikte yeni bir düzen kurulabilmesi için

gerçekten canla başla gayret ederek bütün milletlere öncü olacak sözlerini dünya platformlarına taşıyor. “Dünya 5’ten büyüktür.” dememiz sadece bir temenni değil, bu anlamda Türkiye’nin yeni küresel sistem kurma konusundaki dikkatinin, gayretinin ve kararlılığının bir sonucudur. Bu çerçevede, ana işaret taşlarını ifade etmeye çalıştığım Türkiye’nin bu yürüyüşü Allah’ın izniyle sekteye uğramayacaktır. Bu konuda her türlü müspet eleştiriyi canla başla dinlediğimizin ama Türkiye’nin ayağına çelme takma anlamındaki her söze karşı da etkin bir şekilde mücadele edeceğimizin bilinmesini istiyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Ben burada söz alan daha önceki hatiplerin hiçbirisine sözleri dolayısıyla, satışmaları dolayısıyla cevap vermeme kararlılığındaım ama sadece bir tek konunun düzeltilmesi bakımından, taşıdığım fikriyat, taşıdığımız hissiyat ve “yeniden güçlü büyük Türkiye” idealinin bize verdiği bir zorunluluk bakımından bir tek şeyin altını çizerek ifade etmek isterim: Değerli arkadaşlar, Anadolu kıtasında oturuyoruz, dünyanın merkezinde oturuyoruz, ecdadın bize miras bıraktığı büyük bir devlet şuurı ve büyük bir kültürel miras üzerinde oturuyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Bir dakika...

BAŞKAN – Buyurun.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – “Türkiye’nin yönü neresidir?” sorusu bayat bir sorudur, “Türkiye’nin yeri neresidir?” sorusu Tanzimat ve Meşrutiyet’ten beri söylenmiş ve ne yazık ki birtakım elitler tarafından yanlış cevaplanmış bir sorudur. “Türkiye’nin yönü Batı’dır.” demek bu aziz milleti anlamamaktır, “Türkiye’nin yönü Doğu’dur.” demek de bu milleti anlamamaktır. Türkiye’nin istikameti ne Doğu’dur ne Batı’dır, Türkiye’nin istikameti kendi kökleri üzerinde yükselmek ve güçlü büyük Türkiye’yi kurmaktır. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar) Başka yolumuz yoktur; başkasına benzeyenin, başkasının artık fikirlerinden başka alıp toparlayacağı bir fikir yoktur. Bu milletin bir evladınız, biz biliyoruz ki tarih boyunca hiçbir millet başkasının gövdesi üzerinde yükselmez. Bu millet de başkasının gövdesi üzerinde yükselmez, bu millet de Allah’ın izniyle kendi kökleri üzerinden “yeniden güçlü büyük Türkiye”yi inşa edecek, kuracak bir iradeye, kararlılığa sahiptir.

Allah yolumuzu açık etsin, Allah bu aziz milleti korusun. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Hamzaçebi, grup adına konuşmalar tamamlansın sonra değerlendireyim.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Peki efendim.

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına ikinci söz, Grup Başkan Vekili ve Kayseri Milletvekili Sayın Mustafa Elitaş’a aittir.

Buyurun Sayın Elitaş.

Süreniz otuz dakikadır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekili arkadaşlarımız, bütçenin hazırlanmasında emeği geçen başta Sayın Cumhurbaşkanımız olmak üzere, Türkiye Büyük Millet Meclisinde sunum ve açılış konuşmasıyla birlikte, eleştirilere verdiği cevapların yanında biraz sonra da kapanış konuşmalarını yapacak Değerli Cumhurbaşkanı Yardımcımıza, bakanlarımıza, Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanı ve değerli üyelerimize, on iki gün boyunca sabır ve sebatla müzakereleri takip eden, katkı sunan tüm

milletvekillerimize, bürokratlara, Türkiye Büyük Millet Meclisinde bütçe sürecinde emek veren en alt kademedeki en üst kademedeki değerli arkadaşlarımıza, kısaca herkese teşekkür ederek sözlerime başlamak istiyorum.

Bugün, bütçenin 12'nci günü, birbirinden değerli milletvekili arkadaşlarımız, tüm siyasi parti grupları adına bütçe üzerinde görüşlerini sundular, ifade etmeye çalıştılar. Haklı buldukları, kendilerince inandıkları meseleleri not etmeye çalıştık, yapılabilleri birbirimize izah etmeye çalıştık. Bu süreç içerisinde bazen hoş olmayan, birbirimizi kırıcı söylemlerde de bulduk ama o atmosfer içerisinde olduğu kanaatini taşıyarak biz bunların hepsini bir tarafa bıraktık. İnşallah, bundan sonra 2023'teki yapacağımız bütçe maratonuna kadar -sanıyorum- böyle bir ortamla bir daha karşılaşmamayı ümit ediyorum.

Eleştirmek kolay, yapmak zordur. Bugün, cumhuriyet tarihinde, ki dünya ülkelerinde karşılaştığımızda, on dokuz yıllık sürekli bir iktidarın, tek başına iktidarın bulunduğu nadir ortamlardan birini yaşıyoruz. 2023 yılında Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunun 100'üncü yılını idrak edeceğiz. 2023 yılında Türkiye Cumhuriyeti'nin yüzde 21'ini idare etmekten ve... Bugün Türkiye'nin geldiği konumda başarılarını inşa ederek ortaya koyan Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan liderliğindeki AK PARTİ iktidarını tarihte önemli bir şekilde ifade edecekler ve anacaklardır, yaptığımız icraatları "Bunlar nasıl yapmış?" diye değerlendirme imkânı bulacaklardır. İnşallah, inanıyorum, ümit ediyorum, Haziran 2023 tarihinde önümüze gelecek sandıkta bugüne kadar olduğu gibi yine, milletimiz Cumhuriyet'iyle birlikte bizi iktidara taşıyacaktır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Eleştiri demokrasinin en önemli unsurlarından biridir ama rakamları da ters yüz etmemek gerekir. Sayın İlhan Kesici'yi burada keyifle izledik; fikirlerine katılmasak, düşüncelerine, ortaya koyduğu ifadelerle katılmasak bile büyük bir nezaket içerisinde, nezahet içerisinde söyledi. Sayın Kesici, 1991-93 yılları arasında Devlet Planlama Müsteşarlığı yapmış birisi ama Planlama Müsteşarlığı yapan kişiler sadece rakamlar üzerinden meseleleri ifade etmezler, Müsteşarlık yapan, o makama oturmuş kişiler oranlar üzerinden değerlendirmeyi kendilerine ilke edinirler çünkü "Rakam 10 liradan geldi 100 liraya." demek yerine "10 lira neyin yüzde kaçydı, şimdiki 100 lira neyin yüzde kaçydı?" diye ifade etmek mecburiyetinde hissederler. Başkası konuşabilir ama Planlama Müsteşarlığı yapmış birisinin sadece rakamları söyleyip oranlar üzerine gitmemesi gerçekten belki siyasetin kendi üslubu içerisinde doğru bulunabilir fakat kamuoyuyla gerçekleri paylaşmak açısından farklı neticeler doğurur.

Bakın, iç borcu, dış borcu döviz cinsinden -borçları- ifade ettiler. 2002 yılında bizim borcumuzun rakamını Sayın Kesici söyledi ama millî gelirimize oranının ne olduğunu ifade etmedi; 2022 yılı bütçesindeki rakamı da söyledi, oranın ne olduğunu ifade etmedi. 2002 yılında yüzde 43 olan bizim borcumuzun millî gelire oranı bugün yüzde 10'lar seviyesine düşmüştür. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, şimdi, kullandığınız parayı, aldığınız borcu verimli bir şekilde döndürürseniz, çevirirseniz bundan hep beraber fayda sağlayabilirsiniz; eğer borç almazsanız, kendi yağınızda kavrulursanız en iyisi bu ama dünya artık bir bir küçülmüş. Global bir dünyada herkesin birbirine muhtaç olduğu, sadece kendi iç dinamikleriyle değil, kendi tüketimleriyle değil, bizim iktisatta öğrendiğimiz gibi arpa-kumaş denklemi içerisinde değil, kendi ürettiğini başkasının ürettiğiyle mübadele yöntemiyle değil, para ortamında yaptığımız değerlendirmeler sonucunda, herkesin birbirine muhtaç olduğu bir dünyada yaşadığımızı ifade etmek istiyorum.

Bakın, Sayın Kesici bazı meseleleri ifade etti, bazı şeyleri ifade etmeye çalıştı, nezaket içinde söyledi ve hakikaten de muhabbetle dinledik. Ziya Paşa'dan örnek verdi, dedi ki: "Lafla peynir gemisi yürümez." Doğru söyledi; yirmi bir yıldır biz icraat yapıyoruz, üretim yapıyoruz, milletimizin

çeşitli imkânlarla refah seviyesini artırmak için elimizden gelen gayreti üretiyoruz; yirmi bir yıldır da muhalefette olanlar, sürekli, lafla peynir gemisini yürütmeye çalışıyorlar. Ama hani “Ayinesi iştir kişinin, lafa bakılmaz.” derler ya, onun halk arasında başka bir deyişi var. Sayın Kesici “Dananın kuyruğunun...” ifadesini kullanırken biraz, edebe, adaba yakışır mı acaba diye bir çekindi, söyledi. Ben de diyorum ki halk arasındaki bu “Ayinesi iştir kişinin, lafa bakılmaz.” ibaresinin yerine: “Eşek ölür, kalır semeri; insan ölür, kalır eseri.”

Bugün “Cumhuriyet tarihinde eser bırakan parti kim?” diye sorduğunuzda: “AK PARTİ” (AK PARTİ sıralarından alkışlar) “2018’den itibaren bu eserlerin sahibi kim?” diye sorduğunuzda: “Cumhur İttifakı” (AK PARTİ sıralarından alkışlar) İnşallah, bu meseleyi de 2023’ten itibaren devam ettirmeye çalışacağız.

Sayın Kesici eleştirirken dedi ki: “Sizin sıranızda olan arkadaşlar zamanında böyle böyle söyledi.” Aslında 2 kişiyi eleştirdi, birini söyleyeyim. Biri, akrabası, herhâlde kayınpederinin ağabeyi -damatları- Sayın Demirel’i eleştirdi. Sayın Demirel ne derdi? “Borç yığidin kamçısı.” derdi. Bakın, değerli arkadaşlar, biz onu demiyoruz, borç yığidin kamçısı demiyoruz. Biz diyoruz ki: Aldığın borcu, aldığın dış kaynakları verimli şekilde kullandığın takdirde refah seviyen artar. Bugün 6.100 kilometre olan duble yolları 28 bin kilometrenin üzerine çıkararak; hızlı trenleri yapan; uluslararası taşımacılıkta deniz ticaretini en iyi noktaya getirme becerisini gösteren; ticaret hacminin artmasını, dünyanın Türkiye’ye yaklaşmasını sağlayan; sayısını 26 havaalanından 56 havaalanına çıkaran AK PARTİ iktidarı döneminde artık dünya İstanbul’a çok yaklaşmıştır, dünya Türkiye’ye çok yaklaşmıştır. Zamanın hızlı olduğu, zamanın en değerli bir ürün olduğu, en değerli bir kıymet olduğu döneme şimdi diyorsunuz ki: “Altyapı yatırımlarını niye yaptınız? Altyapı yatırımlarına şu kadar kaynak transfer etmeseydiniz.” Değerli arkadaşlarım, bir yatırımı yaptığınız takdirde onun sonraki verimine, getirisine bakarsınız, iktisadi manada fayda-maliyet analizini yaparsınız. Biz, yirmi bir yıllık AK PARTİ iktidarı döneminde fayda-maliyet analizini en iyi şekilde yaptığımıza inanıyoruz, bunu milletimiz de gördü, onlar da inanıyor. Niye? 3 Kasım 2002’den itibaren, bugüne kadar kaç tane sandık geldi bilmiyorum -milletvekili seçimleri, belediye başkanlığı seçimleri, anayasa değişiklikleri, referandumlar, çeşitli sandıklar- herhâlde 13-14 tane sandık geldi, her sandıkta vatandaşımızla ibralaşttık. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Vatandaşımızın bize olan güvenini olduğu gibi tespit ettik ve onların güvenlerini inşallah aynı şekilde, 2023’ten itibaren de devam ettirmeye çalışıyoruz.

Değerli milletvekillerim, şu anda dünyanın içinde bulunduğu çok önemli bir kriz var. 2019 yılının Aralık ayının sonunda Çin’de başlayıp 2020 yılının ilk aylarında İtalya’da baş gösteren, 11 Mart 2020 tarihinde Türkiye’ye gelen pandemi süreci tüm dünyayı şok etkisinde bıraktı. Kimin ne yaptığı bilinmeden, ne zamana kadar süreceği anlaşılmadan, aşının bulunup bulunmayacağı, aşının etkisinin olup olmayacağı tartışmaları varken, bütün dünyanın kapandığı bir süreçte Türkiye de pandemi sürecinde yaşanan bunalımdan, etkilerden muhakkak etkilenmek mecburiyetinde kaldı.

Bakın, yaklaşık bir yıldır hem Türkiye’de hem dünyada kapanma süreci yaşandı. O zaman “Önce sağlık.” denildi. Bütün ülkeler, kendi ülkelerinde yaşayan insanları bu kapanma sürecindeki sıkıntılardan kurtarabilmek için çeşitli ekonomik tedbirler aldılar. 2020 yılının Mart ayından itibaren pandemi sürecinin devam ettiği 2021 yılına kadar bir yıllık süre içerisinde, Türkiye ekonomisini idare edenler, başta Sayın Cumhurbaşkanımız olmak üzere, Kabin üyeleri de dâhil olmak üzere, vatandaşımızın bu sıkıntıdan minimum zararlar, minimum refah kaybı yaşayarak çıkması için ellerinden gelen gayreti gösterdiler. Bugün yaşadığımız hadise şu anda dünyadaki en büyük sıkıntılardan başında.

Bakın, 29 Eylül tarihi, Avrupa enerji fiyatlarıyla sarsıldı; 14 Kasım, Amerika’da üretici fiyatları on bir yılın zirvesinde; 15 Kasım, enflasyon gelişmiş ekonomilerde de tarihî seviyelerde; yine 15 Kasım, enflasyon rekorlarla tüm dünyanın sorunu; 7 Aralık, euro bölgesi yatırımcı güveninde düşüş var; 7

Aralık, Almanya’da küresel ekonomiye güven geriledi; 10 Aralık, Amerika Birleşik Devletlerinde enflasyon otuz dokuz yılın zirvesinde, Almanya’da yıllık enflasyon otuz yılın zirvesinde; 15 Aralık, İngiltere’de enflasyon on yılın zirvesinde. Tüm dünya bu belayla uğraşırken Türkiye bu belanın ülkemizdeki insanlara, yaşayan kardeşlerimize en az dokunuşunu, en az zararlar yapması için elinden gelen gayreti göstermiştir.

Muhakkak bunun ekonomik sonuçları da vardır ve pandemi süreci içerisinde, bütün olumsuzluklara rağmen, tüm dünyanın yaşadığı meseleleri içinde idrak ederek, sessiz ve sakin kalarak, Hükümetimize, milletimize destek veren değerli kardeşlerimize, vatandaşlarımıza buradan şükranlarımı arz ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Biraz önce Genel Başkan Vekilimiz çok önemli bir konuyu ifade ettiler, dediler ki: “Dünyanın hiçbir ülkesinde olmayan, sadece ülkemize has, bu coğrafyada yaşayan insanların köklerinden aldığı gelenekler çerçevesinde, beraberlik ve bütünlük ruhunu yaşaması doğrultusunda, o ilk amacıyla yaptıkları birlik ve beraberlik göstergesi bugün pandemi sürecini en minimum seviyede zararlarla atlatan ülkelerin başında gelen ülke, ülkemiz Türkiye’dir.”

Bakınız, değerli arkadaşlar, bütün dünyada salgın kaynaklı arz darboğazı, fiyat artışları devam ediyor. Enflasyonla mücadele küresel ekonominin en önemli gündemleri içerisinde, gelişmiş ekonomilerde enflasyon tarihî seviyelerde, dünyada tedarik sorunu yaşanıyor, dolayısıyla da bu, enflasyonu körüklüyor. Şu anda dünyada ilk maddeye, ham maddeye, emtiaya ulaşmakta büyük zorluk var, ulaştığınız emtiayı taşımakta büyük problem var. Geçenlerde burada bir milletvekili arkadaşımız ifade etti, ya bütçe görüşmelerinde ya da başka konuşmasında; normal zamanlarda 1.500-2.000 dolar olan konteyner kirasının 18 bin dolarlara çıktığını, hatta konteyneri kiraladıktan sonra yüksek fiyatların da ortaya çıktığını, konteynerin bulunamaz hâle geldiğini gördük. Amerika Birleşik Devletleri gibi dünyanın en büyük tüketicisi, Çin gibi dünyanın en büyük 2’nci üreticisi olan bir ülkenin kendi siyasi, iktisadi çatışmaları sonucunda... Amerika -en çok tüketen o- diyor ki: “Bana gelen konteynerleri doldurmadan göndermem.” Konteyner gelmiş, en büyük ithalatçı... Bin konteyner geliyor, 10 bin konteyner geliyor ama “Bunu doldurmadan ben buradan göndermem.” diyor. Hâlbuki, Amerika’nın -örnek veriyorum- bin konteyner gelişi var, 500 konteyner gidişi var ama 500 konteyner orada kaldığından dolayı dünyada bir lojistik sıkıntısı var. Bu süreci de hep beraber aşacağız, aşacağımıza da inanıyorum.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Konteyner yok diye mi bu kadar zayıfladı ekonomi yani? Bu mudur Mustafa Bey? Konteyner mi bağladınız gerçekten? Helal olsun!

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Elitaş, fırsatları aleyhte kullanıyorsunuz.

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Şimdi, değerli milletvekilim, bakın, ekonominin zayıflaması değil, her şeye rağmen Türkiye ekonomisi ihracatta tarihî rekorlar kırıyor. Bugün ihracatta yaptığımız tarihî rekorlar, kasım-kasım olmak üzere on iki aylık sürede 220 milyar doları aşmış. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Elitaş, şu kur krizine bir gelsenize...

Sayın Elitaş, kur krizine bir gel ya, kur krizine bir gel.

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Bütün olumsuzluklara rağmen Türk iş adamları, Türk sanayicilerimiz, bakanlarımız ve bürokratlarımız dünya ekonomisindeki bu boşluktan faydalanmak için, ülkemizin lojistik sorunlarını ortadan kaldırabilmek için, ihracatımızın, ihracatımızın önündeki engelleri kaldırarak bugün 220 milyar dolarlık ihracat seviyesine ulaşma başarısını göstermiştir. İnşallah -aralık ayı rakamları ne gelir bilmiyorum ama- tahminler 2021 yılı ihracat rakamlarının 220 milyar doların üzerinde olacağı yönünde, 223 milyar dolar da olabilir, 225 milyar dolar da olabilir.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Dolar 20 TL’ye gidiyor, 20 TL’ye.

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Bugün, bütün dünyada devletlerin en zor durumda olduğu konulardan biri enerji maliyetleri. Biraz önce Genel Başkan Vekilimizin ifade ettiği gibi, yeşil enerjiyle, dış âlemdeki enerjinin ithali konusunu Türkiye'nin ihtiyacı olmaktan çıkarıp hem öz kaynaklarımızla hem yerli ve millî kaynaklarımızla hem rüzgârımızla hem güneşimizle hem de hidrolik kaynaklarımızla artık dışa bağımlı olmaktan büyük bir hızla çıktığımızı ifade etmek istiyorum. Bundan önce enerjinin ancak yüzde 30'luk kısmı yerli ve millî olabilirken bugün, kurulu gücümüzün yaklaşık yüzde 70'ten fazla kısmı yerli ve millî enerji olarak hayata geçmekte, biz kullanmaktayız. Niye öyle yapabiliyoruz? Bugün, elektriği eğer en ucuza verebiliyorsak, ülke kendi imkânlarından, devlet hazinesi, maliyesi vatandaşımıza bunu yansıtmamak için en minimum zamlarla bu hâli geçiştirmeye devam ediyorsa, BOTAŞ yurt dışından ithal ettiği, uluslararası piyasalarda borsası bulunan bir ürünü beşte 1 fiyatına satarak vatandaşımızı kara kışta, soğukta bırakmamak için gayret gösteriyorsa bu, hazinenin, maliyenin ne kadar sağlam olduğunun, bütçenin ne kadar güçlü olduğunun, milletimizin AK PARTİ iktidarına ne kadar güvendiğinin en önemli işaretlerinden biridir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

İkinci konu, biraz önce ifade etmeye çalıştığım, yüksek lojistik maliyetler var. Zaten fiyat artışlarının en büyük sebeplerinden biri ham maddeye, ara mala ulaşamamak. Pandemi döneminde kapandığı için ne maden çıkarılabildi ne imalat yapılabildi ne ara mal yapılabildi ne de bu yapılan malların ülkeler arasında taşınma imkânı ortaya çıkabildi. Pandemi dönemindeki en büyük sorunlardan biri de lojistik maliyetlerinin artışlarıdır ve lojistiğe ulaşmaktaki sıkıntılardır.

Değerli milletvekilleri, OECD raporunun Türkiye'yle ilgili bölümüne baktığımızda, gayrisafi yurt içi hasılanın büyümesinin 2021 yılında yüzde 9 olacağı ifade edilmiş. Çeşitli kereler revize ettiler ama son verilere baktığımızda çift haneli bir büyümeyle karşılaşacağımızı ifade ediyorum. Tüm dünyanın 2020 yılında negatif büyüdüğü bir dönemde Türkiye, ekonomisi 1,8'lik pozitif bir büyümeyi gerçekleştiren bir ülkedir, 2021 yılında da inşallah bu gerçekleşecek. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) 2022'de Türkiye ekonomisinin yüzde 3,3 büyüyeceği ifade ediliyor, 2023'te yüzde 3,9 olması tahmin ediliyor. Eylül ara raporunda 2022 için yüzde 3,1'lik bir büyüme beklenmekteydi ama OECD, 2022 yılının 3,1'ini 3,3'le revize etti. Türkiye ekonomisindeki gelişmeyi onlar rakamlarla, onlar çeşitli verilerle hesap ediyorlar ama maalesef, burada muhalefet yapmak üzere kürsüye gelen değerli konuşmacılarımız, hatiplerimiz bunu göz ardı etmeye çalışıyorlar.

Türkiye ekonomisinin ikinci çeyrekteki büyüme oranı yüzde 22, üçüncü çeyrekte yüzde 7,4; net mal ve hizmet ihracatımızın büyümeye katkısı üçüncü çeyrekte 6,8 puan olmuş. Böylece, gerçekleşen yüksek oranlı büyümenin yüzde 92'si net ihracattan karşılanmış yani bütün zorluklara rağmen, bütün imkânsızlıklara rağmen, lojistik sıkıntılara rağmen, Hükümetimizin aldığı kararlar çerçevesinde ihracatın önündeki engeller kaldırılarak bizim büyümemizdeki en büyük katkıyı sağlayan unsurlardan biri olmuş. 2021 yılı Kasım ayına baktığımızda, ihracat yüzde 33,44 artmış, ithalat yüzde 26,73 artmış, dış ticaret hacmi yüzde 29,63 artmış, ihracatın ithalatı karşılama oranı yüzde 80,1 olmuş. Türkiye'nin ihracatı ithalatı karşılama oranları... Nadir zamanlarda, kapalı sistemlerden içine döndüğü ekonomilerin bulunduğu zamanlarda ihracatın ithalatı karşılama oranları bu şekilde olur. Ama serbest piyasa ekonomisini egemen kılmış, serbest piyasa ekonomisine kurulduğu günden bu tarafa, iktidara geldiği günden bu tarafa inanmış ve bundan sonra da bozmayacağını her türlü hareketiyle göstermiş AK PARTİ iktidarının serbest piyasa ekonomisinden vazgeçmeyeceğini buradan tekrar altını çizerek ifade etmek istiyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Serbest piyasa ekonomilerinde... Bakın, inceleyin, bizim 1980 yılından itibaren değiştirdiğimiz serbest piyasa ekonomisiyle birlikte baktığımızda, ihracatın ithalatı karşılama oranları yüzde 50 ile 65 arasında gerçekleşmiş. 55'in altına düştüğü anda bir devalüasyon tehlikesiyle karşı karşıya kalmış. İhracatın ithalatı karşılama oranı 60'ın altına, 55'e doğru yaklaştığında Merkez Bankasının devalüasyon yapma -o zaman biliyorsunuz sabit kur sistemi vardı-

ihtiyacıyla karşı karşıya kalmış. Onun için, değerli arkadaşlarım, on dokuz yıllık iktidar dönemimizde yaptığımız iş gerçekten takdire şayandır ve bunu millet biliyor. Bundan sonraki gelecek sandıkta da en büyük terazi milletin terazisidir, o terazi şaşmaz terazi. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Nasıl ki on dokuz yıldan bu tarafa, gelen 13 sandıkta terazi şaşmadıysa, doğru tarttıysa, Haziran 2023 yılında yapılacak seçimde de Cumhur İttifakı'nın terazisi yine ağır basacak, iktidara taşıyacaktır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – “Kefe” onun adı “kefe.” Terazi ağır basmaz. Kefe sizinki, sizin kefe ağır basıyor; öyle demen lazım, terazi ağır basmaz.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Terazi standart olur.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Senin terazin bozuk.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Terazi standart olur, kefe ağır basar.

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Teşekkür ediyorum Özgür Bey, sayfaları çevirmeme yardımcı oldun biraz, on saniye zamana ihtiyacım vardı. Teşekkür ediyorum.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Su içeceksen ona da yardımcı olalım.

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Değerli arkadaşlar “ticarete yeni yol haritası” diye ortaya koyduğumuz, “bölgesinde önemli ülke” diye ifade ettiğimiz -ki çevremizde üç saatlik uçuş mesafesinde dünya ticaret hacminin yüzde 50'ye yakın bir kısmının döndüğü süreçte, Türkiye, içinde bulunduğu konumu en iyi şekilde değerlendirerek ihracat potansiyelini artırma yoluna gitmiş. Son zamanlarda, 2021 yılında Libya'yla olan ticaretimiz yüzde 84 artmış; İsviçre'ye ihracatımız yüzde 87 artmış; Birleşik Arap Emirlikleri'ne yüzde 103, Mısır'a yüzde 74, İtalya'ya yüzde 40, İspanya'ya yüzde 40, Hollanda'ya yüzde 34 ihracatımız artmış. Kısaca, yeni ekonomik modelin temel amaçlarından biri de büyüme ve istihdamın sürdürülebilir kılınarak yatırım ve ihracatın artırılması diye ifade ediyoruz. İşte, bu, bizim “yeni ekonomik model” dediğimizin adımları, yol haritasının başlangıcı. İnşallah önümüzdeki dönemlerde de bunu göreceğiz.

Değerli milletvekilleri, biraz önce ifade etmeye çalıştım, dünyadaki en önemli sorunlardan biri enflasyonla mücadele. Türkiye, hatırlarsanız, 1970-1980 arasındaki siyasetçiler “enflasyonla mücadele” diye ortaya çıkarken 1980-2000 arasındaki siyasetçiler hep “Enflasyon canavarıyla mücadele edeceğiz.” diye ortaya çıktılar. Rahmetli Özal'ın Türk kamuoyuna hediye ettiği “enflasyon canavarı” ifadesi ve “orta direk” ifadesidir. Bugün, AK PARTİ iktidarı döneminde enflasyon canavarıyla mücadele ettik ama şu anda -o zaman iç dinamiklerin iyi yönetilemediğinden dolayı enflasyon bir canavar gibi gözükürken- on dokuz yıllık iktidarımız döneminde hiç kimse enflasyonu canavar olarak anmadı, anlamadı ama şimdi, küresel manada ekonomide çarkların dönmesinde ortaya çıkan sıkıntıyla birlikte tüm dünyada enflasyon bir canavar olma yolunda. Ama istikrarlı ve kararlı yürüyüşümüzle, mali disiplini elden bırakmayan bütçe yapımızla birlikte, inşallah, enflasyonla mücadele konusunda da en iyi şekilde devam edeceğiz.

Yılın üçüncü çeyreği itibarıyla lojistik ve enerji maliyetleriyle, temel gıda ve endüstriyel emtia fiyatlarındaki şiddetli artışlarla özellikle Avrupa'da enflasyonun son otuz yılın zirvesine ulaştığını biraz önce ifade etmiştim. Dış ticaretimizin olumlu gelişmesiyle birlikte cari açığa da önemli bir iyileşmenin olacağına inanıyoruz. Hatırlayın, 2020 yılında, tüm dünyanın kapandığı süreçte, 50 milyon misafiri, yabancıyı ağırlama kapasitesine sahip olan Türkiye'nin 16 milyon misafiri ancak ağırlayabildiğini, 2021 yılında 30 milyonu aştığını... 2022 yılında, inşallah, “Omicron” denilen varyantla ilgili mücadelede Dünya Sağlık Örgütü ve tüm bilim insanlarının yapacakları gayretli çalışmalarla birlikte, yeniden bir kapanmaya gerek olmayacağı kanaatiyle, yabancıları Türkiye'de ağırlayarak onların ülkemize bırakacakları dövizin cari açığımıza da önemli bir katkı sağlayacağına inanıyorum.

Değerli milletvekilleri, dünyayı yeniden keşfetmiyoruz, zor bir süreçten geçiyoruz. Gelecekteki nesil bugünleri anarken “bir dönemin salgın yaşayanları” diye ifade edebilirler. Tarihte çok salgınlar yaşanmıştır; veba salgını, sarp gibi... Sarp... Doğru söylüyorum, değil mi? (AK PARTİ sıralarından “SARS” sesleri)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – SARS.

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Tamam. Onun gibi hastalıklarla mücadele eden biz, geçmiştekileri anlatırken bunları ifade ederiz. Bundan sonraki evlatlarımız da “Bu salgınların altından kalkan kim vardı?” diye sorduklarında, “En az zayıtla, en iyi şekilde çıkan kim?” diye sorduklarında Cumhuriyet’in yaptığı büyük bir heyecanla, büyük bir zevkle okuyarak bize teşekkürlerini, dualarını iletcekler. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

HABİP EKSİK (İğdır) – Yarım milyon insan Türkiye’de öldü.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Gazel okuma, dinle!

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Değerli milletvekilleri, dün Sayın Cumhurbaşkanımızın ifade ettiği, anlattığı, kamuoyuyla paylaştığı, asgari ücretin 4.253,40 lira olmasıyla ilgili açıklamayı sayın milletvekillerimizle paylaştık. AK PARTİ Genel Başkanı, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan açıklamasından önce dedi ki: “Biz böyle böyle bir şey açıklayacağız ama asgari ücretteki vergiyi ve damga vergisini kaldıracacağız.” Ve o anda, Parlamentoda, Grup Başkan Vekili olarak Sayın Maliye Bakanımıza ve diğer bürokratlara bizim böyle bir şey yapacağımızı, teknik bir çalışmayı yapacağımızı ifade ettik. Bugün o teknik çalışmayı inşallah bitiriyoruz. Arkadaşlarımız o teknik çalışmayı hazırladılar, son noktasını verecekler muhtemelen biraz sonra, AK PARTİ Grubu olarak biz de bunu değerlendirip milletvekillerimizin imzasıyla teklifi gerçekleştireceğiz.

Bakın, buraya çıkan, kürsüdeki milletvekili arkadaşlarımız diyorlar ki: “Sayın Cumhurbaşkanı niye buraya gelmiyor?” Değerli milletvekilleri, ya, Allah aşkına, eleştirdiğiniz Anayasa’yı bir okuyun. Eleştirdiğiniz Anayasa’nın 161’inci maddesinde diyor ki: “Bütçeyi Cumhurbaşkanı yapar, Türkiye Büyük Millet Meclisinde Cumhurbaşkanı Yardımcısı veya bakan savunur.” Cumhurbaşkanının Türkiye Büyük Millet Meclisindeki bütçeyi savunmasına Anayasa izin vermemiş. Anayasa’ya göre Cumhurbaşkanımızın burada -161’inci maddeye göre- ifade etmesi mümkün değil. Sayın Cumhurbaşkanı yıllardır bu kürsüde -hem kapanışta hem açılışta- bütçe hakkında görüşlerini ifade ettiler, onları anlatmaya çalıştılar ama Anayasa gereğince şu anda bu bütçeyi savunmak Cumhurbaşkanı Yardımcısının veya üst düzey bir bakanın işidir.

Asgari ücretin 4.253 liralık kısmına gelince, daha on gün önce Sayın Kılıçdaroğlu “Asgari ücret en az 5.500 lira olmalı.” dedi. Sayın Özgür Özel de -sataşmıyorum Özgür Bey’e, onun ifadesini söylüyorum- dedi ki: “Asgari ücret şu hesaba göre 5.450 lira olmalıdır.”

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Kur hesabına göre.

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Bu hesaba, kur hesabına göre söyledi. Ama hani, zamanında burada, kürsüde Sayın Kılıçdaroğlu konuşmasını yaparken “Aile yardımı 600 lira vereceğiz.” demişti. Sayın Başbakan da buraya çıkmıştı, Sayın Erdoğan, demişti ki: “Ya, senin belediyelerin var -o zaman İzmir Belediyeniz vardı- hadi aile yardımı ver de göreyim.” (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Ama şimdi İstanbul’unuz var, Ankara Belediyesi var, İzmir Belediyesi var...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Veriyoruz.

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – ...asgari ücreti 5.450 lira... Hadi Özgür Bey’inkini bir tarafa bırakalım, doğru olan Kılıçdaroğlu’nun sözüdür, 5.500 lira yapma imkanınız var mıydı?

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Var, var, vereceğiz. Merak etme.

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Niye yapmadınız? (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Veriyoruz, veriyoruz.

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Ama Sayın Kılıçdaroğlu... Hani, kürsüde milletvekili arkadaşlarımız bir tekerleme söylüyorlardı ilk üç gün “Geliyor bir şey, geliyor...”

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Geliyor gelmekte olan, gidiyor gitmekte olan.

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – “...gelmekte olan.” On bir yıldır yerinde durmakta olan, dün “Asgari ücreti biz 4.500 lira yaptık.” dedi, biz asgari ücreti açıkladıktan sonra. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Biraz önce de Sayın Hamzaçebi dedi ki: “Şöyle şöyle olması lazım asgari ücret.”

Bakın, değerli milletvekilleri, 2002 yılında asgari ücret 116 dolardı, en yüksek olduğu zirve 380 dolarlar seviyesine geldi, anlık 400 dolarları buldu, 330 ile 350 dolar arasındaydı ama Sayın Özgür Özel’in yaptığı hesaplama, Sayın Kılıçdaroğlu’nun sanki yapılmayacak gibi estiği gürlülediği, “Belediyelerimizde biz gerekeni yapacağız.” dediği... Ne oldu? 250 lira fazla verdi.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Şu anda kaç dolar Sayın Elitaş?

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Şimdi, biz, onların İstanbul Belediyesinin, Cumhuriyet Halk Partisine ait diğer...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Bir dakika süre verelim Sayın Elitaş’a.

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Başkanım, Sayın Kesici’ye verdiğiniz süre kadar verir misiniz?

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – On dakika...

BAŞKAN – Yavaş yavaş... Bakalım.

Buyurun.

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Sayın Kılıçdaroğlu’nun elinde imkânı varken bunu bekliyoruz.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Vereceğiz, vereceğiz, merak etme.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Rahat ol.

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Bekliyoruz.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Siz merak etmeyin, daha fazlasını da vereceğiz.

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – İstanbul’da, İzmir’de, diğer büyük belediyelerde çalışan işçiler dört gözle bekliyor.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Daha fazlasını, daha fazlasını... Hep fazlasını...

BAŞKAN – Arkadaşlar, hatibe müdahale etmeyin.

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Ama size şöyle bir şey daha söyleyeyim: Asgari ücretteki vergiyi de indirdik.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – O da bizim önerimizdi.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Onu da biz söyledik.

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Bakın, asgari ücretteki vergiden 447 lira 30 kuruş indirim yaptık, damga vergisiyle beraber indirimini gerçekleştirdik.

MUSTAFA DEMİR (İstanbul) – Elektrik faturalarını ödesin; Adana’nın, Mersin’in elektrik faturalarını.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Çiftçilerin bile elektrik faturasını ödedik.

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Ha, elektrik faturalarını ödeyin; Adana’da, Mersin’de yaşayan vatandaşlarımızın elektrik faturalarını da ödeyin.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Ya, biz ne diyorsak onu yapıyorsunuz, Allah razı olsun (!)

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Bütün Türkiye’nin elektrik faturalarını ödeyin.

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Bakın, değerli milletvekilleri, İstanbul’da İstanbul Büyükşehir Belediyesi nezdinde çalışan işçilerimiz de bizim vergiyi istisna kılmamızdan dolayı onlar da faydalanacaktır.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Biz de teşekkür ediyoruz, bizim dediklerimizi...

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Öte yandan, biz bu yükü sanayicimize, iş adamımıza...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Çok teşekkürler (!) Bizim dediklerimizi yapın.

BAŞKAN – Sayın Elitaş, bir dakika süre daha veriyoruz.

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – ...yüklemek için, değerli milletvekilleri, eğer normal şartlar altında biz vergiyi, gelir vergisi ve damga vergisini indirmemiş olsaydık asgari ücretin, 4.253 lira 40 kuruşluk olan rakamın işverenimize maliyeti 6.350 lira olacaktı. Ama şimdi, işverenimizi de bu yükten kurtarabilmek için 5.897 liralık bir rakamı asgari ücretin işverene maliyeti hâline getiriyoruz. Yani bu ücretten doğrudan doğruya işverenler engellenmesin, çalışma barışını bozmasın, onların dünyadaki bir arz noksanlığı döneminde aktif çalışmalarını engellemesin, maliyetler üzerinde bunun fiyat artışına sebebiyet vermesin diye böyle bir dengeyi de yaptık.

Son olarak bir şeyi ifade etmek istiyorum: Sayın Kesici 128 milyar dolarla ilgili bir açıklama yaptı. Biz o açıklamasını, kürsüde yaptığı açıklamayı da aynen kabul ediyoruz çünkü...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Elitaş, bir dakika süre daha ilave ediyoruz.

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – ...Sayın Kesici “İki saatlik program içerisinde AK PARTİ’li arkadaşlar benim konuşmamda on beş saniyelik, yirmi saniyelik kısmı kesmişler, yapıştırmışlar, kopyalamışlar, ifade etmişler...” Ama biz, Sayın Kesici’nin, iki saatlik program içerisinde iki dakika veya iki buçuk dakikadaki söylediklerinin şu anda kürsüde söyledikleriyle aynı olduğunu söylüyoruz ama arada bir fark var, siz diyorsunuz ki: “Fatih Sultan Mehmet Han’dan itibaren bütün devletin kayıtları duruyor, Merkez Bankasının kayıtları da duruyor. O kayıtlarda neyin nereye gittiği bellidir.”

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Nereye gitti?

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Fakat Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı ve Cumhuriyet Halk Partisinin çeşitli sözcüleri “Bunları talan ettiniz, bunları hırsızlık yaptınız, bunları yurt dışına kaçırdınız.” dedi. Sayın Kesici’nin söylediği ile Sayın Kılıçdaroğlu’nun söylediği arasında büyük fark var. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Para yok, para yok.

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Sayın Kesici diyor ki: “Her şey kayıtlıdır, muhasebede hiçbir şey kaybolmaz.”

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – “Para yok, kime satıldığını açıkla.” diyor.

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Ama Sayın Kılıçdaroğlu diyor ki: “Bunu çaldınız çırpınız.” (CHP sıralarından gürültüler)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – O da var, o da var.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Bir dakika süre daha verin.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ucuzdan verdiğiniz de var.

BAŞKAN – Sayın Elitaş, tamamlayalım lütfen.

Dördüncü dakika, buyurun.

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Sayın Kesici’ye beşinci dakikayı vermiştiniz, bu son.

BAŞKAN – Bakalım, ona göre...

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Aradaki nezaket ve letafet...

Bakın, burada eleştiren arkadaşlarımız... Milliyetçi Hareket Partisini dinledim, televizyonda dinledim, Cumhuriyet Halk Partisinin sözcülerini dinledim, 2 sözcüsüne de teşekkür ediyorum fikirlerine katılmasak dahi ama bir nezaket vardı, bir letafet vardı, bir samimiyet vardı. Sayın Genel Başkan Vekilimiz, o da aynı nezaket çerçevesi içerisinde sadece bizim duygularımıza hitap edecek, bizi biraz daha heyecanlandırarak ama sizi kırmayacak söylemler gerçekleştirdi. Ben de o çerçevede devam etmeye gayret ediyorum çünkü konuşmacıların o latifliği, o güzel esprili yöntemleri... Ama şimdi bakıyorum, düşünüyorum; ya, Allah aşkına, bunu 6 Aralıkta yaşasak ne olurdu? Sizin Genel Başkanınız şuraya çıktığında o letafeti, nezaketi Türkiye Büyük Millet Meclisinin mehabetine uygun bir şekilde konuşmayı gerçekleştirseydi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Bu nezaketsizlik ama, bu nezaketsizlik!

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Hayır, ben bir şey söylüyorum.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Bu nezaketsizlik!

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Ama ben nezaketsizlik yapmadım.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Gerçekten nezaketsizlik!

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Onu nezaketsizlik yapana...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Bu çok büyük bir ayıp yani.

BAŞKAN – Sayın Elitaş...

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Bu letafeti...

Son cümlem...

BAŞKAN – Sayın Elitaş, son bir dakika.

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Bu letafeti, bu nezaketi gerçekleştiren, Türkiye Büyük Millet Meclisinde bütçeyi eleştiren, katkı sağlayan, değerlendirme yapan tüm siyasi parti gruplarına, milletvekili arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum.

Bütçemizin hayırlı uğurlu olmasını temenni ediyor, aynı bugünkü letafetin ve de nezaketin bundan sonraki süreçlerde de devam etmesini diliyorum.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Madde 161’le ilgili söyledikleriniz doğru değil.

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Hamzaçebi.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Sayın Başkan, Sayın Numan Kurtulmuş konuşmasının son cümlelerinde “Sataşma nedeniyle kimseye cevap vermek istemiyorum ama bir konuda cevap vermek istiyorum, değerlendirme yapmak istiyorum.” dedi ve o cevabında, o değerlendirmesinde bana sataşmada bulundu. Benim cümlem şuydu: “Türkiye’nin tarihsel olarak yönü Batı olmuştur.” O da bana cevaben “Türkiye’nin tarihsel olarak yönü ne Batı’dır ne Doğu’dur.” şeklinde bir değerlendirme yaptı.

SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – O sataşma değil ki ya.

ZİYA ALTUNYALDIZ (Konya) – Ne sataşması ya!

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Ve aslında benim söylemek istediğimi, kastettiğimi bir başka şekle dönüştürdü, amacından aykırı bir şekilde kullandı. O nedenle, 69’uncu maddeye göre söz istiyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Ben tutanağı aldım Sayın Hamzaçebi, sizden hiç bahsetmiyor tutanakta.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Ama bakın, işte, Sayın Numan Kurtulmuş burada, kastettiği benim yani ben durup dururken huzurunuzda çıkmadım.

BAŞKAN – Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

V.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Mehmet Akif Hamzaçebi’nin, İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş’un 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi’nin tümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Sayın Kurtulmuş, ben şunu söyledim: “Türkiye’nin tarihsel olarak yönü Batı olmuştur. Şimdi, Erdoğan Türkiye’nin önüne Çin modelini koyuyor bu kadar yıldan sonra. “Bunu kabul etmiyoruz.” dedim, bunu eleştiriyorum; siz diyorsunuz ki: “Türkiye’nin yönü ne Batı’dır ne Doğu’dur.”

Sayın Kurtulmuş, Sayın AK PARTİ Grubu, 17 Aralık 2004 tarihinde Sayın Erdoğan Brüksel’de müzakere takvimi aldığı zaman, Avrupa Birliğiyle 2005 yılında müzakereler başladığı zaman Türkiye Avrupa Birliği tam üyeliği yolunda gitmiyor muydu? Siz bunu ret mi ediyorsunuz? Demek ki şunu anladım: AK PARTİ Grubunun Avrupa Birliğine tam üyelik gibi bir derdi yok; bunu itiraf ettiğiniz için teşekkür ediyorum.

İkincisi: Cumhuriyet bir modernleşme projesidir, bir modernleşme projesidir. Bu modernleşme, köklerini 19’uncu yüzyıl Osmanlı İmparatorluğu’nun modernleşmesinden alır. II. Mahmut, Abdülmecit, Abdülaziz, II. Abdülhamit; bunların hepsi yenilikçi padişahlardır, Batı’nın eğitim kurumlarını almışlardır, Batı’nın teknolojisini almışlardır. Örnek verdim: Mehmet Akif, Türk gençliğini idealize ettiği Asım’ın kişiliğinde Asım’ı Berlin’e fen bilimleri öğrenmeye gönderir. Batı’nın fen bilimlerini, bilimini, teknolojisini almaya niye karşı çıkıyorsunuz, niye karşı çıkıyorsunuz?

Ayrıca, size bir şeyi tavsiye edeceğim: 1856 Paris Antlaşması’nı bir okuyun; Rusya ile Kırım Savaşı’nı kazanan Osmanlı İmparatorluğu, İngiltere ve Fransa arasında imzalanmıştır. “Madde 2: Osmanlı İmparatorluğu Avrupa devletler topluluğunun bir üyesi olacak, toprak bütünlüğü ve bağımsızlığı Avrupa devletler topluluğunun ortak garantisi altında olacaktır.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Tamamlıyorum Sayın Başkan.

Yani Osmanlı İmparatorluğu dahi, 1856 yılında, Türkiye'nin Avrupa devletler topluluğunun bir üyesi olduğunu kabul etmiş ama sizi anlıyorum; Sayın Erdoğan bir dönem -Başbakanken söyledi, Cumhurbaşkanırken söyledi; bir süredir söylemiyor- şunları söyledi: "İnsanımıza iki yüzyıldır bir istikamet dayatılıyor." İki yüzyıl öncesi, 1808, tam da II. Mahmut'un iktidara, padişahlığa geldiği yıldır; yenileşme hareketleri o zaman başlar. Siz, bunun öncesindeki o geri kaldığımız dönemi hedefliyorsunuz, yenilikçi padişahlara bile tahammülünüz yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Bitiriyorum Sayın Başkan, bitiriyorum.

BAŞKAN – Ne kaldı?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Meclis Başkan Vekilleri de sizin gibi yapsa mutlu oluruz.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Bütçe konuşmasında hiç ek süre istemedim, ona mahsuben ek süre verirsiniz memnun olurum.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Muhasebeci olunca mahsuplaşmayı biliyor.

BAŞKAN – Peki, son.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Pardon, burada saniyeyi göremedim, o nedenle kusura bakmayın.

Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

Çin'le ilgili bir şey de eksik kaldı, onu da tamamlayayım. Bakın, ucuz emek istiyorsunuz; bu doların buralara çıkması tesadüf değil, arzu edilmiş bir şeydir. Türkiye'de emek ucuzlasın... 4.250 liralık asgari ücret de emeği yukarı taşıyor, Türkiye'de emek maliyeti hâlâ ucuz. Problem nerede biliyor musunuz? Teknoloji yoğun ürün üretiyoruz; işte, eğitime, teknolojiye, bilime yatırım yapsaydık Türkiye asgari ücreti tartışıyor olmaktan çıkacaktı.

Teşekkür ediyorum.

Saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

NUMAN KURTULMUŞ (İstanbul) – Sayın Başkanım, ismim geçerek sataşıldığı için...

BAŞKAN – Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Numan Bey'de OGS mi var efendim direkt geçiyor?

BAŞKAN – Efendim?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Numan Bey'in OGS'si mi var direkt geçiyor?

BAŞKAN – Söyledi, söyledi.

2.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un, İstanbul Milletvekili Mehmet Akif Hamzaçebi'nin sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

NUMAN KURTULMUŞ (İstanbul) – Sayın dostum Mehmet Akif Hamzaçebi'ye çok teşekkür ediyorum. Türkiye Büyük Millet Meclisinde ilk defa sataşma dolayısıyla söz alıyorum, buna vesile olmuş oldu.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hayırlı olsun.

NUMAN KURTULMUŞ (Devamla) – Ben asla bir şahsı kastederek söylemedim ama konuşmalarındaki söyledikleri şeyde tavzihe muhtaç bazı konular açıldı. Keşke vaktimiz müsait olsa da saatlerce Türkiye'nin modernleşme serüvenini karşılıklı müzakere edebilssek.

Bizim kastettiğimiz şey şudur: Biz, hiçbir medeniyetin taklitçisi olarak, hiçbir bölgenin taklitçisi olarak kalkınamayız, ileriye gidemeyiz. Söylediğimiz şey bundan ibarettir. Bu anlamda eğer illa bir şeyler okunacaksa Şerif Mardin'in, Cemil Meriç'in Türkiye'nin çarpık modernleşmesiyle ilgili söyledikleri şeyleri hep beraber okumamız gerekir. Ayrıca, rahmetli Mehmet Akif Ersoy'un söylediği: "Alınız ilmini Garp'ın, alınız sanatını; veriniz hem de mesainize son süratini." görüşünü de hep beraber herhâlde ilke edindik. İlim, hikmet nerede varsa onu gider alırız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Ama müsaade ederseniz, kastettiğim şeyin ne olduğunu Şehbenderzade Filibeli'nin sözleriyle tamamlayayım. Aynı dönemde biz de modernleşme sürecine başladık, Japonlar da modernleşme sürecine başladı. Japonlar, Meiji Restorasyonu çerçevesinde gittiler, Batı'da ne varsa aldılar. Şehbenderzade diyor ki: "Bu kadar çok adamı Batı'ya gönderdik ama aramızda ne fabrika yapacak bir mühendis ne uçak yapacak bir mühendis ne demir yolları yapacak mühendislerimiz var." Bizim söylediğimiz şey budur. Türkiye, kendi ayakları üzerinde, kendi medeniyetleri üzerinde mukallit olarak değil, başkasına benzeyerek değil, başkasının gösterdiği yolda giderek değil; kendi millî yolu üzerinde giderek, dünyada ne varsa bunları alarak, bunları kendi özümleyerek yoluna devam eder. Kastım budur, yoksa sayın hatibin söylediklerine asla bir şey demedim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Arkadaşlar, birleşime otuz dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 18.59

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 19.37

BAŞKAN: Mustafa ŞENTOP**KÂTİP ÜYELER: Şeyhmus DİNÇEL (Mardin), Enez KAPLAN (Tekirdağ)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 39’uncu Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)**

1.- 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/283) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 281) (Devam)

2.- 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/282), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller (Gider ve Gelir Cetvelleri), 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2020 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 194 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2020 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2020 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/1690) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 282) (Devam)

BAŞKAN – Komisyon yerinde.

Şimdi, İYİ Parti Grubu adına ilk söz, Grup Başkan Vekili ve Samsun Milletvekili Sayın Erhan Usta’ya aittir.

Buyurun Sayın Usta. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Süreniz yirmi dakikadır.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2022 yılı bütçesinin tümü üzerine İYİ Parti Grubu adına söz aldım. Genel Kurulu ve erkanları başında bizi takip eden değerli vatandaşlarımızı saygıyla selamlarım.

Öncelikle şunu söyleyeyim: Ben yaklaşık otuz yıldır bütçeyi takip eden birisiyim -gerek bürokrat olarak gerek siyasetçi olarak- yaşadığımız en tatsız bütçe olduğunu ifade etmek isterim, en tatsız ekonomik ortam olduğunu ifade etmek isterim. 1994 krizini yaşadık, 2001 krizini yaşadık, 2008 ve 2009 krizlerini yaşadık, şimdi de 2021 krizini yaşıyoruz. Emin olun, Türkiye ekonomisi hiç bu kadar sıkışmamıştı.

Şimdi, öncelikle, tabii, otuz sekiz gün Plan ve Bütçe Komisyonunda, on iki gün de Genel Kurulda bütçeyi konuştuk, epeyce şey söylendi, birçok konunun detaylarına girerek gerek şahsım gerekse milletvekili arkadaşlarımız konuları detaylandırdık. Bugün biraz daha genel konuşmak istiyorum fakat öncelikle şunu söylemem gerekir ki: İktidar çevrelerinde ciddi bir üslup sorunu var. Yani bakın, dolar kuru 16 lirayı aştı, 17 lira oldu. Yani iktidar partisi milletvekillerinin veya yetkililerin, -buraya gelsin gelmesin- dışarıda beyanat verenlerin biraz mahcup bir şekilde aslında konuşması gerekir fakat bakıyorsunuz, hiç o mahcubiyet yok, yine en üst perdeden konuşuluyor, yine hep suçlayıcı dille, kutuplaştırıcı dille konuşuluyor, kibir had safhada ve herhâlde pişkinlik de en büyük özellikleri hâline geldi.

Şimdi, değerli arkadaşlar, umuyoruz ve öyle görünüyor ki Adalet ve Kalkınma Partisi hükümetlerinin ve son 4 bütçe itibarıyla da Cumhur İttifakı'nın son bütçesi olacak. Dolayısıyla bir hasar tespiti yapmakta fayda var ve Türkiye bugünkü ortama nasıl geldi, bunu bir analiz etmekte fayda var diye düşünüyorum.

Şimdi, nedir ülkenin durumu, nasıl bir Türkiye manzarası var; buna önce makro açıdan bir bakalım. Güven tamamen yok olmuş durumda yani ekonomide hiçbir şekilde güven yok, güven sıfırın altında. Türk lirasından ciddi bir şekilde kaçış var ve bu kaçış her defasında da hızlanıyor.

Bakın, değerli arkadaşlar, bir yerli paranın 3 tane fonksiyonu var; hepimiz bunu biliyoruz, iktisat okuyanlar bilir. Nedir? Biri, mübadele aracıdır. Bugün Türk lirasının bir mübadele aracı olduğunu söyleyebilir misiniz? Türk lirasıyla alışveriş neredeyse kalktı. Nedir diğer şey? Tasarruf aracıdır. Bugün Türk lirası üzerinden tasarruf yapma imkânı var mı? Türk lirasıyla tasarruf yapılıyor mu? Bakın, toplam mevduatların yüzde 63'ü yabancı para cinsinden; yastık altındaki dövizleri, altınları, şunları bunları söylemiyorum. Dolayısıyla Türk lirası maalesef, tasarruf aracı olma özelliğini de yitirmiştir.

Bir paranın üçüncü fonksiyonu, değer belirleme aracıdır. Bugün Türk lirasıyla değer belirleyebiliyor musunuz? Bakın, fiyatlar hep dolar üzerinden konuşılmaya başlandı, döviz üzerinden konuşuluyor. Dolayısıyla her ne kadar Sayın Cumhurbaşkanı "Paramız bellidir, Türk lirasıdır." demiş olsa da piyasada bugün Türk lirası yoktur. Türk lirası bugün piyasada maalesef, azınlık para hâline gelmiştir değerli arkadaşlar. (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Dolayısıyla eğer paramız TL ise, Türk lirasıysa o zaman Sayın Cumhurbaşkanına -bir sürü şey sorabiliriz de- şunu sormamız lazım: Ya, bu yandaş müteahhitlere verdiğiniz garantili projeleri niye dolar cinsinden veriyorsunuz? Öyle ya, Türk lirasıysa madem Türk lirası üzerinden niye vermiyoruz?

Şimdi, fiyat istikrarı tamamen kayboldu, yüksek enflasyon hayatımıza geri döndü. Türkiye 1970'li, 1980'li, 1990'lı yılları yaşıyor. Merkez Bankası enflasyonla mücadeleyi bıraktı. Enflasyonla mücadele polise bırakıldı, denetim elemanlarına bırakıldı ve son olarak da Türkiye İstatistik Kurumuna bırakıldı. Türkiye, tarihinde görülmemiş bir kur şoku yaşıyor arkadaşlar. Türkiye Cumhuriyeti tarihinde görülmemiş bir kur şoku yaşıyoruz.

Bakın, vaktim kısıtlı olduğu için çok detaya girmeyeceğim. 1994 krizini söyleyeyim size: Kriz sonrası, kriz esnasındaki nominal kurdaki artış yüzde 76, yılın başı ile sonunda nominal artış yüzde 165. Ancak o yıldaki yüzde 125'lik enflasyonu düşündüğümüzde, reel kur artışı, bunu Amerikan enflasyon farkını almadan sadece Türk lirasından arındırarak söylüyorum, yüzde 17,5. Yani 1994 krizi, hâlâ hafızlarımızda olan 94 krizinde reel kur artışı yüzde 17,5'tur. 2001 krizinde, kriz esnasında kurdaki fırlama yüzde 39'dur, yılın başı ile yıl sonunda yüzde 113'lük bir nominal artış olmuştur. Buradaki reel artış da yüzde 26'dır.

Gelelim bugünkü seviyesine; "2021 krizi" diyeceğimiz bu krizde ise bu yılın en düşük kuru 6,88; en yüksek kuru 17,14 olmuştur, nominal kur artışı yüzde 149'dur arkadaşlar. O yüzden diyorum: Türkiye Cumhuriyeti tarihinin en yüksek kur şokudur. Reel artış daha da vahimdir, yüzde 106 yani 1994 krizinde yüzde 17,5 olan reel kur artışı, 2001 krizinde yüzde 26 olan reel kur artışı, bu krizde yüzde 106'dır değerli arkadaşlar; bunu mutlak surette görmemiz gerekiyor.

Dolayısıyla yüksek faiz, ekonominin her yanında; politika faizinin düşürüldüğüne bakmayın, ekonomide cari olan faiz oranları, siz politika faizini düşürdükçe onlar artıyor. Borçlanma faizleri yüzde 23'e gelmiş, önümüzdeki aylarda borçlanma faizlerinin yüzde 30'un üzerine çıkacağını hep beraber yaşayacağız.

Faiz ile kur arasında sıkışmış bir ekonomi var. Bütçe açığı, borçlanma ve faiz kısır döngüsüne girmiş, girme eğilimi gösteren bir kamu maliyesi var.

Bunların detaylarını daha önce konuştuğumuz için sadece başlıklar olarak geçiyorum.

Dış borçlar katlanarak artıyor, yılbaşında 3,2 trilyon lira olan cumhuriyet tarihi boyunca biriktirilen dış borç, bugün 7,6 trilyon liraya çıkmıştır, bu rakam da yıllık vergi gelirinin 4 katına ulaşmıştır arkadaşlar. Daha kötüsü, bakın, daha kötüsü, finansal istikrar risk altındadır; daha da kötüsü, Türkiye, hızlı bir şekilde ödemeler dengesi krizine doğru gidiyor. Dolayısıyla kırılğanların en kırılğanı olan bir Türkiye ekonomisi vardır.

“Firmalar açısından durum nedir?” diye baktığımızda, baskı ve kuşku altındadır firmalarımız, geleceği göremiyor, fiyat veremiyor, sermayeleri her gün eriyor, sattığını yerine koyamıyor, terörist olma korkusu yaşıyor bugün firmalar, döviz açık pozisyonları nedeniyle sürekli zarar ediyorlar, iş yerleri kapanıyor, iş yerleri el değiştiriyor, Türkiye'nin varlıkları kelepir hâline gelmiştir ve borçlarını çevirmekte firmalarımız zorlanıyorlar maalesef.

“Vatandaş açısından durum nedir?” diye baktığımızda, mutsuz ve endişelidir vatandaşımız. Derinleşen bir yoksulluk vardır, bunları daha önce konuştuğumuz için detaylarına girmeyeceğim. Kadınlar da... Özellikle çocuk yoksulluğu, genç yoksulluğu çok fazladır. Emeklilerimizin durumu zaten perişan, dar gelirliler de aynı şekilde. Vatandaşımız hayat pahalılığı altında eziliyor, insanlar geçinmekte zorlanıyor, alım gücü sürekli düşüyor.

Türkiye, beslenme sorunuyla karşı karşıyadır değerli arkadaşlar. Bireylerin borçları aşırı derecede artmıştır, bugün tüketici kredileri 950 milyar TL'ye ulaşmıştır, oysa bunu 2002 yılında 2,2 milyar TL olarak almıştı, 450 katına ulaşmış bir birey borcu vardır. Yetersiz borç gelir doğurmaktadır. Çalışanlar, emekliler, esnaf, çiftçi, herkes borçludur. Gençlerimiz yurt dışına kapak atmanın yolunu aramaktadırlar. Millet, ne yiyeceğim, yarın karnımı nasıl doyuracağım endişesi taşımaktadır. Türkiye 70'li yıllardaki kuyrukları yaşamaktadır. Yarım simit satılması Türkiye'de ilk defa karşılaşılan bir durumdur, o da size nasip oldu. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

Geniş tanımlı işsizlik yüzde 22,8'dir. İstihdam oranı partili Cumhurbaşkanlığına geçildiğinde yüzde 47,7'ydi, şu anda yüzde 46,2'ye düştü. Değerli arkadaşlar, bugün gelinen nokta; 46,2'lik istihdam oranı Haziran 2015 oranıdır. İstihdam açısından baktığımızda, Türkiye altı yıl üç ay kaybetmiştir. Son sekiz yılda yaklaşık 7,4 milyon vatandaşımız, gencimiz çalışma yaşına girmiştir fakat bunların sadece 4,1 milyonuna ancak iş verilebilmiştir.

Vatandaş ekonomik olarak rahatlatması gereken iktidar ne yapıyor? Tavsiyelerde bulunuyor. “Porsiyonları küçültün.” diyorlar, “Domatesleri tek tek alın.” diyorlar, “Kombiyi kısın.” diyorlar, “Boğazınızdan kuru ekme geçiyorsa aç değilsiniz demektir.” diyorlar, “Allah sizi açıklıkla sınar.” diye tavsiyelerde bulunuyorlar; TRT, çöpten sağlıklı besin nasıl toplanır, onun belgesellerini yapıyor, Yeni Akit gazetesi de bayat ekmekten yapılan yemek tarifleri veriyor. Kötü yönetimin mağduru Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları olmuştur, beceriksizliğin faturası millete çıkarılmıştır değerli arkadaşlar. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

Bu ekonomik gidişatı, son dönemi üç evrede tanımlayabiliriz bana göre. Birincisi ekonomik krizdi, bu hâlen devam ediyor fakat ekonomik krizden sonra ciddi bir fakirleşme ve yoksullaşmadır ikinci evresi, üçüncü evresi ise Türkiye ekonomisinin komple çökmesidir değerli arkadaşlar. Peki, Türkiye niye bu noktaya geldi, bunu irdelemekte fayda var diye düşünüyorum. 1'incisi: Türkiye hukuk devleti olmaktan hızla uzaklaşmaktadır. Yargı sistemiyle sürekli oynanmıştır, bir ara yargı FETÖ'cülere teslim edilmiştir, yargıya güven yerlerde sürünmektedir. Adil yargılamadan uzaklaşmıştır; hâkimler, savcılar kritik kararlarda yönetimin talimatını bekler hâle gelmiştir. Mülkiyet güvencesi kalmamıştır, çökme devlet dili hâline gelmiştir. Tapu delinmiştir bu ülkede, sözleşme hukuku kalmamıştır. Özgürlüklerin

kısıtlanması normal bir olay hâline gelmiştir. İleri demokrasiyi hedeflemesi gereken Türkiye, demokrasi seviyesini üçüncü dünya ülkelerinin dahi altına indirmiştir. Antidemokratik uygulamalar yaygınlaşmaktadır. Her an terörist veya hain ilan edilebilirsiniz. Biraz liberalseniz casus, azıcık solcaysanız DHKP-C’li, dindar bir görünümünüz varsa FETÖ’cü, doğu, güneydoğu kökenliyseniz PKK’lı olma riskiniz çok fazladır.

2’nci unsur... Türkiye niye bu hâle geldi? 2’ncisi de kötü yönetim. Değerli arkadaşlar, Türkiye yönetilmiyor, âdeta savruluyor. İlk kırılma 2007 yılında olmuştur, aşırı güven gelmiştir, iktidarda güç zehirlenmesi meydana gelmiştir. İkinci kırılma ise bu partili Cumhurbaşkanlığı sistemine geçildikten sonra olmuştur. Süregelen kötü yönetim tarzı bu sistemle yani partili Cumhurbaşkanlığı sistemiyle sistemleştirilmiştir. Türkiye Büyük Millet Meclisi devre dışıdır. Ehliyetsiz, liyakatsiz kadrolar iş başındadır. Nepotizm, eş dost kayırmacılığı sıradan hâle gelmiştir. Cehalet ve kuru inat devlet yönetiminin temel ilkesi hâline gelmiştir. Devlet işinde inat olmaz arkadaşlar, Türkiye sizin deneme tahtanız değil. “Kanaatimce faiz sebep, enflasyon sonuç.” diyerek ülkeyi felakete sürükleyemezsiniz. İstişarenin kaybolduğunu, kamu kurumlarıyla istişarenin, koordinasyonun olmadığını, diğer paydaşlarla koordinasyonun olmadığını çok net bir şekilde görüyoruz. Şeffaflık rafa kaldırılmıştır, her şey, hesaplar gizlenir hâle gelmiştir, hesap verme anlayışı yine yok olmuştur; demokrasiyi sandıktan ibaret sanan bir görüş hâkimdir. Sürekli konuşan, çelişkili açıklamalar yapan, kutuplaştırıcı dili hâkim kılan bir yönetici kadro vardır maalesef. Planlama rafa kaldırılmıştır, Türkiye’nin kararları günübürlük, hatta saatlik olarak alınmaktadır.

Diğer 3’üncü unsur ise -Türkiye niye bu hâle geldi?- yolsuzluklardır. Türkiye tarihinin gördüğünü en büyük yolsuzluklardan bir tanesi 128 milyar doların kaybolmasıdır, 128 milyar doların heba edilmesidir. Bunun hesabı mutlak suretle sorulacaktır. İkinci yolsuzluk kanalı kamu-özel iş birliği projeleridir, temel soygun alanı hâline gelmiştir. Bu borçları torunlarımız dahi ödeyemeyecek, yeniden masaya oturulması mutlak bir zarurettir. Siz oturmazsanız Millet İttifakı’nın iktidarında yeniden kamu-özel iş birliği projeleriyle masaya oturulacaktır.

Kamu İhale Kanunu paramparça hâle getirilmiştir, kamudan bütün ihaleleri belli şirketler almıştır. Vergi cennetleri listesi hâlâ yayınlanmamıştır, Türkiye’den vergi cennetlerine para çıkartılmasına âdeta göz yumulmaktadır. Tabii, bu çıkan paraların da helal paralar olması mümkün değil. İmar yolsuzlukları had safhaya ulaşmıştır, elektrik dağıtım şirketleriyle ilgili yapılan yolsuzlukları burada size anlattım ben. Şu anda son yolsuzluklardan bir tanesi bu yani şöyle söyleyeyim: 7 milyar lira olan tüketim bedeli faturalara yansıtılıyor, bunu vatandaş ödüyor; 2021 yılında EPDK’nin aldığı çeşitli kararlarla 30 milyar liraya yükseltilmiştir ve bunun tamamını vatandaş ödemektedir. Son perde de şu anda Komisyonda görüşülmüş olan limanlarla ilgili süre uzatımı meselesidir. Bunu anlamak mümkün değildir, sürelerin bitmesine uzun bir süre var ve mevcut işletmelere verilmeye çalışılmaktadır. Bunu nasıl yapabilirsiniz? Açık rekabet olmadan niye bu ihaleler mevcut şirketlere veriliyor, bunu anlamak mümkün değildir, bu da yeni bir soygun alanıdır. Kara delikler soygunun diğer bir alanı olmuştur, en önemlisi de Varlık Fonu’dur. Varlık Fonu keyfi ve denetimsiz bir alan oluşturmuştur ve kamu kaynakları orada harcanmaktadır.

Bütçe anlayışı kalmamıştır. Ödeneküstü harcamalarla “Meclisin bütçe hakkı” diye bir kavramdan artık bahsetme ihtiyacı bile duymuyoruz. 5 maaş, sadece o danışmanlara para vermek için değil; orada bir çember, bir “circle” kurulmuştur. Bir şapka ile talep eden öbür şapkasını giyiyor, aynı kişi onay veren kişi hâline gelerek yolsuzlukların bir mekanizması hâline getirilmiştir. İç denetim, dış denetim, teftiş kurulları tamamen etkisiz hâle getirilmiştir. Dolayısıyla bu şekilde yolsuzlukların artmış olması Türkiye’nin, Türkiye ekonomisinin bugünkü duruma gelmesinin 3’üncü temel nedenidir.

4'üncü olarak ise kamu harcamalarında bir önceliklendirme sorunu vardır değerli arkadaşlar. "İtibardan tasarruf olmaz." anlayışı, israfı, şatafatı ve saltanatı meşrulaştırmak hâline getirilmiştir; kamu binalarının yapılmasında, kiralanmasında ciddi kaynak aktarılmıştır. Sayın Nebati buradaysa Maliye Bakanlığının Bakanlık katına, Bakan Yardımcıları katına bir bakın bakalım, kaç metre kare yapılıyor. Buralar milletin parasıyla yapılıyor dolayısıyla buralarda ciddi israf vardır. Kamu hizmeti alımlarında da yine aşırılık vardır, gösteriş projeleri temel israf alanlarından bir tanesi olmuştur.

İşlerin termininden önce bitirilmeye çalışılması da maliyetleri artırmaktadır. Çünkü "İşi şu vakitten önce bitireceksiniz." dediğiniz zaman, siz o müteahhide bir şey söyleyemiyorsunuz. Ben bizim Samsun'daki o tünelleri biliyorum, belli bir vakte yetiştirilmeye çalışıldı; açıldı tüneller, ertesi gün viyadük çöktü ve bir sene tüneller kapatıldı. Dolayısıyla arkadaşlar, bunlar da yine kamu harcamalarında yapılan israfların önemli unsurlarıdır. Sosyal yardımlar yetersizdir ve partizanca dağıtılmaktadır; özellikle son yoksulları kapsamaması da çok önemli ve sıkıntılı bir durumdur. Pandemiyle mücadelede yapılan yanlışlar da Türkiye'de yoksulluğu daha da fazla artırmıştır.

"Türkiye ekonomisi niye bu hâle geldi? dediğimizde, 5'inci unsur; vatandaşı ezen fakat rantı ödüllendiren bir vergi sistemidir arkadaşlar. Bugün, Türk vergi sisteminin sistem bütünlüğü tamamen kaybolmuştur "Dünyadaki en karmaşık vergi sistemi" olarak literatüre geçmiştir, çok fazla sayıda vergi vardır, istisna ve muafiyetleri sadeleştirme ihtiyacı ortada durmaktadır. Tüketim vergileri aşırı yüksektir ve bu, vatandaşı ezmektedir çünkü bu vergiler adaletsizdir. Beyan sisteminin getirilmesi artık bir zaruret fakat Hükümet onları hiç düşünmemektedir bile. İmar düzenlemeleriyle oluşan rantların vergilendirilmesi gerekir fakat burası önemli bir yolsuzluk kanalı hâline geldiği için burayı hiçbir şekilde vergilendirmeyi düşünmüyorlar. Kaynakların üretken alanlarda kullanılmaması, betona gömülmesi, üretim kapasitemizin artmasına engel olmuştur, dış borçlar da ödenemeyecek boyutlara ulaşmıştır. Sürekli çıkartılan vergi afları, yapılandırma kanunları diğer bir sorun alanıdır; maalesef, vergiye uyum, gönüllü uyum kalmamıştır. Vergi denetimleri yetersizdir, caydırıcı değildir, objektif de değildir; Hükümet tarafındaysanız hiç denetime uğramıyorsunuz ancak biraz muhalif bir yanınız varsa denetimden başınızı kaldıramıyorsunuz. Vergi idaresinin merkez ve taşra teşkilatının yeniden yapılandırmaya ihtiyacı vardır, vergi idaresinde analiz kapasitesi güçlendirilmelidir.

6'ncı unsur; ekonomi politikalarındaki tutarsızlık ve istikrarsızlıktır. "Türkiye ekonomisini kim yönetiyor?" Bir defa bu soru hâlâ cevapsız; ben, bunu defalarca sordum burada, bu sorunun cevabını hâlâ alamadık. Verimlilik kaynaklı büyüme ihmal edilmiştir. İstikrarsız ve dengesiz büyüme bugün Türkiye'ye hâkimdir. O övündüğümüz büyümede 2013 yılından beri ücretlilerin payı en düşük seviyesine gerilemiştir dolayısıyla toplumun önemli bir kesimi bu büyümeden faydalanamamaktadır. Tarım küçülmektedir. İstihdam artışları yetersizdir. Zaten Sayın Cumhurbaşkanı bunları özetledi, daha fazla bir şey söylemeye gerek yok "On dokuz yıllık politikalardan sonuç alamadık." diye de itiraf etmiştir. Kur politikası yoktur. Yani bir ara 128 milyar doları harcarken kuru baskıladık, sonra kuru tutamayınca "rekabetçi kur" dedik, şimdi kur başıboş bırakıldı, bu sefer kura müdahale ediliyor; 5 müdahalede 6 milyar dolar heba edildi, bunun nasıl bir mantığı var bunu anlamak mümkün değil. Dolayısıyla, ne yaptığını bilmeyen bir iktidar vardır. Sürekli yeni model... Eski Hazine Bakanı Berat Albayrak 3 defa "yeni ekonomi modeli" dedi, şimdi "yeni bir yeni ekonomi modeli" deniliyor, "Çin modeli" deniliyor, ondan sonra Sayın Grup Başkan Vekili "Çin modeli yoktur, Türk modeli vardır." diyor yani dolayısıyla sürekli bir model söyleniyor fakat Türkiye'nin fakirleşmesi bir türlü durdurulamıyor.

Politika faizini düşürdük, faiz düşüyor mu? Hayır, faiz düşmüyor; ticari faizler yükseliyor, devlet daha yüksek faizden borçlanıyor. "Yatırım yapacağız." diyorsunuz. Hiç kimsenin itirazı yok "yatırım, üretim, istihdam"a fakat yatırım yapılıp mı? Yatırımın yapılması için temel olması gereken unsur

güvendir. Bugün Türkiye ekonomisinde güven var mı? Hayır. Dolayısıyla “yeni model” diye ortaya koyduğunuz model temelden çökmüş durumdadır. Ne faizi düşürebiliyorsunuz ne de yatırım için bir iklim oluşturabiliyorsunuz; iç borçlanmadaki yanlışlıklar da bütçenin yükünü artırmaktadır.

Tarım tamamen gözden çıkartılmıştır. İthalatla çiftçinin terbiye edilmesi Türkiye’de bir model hâline getirilmiştir. Yirmi yıl boyunca yetersiz destek politikaları yanlış destek politikalarıdır. Bugün tarıma doğrudan verilen desteklere bütçe payı açısından baktığımızda, 2006 yılında verilen desteklerin yarısından daha azdır. Girdi maliyetlerinde aşırı artış vardır; millet gübre atamıyor, çiftçi gübre atamıyor, gelecek yıl ciddi verim kaybıyla Türkiye’nin karşılaşması kaçınılmaz olacaktır. Ekilemeyen arazi miktarı 42 milyon dekara ulaşmıştır. Üretim, yirmi yıllık dönemde, daha doğrusu on dokuz yıllık dönemde çiftçinin üretimi 10 kat artmış nominal miktarlarla fakat borcu 66 kat artmıştır. Traktörler hacizlidir, araziler icralık hâle gelmiştir.

Kamu kurumlarının kapasitelerinin düşmesi de diğer bir sorun alanıdır. Türkiye ekonomisinin bugünkü hâline gelmesinin temel nedenlerinden bir tanesi, 8’inci neden de kamu kurumlarının kapasitesinin düşmesidir. 2011 yılında ilk darbe vurulmuştur, kanun hükmünde kararnamelerle bakanlıklar altüst edilmiştir. Birçok kurum kaldırılmıştır; Devlet Planlama Teşkilatı, Hazine Müsteşarlığı, Maliye Teftiş Kurulu, Hesap Uzmanları Kurulu gibi kurumlar kaldırılmıştır. Bugün Türkiye resminin tamamını gören bir tane kurum yoktur. Merkez Bankası, TÜİK, bağımsız otoriteler itibarsızlaştırılmıştır, siyasi talimatla hareket eder hâle getirilmiştir. Kurumlarda politika oluşturma kapasitesi yetersizdir. Uzmanlıkların içi boşaltılmıştır. Mülakat sistemi devlete eleman alımında tek seçme kriteri hâline gelmiştir. Bürokrasi vesayet odağı olarak görülmüş ve kırtasiyecilik ve bürokrasi birbirine karıştırılmış, “bürokratik oligarşi” diye diye Türkiye devleti çökertilmiştir. Müsteşarlıkların kaldırılması, yerine parti komiserlerinin getirilmesi diğer bir sorundur; kurumsal hafıza da bu şekilde yok edilmiştir.

9’uncu madde olarak da başarısız ve dışa bağımlı dış politika. Dış politikada zaten savruluyoruz, sıfır sorun politikasından değerli yalnızlığa giden bir macerayı hep beraber yaşadık. Ekonomide dışa bağımlı olmamız dış politikada da bağımsız olmamızı engellemektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Usta, buyurun.

ERHAN USTA (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Çin Olimpiyatları’nı –erteleyebilecek- boykot edebilecek misiniz, hep beraber göreceğiz. 33 şehitten sonra Putin’in kapısında bekleyen hiç kimse bağımsız dış politikadan bahsedemez. Trump’ın mektubu hâlâ hafızamızdadır. “Bu ten bu vücutta oldukça kimse rahibi alamaz.” denilmiştir fakat rahip gitmiştir. Süleyman Şah Türbesi taşınmıştır. Ruslar yüzyıllık emeline ulaşmış sıcak denizlere inmiştir. Bugün, Avrupa Birliği perspektifi kalmamıştır, Türkiye kontrolsüz mülteci akınlarına uğramaktadır dolayısıyla dostlarına güven, düşmanlarına korku veremeyen bir ülke hâline gelmiştir.

Sonuç olarak Erdoğan ve ekibinin ülkeyi getirdiği nokta bir millî güvenlik sorunudur değerli arkadaşlar, gerçek beka sorunu bugünkü durumdur. (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Erdoğan’ın “kurtuluş savaşı” sözü şu anda daha iyi anlaşılıyor, meğer AK PARTİ hükümetleri Türkiye ekonomisinin işgaline sebep olmuştur. İşgale neden olanlar hiçbir zaman kurtarıcı olamazlar. Erdoğan’ın ve AK PARTİ’nin bu ülkeye verdiği, vereceği artık hiçbir şey kalmamıştır, bu yol çıkmaz sokaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Devamla) – Sayın Başkanım, müsaadenizle...

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

ERHAN USTA (Devamla) – Bunu anlamanız için daha ne olması gerekiyor? Türkiye üzerinde kumar oynayan bir Maliye Bakanı vardır. Ne dedi Bakan? “Ya hep beraber batacağız, ya hep beraber çıkacağız.” Türkiye üzerinde kimse kumar oynayamaz, oynamamalıdır değerli arkadaşlar. Tahribat daha fazla büyümeden bu yoldan geri dönülmelidir. Dış güçler -varsa eğer bu ülkede dış güçler- size bu politikaları empoze edenlerdir, bu politikaları kulağımıza kim fısıldıyorsa işte, onlar dış güçlerdir. (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Öyle anlaşılıyor ki dış güçler hemen yanınızdadır, öyle anlaşılıyor ki Beştepe kuşatılmıştır, öyle anlaşılıyor ki bu kuşatmayı da ancak seçim kıracaktır.

Değerli arkadaşlar, Sayın AK PARTİ hatiplerinin konuşmalarına ilişkin de bir iki değerlendirme yapmak istiyorum. Serbest pazarı zannediyorum Sayın Numan Kurtulmuş yanlış anlamış. Bir yandan sürekli “serbest pazar” diyeceğiz, bir yandan da sürekli polisiye tedbirlerle pazara müdahale edeceğiz; bunu anlamak mümkün değildir. Devlet sistemi, “yüksek teknoloji” deniliyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen konuşmanızı.

ERHAN USTA (Devamla) – Bitireceğim efendim, hemen bir iki dakikaya bitiriyorum.

Yüksek teknolojili ürünlerin ihracat içerisindeki payı 2002 yılında yüzde 6,2’ydi değerli arkadaşlar, bugün geldiği seviye yüzde 3,4’tür. Öyle “cek” “cak” diyerek bu işler olmaz, hayal satarak bu işler olmaz arkadaşlar; veri burada, veriye bakacaksınız. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Şimdi, Sayın Elitaş güzel bir şey söyledi, dedi ki: “Rakam, oran bakmak...” Şimdi, kadının birisi köyde demiş ki: “Eyvah, eyvah; sürünün yarısı geldi, yarısı gelmedi.” Sormuşlar “Kaç tanesi geldi, ne oldu, kaç taneydi?” diye. “2 taneydi; 1’i geldi, 1’i gelmedi.” (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Şimdi, Sayın İlhan Kesici DPT Müsteşarıydı, ben de DPT Müsteşar Yardımcılığı yaptım yıllarca; kimi zaman orana bakmak doğrudur kimi zaman da rakama bakmak doğrudur Sayın Elitaş, bunları görmek lazım.

Şimdi, enerji fiyatları... Bakın, şunu düzelteyim: Bunun bu ülkeye bir faydası yok. Sürekli diyor ki: “Enflasyon bütün dünyada problem.” Arkadaşlar, IMF’nin rakamları ortada, 2020 yılında enflasyon oranlarında dünya ortalaması 2,7; 2021’de 4,8. Artış sadece 2,1 puan.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Devamla) - Sayın Başkanım, müsaadenizle...

BAŞKAN – Sayın Usta, oransal olarak en fazla size süre vermiş oluyorum.

ERHAN USTA (Devamla) – Doğru ama beş dakika efendim, ben dakika olarak istiyorum.

Gelişmekte olan ülkelerde 4,4’ken -bakın, buraya dikkat edelim- 2021 yılında 5,8’e çıkıyor arkadaşlar; 1,4 puan artıyor sadece. Şimdi, buradan bakıp “Bütün dünyada enflasyon var.” deyip bizim yıl sonunda muhtemelen yüzde 30’u bulacak enflasyona kılıf aramanın ben doğru bir şey olduğunu asla düşünmüyorum. Her gün gelen motorin zamları bizim içerideki sıkıntılarımızdan kaynaklanmaktadır, bunun dışarıyla hiçbir şekilde alakası yoktur.

Bir şeyi daha söyleyip bitireceğim. Şimdi, Sayın Elitaş diyor ki: “Daha önceki enflasyonlar Türkiye’nin iç sorunlarıydı, şu anda küresel.” Ya, dedikleriniz tamamen yanlış. Bakın, şunu söyleyeyim: Az önce söyledim, gelişmekte olan ülkelerdeki artış 1,4 puan, bizde 15 puandan daha fazla bir artış var. Bakın, yüksek enflasyon dönemlerinde gelişmekte olan ülkelerde enflasyon 74,6 arkadaşlar, bizde ise 70,9 yani o yüksek enflasyon dönemlerinde siz enflasyonun sadece Türkiye’de olduğunu mu sanıyorsunuz? 74,6; bizde 70,9; onların daha altında...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Devamla) – Sayın Başkanım, bitiriyorum.

BAŞKAN – Bitti, dört...

ERHAN USTA (Devamla) – Selamlayayım.

BAŞKAN – Lütfen, bitirelim.

Son bir dakikayı verelim.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Planlamacı zamanı planlamıyor Sayın Başkanım, planlayamıyor zamanı.

ERHAN USTA (Devamla) – Zamanı buna göre planladım ben, beş dakika ilave alacağım şekilde planladım.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Planlamacı zamanı da planlayabilmeli.

ERHAN USTA (Devamla) – Şimdi, dolayısıyla, bakın, yani geçmişteki enflasyonu iyi analiz edelim. Geçmişteki enflasyon küresel, daha doğrusu, bizim gibi gelişmekte olan ülkelerdeki problemlerden kaynaklanıyordu ki bizim o yüksek enflasyon dönemlerimizde ortalama onların 4-5 puan altında bir enflasyonumuz vardı. Dolayısıyla, ben her şeye rağmen, bütün itirazlarımıza rağmen, bu bütçenin Türkiye'nin hiçbir sorununu çözeceğine inanmamamıza rağmen tabii yine de bütçemizin devletimize, milletimize hayırlı olmasını diliyorum ama bu yolunuz yol değil, Türkiye'yi daha büyük felakete sürüklemeyin ve bu milletin önüne sandığı getirin, millet en doğru kararı verecektir.

Genel Kurulu saygıyla selamlar, teşekkür ederim. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – İYİ Parti Grubu adına ikinci söz, Grup Başkanı ve Bursa Milletvekili Sayın İsmail Tatlıoğlu'na aittir.

Buyurun Sayın Tatlıoğlu. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Süreniz kırk dakikadır.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Sayın Başkan, Gazi Meclisimizin saygıdeğer mensupları; hepinizi İYİ Parti adına saygıyla selamlarım.

Çok değerli arkadaşlar, son konuşmacılık zordur; yorgundur izleyiciler, dinleyiciler ama kolay bir tarafı da son konuşmacı olduğu için dikkatleri biraz toplarlar, öyle de bir avantajı vardır.

Şimdi, eski zamanlarda, bu köy hikâyeleri çok meşhurdur. Adam anlatıyor kurban olayını, kurban vakasını “Hazreti Musa kızını aldı, baltayla beraber kurban etmeye gitti. Azrail bir dana getirdi.” deyince genç diyor ki: “Ya, amca, ben bunun neresini düzelteyim? Musa değil, İbrahim. O, kızı değil, oğlu. Balta değil, bıçak. Azrail değil, Cebrail.” Adam demiş ki: “Ya, ‘kurban’ da dedim ya.”(İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Şimdi, değerli arkadaşlar, bu nedenle birkaç düzeltme de bizim yapmamız lazım; birinci olarak, bir kere, AK PARTİ sözcülerine, ta başından beri ama Meclisin açılışından beri ve özellikle de siyasi olmamasına rağmen, bir devlet insanı olmasıyla birlikte, olmasına rağmen Sayın Fuat Oktay’a. Şimdi, sözler şu: 19’uncu AK PARTİ bütçesi. 20’nci AK PARTİ bütçesi, AK PARTİ hükümetleri.

Şimdi, kıymetli arkadaşlar, Tayyip Erdoğan 2018 seçimlerinde Cumhuriyet İttifakı'nın Cumhurbaşkanı adaydır. Dolayısıyla, bugün bir irade vardır. Bu irade Cumhuriyet İttifakı'dır. Bu kararları alırken Milliyetçi Hareket Partisinin eli kalkmadığında burasını saymıyorlar bile. Ama bu şudur yani: Bu -Milliyetçi Hareket Partisinin bakışı tabii ki kendilerini alakadar eder ama- millî iradeyi yanlış okumaktır, en kibarcası; hak etmediğini alma çabasıdır. Dolayısıyla, böyle bir millî irade okumasını AK PARTİ neden yapsın? Yüzde 52 civarıyla bir seçim kazanmış ve 2 parti, en az 2 parti diğer partilerle beraber; onun için bu düzeltmeyi yapmak lazım. Bakın, Sayın Oktay'ın bütün konuşmalarında, kendisi yok. Bugün, baktım, yine Sayın Elitaş da, Sayın Numan Kurtulmuş da bütün... Bu yeni sistemi anlıyorum, oturtturamadık, inşallah da tasfiye edip gideceğiz, hiç olmazsa, tasfiye edene kadar millî iradeyi hakkıyla okumak ve kabul etmek lazım. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Çok değerli arkadaşlar, ikincisi, lütfen, milleti korkutmayın. Bakın, evet, bugün Türkiye'deki siyasi yönetim olayların arkasından koşuyor; doğru. Önüne geçip dizginleme gücü yok, kudreti yok, hatta

heyecan ve azmi de yok ama özgürlük, hürriyet, yasakları kaldırma, zenginlik, ahlak, fikir hürriyeti söylemleriyle gelen bir siyasal hareket ve liderliğin “ekonomik kurtuluş savaşı” “içeride düşmanlar” “dışarıda düşmanlar” gibi Maduro diliyle konuşması hepimizi üzüyor. (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Hepimizi üzüyor ve bu bir talihsizliktir, bu talihsizliği milletimizin kaderi yapamazız.

Şimdi, bakın, Türkiye bugün 12’nci Cumhurbaşkanı... Türkiye’yi 13’üncü Cumhurbaşkanı daha iyi yönetir. Bugün Türkiye’de 77’nci İçişleri Bakanı... 78’inci İçişleri Bakanı daha iyi yapar kesin, daha iyi de terörle mücadele eder. (İYİ Parti sıralarından alkışlar) 45’inci Dışişleri Bakanı... 46’ncısı da Türkiye’yi şeref ve onurla temsil eder. Niçin insanları Maduro diliyle ürkütüyor ve korkutuyoruz? Bu siyaset böyle yürümez, onun için burada da önemli bir düzeltme yapmamız lazım.

Üçüncü düzeltme değerli arkadaşlar, özellikle –Sayın Kurtulmuş burada yok– gerçeklerle kavgaya atmayın. Gerçeklerle kavgaya etmek ve geçmişle rekabet etmenin kazandıracığı bir şey yok. Şimdi duyuyoruz: Efendim, bu 2013’ten itibaren bir model varmış, Türkiye gidiyormuş. Rakamlar, resmî rakamlar bunu demiyor.

Sayın Elitaş bir şey söyledi: “220 milyar dolar ihracat...” Doğru. Eğer bölgede dış politikayı ülkenin tarihi kodlarına göre yapsaydık 250 milyardı ama bu, pandeminin de getirdiği bir süreç. Bunu kalıcı yapmak için uğraşalım, bu doğru. Ama bakın, yıl 2000, dünyada 30 trilyon dolarlık bir millî gelir var, 30 trilyon, Türkiye’de de millî gelir 4.300 dolar. Yıl 2012, Türkiye’deki millî gelir 12.500 dolar olmuş. Yıl 2022, 30 trilyon 90 trilyon olmuş, 4.300 dolar 8.600 dolar olmuş; öyle mi efendim? Öyle. 2012 yılında 950 milyar dolarlık bir Türkiye var, 75 milyonluk Türkiye, 950 milyar dolar üretmişiz. Ee, 2018’de partili Cumhurbaşkanlığını teslim alırken 881 milyar dolarlık bir Türkiye var, 2018’i 790 milyar dolarla bitiriyoruz; pandemi yok. Biraz daha düşüyoruz, 2019’u 761 milyar dolarla bitiriyoruz; yine pandemi yok.

BAYRAM ÖZÇELİK (Burdur) – Türkiye’de hiçbir şey olmadı mı?

İSMAİL TATLIOĞLU (Devamla) – 2020’yi 717 milyar dolarla bitiriyoruz. Yüzde 10’luk ve 12’lik -inşallah daha çok olur- büyümeyle beraber 760 milyar dolarları... 2012’nin tam 5 bin dolar gerisinde bitiriyoruz. Bunu yazarken, çalışmayı yaparken 5 bin dolar 60 bin liraydı, şimdi 85-90 bin lira. Resmî rakamların söylüyor, yedi yıldır devletin nominal geliri... Reel anlamda geliri düşen bir ekonomiyiz, ülkeyiz. Türkiye’nin 2007’sine bir şey diyen var mı? Bu neden oluyor diye bakmak gerekir.

Şimdi, bakın “Efendim, 2018’den itibaren dünya böyle.” Hayır, dünya böyle değil; Amerika Birleşik Devletleri 2018 yılından itibaren her vatandaşının cebine -2018-2021- 6 bin dolar koymuş arkadaşlar; daha çok olacaktı, 2020’de bu düşmüş.

AHMET BERAT ÇONKAR (İstanbul) – Karşılıksız para basmış.

İSMAİL TATLIOĞLU (Devamla) – Ne çok da bildiniz, hemen bildiniz. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

AHMET BERAT ÇONKAR (İstanbul) – İyi bilirim bu konuyu.

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Sen de bas o zaman.

İSMAİL TATLIOĞLU (Devamla) – Ben, Amerika’nın nasıl para kazandığını şimdi söyleyeceğim. Söyleyeceğim biraz sonra.

Peki, Romanya ne koymuş, Romanya da mı para bastı? Romanya 2 bin dolar koymuş. Polonya? O da 2 bin dolar koymuş. Romanya da 2 bin dolar koymuş. Romanya’nın parasını bilen var mı içinde, para bastı mı? Polonya?

BAYRAM ÖZÇELİK (Burdur) – Polonya...

İSMAİL TATLIOĞLU (Devamla) – Polonya da 2 bin dolar koymuş vatandaşına.

BAYRAM ÖZÇELİK (Burdur) – Bizim otuz kırk yıl öncemiz.

İSMAİL TATLIOĞLU (Devamla) – Çin 2018’den beri 1.300 dolar koymuş vatandaşının cebine. Türkiye bin dolar eksiltmiş. Bu rakam... Tabii ki bunu Türk lirasına çeviriyorduk ama işte -pazartesi, salı- her gün farklı rakamlar olduğu için artık çeviremiyoruz yani oradan buraya gelene kadar bile değişiyor. (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Şimdi, pazartesi 14’müş, salı 15, çarşamba 16, bugün 17 lira... Böyle gidiyor.

Şimdi, çok değerli arkadaşlar, bakın, dünya öyle değil; dünya, kurduğumuz gibi duran... Geçmişle rekabet ediyoruz “2000 yılı” diyoruz. Dünya bizi 2000 yılında beklemiyor, dünya 2022 yılında, Türkiye’ye “Neredesin?” diyor; zenginler, fakirler, yoksullar, üreticiler bizi 2000 yılında beklemiyor. Bakın, 2000 yılına geldiğimizde, Türkiye’de o zaman konuşuyorduk “Ya, Çin bizi geçti, Güney Kore bizi geçti.” Evet, doğrudu. “Ya, biz 1980’lerde onlara uyanamadık.” Doğru. 2000 yılında bizim gerimizde olan ülkeler var ya. Mesela, Malezya 4 bin dolar, mesela Romanya -Doğu Avrupası- 1.600 dolar, mesela Uruguay, mesela Şili, Çin zaten 900 dolar. Arkadaşlar, bunların hepsi bizi geçti.

Bakın, 2000 yılında Bulgaristan 1.621 dolar, bugün kaç dolar biliyor musunuz? 10.500 dolar. 2000 yılında Bulgaristan’da herkes Türk pasaportu ve kimliği için ayağa kalkıyordu, şimdi 1800’lü yılların tapu kayıtları aranıyor ki Bulgaristan vatandaşlığına da geçilsin, çift vatandaş olunsun. Bu bize son on yılın, özellikle partili Cumhurbaşkanlığı döneminin fakirliğinin etkisi ve katkısıdır.

Şimdi, çok değerli arkadaşlar, dördüncüsü, dövize müdahale etmeyin. Bakın, faizi düşürüyorsunuz, dövize müdahale ediyorsunuz. 6 milyar dolar olmuş. Dövize müdahale etmeyin, Türkiye’nin önünü açın. Sayın Kesici çok güzel bir şey söyledi: “Derhâl millete gidelim, millet partili Cumhurbaşkanlığıyla gidecekse sizi tercih etsin, bir iman tazelen sin; yoksa bizi tercih etsin, yeni bir imanla yola çıkıl sin. (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Türkiye bunu taşımaz, bunu taşımaz. Bugün, burada ne yazık ki güne ait, bugüne ait konuşan bir parti sözcüsünü görmedik, bugünü konuşan. Bakın, bugünü konuşan bir parti sözcüsünü görmedim. Bugünün siyasi sorumluluk sahipleri bugün Türkiye Büyük Millet Meclisi kürsüsünde konuşmadı arkadaşlar çünkü biz bugünün konularını hiç duymadık. Bir hikâye var: İngiliz Müslüman olmuş, Pakistanlılar Müslüman yapmış. Kurban Bayramı, kurban kesmeyi öğretmişler, kesememiş, eli kolu kanlı. “Ne yapayım?” demiş. “Ya, işte, burada Pakistanlılar, Afganistanlılar var.” demişler. Gitmiş oraya, demiş ki: “İçinizde Müslüman var mı?” Adamı öyle görünce herkes birbirine bakmış. Bugün AK PARTİ hep birbirine baktı; bugünün meselelerine bir yorum yok, bir dil yok. Yarına dair, yarına dair... Yarını bırakın da muhalefet konuşsun, yarını bırakın da -kendi projeksiyonlarını, kendi dünyalarını- Türkiye’ye, ülkeye nasıl bir projeksiyon, nasıl bir hizmet, nasıl bir ekonomi, nasıl bir siyaset öngörüyorlar, bunu konuşsun.

Çok değerli milletvekili arkadaşlar, bakın, bu, Cumhuriyet İttifakı’nın 4’üncü bütçesi, biz de İYİ Parti olarak 4’üncü bütçemizi yapıyoruz. Gerçekten bir ortak akıl üresin diye çalışıyoruz, bütün gayretlerimiz öyle, Plan ve Bütçe Komisyonunda ve Genel Kurulda, bütün gayretlerimiz. Siyah beyazcı değiliz, hiçbir konuda yeminli gelmedik. Baktık, arkadaşlarımızla ortak akıl ürettik ve bunu Sayın Genel Başkanımızın bilgisine sunduk ve böyle karar verdik. En son savunma sanayisine de böyle karar verdik, Sayın Dervişoğlu’nun önerisi ve Sayın Dursun Ataş Bey’in önerileriyle. Millî Savunma Bakanlığının, Emniyet Genel Müdürlüğünün, Sahil Güvenliğinin, Jandarmanın, Millî İstihbaratın bütçelerine, bu bütçelerin çok iyi yapılmasından ziyade güvenlik güçlerimizin, askerimizin hep beraber yanında olalım diye bunları yaptık, bu sorumluluğu gösterdik. Ama hiçbir konuda bir adım bile benzer bir davranış görmedik. Bütün konuşmalarımızda âdeta bir duvar var AK PARTİ tarafında. Sadece bu son Plan ve Bütçe Komisyonunda, Sayın Erhan Usta ve Durmuş Yılmaz’ın 19 tane önergesi var.

Ülkenin sorunları, insanımızın sorunları, emeklinin sorunları, öğretmenin sorunları, polisin sorunları, EYT'lilerin sorunları için bir kere de "Arkadaş ne diyorsunuz? Sizin gördüğünüz yerden nasıl oluyor? Gelin bunlara bir bakalım." diye bir irade yok, böyle bir irade yok. Çok net olarak belirteyim: Ben Plan ve Bütçe Komisyonunda da görev aldım ve burada 2018'de 2019 yılının bütçesini görüştük, dedim ki: "Arkadaşlar, AK PARTİ ve Cumhuriyet AK PARTİ'nin 2007 yılının gerisine düşüyor; böyle giderse... Bakın, Türkiye geri gidiyor." Biraz önce söylediğim rakamlar nasıl doğruluyor; hiç dinleyen yok. 2020 yılının bütçesinde dedim ki: "Bakın, 2002'nin gerisine düşürüyorsunuz." Bunu Cumhuriyet Halk Partisi sözcüleri de söyledi ama ben bizzat bu konuyu ciddi analizlerle huzurunuzda koydum. Yok ve en son, geçen sene dedim ki: "Bakın, 2002'nin gerisine gittiniz, çok kötü gidiyorsunuz, çarparsınız ve bu, Türkiye'ye çok ağır mal olur." Yine yok ve çarptık; cumhuriyet tarihinde görülmemiş şekilde yapısal bir tıkanma. Bakın, bunu 5 Nisan ve 21 Şubatla karıştırmayın, onlar ekonomik bir arıza, bu, bir yapısal tıkanma. Hep beraber göreceğiz, bunun ucundan inşallah Millet İttifakı'nın iktidarıyla en kısa sürede en düşük maliyetle çıkacağız. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar) Ve çarptık. Ne oldu? Şoför indi, duvarı suçluyor, şoför diyor ki: "Bu duvarı kim çekti?" Muavin arabayı suçluyor, yandan da model önerileri var. Modele de bakıyoruz değerli arkadaşlar, yumurtasız omler. Olur mu? Oluyor işte, yumurtasız omler; model!

Kıymetli arkadaşlar, bugün bütçeyi konuşuyoruz. Herhâlde bundan sonra, bütçenin sahibi de Sayın Nureddin Nebati mi olacak? Bugün piyasa yok, fiyat yok; yerinde duran, sadece Türkiye'yi yönetenler, saray ve yönetim katı, onlarda da hiçbir kıpırdama yok. Şimdi, dolayısıyla bu bütçe -dolarla çok söyledi arkadaşlar ama işin doğrusu şu- 6 Eylülde orta vadeli plan ilan edilirken Sayın Nebati, 211 milyar dolar; 1,750 trilyon... Küresel anlamda entegre olmuş bir ülke olarak Türkiye'ye bu bütçedeki mal ve hizmetler için bugün bu ortalama kur hesabından 3,5 trilyon gerekiyor. Şimdi, önümüzdeki yıl bugünkü kurdan -yarın bilemiyoruz- 3,5 trilyonun altındaki harcama yani diyelim ki 3 trilyonluk harcama orta ve dar gelirlielerin daha da fakirleşmesi demektir; bak, bunu çok dikkatinize sunuyorum. Bu bütçenin temel faturası, orta ve dar gelirliere fukaralık olarak çıkar. O nedenle, gelin, içinde hemen seçim takvimi olan, Millet İttifakı'yla birlikte kısa vadeli bir çıkış planı yapalım. Gelin, bu ilkbaharda da seçim olan ortak bir çıkış planı yapalım. (İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar) Bunu siz mevcut yapıyla buraya getirdiniz ama ülke bizim, bu ülke hepimizin. Madem bu ülke hepimizinse buna hep beraber omuz atalım ve Türkiye'nin önünü açın, bu kadük bir bütçe.

Şimdi, 4.250 lira asgari ücret hesabı yaptık, hayırlı olsun; tabii 2021 yılındaki hesaba göre asgari ücretin 6.200 lira olması lazım. Bu, o günkü dolar kurundan. Bu bütçe hesap edilirken asgari ücret hesapları 3.500'dü; inanın, önümüzdeki ay asgari ücret hesaplanırsa 6.500 olur arkadaşlar, 4.250 rakamını içinde bulunduğumuz derin ekonomik krizin dalgası yaptırdı. O dalga bizi nereye götürüyorsa oraya geldik, 4,250'ye getirdi, 4,250'ye geldik; bir ay sonra yapalım 5.500-6.000'e gelinir.

Bugün borsa kapandı değerli arkadaşlar, borsa işleme kapandı. Neden kapandı? Bunu burada söyleyen bir Allah kulu çıkmadı ya. Türkiye Cumhuriyeti borsası bugün aşırı düşüşten otomatik... Hâlbuki dolar yükseliyor değil mi? Dolar yükseliyor, döviz yükseliyor. Bakın, bu tür kriz dönemlerinde bir kısım insan dövizden borsaya geçer, normal bu. Anormal, daha vahim okunabilecek olayların gelişimini gösteriyoruz, daha vahim. Bunlarla ilgili bir yorum bile iştmedik çünkü gerçekten Türkiye Cumhuriyeti'nde siyasi sorumluluk sahipleri, bugün olayların arkasından koşuyor. At önde seyir arkada; buna yetişecek, binecek de buna hükmedecek, yol gidecek. Siyaseten, bakın, siyasi sorumluluk, siyasetin en önemli unsurlarındandır. Bugün bu işin siyasi sorumluluğunu kim alıyor? Bu şartlarda muhatabımız, milletin muhatabı olarak bu işin önünü açmak Türkiye'ye maliyetini minimize edecektir.

Çok değerli arkadaşlar, bakın, bugün ekonomik anlamda geldiğimiz nokta Türk lirasının piyasadan kovulma hikâyesidir ve bizzat devlet tarafından kovulma hikâyesidir. Şimdi, hasta, doktora gitmiş, yanık. Doktor demiş ki: “Ya, bu yanıkları anlıyorum da, bu ağır kırıkları anlamıyorum.” Hasta aşağıdan demiş ki: “Doktor bey, kürekle söndürdüler.” (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Aynen böyle arkadaşlar.

Şimdi, bakın, devlet ne yaptı? Devlet ne yapar? Millî parasına, kendi kurumlarına, kendi itibarına yatırım yapar. Biz 2005’te başladık, elektrik üretim alımları döviz garantili, on yıllık yetki aldık. 2015, yetkiliydi Sayın Erdoğan Cumhurbaşkanı olarak, Başbakan olarak, Hükûmet olarak; beş yıl daha uzattı. 2020 Aralık, Cumhurbaşkanı olarak yetkisizdi; altı ay daha uzattı; artık önemi de yok, anayasasızlaşmış bir dönemde yetki olmuş olmamış. Sadece bu beş yılda tam 47 milyar dolarlık bir piyasaya dolar hükmetti; bu, piyasaya dolar üretti ve burada tam bir döviz piyasası oluştu ve bunların firmaları oluştu.

Bakın, ben size bunların ilk 10’unundan birkaç firma sayayım; bakalım, acaba tanıdık gelecek mi? Cengiz Enerji, Limak Enerji, İçtaş Enerji, Çelikler Enerji, Kolin Enerji.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Çok tanıdık, çok!

İSMAİL TATLIOĞLU (Devamla) – Sonra dağıtımları verdik; Sayın Erhan Usta’nın birkaç gündür gündeme getirdiği bir konu. Yatırım için para alıyorlar hem de 3 misli arttı, 7 milyardan 22 milyara ama yatırım yok. Bakın, ne demek bu? Çip üreticileri, bazı sanayiciler bir ülkede yatırım yaparken elektrik kesintisi oranlarına bakıyorlar; Türkiye’nin elektrik kesintisi oranı Fas’tan daha fazla olduğu için yatırımcıyı caydırıyor, yatırım ikliminden çıkıyor. Peki, ona bakalım kimler var? Cengiz, Kolin, Limak, Sabancı.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bir başka dolarizasyon hikâyesi... Bakın, devlet ekonomiyi dolarize ediyor, devlet. KÖİ projeleri 156 milyar dolar, 156 milyar ve buradaki müteahhitlerin tamamı Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı. Şimdi, asgari ücrete yüzde ne verdik? 50,4 değil mi efendim? Bu özel sektör asgari ücretli çalışanlara yüzde 50,4 veriyor. Peki, siz ne vereceksiniz arkadaşlar bu müteahhitlere? 1 Ocakta başlıyor değil mi asgari ücret? 1 Ocakta başlayacak, 1 Şubatta 4.200 lira alacak yüzde 50,4 zamlı. 2 Ocak 2021’de başlayan Osmangazi Köprüsü müteahhidi 2 Ocak 2022’de yüzde kaç zam alacak? Bugünkü parayla yüzde 157. Ücretliye yüzde 50,4; zaten gitmiş ama müteahhide sadece bugünkü kurla yüzde 157. (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Ne kadar ediyor? Bakın, ben bu çalışmalarını yaparken 650’den başladık falan, bugün 825 lira ediyor. Şimdi, buraya geliyorlar arkadaşlar -bugün de söylediler- Enerji Bakanı “Efendim, biz enerji fiyatlarının dörtte 3’ünü bazineden karşılıyoruz.” Bu bir zorunluluk çünkü sizin yaptığınız enerji satış fiyatı ödenemeyecek duruma geldi aynı Osmangazi Köprüsü gibi. Bakalım, şimdi bu 825 liranın kaç lirasını alacaksınız geçenden? Bakın, bu sene 320 lira; geçenden ne alıyorsunuz? 147 lira. Yarısından fazlasını almıyorsunuz, alamıyorsunuz. Şimdi 2022 yılının 2 Ocakından itibaren 825 liranın ne kadarını alacak? Bunlar tahsil edilebilir fiyat olmaktan çıktı arkadaşlar. Hani, eleştiriyordu arkadaşlarımız daha önce, ben katılmıyordum bu eleştiriye. “Geçmeyenlerden de alınıyor.” geçmeyenleri zaten devlet veriyor, şimdi geçenleri de veriyor. Gelin bir şey yapalım, bakın, 688 milyon dolar bu; bugünkü kurdan kaç lira yapar bilmiyorum ama 12 milyar lira yapıyor. 12 milyar lira devlet... Hepsini geçse, 14 milyon 600 bin araç geçse devlet buradan 12 milyar Türk lirası geçiş ücretinin zaten 9 milyar lirasını ödeyecek. Gelin 2-2,5 milyar lirasını daha ödeyelim bedava yapalım bu köprüleri; bu soygun gişelerini kaldıralım, gelin. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar) Şart olsun, Allah bize nasip etsin, milletimiz kredi versin 100 lira... Çünkü dünyada 1 milyar 200 bin lira olan bu köprüünün -geçen sene bunları konuştuk- 2035 yılına kadar bize maliyeti 13 milyar 15 milyon; zaten öduyoruz fazla fazla.

Çok değerli arkadaşlar, şimdi, yine, çeşitli konuşmacılar var, bir düzeltme daha yapalım. Efendim, pandemi var, bütün dünyada bu işler var, Türkiye’de de bu var, bu çok eski bir dildir. Biliyorsunuz, yani bu, kimlerden kaldı biliyorsunuz.

Bakın, arkadaşlar, şu tablo, şu aşağıdaki Türk lirasının durumu; Türk lirası 2021'in başından itibaren nasıl değer kaybetmiş. Değerli arkadaşlar, yukarıdakiler Alman veya Avrupa eurosu değil, Japon yeni değil, Kanada doları, İngiliz poundu değil; yukarıdakiler Rus rublesi, Meksika pezosu, Güney Afrika randı ve Brezilya reali. Bunlar "kırılğan 5'li" olarak geçiyor. Eğer bizim paramız... Dünyadaki konjonktür nedeniyle, Türkiye'deki kötü yönetimin dışında "Mevsimlik etkilerden arındırılmış" diyoruz ya, kötü yönetim etkisinden arındırılmış şekilde değerlendirirsek, 2018'in başından itibaren bunlar yüzde 31 değer kaybetmiş "Bizim paramız ne olurdu?" dersek, 5 lira 5 kuruş oluyor dolar; üstü, Erdoğan maliyeti; üstü, partili Cumhurbaşkanlığı sistemi maliyeti; üstü, Mehmet Uçum'un deyimiyle "Tek kişilik hükümet maliyeti." (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Evet, bizimki de Brezilya kadar kötü olsun, bizimki de Güney Afrika kadar kötü olsun! Türkiye'nin önünü tıkayan ve gerçekten Türkiye'nin kaynaklarını bertaraf eden bir yapı.

Çok değerli arkadaşlar, Türkiye bu şartlardan çıkmak zorundadır ve millî iradeye gidersek Türkiye bu şartlardan çok hızlı bir şekilde çıkacaktır. Bugün, Türkiye'de demokrasi krizi hukuk kriziyle başlamış, yönetim kriziyle devam etmiş ve bütün aşamalarıyla bir devlet krizi hâli vardır ve Türkiye buradan çıkmak zorundadır. Var olanın devamıyla bir yere gelemeyiz, Cumhur İttifakı var olanın devamından yanadır, var olanlar buradadır; millî iradeye gidelim, eğer milletimiz var olandan mutluya sizinle devam etsin ama bizler, değişimin ve yeninin kurulması taraftarıyız. Elbette ki istediğimiz: Türkiye'ye ve zamana yakışır, iyileştirilmiş, güçlendirilmiş bir parlamenter sistemdir. Bırakın, Türkiye'nin 28'inci Başbakanı olsun, Türkiye'yi yönetsin; bırakın, Türkiye'nin temsilden sorumlu bir Cumhurbaşkanı olsun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Bakın, bugün Türkiye Cumhuriyeti devletinin temsil anlamında bir Cumhurbaşkanının olduğu çok açık. Evet, biz kabul ediyoruz, meşruiyetle ilgili hiçbir sorunu yok ama kim diyebilir devleti, 84 milyonu kucaklayacak yapıda bir Cumhurbaşkanımızın var olduğunu.

Çok değerli arkadaşlar, şuradan söylemek istiyorum ki, biraz önce galiba Sayın Elitaş bahsetti IMF (Uluslararası Para Fonu) raporundan. Çok sayıda uluslararası rapor yayınlanmakta. Bu uluslararası raporlardan bir tanesi Türkiye'yi sağlam ata binmiş şaşkın bir biniciye benzetiyor; oradaki kavram biraz daha farklı, şaşkın binici. Biz buna katılıyoruz; Türkiye sağlam bir attır, Türkiye, bütün zamanların sağlam bir atı olmuştur. Türkiye bu problemi çözüp 21'inci yüzyıla taşıyacak potansiyele sahiptir ama Türkiye'de hızla buradan çıkarak yapmamız gereken çok sayıda işlem ve süreç vardır. Hukukun üstünlüğünü tesis etmeli ve liyakati bu ülkeye Kapıkule'den içeri almalıyız. Bakın, hukukun üstünlüğü kalkınmanın bismillahıdır ve bugün dünyanın temel kuralı budur. Biraz önceki konuşmacılar tasarruf açığından bahsetti, bunlar eski şarkılardır. Bugün kalkınma, bir tasarruf meselesi değildir; bugün kalkınma, bir bilgi meselesi bile değildir. Neden? Çünkü dünyada tasarruf çok ucuz ve bilgi de çok yaygındır. Ama bugün kalkınma bir organizasyon meselesidir, bir veri yönetimi meselesidir. Türkiye'nin beşerî sermayesi ve Türkiye'nin coğrafyadaki hacmi böyle bir organizasyonu yapma konusunda çok beceriklidir. Türkiye'nin içeride ve dışarıda, bugün yurt dışına gitmek için çırpınan gençleri, yüzde 70 olarak tarif ettiklerimizi Türkiye'ye döndürdüğümüzde... Bir hikâye kurduğumuzda, yeni bir hikâye yazdığımızda, yarınlara yönelik umutlar yarattığımızda döneceklerdir yurt dışındaki varlıklarıyla beraber. Türkiye bu anlamda büyük başarılar elde edecektir.

Bugün Türkiye'nin sanayisi yüzde 20'lik bir üretime sahip, Türkiye bununla bir yere gidemez. Türkiye üretimde sanayisini yüzde 30'lara çıkarmak durumundadır ve bunun için gerekli çağdaş altyapı yatırımlarını yapmak zorundadır. Mesela Türkiye 3 milyon kilometre fiber optik kablo döşemek zorundadır. Bugün siz de gidiyorsunuz İstanbul'a, Ankara'ya; bu şehirden çıktığımız andan itibaren dünyayla irtibatınız kopuyor. Siz büyük firmaları düşünün, 500-600 bin kilometrede kalmış bir Türkiye var. Türkiye bugün bütün şehirlerine demir yolunu, limanlarını ulaştırmak zorundadır. Yapmadınız mı? Yaptınız. Yirmi yılda 2 bin kilometre demir yolu, evet, doğrudur; 11 bin kilometreden aldığınız demir yolunu 13 bin kilometreye çıkardınız ama bunu, inşallah bizlere nasip olur, 17 bine... Türkiye'nin normal kapasitesi 27 bin kilometredir ve Türkiye bunları yapmak durumundadır.

Bu çerçevede, Türkiye, tarımını dönüştürmek zorundadır. Bakın, kim yönetirse yönetsin, Türkiye'nin istihdamı nüfusunun yüzde 45'i olmak zorundadır. Dünyada gelişmiş ülkelerin istihdamı nüfusun yüzde 55'idir; biz genç nüfussuz, öyleyiz, yüzde 45 olmak zorundadır; bu da 40 milyon kayıtlı istihdam demek. Buna yürümenin yolları vardır. Buna yürümenin yolları bu konuda yoğunlaşmadır, doğru ve iyi yönetişimdir; Türkiye'de eksik olan budur.

Bir iki konuyu daha vurgulamak istiyorum arkadaşlar. Birincisi, bu 128 milyar konusu. Bakın, paranın kovulmasıyla alakalı. Değerli arkadaşlar, 128 milyar elbette ki kayıtlardadır ve şu Meclis, bu siyaset, 128 milyar doların ne olduğuyla ilgili bir rapor görmeyi hak etmiyor mu? Hak etmiyor muyuz biz? (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Bu, Türkiye'de toplam siyasetin eksikliği ve mahcubiyeti değil mi? Ne oldu arkadaş? 6,32'den satıldı. Ne demek 128 milyarın satılması? Kış günü bir çocuğun gece dışarı bırakılmasıdır ve Türk lirası öyle bırakıldı ve Türk lirası böyle bırakıldı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Tatlıoğlu, buyurun.

İSMAİL TATLIOĞLU (Devamla) – Sayın Erdoğan “bayrak gibi” diyordu, yaprak gibi oldu ve sürükleniyor.

Millî Güvenlik Kuruluyla ilgili söylemek istiyorum... Millî Güvenlik Kurulu geçenlerde ekonomik konuyu gündemine almış, güzel ama eğer Millî Güvenlik Kurulu bu 128 milyar dolarla ilgili bir rapor almamış, bir brifing almamışsa Millî Güvenlik Kurulu görevini eksik yapmıştır. Samimiyetle söylüyorum, Türkiye'de hiçbir konu 128 milyar dolar kadar bir güvenlik açığı yaratmamıştır, bunu hep beraber göreceğiz. (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Tekrar ediyorum: “Alındı.” “Çalındı.” demiyoruz.

Bir başka konu değerli arkadaşlar, bakın, Sayın İçişleri Bakanı ve oradan kaynaklanan konular, 10 bin dolar konusu, benim çok ağırıma gidiyor arkadaşlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Tatlıoğlu, buyurun.

İSMAİL TATLIOĞLU (Devamla) – İçişleri Bakanı tarafından toplumun huzurunda beyan edilmiş bir söz var. Bu siyasetçinin hangi partiden olduğu merak edilmiyor, kim olduğu ve yargıya intikali merak ediliyor. Ben Plan ve Bütçe Komisyonundaydım ve sabahleyin Sayın Soylu'ya bununla ve Sezgin Baran Korkmaz'la ilgili soru sordum -ben çok bilen biri değilim Sezgin Baran Korkmaz'ı ama bu konu ağırıma gidiyor- ve Sayın Soylu da dedi ki: “Bekleyin akşamı.” Soranlar bekledi, beklemedi, bilmiyorum; ben gittim değerli arkadaşlar, gittim, bekledim, hiçbir cevap yok; burada da bekledik.

Çok değerli arkadaşlar, bizler siyaset yapıyoruz, çok değişik görevlerle ilgili yurt dışına gidiyoruz, misafirlerimiz geliyor, hepimizin eline yapıyor, hepimizin üzerine etiketleniyor bu tür konular.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İSMAİL TATLIOĞLU (Devamla) – Bu konuların açıklığa kavuşturulması Türk siyasetinin sorumluluğudur. Türkiye bununla, 528 milyar dolarla, sözleşmeleri ortada olmayan ihalelerle asla ve kata yürüyemez ve yürüyemiyor.

Bakın, bugün çektiğimiz konu gerçekten hukuksuzluk ve yolsuzluğun getirdiği bir süreçtir. Sayın Genel Başkanımız Meral Akşener'in dediği ve konuyu açtığı gibi, Türkiye, bu millet, evrensel hukuk normlarına en az başka ülke insanları kadar layıktır ve bizim borcumuz o liyakati yerine getirmektir. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Tatlıoğlu...

İSMAİL TATLIOĞLU (Devamla) – Paris’te, Londra’da, Tokyo’da birisi sokağa çıkarken nasıl devletine ve hukukuna güveniyorsa İstanbul’da, Ankara’da çıkanlar da böyle güvenmek zorundadır.

Çok değerli arkadaşlarım, bu çerçevede bu bütçe... Bu sürecin bence en önemli faydası -şüphesiz üzerinde konuşulacak bir bütçe yok, bunda hepimiz mutabıkız ama- bütçe üzerinden ekonomiyi, bütçe üzerinden hâlimizi, bütçe üzerinden durumumuzu, bütçe üzerinden Türkiye’yi, bütçe üzerinden Türkiye’nin nerede olduğunu konuşuyoruz ve buradan bir şeyler çıkarmak zorundayız, Türkiye’yi ileriye taşımak zorundayız. Türkiye’yi ileriye taşımak, bu siyaset sorumluluğunun bir gereği ve mecburiyettir. Buraya getirip...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İSMAİL TATLIOĞLU (Devamla) – Son...

BAŞKAN – Sayın Tatlıoğlu, tamamlayalım.

Son, zaten beşinci...

İSMAİL TATLIOĞLU (Devamla) – Sayın Başkan, ben kırk dakika konuştum, biraz bana oransal olarak fazla verin.

BAŞKAN – Onu biraz, Sayın Erhan Usta kullandı fazlalığı.

İSMAİL TATLIOĞLU (Devamla) – Bu, siyaset sorumluluğudur. Devlete saygısı olan bir siyasetçi grubuyuz biz, millete sevgisi olan bir siyasetçi grubuyuz biz ama Türkiye’yi 21’inci yüzyıla taşıma mecburiyetimiz var. Türkiye’yi 21’inci yüzyıla taşımak buradan, bu şartlardan çıkmayı gerektirir. Türkiye’yi 21’inci yüzyıla taşımak, Türkiye’yi bu ucube tek adam sisteminden çıkarmak gerekir. Bakın anketlere, AK PARTİ seçmeninin yüzde 24’ü de bu kanaattedir.

Allah, devletimizi ilelebet payidar etsin, milletimizi de ebedî müddet mutlu ve mesut etsin.

Saygılar sunarım. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, şahsı adına ilk söz lehinde olmak üzere Adana Milletvekili Sayın Jülide Sarıeroğlu’na aittir.

Buyurun Sarıeroğlu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakikadır.

JÜLİDE SARIEROĞLU (Adana) – Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi’nin tümü üzerinde şahsım adına lehte söz almış bulunuyorum. Gazi Meclisimizi saygıyla, hürmetle selamlıyorum.

20 Ekim tarihinde Plan ve Bütçe Komisyonunda başlayan, 6 Aralıktan itibaren Genel Kurulumuzda acısıyla tatlısıyla, gergin anlarıyla devam eden bütçe maratonunun bugün itibarıyla sonuna gelmiş durumdayız. Gerek otuz sekiz gün süren komisyon görüşmelerinde 1.650 söz talebinin karşılanmasıyla gerekse on iki gün boyunca Genel Kurulumuzda, Parlamentomuzda farklı grupların ve vekillerimizin görüş ve önerilerini her boyutla dile getirmesiyle gerçekten yoğun bir müzakere süreci gerçekleştirilmiştir.

Ben sözlerimin hemen başında bütçe ve kesin hesap teklifinin hazırlanmasına katkı sağlayan herkese öncelikle teşekkür etmek istiyorum. Sayın Cumhurbaşkanımıza, Genel Kurul ve Plan ve Bütçe Komisyonunda aramızda yer alan Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcımıza, Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanımız Sayın Cevdet Yılmaz ve tüm Plan ve Bütçe Komisyonu üyelerimize, bakanlarımıza ve çalışma arkadaşlarına, görüşmelere katkı sağlayan vatansever tüm milletvekillerimize, çalışmalar boyunca bizlerle birlikte gece gündüz Parlamentomuzda görev yapan, mesai harcayan değerli emekçi kardeşlerimize huzurlarımızda teşekkür etmek istiyorum.

Birçok konuşmacı da söyledi, 2022 Yılı Bütçe Kanunu Teklifi, AK PARTİ'mizin 20'nci, Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin 4'üncü bütçesi. İnşallah daha nice yıllar bütçe teklifini Parlamentomuza sunmaya Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi içerisinde devam edeceğiz.

2022 Yılı Bütçe Kanunu Teklifi'miz, ülkemizi daha da büyütmek, geliştirmek, kalkındırmak için hazırlanmış; işçisinden memuruna, işvereninden çiftçisine, emeklisinden öğrencisine, esnafından ev hanımına, kadın, genç, yaşlı, erkek, çocuk, engelli, 84 milyon için hazırlanmış milletin, aziz milletimizin bütçesidir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

2022 Yılı Bütçe Kanunu Teklifi'miz, on dokuz yıldır hayata geçirdiğimiz devrim niteliğinde başarılı ve iddialı çalışmaları sürdürmemize katkı sağlayacak, Türkiye için yeni bir sıçrama oluşturacak kalkınma bütçesidir.

2022 yılı bütçemiz; insan odaklı, sosyal adaleti esas alan, bireyi, aileyi, kadını, dezavantajlı tüm kesimleri ve toplumu güçlendirmeyi hedef alan, "İnsanı yaşat ki devlet yaşasın." anlayışıyla hazırlanmış sosyal bir bütçedir.

Değerli milletvekilleri, dünya, şu anda geçmişte hiç olmadığı gibi değişik, farklı bir dönemden geçmektedir. Ticaretin, çalışma şekillerinin, eğitimin, bireysel ilişkilerin, özellikle hayata dair ne varsa her şeyin değişimden geçtiği, kuralların yeniden yazıldığı, dengelerin yeniden oluştuğu yeni ve farklı bir dönemden geçiyoruz. Bu süreçten dünyada etkilenmeyen ne bir ülke ne bir kurum ne de bir birey bulunmaktadır. Özellikle, pandeminin etkisiyle, salgın sürecinde, on dokuz yıldır hayata geçirdiğimiz sağlık alanındaki reformlar, yatırımlar, yaptığımız hastaneler, yetiştirdiğimiz insan kaynağımız, sosyal güvenlik alanındaki güçlü yapımız sayesinde çok şükür ki vatandaşlarımız açısından sağlık konusunda bu dönemde diğer ülkelerde yaşanan tatsız görüntüler ülkemizde yaşanmadı.

Yine, yaşanan bu konjonktürden ülkemizin ve vatandaşlarımızın en az hasarla çıkması için seferberlik içerisinde iki yıldır çalışmalarımızı aralıksız şekilde sürdürüyoruz. Dünya genelinde salgın nedeniyle yaşanan fiyat artışları, arz ve talep dengelerinde yaşanan dengesizlikler, tedarik zincirlerinde yaşanan aksaklıklar ülkelerin üretim ve tüketim süreçlerinde önemli risk faktörü olmaya devam etmektedir. Bu süreçte ülkemiz hızlı davranmıştır. Salgının ekonomik etkilerini azaltmak için vatandaşlarımız nezdinde toplam 705 milyar liralık bir destek sağlamıştır, yine sosyal koruma kalkını kapsamında 177 milyar liralık bir destek vatandaşlarımıza ve özellikle çalışma hayatımıza sunulmuştur.

Küresel düzeyde yaşanan böylesine bir süreçte Türkiye ekonomisi büyümeye devam etmiştir. Şimdi, yerli ve milli olan her şeyle derdi olan kişiler bu son dönemde TÜİK'le de ilgili bir dert içindeler. TÜİK rakamları değil, OECD, Dünya Bankası, EUROSTAT gibi tüm uluslararası kuruluşlar da bu büyüme performansının altını çizmektedir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) 2020 yılında yüzde 1,8 büyüme oranıyla, Türkiye, G20 içerisinde büyüyen 2 ülke içerisinde yer almıştır. Yine bu dönemde de birinci çeyrek, ikinci çeyrek, üçüncü çeyrek büyüme performansımız devam etmiştir. Büyüme performansımıza etki eden en önemli faktör ihracatta yaşadığımız, gerçekten tarihimizin en güçlü sonuçlarını elde ettiğimiz dönemdir; ihracatın etkisi bu büyüme performansına çok güçlü bir biçimde olmuştur.

Yine, benim en önemsedğim ayak... Az önce konuşmasında Sayın Erhan Usta bazı veriler verdi, kendisinin de rakamları sevdiğini biliyoruz ama biraz rakamlar şaştı, özellikle istihdam konusunda. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Türkiye'nin istihdam performansı şu anda, böylesine bir salgın döneminde tüm dünya ülkeleri daha 2019 yılı verilerine ulaşamamışken Türkiye 2019'daki istihdam verilerinin de ötesine geçerek çok güçlü bir performans ve başarı sağlamış durumdadır.

ERHAN USTA (Samsun) – Çünkü 2019'da en fazla biz etkilendik.

JÜLİDE SARIEROĞLU (Devamla) – Özellikle son bir yıl içerisinde yani geçtiğimiz ekimden bu ekime kadar geçen süre içerisinde yeni sağladığımız istihdam rakamı 2,5 milyondur. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Yani istihdamımız son bir sene içerisinde 2,5 milyon kişi artmıştır. Az önce ekim rakamıyla haziran rakamını kıyasladınız, yüzde olarak da rakamsal olarak da Türkiye’de istihdam oranları artmaktadır, artmaya da devam edecektir inşallah.

ERHAN USTA (Samsun) – Mevsimsel, düzeltilmiş piyasa...

JÜLİDE SARIEROĞLU (Devamla) – İş gücüne katılma oranımız bu süreçte artmaya devam ediyor, 33 milyon kişiye ulaşmış durumda. Yine aynı şekilde hem iş gücü artarken, istihdam artarken işsizlik oranlarımızda da güçlü düşüşler son bir sene içerisinde yaşanmıştır. Bu başarının altında yatan faktör Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde kapsayıcı, dengeleyici, güçlü sosyal politikaları hızlı şekilde devreye sokmuş olmamızdır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Biz, on dokuz yıldır ülkemizin her alanda bölgesinin ve dünyanın güçlü bir yıldızı olması için mücadelemize devam ediyoruz. On dokuz yıldır attığımız her adım, yaptığımız her reform, inşa ettiğimiz her eser bugünlerimizde güçlü şekilde etkilerini göstermektedir. Biz, ne yaptığımızı bu dönemde çok iyi biliyoruz.

Sayın Cumhurbaşkanımız gerek son katıldığı eylül ayındaki Birleşmiş Milletler toplantısında, daha önce katıldığı ulusal ve uluslararası arenadaki birçok toplantıda “Dünya 5’ten büyüktür.” haykırışını, ekonomi anlamında da “Dünya 5’ten büyüktür ve dünya adil bir şekilde yoluna devam etmelidir.” seslenişini yapmıştı. Şimdi, bu yolda Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri dün bir açıklama yaptı, dünyanın içinden geçtiği süreçte küresel finans sisteminin eşitsizlikleri ve istikrarsızlıkları içinde barındırmasının ve küresel finans sisteminin bir reforma ihtiyacı olduğunun Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri tarafından da altı çizilmiştir. Bu açıklama, Türkiye’nin Sayın Cumhurbaşkanımız liderliğinde istikametinin ne kadar doğru olduğunun bir kez daha göstergesidir. Türkiye’nin bu dönemden fırsatlarla çıktığını kendi kaynaklarını harekete geçirecek yatırımlarda, istihdamda, üretimde, ihracatta, cari fazlada gördüğümüzü bir kez daha vurgulamak istiyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bunun adı “Çin modeli” değildir, bunun adı “Türkiye modelidir.” Nasıl geçmiş dönemlerde, işte “Kore mucizesi” “Japon mucizesi” “Alman mucizesi” “İrlanda mucizesi” denilmişe inşallah gelecek dönemde de tüm dünyanın iki yıldır içinden geçtiği bu süreçten Türkiye kendi kurallarıyla, kendi yol haritasıyla çıkacak ve bu da “Türkiye mucizesi” olarak anılacaktır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bizim yol haritamız belli, atacağımız adımlar belli. Birileri hamaset peşinde olabilir, mutfaktan videolar çekerek mesaj verme kaygısı içerisinde olabilir; biz, işimizi yapıyoruz, yolumuza devam ediyoruz.

Cumhur İttifakı olarak tek sevdamız, tek düşüncemiz aziz milletimiz; vatandaşlarımızın ihtiyaçları, talepleri, beklentileri, huzuru, refahı, işi, geliri, eğitimi, sağlığı, güvenliği. Tüm bunlar için Cumhur İttifakı olarak 2023 yolunda omuz omuza, güçlü bir şekilde yolumuza devam ediyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Hiç kusura bakmayın, on iki gündür konuşmaları dinliyoruz. İşte, az önce “Bugünden bahsedilmiyor.” vesaire gibi şeyler söylendi. Ne vizyonunuzun ne yaptıklarınızın ne hayalinizin ne de yapabileceklerinizin bize ulaşma imkânı söz konusu olamaz; milletimiz de bunu görüyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sarieroğlu, bir dakika...

Buyurun.

JÜLİDE SARIEROĞLU (Devamla) – On dokuz yıldır Türkiye’yi siyasi, ekonomik boyunduruk altına sokmadık, inşallah, bundan sonra da sokmayacağız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

2008 yılında da bu dönemde söylenenleri dinlemiştik. Dünya yine bir finans krizinden geçiyordu; Sayın Cumhurbaşkanımız “Türkiye’yi teğet geçecek.” demişti. Yine, bugün çıkan sesler o dönemde de çıkmıştı, Türkiye’yi umutsuzluğa, karamsarlığa hapsedmeye yönelik girişimler söz konusu olmuştu ama sonunda ne olduğunu gördük. O dönem yaşanan küresel finans krizi Türkiye’yi teğet geçti; Türkiye, o süreçten de fırsatlarla, güçlü atılımlarla çıktı ve yoluna devam etti. Şimdi, bu dönem de, inşallah, tüm vatandaşlarımızı kucaklayacak politikalarımıza devam edeceğiz; bunların göstergeleri ardı ardına geliyor. İşçilerimizle toplu iş sözleşmelerimizi yaz döneminde yaptık.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun

JÜLİDE SARIEROĞLU (Devamla) – Kamu görevlilerimizle toplu sözleşmemizi yaptık, şimdi, bu dönemde inşallah ek protokolle bunun yenilenmesi konusunda çalışmalarımız devam ediyor.

Yine, aynı şekilde Meclisimizde 1 Ekim tarihinden itibaren çiftçimiz, esnafımız, tüm toplum kesimlerimizle alakalı olarak hızlı şekilde yasal düzenlemelerimizi yapıyoruz. Tüketicilerimizi korumaya yönelik çalışmalarımız sürüyor, denetimleri artıracamız. Yine istihdam odaklı 10 milyar liralık bir teşvik paketimizi uygulamaya sokmuş durumdayız. En son, dün itibarıyla Asgari Ücret Tespit Komisyonu tarafından 3’lü uzlaşıyla gerçekten önemli bir artışı sağlamış durumdayız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Ben, bunun tüm iş dünyasına, ülkemize, milletimize hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından açıklandı net asgari ücret 4.253 lira olarak, inşallah, 2022 yılında uygulanmaya başlanacak. Bu ücret tüm ücret dengelerini değiştirecek bir boyuta gelmiş durumda.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Sarieroğlu, tamamlayalım lütfen.

JÜLİDE SARIEROĞLU (Devamla) – En önemlisi sürekli “Biz dedik yapıldı.” vesaire gibi şeyler duyuyoruz iki günden beri. Ben çalışma ekonomisi ve endüstri ilişkileri bölümü mezunuyum; bu alanda çalıştım. Burada, bu alanda çalışan çok arkadaşımız var.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Bakanken niye yapmadınız zamları?

JÜLİDE SARIEROĞLU (Devamla) – Asgari Ücret Tespit Komisyonu asgari ücreti belirlemeye başladığı andan itibaren tüm sosyal taraflar asgari ücret üzerindeki vergilerin kaldırılması talebini yıllardır dile getirir.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Bakanken niye yapmadınız?

JÜLİDE SARIEROĞLU (Devamla) – Biz, katılımcılığa önem verdiğimiz için, birlikte çalışma kültürüne, istişareye önem verdiğimiz için bu dönemde bir devrim yapılmıştır. Sadece asgari ücretlilerin değil tüm ücretlilerin asgari ücrete kadar olan ücretleri vergiden muaf hâle getirilmiştir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bu hem vergi dilimlerinde yaşanacak olumlu gelişmelerle hem de tüm ücret seviyelerine yansiyacak olan etkileriyle gerçekten devrim niteliğindedir. Sosyal politika enstrümanları bellidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

JÜLİDE SARIEROĞLU (Devamla) – Sosyal politika enstrümanlarını doğru zamanda doğru hamlelerle kullanmak esastır.

BAŞKAN – Sayın Sarieroğlu, dördüncü dakika, lütfen...

JÜLİDE SARIEROĞLU (Devamla) – Allah’a çok şükür ki AK PARTİ iktidarlarımız bunu güçlü şekilde bugüne kadar yapmıştır.

Asgari ücretteki artışın şöyle bir etkisi daha vardır: Engelli aylıkları, engellilerimizin evde bakım ücretleri, yine, işsizlik sigortasından yapılan ödemeler, kıdem tazminatı gibi, 65 yaş aylığı gibi yapılan tüm ödemelerde de aynı oranda bir artış söz konusu olacak. Emekliyi koruyan, emekçiyi koruyan, iş yerinde üretimi sürdürmeyi amaçlayan bu karar, inşallah, hayırlı uğurlu olur. Bundan sonra, emeklilerimizle ilgili, inşallah, güçlü bir düzenleme, 3600 konusunda çalışmalarımız; vatandaşlarımızın, milletimizin talepleri, ihtiyaçları, beklentisi doğrultusunda çalışmalarımız Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde Cumhuriyet İttifakı olarak güçlü şekilde devam edecek.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

JÜLİDE SARIEROĞLU (Devamla) – Biz her bir vatandaşımızın beklentisini, talebini, hayalini gerçekleştirmeye, reformlarla yeni başarı hikâyeleri yazmaya emin adımlarla, inşallah, devam edeceğiz. (CHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

JÜLİDE SARIEROĞLU (Devamla) – Bu doğrultuda...

BAŞKAN – Beş dakika oldu ama... On dakikaya beş dakika çok.

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Araya girdiler, kesildi.

JÜLİDE SARIEROĞLU (Devamla) – Sayın Başkan, vallahi...

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Biraz da Türkiye bütçesinden bahsedin.

BAŞKAN – Lütfen... Selamlayalım...

JÜLİDE SARIEROĞLU (Devamla) – Teşekkür ederim.

Bu duygu ve düşüncelerle ben 2022 yılı bütçemizin hayırlı uğurlu olmasını temenni ediyorum.

Yüce Meclisimizi saygıyla hürmetle selamlıyorum.

Hayırlı günler diliyorum. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Usta...

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkan, az önceki hatip ismimi vererek iki konuda sataşmada bulunmuştur. Birincisi: “Rakamlar şaşı.” demiştir...

BAŞKAN – Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

V.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)

3.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, Adana Milletvekili Jülide Sarıeroğlu'nun 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerinde şahsı adına yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; önce, merak etmeyin, biz de rakamlar şaşmaz; onu söyleyeyim.

Bir defa teknik bir bilgi vereyim isterseniz size. Mevsimsel düzeltilmiş veri kullanıldığında yani mevsim etkilerinden arındırıldığında her ayı diğer ayla mukayese edebilirsiniz Sayın Bakan; önce onu söyleyeyim. Dolayısıyla, haziran ile ekimi mukayese etmekte problem yoktur eğer mevsimsel düzeltilmiş veri kullanıyorsanız veya bunu duymuşsanız.

Şimdi, ben şunu söyledim: İstihdam oranı... Şu anda istihdamımız arttı diyoruz değil mi? “Belli bir noktaya getirdik.” diye söylüyorsunuz. Şu anda geldiğimiz istihdam oranı yüzde 46,2. Bu istihdam oranı, geriye doğru gittiğimizde bizim Haziran 2015’te yakalamış olduğumuz istihdam oranı arkadaşlar. Yani altı yıl üç ay önce yakalanmış olan istihdam oranını ancak yakalamışınız; tamam, ondan sonra bunu övünecek bir şeymiş gibi burada söylüyorsunuz. Benim söylediğim o, bunda bir yanlışlık var mı? Bu bir.

İkincisi, aynı istihdam oranı... Bakın, bir de partili Cumhurbaşkanlığı sisteminin -ben buradan daha önce anlattım- bu ülkeye, hakikaten, ekonomik olarak çok ciddi zararlar verdiğini net olarak görüyoruz. Temmuz 2018’e giderseniz ki -bu o yeni sistemin başladığı dönemdir- bu 47,7’dir. Dolayısıyla, şu anda yani partili Cumhurbaşkanlığı sisteminden sonra 1,5 puan bunun altındayız; bunu da not edelim. Diğer bir notumuz şu: Veri, şu andaki iş, istihdam verileri, aynı seride, seri kırılması olmadan -bakın, benim teknik dürüstlüğümlü anlamınız için söylüyorum- 2014’ün Ocağına gidiyor. Ben de bu kıyasımı orayla yapıyorum yani bu serinin uzandığı yere kadar gidiyorum, 2014 Ocağından 2021 Ekimine geldiğimizde 15 artı yaş nüfusta artış 7 milyon 431 bin kişi. E, burada bizim istihdam ettiğimiz ne kadar? 4 milyon 147 bin kişi. Yani biz baktığımız zaman, son 2014’ten bu yana çalışma çağına girdiği hâlde 3,3 milyon insanımıza iş verememişiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Usta...

ERHAN USTA (Devamla) - Bunlarda bir hata var mı? Yani dolayısıyla “Rakamlar şaşı.” demek yanlış olur.

Genel Kurulu saygıyla selamlarım. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

IV.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/283) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 281) (Devam)

2.- 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/282), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller (Gider ve Gelir Cetvelleri), 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2020 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 194 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2020 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2020 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/1690) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 282) (Devam)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, şimdi yürütme adına Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı Sayın Fuat Oktay’a söz vereceğim.

Buyurun Sayın Oktay. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz altmış dakikadır.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; Gazi Meclisimizin Genel Kurulunu ve ekranları başında bütçe görüşmelerini takip eden milletimizi saygıyla selamlıyorum.

15 Ekimde yüce Meclisimize sunulmasını takiben 20 Ekim tarihinde Plan ve Bütçe Komisyonunda başlayan 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ve 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tekliflerinin Genel Kurul müzakerelerinde bugün itibarıyla sona yaklaşmış bulunuyoruz. Harcanılan yoğun mesai ve katkıları için Saygıdeğer Meclis Başkanı ve tüm milletvekillerine, Divana, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun çok değerli Başkan ve üyelerine, Bakanlarımıza, kamu kurumlarımıza ve yöneticilerine, çalışanlarına ve tüm Meclis çalışanlarına bir kez daha yüreктen teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sözlerimin başında, 748'inci vuslat yıl dönümünde Hazreti Mevlâna Celâlettin Rûmî'yi rahmetle ve minnetle yâd ediyor, feyzinin Anadolu'dan tüm dünyaya devam etmesini temenni ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bütçe görüşmelerini yürütme organı olarak Cumhurbaşkanımızın liderliğinde vizyonumuzu ortaya koyduğumuz ve millete hesap verdiğimiz bir mecra olarak görüyoruz. Toplumumuzun tüm kesimleri ve ülkemiz için hayata geçireceğimiz icraatların dayanağı olan bütçemizi siz değerli milletvekilleriyle de ne kadar iyi istişare eder, tartışır ve geliştirirsek o kadar büyük kazanımlar elde edeceğimize de her zaman inandık. Bütçe görüşmelerinin başlangıcından bu yana milletvekilllerimiz tarafından önemli ve faydalı hususlar gündemimize taşındı, bizler de hassasiyetle üzerinde durduk, notlarımızı aldık. Ekonomi, dış ticaret, eğitim, sağlık ve güvenlik başta olmak üzere bütçemizin her bir kalemine ilişkin kapsamlı sunumlar gerçekleştirilmiştir. Değerli milletvekillerimizin sorularına, eleştirilerine açıklık getirirken doğru bilinen yanlışları düzeltmeye ve neyin ne olduğunu en şeffaf ve en net şekilde açıklamaya gayret ettik. Gerçekleri milletimize açıklarken çarpıtmalara karşı duruşumuzu da yine en net bir şekilde ortaya koyduk. Kişiselleştirilen eleştirilere ve saygı sınırlarını aşan yorumlara da tabi ki gerekli cevabı verdik.

Israrla “Bu bütçe kimin bütçesi, neyin bütçesi ve neye hizmet ediyor?” diye sordunuz. Bizim, bütçeleri, 81 ilimizde, 84 milyon vatandaşımızın refahına, altyapısına, istikrarına harcadığımız açıktır. Bunların tüm detaylarını da aslında sizlerle paylaştık. Sadece bütçe görüşmelerinin başlangıcından bu yana hayata geçirdiğimiz eserlere baksanız, sadece son iki aydan bahsediyorum, Hükûmetimizin bütçeyi ne için ve nasıl kullandığını aslında gayet iyi gördünüz. Hani, iki aydır sürekli terazinin boş tarafından dem vuruyorsunuz ya, terazinin isterseniz dolu tarafında nelerin değiştiğini biraz da ben anlatayım: KOBİ'lerimize 342 milyon lira destek ödemesi yaptık; bu son iki aydan bahsediyorum, bütçenin başladığı günden bugüne, 17 Ekimden bugüne. Özel sektör, üniversite ve kamuya yönelik TÜBİTAK destekleri kapsamında 2.589 projeye 44 milyon lira hibe desteği aktardık. 6 teknoloji geliştirme bölgesine kuluçka merkezleri için 47 milyon lira teşvik sağladık. Bu zaman zarfında sadece sanayi siciline 2.845 yeni sanayi işletmesi kaydolmuştur. Yine, sadece organize sanayi bölgelerinde 498 yeni fabrika açılmıştır. Siz burada “Sanayi üretim tesisi açılmıyor.” diye konuşurken açıldı bunlar. Tamamen dışa bağımlı olduğumuz çinko ihtiyacının yarısını üretecek olan Lineer Metal Çinko Üretim Tesisi'nin açılışını gerçekleştirdik ve kurşun, gümüş, sülfürik asit fabrikalarının temellerini attık. 1915 Çanakkale Köprüsü'nde son tabliyeyi yerleştirerek neredeyse açılışa hazır hâle getirdik. İki ay gibi kısa bir süre içerisinde 6 adet tünel, 40 adet köprü ve viyadüğü tamamladık; bununla birlikte 71 kilometre daha bölünmüş yol yaptık. Bitimine yaklaştığımız Gayrettepe-İstanbul Havalimanı Metro Hattı'nın Kâğıthane-İstanbul Havalimanı kesiminde test sürüşlerini başarıyla gerçekleştirdik. 20'nci Millî Eğitim Şûrası'nı “temel eğitimde fırsat eşitliği” “mesleki eğitimin iyileştirilmesi” ve “öğretmenlerin mesleki gelişimi” temalarıyla gerçekleştirdik. Sanayi sektöründe yaşanan dönüşümleri mesleki eğitime hızla adapte etmek için Millî Eğitim Bakanlığımız ile Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımız arasında mesleki ve teknik eğitim eş güdüm programı başlattık. Dahası da var, enerji alanında 487,6 megavatı yenilenebilir enerji ve 29,6 megavatı termik kaynaklar olmak üzere toplamda 517,3 megavat gücünde elektrik üretim tesisini devreye aldık. Sadece iki aylık dönemde ülkemize kazandırdığımız yenilenebilir enerji kapasitesiyle yıllık yaklaşık 165 milyon dolarlık doğal gaz ithalatının önüne geçmiş olacağız.

Yine, sadece bu kısa sürede, iki ayda Eti Maden tarafından yaklaşık 380 bin ton işlenmiş bor ürünü -bunu özellikle vurguluyorum- işlenmiş bor ürünü ihracatı gerçekleştirilmiş ve bu ihracattan 155 milyon dolar gelir elde edilmiştir.

Bunların yanı sıra, engelli vatandaşlarımızın haklarını güçlendirmek için ilgili tüm taraflarla iş birliği içerisinde 2030 Engelsiz Vizyon Belgesi'ni hazırlamış durumdayız.

SMA hastalığını minimum düzeye indirmek için evlilik öncesi yapılan zorunlu testler arasına SMA testini de ekledik.

Geçtiğimiz ay, devlet korumasında yetişmiş 1.050 gencimizin daha kamu kurum ve kuruluşlarına atamasını gerçekleştirdik.

İstanbul Atatürk Kültür Merkezi binasını iki yıl gibi kısa bir sürede tamamlayarak 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı'nda hizmete aldık. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

17 sinema filminin yanı sıra 18 kültürel ve sanatsal etkinlik projesi için 25 milyon 600 bin lira destek sağladık.

Ankara ve Eskişehir Millet Bahçeleri ile Ümraniye Millet Bahçesi'nin açılışını gerçekleştirdik. Örnek bir çalışma...

(İstanbul Milletvekili Saliha Sera Kadıgil Sütü tarafından elektronik cihazla "Yalan Yalan" adlı şarkının dinletilmesi)

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Ayıp, ayıp! Ne saygısızlık bu!

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Yahu, burayı Gezi Parkı mı zannettiniz ya! Burası Genel Kurul ya! Bu ne saygısızlık ya!

BAŞKAN – Arkadaşlar...

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Tahammülsüzlüğünüzün göstergesidir bu, millete verdiğimiz hizmete tahammülsüzlüğünüzün en net göstergesidir. Bu bana değil, Hükümetimize değil, milletimize saygısızlıktır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Genel Kurulun çalışma düzenini bozmayalım lütfen.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Burası Gezi Parkı değil! Burası Gezi Parkı değil!

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Disiplin cezası verilsin Başkanım.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Siz millete verdiğimiz hizmetten mutlu olmasanız bile devam ediyorum.

Örnek bir çevre bilinciyle 11 Kasım Millî Ağaçlandırma Günü'nde 81 ilimizden yaklaşık 700 bin civarında vatandaşımızın katılımıyla 5 milyon fidanı toprakla buluşturduk. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Ağaçtan ormandan bahsedenler duysun. Siz konuşa durun, biz bunları gerçekleştirdik. Siz konuşursunuz, biz yaparız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ERHAN USTA (Samsun) – Enflasyondan bahsetseydiniz... Biraz da rakamlardan bahsedin, rakamlardan.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Tarihi nitelikteki Türk Devletleri Teşkilatı Zirvesi'ni Türkiye'nin ev sahipliğinde İstanbul'da gerçekleştirdik. Cumhurbaşkanımızın Başkanlığındaki toplantıda Türk Dünyası 2040 Vizyonu Belgesi kabul edilmiştir. Dış politikadan bahsedenlere duyurulur.

(İstanbul Milletvekili Saliha Sera Kadıgil Sütü tarafından elektronik cihazla "Palavra Palavra" adlı şarkının dinletilmesi)

MEHMET CİHAT SEZAL (Kahramanmaraş) – Başkanım, resmen oynuyor, böyle bir şeye niye müsaade ediyorsunuz? Oynuyor ya!

LÜTFİYE SELVA ÇAM (Ankara) – Burası tiyatro değil!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Hayır, zaten başka bir şey yapamazlar ki. Başka bir şey yapamazlar, bugüne kadar yaptıklarını tekrarlıyorlar. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, TIP milletvekillerinden gürültüler)

BAŞKAN – Arkadaşlar...

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Ülkemizin ev sahipliğinde gerçekleşmekte...

Siz oynamaya devam edin, biz milletimize hizmete devam edeceğiz.

BAŞKAN – Sayın Oktay... Sayın Oktay...

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Sinirlenmeyin, devam edin Sayın Oktay, bize söz hakkı veren yok, şarkıyla türküyle anlatıyoruz.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Siz oynamaya devam edin. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Sinirlenecek bir şey yok.

BAŞKAN – Sayın Sütlü, Genel Kurulun çalışma düzenini sağlamak benim görevim.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Başkan orada; söz versin, demokratik hakkımızı kullanalım.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Siz oynamaya devam edin.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Dönün Başkana söyleyin, söz versin.

BAŞKAN – Sizi ikaz ediyorum, yoksa disiplin cezası tatbik edeceğim.

BARIŞ ATAY MENGÜLLÜOĞLU (Hatay) – O zaman bize de söz vereceksiniz Başkan! Bize de söz vereceksin o zaman!

(İstanbul Milletvekili Saliha Sera Kadıgil Sütlü tarafından elektronik cihazla “Yalan Yalan” adlı şarkının dinletilmesi)

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Telefonla arıyoruz, açmıyor, geri dönmüyor, 60’a göre söz istiyoruz vermiyor. Gereğini yapsın.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Biz hizmetlere devam edeceğiz, siz oynamaya devam edin.

Ülkemizin ev sahipliğinde gerçekleşmekte olan Afrika Birliği Zirvesi de an itibarıyla İstanbul’da sürmektedir. Siz oynamaya devam edin. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Yarın sabah da liderler zirvesiyle devam edecektir. Siz devam edin oynamaya.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Sizin de son bir seneniz oynayacak ama ona göre!

BARIŞ ATAY MENGÜLLÜOĞLU (Hatay) – Daha beş dakika konuşma hakkı vermeye korkuyorsunuz ya, beş dakika, beş!

BAŞKAN – Arkadaşlar...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan...

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Millî Denizaltımızın inşasına yönelik önemli bir adım olan konsept tasarımını da tamamladık.

BAŞKAN – Sayın Oktay... Sayın Oktay...

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Siz oynamaya devam edin.

BAŞKAN – Sayın Oktay, lütfen...

Arkadaşlar, bakın, kınama cezası gerektiren bir durum, oya sunacağım. Lütfen... İkaz ediyorum ikinci defa.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Beni cezalandırmak zorunda mı kalacaksınız yoksa Sayın Başkan?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Bir ilk olan yerli ve millî deniz topumuzun yapımını da yine, iki ay gibi rekor bir sürede tamamlamıştık. (TİP milletvekillerinden gürültüler)

LÜTFİYE SELVA ÇAM (Ankara) – Beğenmiyorsanız çıkarınız dışarıya!

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Bu ne saygısızlık Başkanım!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Test atışlarını da yine geçtiğimiz ay başarıyla gerçekleştirip donanmamızı güçlendirdik. Siz oynamaya devam edin. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

(İstanbul Milletvekili Saliha Sera Kadıgil Sütü tarafından elektronik cihazla “Palavra Palavra” adlı şarkının dinletilmesi)

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Oynak açtım sizin için, oynamayı seviyorsunuz belli ki Sayın Cumhurbaşkan Yardımcısı.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Dicle Nehri üzerine bölgede barış, huzur ve refah gerdanlığı gibi dizilen...

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Küçük bir partiye beş dakika olsun söz vermeyen bu antidemokratik anlayışı kınıyoruz.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – ...baraj ve hidroelektrik santrallerinin en büyüğü Iısu Veysel Eroğlu Barajı ve Hidroelektrik Santrali'nin açılışını gerçekleştirdik.

BAŞKAN – Sayın Oktay... Sayın Oktay...

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Muhalefet oynamaya devam etsin. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Bir partinin genel başkanının telefonunu açmayan Meclis Başkanını kınıyoruz. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Sayın Oktay... Arkadaşlar...

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Biz sizi kınıyoruz!

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Sus ya!

BAŞKAN – Arkadaşlar, bir dakika...

VI.- DİSİPLİN CEZASI İŞLEMLERİ

1.- İstanbul Milletvekili Saliha Sera Kadıgil Sütü'ye TBMM İçtüzüğü'nün 160'ıncı maddesinin 6'ncı bendi ile 163'üncü maddesi uyarınca kınama cezası verilmesi

BAŞKAN – Arkadaşlar, İç Tüzük 160'ıncı madde, 6'ncı bendi okuyorum: “Genel Kurulun çalışma düzenini ve huzurunu bozucu döviz, pankart ve benzeri materyali getirmek ve kullanmak.”

ERKAN BAŞ (İstanbul) – Düzeni bozmuyoruz Sayın Başkan, protesto hakkımızı kullanıyoruz.

MEHMET CİHAT SEZAL (Kahramanmaraş) – İkisini de atalım dışarı!

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, 163'üncü maddeye göre “Kınama ve geçici olarak Meclisten çıkarma cezaları Başkanın teklifi üzerine Genel Kurulca görüşmesiz, işaret oyu ile kararlaştırılır.”

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Savunma talep ediyorum.

BAŞKAN – Ben burada bu cezayı, kınama cezasını...

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Genel Kuruldan çıkarma cezası Başkanım, Genel Kuruldan çıkarma cezası.

BAŞKAN – ...Sayın Sera Kadigil Sütü için oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Savunma hakkı var.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Savunma talep ediyorum, savunma hakkı vermek zorundasın bana, İç Tüzük'ün açık hükmü var.

ERKAN BAŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, öyle bir şey yok, İç Tüzük'te öyle bir şey yok Sayın Başkan. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Otur yerine! Otur!

ERKAN BAŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, İç Tüzük'te öyle bir hüküm yok. İç Tüzük'ü keyfi olarak yorumlayamazsınız.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Otur yerine!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Hayır, oynayabilirler Sayın Başkan, benim için sorun yok.

ERKAN BAŞ (İstanbul) – Biz burada... Sayın Başkan...

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Bana söz hakkı vermek zorundasın.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Oynayabilirler Sayın Başkan, benim için sorun yok. Ben hizmetleri anlatmaya devam edeceğim. (TİP milletvekillerinden gürültüler)

ERKAN BAŞ (İstanbul) – Sayın Cumhurbaşkanım, siz de konuşacaksınız, biz de konuşacağız, herkes konuşacak.

MEHMET CİHAT SEZAL (Kahramanmaraş) – Neyi konuşacaksınız! İç Tüzük'ten... Neyi konuşacaksınız!

ERKAN BAŞ (İstanbul) – Sayın Meclis Başkanım, böyle bir hüküm yok.

BAŞKAN – Nasıl?

ERKAN BAŞ (İstanbul) – Biz demokratik protesto hakkımızı kullanıyoruz. İç Tüzük tanımlı hüküm vermiyor.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Otur yerine, şov yeri değil burası!

(AK PARTİ sıralarından “Otur yerine!” sesleri)

BAŞKAN – Sayın Oktay, sürenizi kesmek ve savunma için söz vermek istiyorum. Olur mu?

MEHMET CİHAT SEZAL (Kahramanmaraş) – Sen ne yapıyorsun?

BARIŞ ATAY MENGÜLLÜOĞLU (Hatay) – Bir şey yok, halkımızı bilgilendiriyoruz ya. Burada utanılacak bir şey mi yapıyorsunuz? Devam edin, canlı yayındasınız, el sallayabilirsiniz.

BAŞKAN - Bir dakika... Hallededeğiz, hallededeğiz. Kimse bu Meclisin huzurunu bozamaz arkadaşlar.

MEHMET CİHAT SEZAL (Kahramanmaraş) – Ya, tamam da siz onlara söyleyin, bize niye söylüyorsunuz?

BARIŞ ATAY MENGÜLLÜOĞLU (Hatay) – Huzuru bozmuyoruz, protesto ediyoruz.

ERKAN BAŞ (İstanbul) – Huzuru bozmuyoruz Sayın Meclis Başkanı, protesto ediyoruz. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN - Sayın Oktay, sürenizi mahfuz tutuyorum. Bize kısa bir süre müsaade edebilir misiniz.

BARIŞ ATAY MENGÜLLÜOĞLU (Hatay) – Kınama cezası verecekseniz savunma hakkı da vereceksiniz.

BAŞKAN - Evet, arkadaşlar, savunma için Erkan Bey...(AK PARTİ sıralarından gürültüler)

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Sakin olun arkadaşlar. İç Tüzük var; bu bir suçsa cezası var. Oturun yerlerinize.

BARIŞ ATAY MENGÜLLÜOĞLU (Hatay) – Meclis Başkanınız ceza verir, panik yapmayın.

MEHMET CİHAT SEZAL (Kahramanmaraş) – Otur yerine.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Yürü lan! Hadi!

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Şov yeri değil burası.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Meclis Başkanımız, yapın gereğini, söz hakkımızı kullanacağız.

ERKAN BAŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, burada demokratik bir biçimde protesto hakkımızı kullanıyoruz.

SALİH CORA (Trabzon) – Bunun buraya çıkması doğru değil.

BAŞKAN – Evet, savunma için Sayın Baş...

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Sayın Başkan, sevdiğim bir arkadaşım beni savunacak. Lütfen dinleyin saygıyla.

ERKAN BAŞ (İstanbul) – Neyle suçlanıyoruz Sayın Başkan?

BAŞKAN - Savunma yapmak için milletvekilin kendisini veya bir başka arkadaşının...

Sayın Baş, buyurun. (TİP milletvekillerinden ve HDP sıralarından alkışlar)

Beş dakika süre veriyorum.

ERKAN BAŞ (İstanbul) – Meclis teamülleri on dakika.

BAŞKAN – Hayır, beş dakika süre veriyorum, beş de var...

ERKAN BAŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, usul üzerine tartışma on dakika.

BAŞKAN – Lütfen... Hayır, beş dakika süre veriyorum.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Allah Allah ya!

ERKAN BAŞ (İstanbul) – Sayın Başkan...

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Ya, yeter be kardeşim, konuşacaksın konuş, savunacaksın savun ya! Şov yapma burada!

(AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen...

Beş dakika...

Buyurun.

ERKAN BAŞ (İstanbul) – Şimdi, değerli milletvekilleri, önce ne yaptığımızı anlatarak başlayayım. (AK PARTİ sıralarından “Ne anlatacağsın!” sesleri, gürültüler, sıra kapaklarına vurmalar)

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Neyi anlatacağsın!

BAŞKAN – Sayın Baş, bir dakika...

BARIŞ ATAY MENGÜLLÜOĞLU (Hatay) – Yalnız, Genel Kurulun düzenini sağlayabilirsek...

BAŞKAN - Arkadaşlar, bir dakika... Arkadaşlar, bir dakika...

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Sayın Başkan, AKP Grubuna müdahale edin...

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Bağırma! Bağırma, sakin ol!

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Sayın Başkan, lütfen... Nizamı bozuyorlar. Otursunlar yerlerine lütfen.

SALİH CORA (Trabzon) – Meclisi germe!

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Otur Cora, otur!

BAŞKAN – Arkadaşlar...

Sayın Baş, bakınız, savunma için süre verdim, lütfen, konuya dair konuşmanız gerektiğini hatırlatıyorum yoksa 66'ncı maddeye göre müdahale edeceğim. Lütfen...

ERKAN BAŞ (Devamla) – Sayın Başkan, on dakika hiç şey yapmadan...

BAŞKAN – Hayır, hayır, lütfen...

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Süreyi sıfırlayın... Süreyi sıfırlayın... Süreyi sıfırlayın...

MEHMET CİHAT SEZAL (Kahramanmaraş) – Kes be!

ERKAN BAŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, süreyi yeniden başlatır mısınız.

BAŞKAN – Süreyi tekrar başlatıyorum.

Buyurun.

Süreniz beş dakika.

ERKAN BAŞ (Devamla) – Değerli arkadaşlar, günlerdir Türkiye İşçi Partisi adına söz talep ediyoruz. Sağ olsunlar, muhalefet partileri dayanışma gösterdiler, milletvekillerimiz konuştu ancak Türkiye İşçi Partisi adına söz talebimiz karşılanmadı. Muhalefet partilerine tekrar teşekkür ediyoruz ama biz kendi hakkımızı istedik, istiyoruz ve gördüğümüz gibi aldık, bu söz hakkını aldık. (AK PARTİ sıralarından gürültüler; TİP milletvekilleri, CHP ve HDP sıralarından alkışlar)

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Ne aldın! Hadi oradan! (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

ERKAN BAŞ (Devamla) – Burada, size bizim söz hakkımızı engelleyemeyeceğinizi bir kez daha göstermiş olduk. Dolayısıyla kendimizi değil, halkı savunacağız.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Nerede savunacaksın? Cihangir’de mi savunacaksın? Cihangir’de mi savunacaksın, Cihangir’de mi?

ERKAN BAŞ (Devamla) - Değerli arkadaşlar, bütçe sürecinde halkın sesinin bu kürsüde ifade edilmesi gerekiyordu. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

ERKAN BAŞ (Devamla) – O yüzden...

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Halkın sesi...

BAŞKAN – Sayın Baş...

ERKAN BAŞ (Devamla) – Sayın Başkan, konuşabilir miyim?

BAŞKAN – Bir dakika... Ben size kınama cezasıyla ilgili savunma için söz verdim.

ERKAN BAŞ (Devamla) – Evet, ben de savunma yapıyorum Sayın Başkan.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Nerede savunacaksın?

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Sayın Başkan, böyle bir usul yok.

BARIŞ ATAY MENGÜLLÜOĞLU (Hatay) – Savunmayı böyle mi yapacağız, savunmayı? Savunmayı böyle mi yapacağız?

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – AKP Grubunun ayakta dinleme hakkı mı var?

BAŞKAN – 66’ya göre ikaz ediyorum.

ERKAN BAŞ (Devamla) – Ne yaptığımı anlatıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – İkinci defa ikazdan sonra konuşma hakkınızı kesebilirim. Bakın, lütfen... Lütfen...

ERKAN BAŞ (Devamla) – Ben size ne yaptığımızı anlatıyorum. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Otursunlar yerlerine Sayın Başkan; saldıyorlar, sonra rezillik çıkıyor. Çok gereksiz.

MURAT ÇEPNİ (İzmir) - Savunmayı nasıl yapacak Başkan?

ERKAN BAŞ (Devamla) – Ama onu kesiyorsunuz Sayın Başkan.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Genel Kurulu resmen... Nizamımızı bozuyor AKP Grubu şu an, yakıştıramıyorum.

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Sen yapıyorsun!

(AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Böyle olacak ama...

ERKAN BAŞ (Devamla) – Süremi başlatır mısınız?

BAŞKAN – Buyurun.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Yakışmıyor Sayın Başkan, oturmak durumundalar. Sayın Başkan, oturmak durumundalar.

BARIŞ ATAY MENGÜLLÜOĞLU (Hatay) – Grup Başkan Vekili, oturtsanıza arkadaşlarınızı. Oturup dinleseler ya.

ERKAN BAŞ (Devamla) – Değerli arkadaşlar, benim bildiğim, Parlamento konuşulan yerdir, insanların susturulduğu yer değildir Parlamento. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

SALİH CORA (Trabzon) – O zaman konuşanı dinle sen de.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Sen önce söylediklerinin...

BARIŞ ATAY MENGÜLLÜOĞLU (Hatay) – Erkan, devam et.

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Sen devam et.

ERKAN BAŞ (Devamla) - Sayın Başkan, böyle savunma hakkı olabilir mi?

BAŞKAN – Böyle, evet, böyle, ne yapalım?

ERKAN BAŞ (Devamla) – Değerli arkadaşlar, biz bu söz hakkını alabilmek için...

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Saygısızlık yaptın, saygısızlık yaptın.

ERKAN BAŞ (Devamla) - ...Grup Başkanlarıyla görüştük, Grup Başkan Vekilleriyle görüştük, Meclis Başkanıyla görüştük.

SALİH CORA (Trabzon) – Konuşanı dinlemiyorsun, saygı bekliyorsun terbiyesiz adam!

ERKAN BAŞ (Devamla) – Hayır, değerli arkadaşlar, biz, konuşabilme mücadelesi veriyoruz, her yerde halkın sesini susturuyorsunuz, bari Mecliste susturmayın diye uğraşyoruz. Söylemek istediklerimiz var, onları demokratik bir biçimde ifade etmenin yol ve yöntemlerini bulmamız gerekiyor.

BAYRAM ÖZÇELİK (Burdur) - Sadece savunma yap.

ERKAN BAŞ (Devamla) - O yüzden diyoruz ki: Hiç kimse kızmasın, küsmesin, halkın, haklının sesi hiçbir yerde engellenemez, o, mutlaka bir biçimde sözünü söyleyecek yer bulur.

Özetle, şurada söylemeye çalıştığımız şey, bu beş dakikalık süre içerisinde söylemeye çalıştığımız şey bu bütçe tartışmasında pek çok insanın söylediğinden çok farklı değil.

SALİH CORA (Trabzon) – Hatip kürsüden konuşurken müzik çaluyorsunuz ya!

ERKAN BAŞ (Devamla) – Değerli arkadaşlar, biz diyoruz ki: Madem meseleye bireysel tartışmaya getirmek istiyorsunuz...

SALİH CORA (Trabzon) – Hadsiz adam!

ERKAN BAŞ (Devamla) – Sayın Başkan, savunma hakkımı kullanamıyorum. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

SALİH CORA (Trabzon) – Ne savunma hakkı? Neyi savunuyorsun?

BAŞKAN – Lütfen devam edin.

ERKAN BAŞ (Devamla) – Hayır, savunma hakkımı kullanmak istiyorum. Savunma hakkı kutsaldır, savunma hakkımı kullanmak istiyorum.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Sayın Başkan, AKP milletvekilleri saldırmak için mi ayakta bekliyorlar?

SALİH CORA (Trabzon) – Müzik çaldınız, terbiyesizlik yaptınız...

ERKAN BAŞ (Devamla) – Bu ortamda konuşmayacağım ya! Böyle bir savunma hakkı mı olur?

BAŞKAN – Ortam böyle, hayır...

ERKAN BAŞ (Devamla) - Ortada bir suç yok Sayın Başkan.

BAŞKAN - Lütfen, hayır...

ERKAN BAŞ (İstanbul) – Ortada bir suç yok.

BAŞKAN - Yok öyle şey. Çalışma düzenini siz bozdunuz, onu izah edin, niye bozdunuz?

ERKAN BAŞ (Devamla) – Çalışma düzeni... Bu mu çalışma düzeni?

BAŞKAN – Tamam, ikaz ediyoruz fakat...

ERKAN BAŞ (Devamla) – Hayır, etmiyorsunuz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hayır, öyle şey yok, sütliman Meclis yok. Lütfen...

ERKAN BAŞ (Devamla) – Yani eğer bize karşı işlem yaparsanız, burada herkese karşı işlem yapmanız lazım.

SALİH CORA (Trabzon) – Şov yapıyorsunuz, burası Türkiye Büyük Millet Meclisi, halkın iradesini savunan yer.

ERKAN BAŞ (Devamla) – Değerli arkadaşlar, özetle söylenecek şey şu: Siz de biliyorsunuz biz de biliyoruz, bu bütçede halkın zenginlikleri, halkın serveti saraya doğru hortumlanıyor. Bunu söylemek için bu kürsüye çıktık, siz söylemeye korkuyor olabilirsiniz ama biz söyleyeceğiz.

MEHMET CİHAT SEZAL (Kahramanmaraş) – Kimseden korktuğumuz yok.

ERKAN BAŞ (Devamla) – Şimdi, normal şartlarda burada konuşabilsek, derdimizi anlatabilsek pek çok şey görülür ama işin özeti şu: Yediniz, semirdiniz, şiştiniz, cukkaladınız, sonra da batırdınız. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

YUSUF BAŞER (Yozgat) – Hadi oradan!

ERKAN BAŞ (Devamla) – Doğal olarak, yargılanacaksınız değerli arkadaşlar. Vatandaş bu dondurucu soğukta ekmek kuyruklarında titretirken, kasalarında balya balya para biriktirenler yargılanacak.

MEHMET CİHAT SEZAL (Kahramanmaraş) – Tabii, tabii, aynen(!)

ERKAN BAŞ (Devamla) – Anneler çocuklarına yedirmek için mama alamazken sizin birbirinize dağıttığınız ihaleler nedeniyle adliyeler lebalep dolacak. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Sayın Baş, konuyla ilgili... Lütfen...

ERKAN BAŞ (Devamla) – Değerli arkadaşlar, hiç uzatmıyorum...

BAŞKAN – Konuyla ilgili...

ERKAN BAŞ (Devamla) – Arkadaşlar, sakin, sakin...

MEHMET CİHAT SEZAL (Kahramanmaraş) – Sen sakin ol!

ERKAN BAŞ (Devamla) – Bakın, bizim söylediğimiz şey şu: Tıpkı sizin reisinizin söylediği gibi “Men dakika dukka.” diyoruz.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Savunma yap, savunma!

ERKAN BAŞ (Devamla) – Men dakika dukka.

Son sözü şu: Konuşturmayın, bağırın, çağırın ama değerli arkadaşlar, herkes bilsin: Lale Devri nasıl bittiyse sülale devri de bitecek, hepiniz yargılanacaksınız. (TİP milletvekillerinden ve HDP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler)

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Yürü! Yürü!

ERKAN BAŞ (İstanbul) – Bağır, daha çok bağır.

BAŞKAN – Arkadaşlar, İstanbul Milletvekili Saliha Sera Kadıgil Sütlü’ye kınama cezası verilmesini Genel Kurula teklif ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tutanağa geçirilecek bu.

Sayın Oktay, lütfen buyurun.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Savunma değildi ki bu. Bu şekilde bozduktan sonra bütçeyle ilgili mi konuşacağız?

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Meclis Başkanına saygılı olun lütfen!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Sizin demokrasi anlayışınız bu kadar.

BARIŞ ATAY MENGÜLLÜOĞLU (Hatay) – Alışacaksınız.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Başkan, çıkması lazım; Başkan.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Kınama aldı, kınama; çıkarma almadı.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Başkanım, çıkması lazım.

BAŞKAN – Kınama verdik, kınama.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Başkanım, cezalılar çıkıyor mu, kalıyor muyuz?

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Saygılı olun da bir zahmet çıkın.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)**

1.- 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/283) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 281) (Devam)

2.- 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/282), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller (Gider ve Gelir Cetvelleri), 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2020 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 194 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2020 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2020 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/1690) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 282) (Devam)

BAŞKAN - Sayın Oktay, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Sayın Başkan, ben buradan milletime seslenmek istiyorum. İki aydır her şeyi konuşan, sabahtan beridir ağzına geleni kulağı duymayan, her şeyi konuşan ve burada sürekli bizi suçlayan, tek adamlıktan konuşan... Meclisteki durumu milletimize havale ediyorum ben! (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ERKAN BAŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, on iki gündür konuşturmuyorsunuz, on iki gün.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Yine mi mağduriyet?

BARIŞ ATAY MENGÜLLÜOĞLU (Hatay) – Ya, bir mağdur olmayın be! Bir mağdur olmayın be!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Korsan demokrasi olmaz, bizim böyle bir anlayışımız yok, korsan demokrasi olmaz, diktatörlüktür bu, bu hazımsızlıktır, bu millete saygısızlıktır ve Genel Kuruldaki her bir milletvekiline saygısızlıktır, sadece bize değil. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bu savunma da değildir, hak gasbidir ve hak ve adaletten bahseden sizler bunu yapıyorsunuz ve göz yumuyorsunuz.

ERKAN BAŞ (İstanbul) – Hak gasbına uğrayan biziz, biz, biz!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Ben sizi milletimize havale ediyorum. Hem de ne zaman bu?

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Ancak saraya havale edebilirsiniz, sizi kim atadıysa oraya havale edebilirsiniz. Biz millete havale ederiz, siz saraya havale edersiniz, aramızdaki fark bu.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Sadece iki ayda, sadece siz terazinin boş tarafından konuşurken biz milletimize yaptığımız hizmetleri anlattığımız sırada. Buna bile tahammül edemiyorsunuz be! Bu mu sizin demokrasi anlayışımız? Haziran 2023'te onu da göreceğiz, hakeme gideceğiz ve hakem olan milletimiz size bu dersi verecek, hepimize birden verecek. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Ben yine de devam edeceğim.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Bravo! Devam edin, bravo!

ERKAN BAŞ (İstanbul) – Sizin demokrasi anlayışınız bu mu? Bir saat konuşuyorsun atanmış memur olarak.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Yine de devam edeceğim. Bakın, her şeye sustuk. Bugün liderler zirvesinde olan bir Cumhurbaşkanı'na ve 6-7 cumhurbaşkanıyla görüşen bir Cumhurbaşkanı'na buradan dil uzatacak kadar ileri gittiniz, biz yine ses çıkarmadık, saygımızı bozmadık “Kem söz sahibine aittir.” dedik.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – AKP Genel Başkanı o.

BARIŞ ATAY MENGÜLLÜOĞLU (Hatay) – Burası Millet Meclisi, istediğimize istediğimiz eleştiriyi getiririz burada.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Sizleri Millet Meclisinde, Genel Kurulda, halkın iradesinin temsil edildiği salonda demokrasiye davet ediyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ERKAN BAŞ (İstanbul) – Ya, sen söyleyemezsin bunu! Biz temsil ediyoruz, biz! Sen sıradan bir memurusun. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

HALİS DALKILIÇ (İstanbul) – Bağırma lan! Bağırma! Çakal!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Bizim sesimizi kesemeyeceksiniz, milletimiz size bu fırsatı vermeyecek, bunu da göreceğiz.

Ben, yine, kaldığım yerden, siz oynasanız da hoplasanız da zıplasanız da isyan da etseniz milletimize verdiğimiz hizmetleri anlatmaya devam edeceğim. (AK PARTİ sıralarından “Bravo!” sesleri, alkışlar; TİP milletvekillerinden gürültüler)

Devam ediyorum: Hidroelektrik santrallerinin açılışından bahsetmiştim en son. Dayanamadınız tabii, sadece eleştirmek kolay. İhsu Veysel Eroğlu Barajı’nın açılışından bahsettim. Laf olsun diye projelerden bahsetmiyorum. Ağır geldi değil mi? Gidin o barajın açıldığı yerdeki vatandaşımıza sorun bu hizmetleri, git yerinde gör.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – On iki bin yıllık tarihi yok ettiniz; bununla mı övünüyorsunuz?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Devam ediyorum: Cumhurbaşkanımız tarafından, küçük ve orta ölçekli işletmelerimize yönelik, yine, 2 yeni teşvik paketi; İlave İstihdam Destek Paketi ve İmalata Dayalı İthal İkamesi Destek Paketi de yine, milletimizle paylaşılmıştır.

Devam edeyim: 5’inci nesil haberleşme uydumuzu uzaya fırlatmaya hazır hâle getirdik. Teknolojiden bahsedenler vardı ya, siz bahsetmeye devam edin, biz yapmaya devam edelim.

Son yılların en yüksek asgari ücret artışını gerçekleştirdik siz burada konuşmaya devam ederken, eleştirmeye devam ederken. Aynı zamanda, asgari ücretten gelir ve damga vergisini kaldırarak işverenimizden de yine, ilave yükünü aldık.

Biraz önce de ifade ettim, bakın, bu saydığım iki aylık icraatlar arasında sadece ulaştırma, sanayi, tarım yok; kültür var, sanat var, dış politika var, çevre var, teknoloji var, enerji var. Yine, bu saydıklarım, sadece bir bölgede değil, Siirt’ten Eskişehir’e, Mardin’den Çanakkale’ye ülkemizin her bir köşesinde yükselmektedir; devam eden yüzlerce büyük projeyi saymadım bile. İki ay gibi kısa bir süre içinde yaptığımız bu çalışmalar genciyle, yaşlısıyla, KOBİ’siyle esnafıyla, üreticisi, tasarımcısı, işçisi, mühendisiyle, çiftçisiyle, sanatçısıyla 84 milyon vatandaşımızın her birine, her kesime hitap etmektedir. İşte, Cumhurbaşkanımızın liderliğinde Hükümetimizin düsturu, iki aylık icraat geçmişimizden de anlaşılacağı gibi, her ilimize, her bölgemize hizmet götürmektir, herkese, her bir vatandaşımıza hizmet götürmektir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bütçemizi de bu anlayışla hazırladık ve uygulayacağız. Hamdolsun, bizim tarlada da izimiz var, harmanda da yüzümüz var. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Bir kez daha söylüyorum: Alnımız ak, başımız dik. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Biraz önce de iftiharla ifade ettim, asgari ücrette tarihin en yüksek artışlarından birini gerçekleştirdik.

HASAN ÖZGÜNEŞ (Şırnak) – Dolar hesabıyla en düşük.

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – En hızlı eriyen para.

HASAN ÖZGÜNEŞ (Şırnak) – Dolarla anlat, dolarla.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – 4.253 lira olarak belirledik.

HASAN ÖZGÜNEŞ (Şırnak) – Dolarla kaç, dolarla?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Böylece, manşet enflasyonun 2,5 katı bir artışla asgari ücreti belirlemiş olduk. Hem artış oranları hem de asgari ücret tutarının vergi dışı bırakılmasıyla, işverenin de işçimizin de yüzünü güldürdük ama milletin sevinciyle sevinemeyen bir kesim var, biraz önce de gene aslında, şahit olduk. Yine, çok eskilerde olduğu gibi, çıkıp “Siz ne veriyorsanız ben 5 fazlasını veririm.” demenin ötesine geçemeyen bir muhalefet anlayışı. İşçi sendikaları bayram ediyor, işverenler arka arkaya teşekkür bildirimleri yayınlıyor, Hükûmet tarafı olarak, belirlenen asgari ücret bizim de içimize sinmiştir. Biraz yerli ve millî olun. Artık, milletin mutluluğuna ortak olmayı öğrenin.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Sizin de öğrenmeniz lazım.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Asgari ücrette yüzde 50 oranında, son yıllarda yapılan en büyük artışı yaptık ancak Sayın Kılıçdaroğlu her ne kadar “Yadırgamıyoruz.” dese de çok da sevinmediği anlaşılıyor. Buradan bir kez daha ifade ediyorum: Dün olduğu gibi, bugün de yarın da asgari ücretlimizi de memurumuzu da işçimizi de emeklimizi de enflasyona karşı ezdirmedik, ezdirmeyeceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

KEMAL PEKÖZ (Adana) – Alım gücünü görürüz birazdan. Biraz sonra görürüz alım gücünü.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Devletimiz, tüm kurumlarıyla birlikte dimdik ayakta. Milletimizin CHP’den beklentisi, milletin değerlerine avdet etmesidir ama samimiyetle; yalanla dolanla, hesapla kitapla değil. Bizim planımız da var programımız da.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Dolar kaç para oldu! Ne anlatıyorsun sen?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Biz burada bütçe görüşmelerine devam ederken anlaşılan Kılıçdaroğlu “tweet” molası vermiş. (CHP sıralarından gürültüler) Yaş aldıkça olgunlaşmasını beklersiniz insanoğlunun.

MURAT EMİR (Ankara) – İnsanlar aç.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Attığı “tweet”le, anladığımız kadarıyla kendisini tarif etmiş anlaşılan. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MURAT EMİR (Ankara) – Hadi oradan ya, sana mı soracak? Haddini bil, haddini bil!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Kem söz sahibine aittir ve kem sözler muhataplarına, sahiplerine aittir. (CHP sıralarından gürültüler)

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Yerle bir olmuşuz, hâlâ konuşuyorsun ya!

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Muhatap olma Başkanım.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Bu vesileyle bütçe görüşmelerinde, bolca nezaketten bahsedenlerin, samimiyetten ne kadar uzak olduklarını da bir kez daha görmüş olduk.

MAHİR POLAT (İzmir) – Aynaya bakıyorsunuz galiba.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Mazotun kaç lira olduğunu söyle önce.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Cumhuriyet tarihimizin önemli demokratik reformları ve kalkınma hamlelerini hayata geçiren kadrolar olarak, bugüne kadar nasıl dimdik durduysak bundan sonra da aynı şekilde mücadelemize devam edeceğiz. Sıkıntıları, sorunları, aksayan tarafları kesinlikle görmezden gelmiyoruz.

Salgının olumsuz etkileri, uluslararası alanda karşılaştığımız engellemeler ve ekonomimiz üzerindeki manipülatif etkiler de dâhil olmak üzere, tüm zorluklarla mücadele edecek ve üstesinden gelecek olan da yine bizleriz; bütçemizi de bu bilinçle hazırlamış durumdayız.

On dokuz yılda, engelleri birer birer aşarak ülkemizi büyüttük, güçlendirdik, öz güven kazandırdık ve zenginleştirdik. Bunu biz yaptık; Cumhuri İttifakı'yla beraber yapıyoruz, beraber yaptık. Cumhuri İttifakı olarak milletimize fayda, ülkemize katma değer sağlayacak adımlara birlikte imza atmayı da sürdüreceğiz. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar) Siz istesenez de istemesenez de, rahatsız olsanız da olmasanız da. Sizler gibi, öyle ittifaklarımızı da ortaklıklarımızı da kapalı kapılar ardında yapmayız biz; şeffafızdır, açıktır, ortaklarımızın kim olduğunu da bütün millete, bütün dünyaya gücümüz yettiği kadar, bağıra bağıra açıklarız, söyleriz; alnımız açıktır, başımız diktir, sizler gibi saklamaya çalışmayız. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Boş konuşuyorsun.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Zorluklar karşısında asla pes etmeyen yapımızla sağladığımız ilerlemeleri daha da öteye taşımaya devam edeceğiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2022 yılı bütçemizi de bundan önceki bütçelerimiz gibi, ülkemizin refahını artırmak ve kalkınmayı sürdürülebilir kılmak için kullanacağız. Oluşturduğumuz mali alanı eğitimden sanayiye, tarımdan enerjiye her alanda gelişmeye, yönlendirmeye devam ediyoruz.

Ülkemizi yatırım, istihdam, üretim ve ihracat temelinde büyüme stratejimizde en önemli görev sanayimize düşmektedir. Geçtiğimiz on dokuz yılda kurduğumuz güçlü altyapı üzerinden sanayimizin gerçekleştirmekte olduğu büyük atılımı da memnuniyetle takip ediyoruz. Türkiye'mizi sanayide dev bir üretim üssü hâline getiriyoruz. Organize sanayi bölgelerimizde fabrika açacak yer kalmadığı için sürekli büyüme ve yeni bölgeler açma talepleri gelmektedir. Sanayi bölgelerimizin giriş ve çıkışlarıyla sınır kapılarımızdaki kamyon ve tır yoğunluğu turistik seyahat değil, üretim ve ihracat alametidir. Bu süreçte, özellikle mobilite, dijitalleşme, sağlık ve kimya alanlarında yerli üretimi artırarak yıllık 50 milyar dolarlık ithalatın önüne geçmeyi hedefliyoruz. Sayın Hamzaçebi, ısrarla teknolojiye bahsediyordu; Sayın Hamzaçebi, buyurun teknoloji. Türkiye ekonomisi, sanayisi ve teknoloji ekosistemi için büyük önem arz eden elektrikli aracımız TOGG projesi kapsamında ilk seri üretim aracı inşallah 2022 yılının sonunda banttan iniyor olacak, bunu banttan indireceğiz. Sanayimizin başat aktörü, organize sanayi bölgelerinin dönüşümünü gerçekleştirmek için Yeşil Organize Sanayi Bölgesi Sertifikasyon Sistemi'ni de devreye alıyoruz. "Çevreciyiz." diye biz boşuna demiyoruz, biz bir şey diyorsak devamını getiririz, yaparız. Bununla birlikte sanayide çevik dönüşüm ve dijitalleşme konularında gerekli destekleri üreticilere sağlamayı sürdüreceğiz. Milli Uzay Programı'mız kapsamında 2022 yılında uzay aracımızın ve yerli itki sistemimizin tasarımı tamamlanarak entegrasyon süreci başlatılacaktır. "Teknoloji" diyordunuz ya, buyurun.

2022 yılında Türk astronotunun seçim süreci tamamlanarak eğitim sürecine başlanacak, Uluslararası Uzay İstasyonu'ndan gönderilecek küp uydunun tasarımı tamamlanarak üretime başlanacaktır. Şu anda Bilişim Vadisi'nde "AirCar" -uçan araba- projesi çalışmaları da sürüyor. Bunu söylediğimizde her zaman olduğu gibi havsalarınızda bile canlandıramadınız, dalga geçmeye çalıştınız. Size hayal gibi geliyor olsa da yerli "drone"dan Akıncı'ya evrilen ve oradan da yine, yerli savaş uçaklarına -insanlı ve insansız- evrilen başarı hikâyemiz gibi insan ve kargo taşımacılığında da bu teknolojileri nasıl kullanacağımızı göreceksiniz, hep birlikte göreceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kalkınmanın temel altyapı olan enerji alanında da hız kesmeden çalışmalarımıza devam edeceğiz. Böylece Türkiye, yeşil kalkınma devrimine erkenden hazırlık yapan bir ülke olarak öne çıkmıştır. Önümüzdeki dönemde ise 2019 yılında temeli atılan

bor karbür üretim tesisinin 2022 yılı ilk yarısında tamamlanarak faaliyete geçmesi planlanmaktadır, planlamaktayız. Yıllık 600 ton kapasiteli lityum karbonat üretim tesisinin kurulması için de çalışmalar sürmektedir. Bu tesisin yapım ihalesinin 2022 yılı içerisinde gerçekleştirilmesi hedeflenmektedir. Yenilenebilir enerji kaynak alanları (YEKA) kapsamında 2022 yılında portföyümüz toplam 8.500 megavata ulaşacaktır. Bu kapasitenin tamamının devreye girmesiyle birlikte yıllık 2,5 milyar dolarlık doğal gaz ithalatının önüne geçilmesi öngörülmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ticarete ihracatımız yıllık 221 milyar doları geride bırakarak tarihî bir rekora imza attı. Ülkemiz ihracatının dünya ihracatı içerisindeki payı yıllıklandırılmış olarak ilk defa yüzde 1 seviyesini aşmıştır. 2022 yılında da dış ticaretteki başarılarımızın devam edeceğine ve bu başarının ülkemizin ekonomik büyümesine ve gelişmesine en nitelikli katkısı vereceğine olan inancımız tamdır. Birçok alanda hayata geçirdiğimiz önemli yatırımlarla, yurt dışından çekmiş olduğumuz yabancı yatırımlarla, kurmuş olduğumuz yeni nesil ihtisas serbest bölgeleriyle ve teknokentlerle orta yüksek ve yüksek teknoloji ihracatının payını yükseltmeyi hedefliyoruz. Uzak ülkelere ihracatımızın artırılması strateji çalışmaları kapsamında da yine 85 trilyon dolar büyüklüğe sahip ve dünya ekonomisinden yüzde 64 pay alan 18 uzak ülkeye ihracatımızın 4 katına çıkarılarak 82 milyar dolar değerine ulaşmasını hedeflemekteyiz, kısa zamanda.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ulaştırma alanında yaptığımız yatırımların kalkınma hamlemizde ne kadar stratejik bir öneme sahip olduğunu son dönemde yaşadığımız gelişmelerle şüpheye yer bırakmayacak şekilde hep birlikte gördük. Eğer Türkiye bugün, köprüleriyle, tünelleriyle, viyadükleriyle 28 bin kilometrenin üzerinde bölünmüş yol uzunluğuna sahip olmasaydı, 11 bin kilometrenin üzerinde tren yolunu sıfırdan yapmışçasına yenilemeseydi, havalimanlarının sayısını 56'ya çıkarmasaydı, herhâlde bu atılım böyle kolay olmazdı. Aynı heyecan ve anlayışla ulaştırma yatırımlarına devam ediyoruz. Gelecek yıl 5 adet lojistik merkez yapımını daha tamamlayarak lojistik merkez sayısını 12'den 17'ye yükseltmeyi planlıyoruz. Saatte 160 kilometre hıza sahip elektrikli tren setimizin test süreçlerini tamamladık, 2022 yılında millî elektrikli trenimizi, inşallah, faaliyete alıyor olacağız, raylarda olacak. Haliç, Tekirdağ, Datça ve Yeni Foça Yat Limanı ile Filyos Limanı üstyapı tesisleri önümüzdeki yıl tamamlanıp işletmeye açılacaktır.

SpaceX Falcon 9 roketiyle fırlatacağımız TÜRKİSAT 5B uydumuz 19 Aralık Pazar günü -yani hemen bu hafta sonu- sabah saat yedi sularında, inşallah, uzaydaki yerine doğru da yolunu almış olacak, uzaydaki yerini alacak, inşallah. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) "Teknoloji" diyordunuz ya, tamamlandığında haberleşme uydusu üretebilen 10 ülke arasında yer alacağız. Hangisi? TÜRKİSAT 6A'yı kastediyorum, millî haberleşme uydumuz TÜRKİSAT 6A'nın montaj ve entegrasyon test süreçleri de Ankara'da devam ediyor.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; çevre ve şehircilik alanında hayata geçirdiğimiz hizmetlerle ülkemizin çehresini değiştirdik. Toplu konut uygulamalarıyla, millet bahçeleriyle, kentsel dönüşüm projeleriyle insanlarımızı güvenli, huzurlu, yüksek standartlı yaşam alanlarına kavuşturmayı düşünüyoruz.

Bunların yanı sıra, Türkiye Çevre Ajansı ile depozito yönetim sistemini kuruyoruz. Ekonomimize yıllık 4 milyar lira katkı ile on binlerce vatandaşımıza istihdam sağlayacak depozito uygulamasını 2022 Ocak ayı itibarıyla başlatacağız.

Yozgat Çapanoğlu Camisi çevresi ile Erzurum ve Edirne tarihî meydanları gibi 44 ilimizde ihya ettiğimiz 79 tarihî meydana iyileştirme çalışmalarını tamamlayacağız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Toplumun her türlü bilgi ve kültürel ihtiyacını karşılama gücüne sahip, hayatın içinde, insan merkezli, yaşayan kütüphaneler kurmaktayız. Kitaptan, kütüphaneden bahsedenler vardı ya, görememekten, açılmadığından; İstanbul Rami Kışlası'nı ihya ederek 38 bin metrekarelik alanıyla İstanbul'un en büyük kütüphanesi hâline getirecek ve 2022 yılında da kullanıma sunacağız inşallah; bekleriz, sizleri de bekleriz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Kütüphaneye gitmezseniz bilmezsiniz ki, kapatıldığını zannedersiniz.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sen bize akıl verme. Sen kendi konuşmanı yap, terbiyesizlik yapma.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Kitapla, kitaplıkla alakası olmayanlara gençlerimizin rağbet ettiği kütüphaneleri ziyaret etmelerini özellikle tavsiye ederim.

Şanlıurfa'da Göbeklitepe benzeri en az 12 alanı, bölgeyi daha kültür turizmüne kazandıracaktır. Sadece bu projeye dahi Şanlıurfa'nın turizm potansiyelinin katbekat artırılmasından bahsediyorum. Tabii, bu işler öyle Şanlıurfa'ya gidip bol keseden bedava elektrik vaatleri vermeye benzemez. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Madem çiftçiye belediyeler üzerinden ücretsiz elektrik vermeyi düşünüyorsunuz; buyurun, şimdi Adanalı, Antalyalı, Hataylı çiftçilerimizden başlayın. Niye başlamıyorsunuz, sizi tutan mı var?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Özelleştirmeseydiniz! Elektrik dağıtımını özelleştirmeseydiniz!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Dün Başkan Vekilimiz de söyledi; sizi tutan mı var, neyi bekliyorsunuz?

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Tutmayın, başlıyoruz.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Sayıştay incelemeleri CHP zihniyetiyle yönetilen belediyelerdeki CHP yönetimlerinin kaynakları nasıl sömürdüğünü de ortaya koymuştur.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sen işini yapsana ya! İşini yapsana sen! Sana ne, sen işini yap! Sunumunu yap!

YUSUF BAŞER (Yozgat) – Sana ne! Sen sus! Sen sus!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Bu zihniyetin hangi skandal uygulamalarını anlatalım? Siz anlattınız, biz de anlatalım müsaade edin.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sana ne CHP belediyesi ne yapıyor! Sana ne CHP belediyesinden?

BAŞKAN – Sayın Özel, lütfen...

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Sen anlattın...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sana ne CHP belediyelerinden! İşini yap!

BAŞKAN – Arkadaşlar... Arkadaşlar...

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Sen anlattın. Ne demek bana ne? Brak ben de anlatayım; sabır, sabır, sabır...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Terbiyeli ol! Bir saattir dinliyoruz. Abuk sabuk sataşıyorsun, terbiyeli ol!

YUSUF BAŞER (Yozgat) – Sen terbiyeli ol! Sen terbiyeli ol!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Bu zihniyetin skandal uygulamalarının neler olduğunu anlatayım, sadece birkaç tanesini, madem hazmedemeyeceksiniz sadece birkaç tanesi söyleyeyim o zaman.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Motorin kaç, motorin?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Terbiyeli ol! CHP belediyesinden sana ne? Sen bütçeni anlat, bütçeni savun!

YUSUF BAŞER (Yozgat) – Kimsin sen! Sus be! Sus! Hadsiz!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Ruhsatsız deniz taksilerle oluşturdukları korsan deniz taksi rantını mı anlatalım? Yaz mevsiminde kullanılıyor gösterdikleri kar küreme araçlarını mı sayalım? (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – CHP belediyesinden sana ne? Bütçeni savun! Lüzumsuz adam!

BAŞKAN – Sayın Özel, lütfen...

Arkadaşlar...

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Sayıştay denetim raporlarının belediye meclislerinden kaçırılmasını mı örnek gösterelim?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hadsiz atanmış!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Belediye şirketleri üzerinden sigorta yaptırılan eş dost, akrabaları mı sayıp dökelim? Önce “Hiç kimse işinden olmayacak.” diye söz verip -şimdi de sözler veriyorsunuz ya- sonrasında binlerce insanı işten çıkarıp ve hemen akabinde de katbekat fazlasını belediye kadrolarına doldurmaktan mı söz edelim? (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Yine, “İsraf” denilip meydanlara dizilerek şov yapılan araçların hem de daha fazlasıyla hem de katbekat daha fazla bedelle kiralandığını mı söyleyelim? İşte, buyurun size CHP zihniyetinin yönetim anlayışından bir kesit.

AHMET KAYA (Trabzon) – KOMBASSAN’ı anlat. YİMPAŞ’ı anlat, sen bize YİMPAŞ zihniyetini anlat.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Bu zihniyet gelip de bize haktan, hukuktan, adaletten hiç bahsetmesin lütfen.

CAVİT ARI (Antalya) – Sende hangi zihniyet var, hangi zihniyet? Zafer Havaalanı’ndan bahsedin biraz.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dış politika gündemimizdeki tüm meselelere sorumluluk sahibi, insan odaklı, vicdani ve ilkeli bir anlayışla yaklaşıyor; girişimlerimizi bölgesel ve uluslararası düzeyde barış, istikrar ve sürdürülebilir kalkınmayı güçlendirecek şekilde de yürütüyoruz. Ülkemizin güvenliğini ve refahını yakından ilgilendiren konularda gelişmeleri kendi seyrine bırakmıyor, oyun kurucu ve ön alıcı adımlar atıyoruz. “Suriye’de ne işiniz var?” diye soruyordunuz ya, “SİHA’lar Suriye’de rastgele insan öldürüyor.” diyerek teröristleri savunuyordunuz ya... Şimdi, ben size bunların sebeplerini bir kez daha anlatayım, defalarca anlattık. Güvenlik kaygılarını karşılayacak adımların insani hassasiyetler korunarak da atılabileceğini Suriye’deki operasyonlarımızla tüm dünyaya ispat ettik.

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Şengal’de yaptığımız gibi mi? Ezidilere yaptığımız gibi mi?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Suriye topraklarında bir terör koridoru oluşturulmasını engelledik. Terör örgütlerine karşı gerçekleştirdiğimiz 3 harekâtle, 8 bin kilometrekareden fazla bir alan terörden temizlendi, bu bölgelere 464 bin Suriyeli mülteci geri döndü. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) İdlib’deki mevcudiyetimiz insani bir kıyım yaşanmasının ve ülkemize yönelik olası yeni bir göç dalgasının önüne geçti.

MUSA PİROĞLU (İstanbul) – Boğazına kadar uyuşturucuya, yolsuzluğa, hırsızlığa battın; katillerle omuz omuza geziyorsunuz, gelip burada halka erdem satıyorsunuz! Utanma duygunuz bile yok sizin! Utanmazsınız!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Yurt içinde ve yurt dışında terörle mücadeleimiz FETÖ, PKK/PYD-YPG ve DEAŞ başta olmak üzere tüm terör örgütlerine karşı aralıksız devam edecektir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MUSA PİROĞLU (İstanbul) – Hem hırsız hem güçlüsün!

KEMAL PEKÖZ (Adana) – Terör üyeleriyle berabersiniz.

HASAN ÖZGÜNEŞ (Şırnak) – DAES’i koruyorsunuz, DAES’i.

KEMAL PEKÖZ (Adana) – Çetelerle berabersiniz orada.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) - İŞİD’den bahset biraz.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – PKK ve onun Suriye kolu olan YPG’ye kim destek verirse versin, bunlar kimden destek alırlarsa alsınlar en son terörist etkisiz hâle getirilinceye kadar mücadele etmekte, 84 milyon vatandaşımızı bu terör belasından kurtarmakta kararlıyız. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Sizden nasıl kurtulacak bu halk!

HASAN ÖZGÜNEŞ (Şırnak) – FETÖ’nün yoldaşlarısınız!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Tehditleri sınırlarımızın ötesinde, kaynağında bertaraf etmeyi öngören proaktif savunma ve güvenlik politikamız 2022 yılında da ulusal güvenliğimizi ve çıkarlarımızı teminat altında tutarken eş zamanlı olarak bölgede istikrara da katkıda bulunmayı sürdürecektir.

Öte yandan Suriye’deki krize Suriye halkının beklentilerini karşılayacak şekilde bir siyasi çözüm bulunması için çabalarımız da devam etmektedir.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Bütçeden bahset, bütçeden! Boş ver Suriye’yi, bütçeden bahset!

HASAN ÖZGÜNEŞ (Şırnak) – Hani, namaz kılacaktınız Beyefendi, ne oldu?

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Bütçe konuşması yapıyorsunuz! Bütçe, bütçe!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Bu şekilde ulaşılabilecek bir nihai çözüm hem sahada terörle mücadelemizin başarıyla sonuçlanması hem de misafir ettiğimiz sığınmacıların onurlu, güvenli ve gönüllü geri dönüşü için bir elzamdır. Bu amaçla, Suriye halkının meşru temsilcilerini içerecek tüm sonuç odaklı çabalara ve yeni açılımlara destek olmaya hazırız.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Sayın Bakan, bütçenin yüzde 75’i eridi, buna ne diyorsunuz?

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Burada ne yazık ki millî, manevî değerlere sahip çıktığımız savunanların bile “Libya’da ne işimiz var?” diye sorduğuna da şahit olduk.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Sayın Bakan, bütçe, bütçe, boş ver Libya’yı, bütçe. Bütçe konuşun bütçe.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Onu da anlatayım.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Dolara ne olacak, euroya ne olacak; onu konuşun.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Libya’yla imzaladığımız deniz yetki alanı sınırlandırma anlaşmasıyla ülkemizin ve Libya’nın Doğu Akdeniz’deki hak ve menfaatlerini koruduk, uluslararası deniz hukuku açısından ülkemizin elini daha da güçlendirdik. Libya’da Birleşmiş Milletler tarafından tanınan meşru Ulusal Mutabakat Hükümetine verdiğimiz destek sahadaki dengeleri değiştirdi, Trablus’un işgal edilmesini ve yeni bir insani trajedinin yaşanmasını engelledi. Desteğimiz

sayesinde Libya’da diyalogun ve siyasi sürecin önü açıldı. Önümüzdeki günlerde, yakalanan bu ivmeyle seçimlerin yapılması öngörülmektedir. Meşru Hükümetle imzaladığımız mutabakat muhtıraları çerçevesinde çalışmalarımıza da devam ediyoruz, edeceğiz.

Can Azerbaycan’ın meşru müdafaa hakkını kullanarak başlattığı vatan muharebesine ve haklı davasına güçlü destek verdik. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Tek dostunuz Taliban!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Böylece, Azerbaycan topraklarında yaklaşık otuz yıldır devam eden Ermeni işgalini sona erdirdik. Kafkasya’da Azerbaycan’ın meşru müdafaa hakkını kullanarak topraklarını işgalden kurtarması bu bölgede yıllar sonra kalıcı barış ve istikrar yönünde çalışmak için elverişli bir ortam sağlamıştır. “Savaş bütçesi mi?” diyordunuz ya, buyurun nasıl barış bütçesi olduğuna. Bunun barışçıl sonuçlarını son dönemde Ermenistan’la yaşanan gelişmelerden de yine hep birlikte görüyoruz. Güney Kafkasya’da kalıcı barış ve istikrarın tesisine yönelik olarak Azerbaycan’la birlikte yürüttüğümüz, birlikte önerdiğimiz 3+3 formatındaki bölgesel iş birliği platformunun ilk toplantısı geçtiğimiz hafta yapıldı. Türkiye, sadece Türkiye-Ermenistan ilişkilerinde değil, tüm bölge için normalleşme arzusunda samimidir. Tabii, böyle bir süreç, tedbirli ve Ermenistan’ın atacağı adımlara bağlı olarak bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da Azerbaycan’la yakın eş güdüm içerisinde yürütülecektir. Kafkasya’da sürdürülebilir barış, huzur ve refahın tesisi için kapsayıcı iş birliği, samimi arzumuz olmaya da devam edecektir.

Doğu Akdeniz’de ülkemizin ve Kıbrıs Türklerinin haklarını sonuna kadar savunduk, savunuyoruz. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nin ve Kıbrıs Türk halkının meşru haklarını ve güvenliğini temin edecek şekilde adil, kalıcı, sürdürülebilir bir çözüm için, egemen eşitlik temelinde iki devletli çözümü savunuyoruz. Maraş bölgesi üzerinde tam yetki ve kontrol sahibi olan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümetinin bölgenin geleceğine dair karar verecek tek makam olduğuna inanıyor, Maraş’ın yeniden hayat bulması yönündeki girişimleri destekliyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Türkiye’nin ne Kıbrıs’ta ne Ege’de ne de Doğu Akdeniz’deki hidrokarbon kaynakları meselesinde çıkarlarından en küçük bir taviz vermeyeceğinin altını çizerek bir kez daha ifade etmek isterim. Araştırma ve sondaj gemilerimizle, Silahlı Kuvvetlerimizin faaliyetleri çerçevesinde de sahada teşkil ettiğimiz mevcudiyetimizi etkin bir diplomasiyle güçlendiriyoruz. Doğu Akdeniz bizim için millî bir meseledir. Kimsenin hakkında gözümüz olmadığı gibi kimseye de hakkımızı yedirtmeyiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Hiçbir yabancı ülkenin, şirketin veya geminin deniz yetki alanlarımızda izinsiz olarak faaliyette bulunmasına bundan önce olduğu gibi bundan sonra da asla fırsat vermeyeceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bilhassa Avrupa Birliği tarafından şımartılan Yunanistan ve Kıbrıs Rum kesiminin ülkemiz ve Kıbrıs Türkleri aleyhine atmaya çalıştığı adımlara kesinlikle müsaade edilmeyecektir.

Körfez ülkeleriyle geçmişten ve ortak değerlerimizden gelen güçlü bağlarımız bulunmaktadır. Zaman zaman baş gösteren görüş ayrılıklarının ise diyalog ve düzenli temaslara çözülebileceğini savunuyor, bu yönde atılan olumlu ve samimi adımlara mukabele etmeye hazır olduğumuzu vurguluyoruz. Son dönemde bölge ülkeleriyle gerçekleştirdiğimiz üst düzey temaslara ve tesis edilen iletişim kanalları bu tavırımızın göstergesidir. Mısır’la ilişkilerin normalleştirilmesi amacıyla görüşmeler de devam ediyor. Diğer tüm ülkelerle olduğu gibi Körfez ülkeleriyle de milletimizin hak ve menfaatleri neyi gerektiriyorsa o yönde hareket edecek, devletimizin itibarlı duruşundan asla taviz vermeyeceğiz.

Avrupa Birliğiyle olumlu gündem çerçevesinde iş birliğimizi güçlendirmek ve ilişkilerimizi üyelik perspektifini esas alacak şekilde geliştirmek yönünde kararlılığımızı koruyoruz. Biz ilişkilerde zorlu dönemi artık geride bırakmayı, AB’nin kendi açıklamalarının tam tersine, Avrupa Birliğinin

Türkiye’den giderek uzaklaşan tavırlarını da görmezden gelmiyoruz. Diyorlar ya “Türkiye’nin Avrupa Birliğinden uzaklaşan tavırlarını görmezden gelmiyoruz.” diye, aynaya bakmalarında fayda var, biz Avrupa Birliğinin Türkiye’den giderek uzaklaşan tavırlarını görmezden gelmiyoruz; bunu da milletin Meclisinden burada ifade etmek isterim Avrupa Birliğine. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Önümüzdeki dönemde daha olumlu, yapıcı ve hakkaniyete uygun bir tutum benimseyeceğine inanıyoruz; bu herkesin, iki tarafın da yararına olacaktır. Diğer taraftan, Balkanların istikrarı ve kalkınması yönündeki çabalarımızın tüm Balkan ülkeleri ve ülkemizin AB üyeliğiyle sonuçlanması gerektiğini vurguluyoruz.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Bütçeye gel!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Amerika Birleşik Devletleri’yle karşılıklı saygı ve yarar temelinde, geniş bir yelpazede çözüm ve iş birliği odaklı olarak birlikte çalışmayı önemsiyoruz. Yine, Amerika Birleşik Devletleri gibi bir ülkenin terör örgütleriyle bu denli içli dışlı olmasını ve güvenlik konularında çifte standartlı yaklaşımını anlamlandırmakta zorlanıyoruz. Bu çerçevede, Amerika Birleşik Devletleri’nden başta terörle mücadele üzere, ortak gündemimizdeki tüm konular ve sınamalarda müttefiklik ruhuna uygun davranışlarda bulunmasını bekliyoruz. Yine, milletin Meclisinden bu mesajı iletmek istiyorum.

İsrail-Filistin ihtilafında, 1967 sınırları temelinde, başkenti Kudüs olan, bağımsız bir Filistin devletinin kurulması yoluyla bir çözüm için destek vermeye ve çaba göstermeye devam edeceğiz. Bölgemizde istikrarsızlığı körükleyen, barış ve güvenliği tehdit eden bu ihtilafın son bulması İsrail dâhil tüm bölge ülkelerinin yararına olacaktır.

Afganistan’da barış ve istikrarın temini için her türlü desteği sağlıyoruz. Çabalarımız Taliban’ın ülkede yönetimi ele geçirmesinden sonra da devam ediyor. Şu anda Kabil’de büyükelçiliği açık olan tek NATO ülkesiyiz. Barış sürecine destek olmak için İstanbul’da bir konferans düzenlenmesini öngördük. Bir yandan geçici hükümetle kademeli bir angajman politikası izliyor, diğer taraftan da Afgan halkına yardımlarımızı sürdürüyoruz.

Somali’den Venezuela’ya, Filipinler’den Ukrayna’ya farklı coğrafyalarda barış ve istikrara katkıda bulunuyoruz. TİKA, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı, Maarif Vakfı ve Yunus Emre Enstitüsü gibi kurumlarımızla dünyanın dört bir yanında hem sahada hem masada olduğumuz gibi, aynı zamanda gönüllüdeyiz.

Diğer taraftan, ülkemizin bayrak taşıyıcı kuruluşu Türk Hava Yolları, dünyanın en büyük uluslararası hava yolu birliklerinden biri olan APEX tarafından “World Class” derecelendirmesinde dünyanın en mükemmel 7 hava yolundan biri olarak tescillendi. 372 uçaklık filosuyla dünyanın en fazla ülkesine uçan Türk Hava Yolları, geniş ulaşım ağıyla ülkemizin aktif dış politika yaklaşımının somut tezahürlerinden biridir.

Cumhurbaşkanımız liderliğinde, dış politikada ülkemizin yumuşak gücünü sert güç unsurlarıyla harmanlayan akılcı bir yaklaşım sergiliyoruz. Tüm küresel meselelere yapıcı katkı sunarak “Dünya 5’ten büyüktür.” sloganıyla ifade ettiğimiz daha adil bir dünya anlayışını hâkim kılmaya çalışıyoruz. Bundan sonra da bölgemizde ve dünyada ecdadımızın, tarihimizin, medeniyetimizin bize işaret ettiği insan odaklı politikalarımızı uygulamayı sürdüreceğiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye’nin en büyük gücü yetişmiş insan varlığıdır. Genç nüfusumuzu avantajımız hâline dönüştürmenin yolu eğitimden geçmektedir. Bu anlayışla, en temel kamu hizmetlerinden olan eğitim hizmetlerinin yaygın ve erişilebilir olması yönünde çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Öğretmenliğin kariyer mesleği olarak tanımlanması, öğretmenlerimize ilave mali ve sosyal haklar sağlanması hususlarında ortaya çıkan düzenleme ihtiyacının giderilmesi için yürütme olarak hazırlıklarımızı tamamladık. Kısa bir zaman zarfında yüce Meclisimizin bu hususta göstereceği yasama iradesiyle öğretmenlerimizin hakları daha iyi şartlarda güvence altına alınmış olacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kadınların her alanda daha aktif rol almaları, toplumsal hayatın tüm alanlarında hak, fırsat ve imkânlardan eşit biçimde yararlanmaları için, Kadının Güçlenmesi Programı kapsamında bütçeden ayırdığımız kaynak miktarını 2022 yılında 2 katından fazla artırarak yaklaşık 943 milyon liraya çıkarıyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Bunun yanı sıra, gençlerin güçlü yaşam becerilerine, insani ve millî değerlere sahip olarak yetişmeleri ile sosyal hayata ve karar alma mekanizmalarına aktif katılımlarını sağlamak amacıyla Gençlik Programı için ayırdığımız ödeneği de 876 milyona çıkarıyoruz. Bütçede “Kadının Güçlenmesi” diye ayrı bir program ayırıyor, ek mevzuat düzenlemeleriyle kadınlarımızı her türlü şiddetten koruma irademizi ortaya koyuyoruz; muhalefet, bu gelişmeye referans bile vermiyor. Paris Anlaşması’nı imzalıyor, iklim değişikliğiyle mücadele yönünde Glasgow’da net ve güçlü bir irade ortaya koyuyoruz; “ağaç” bahanesiyle ortalığı ayağa kaldıranlardan ses yok. Hayvan Hakları Yasası’nı kapsayıcı bir şekilde çalışıyor, yürürlüğe alıyoruz, İçişleri Bakanlığımız hayvanları koruyucu hizmetleri devreye alıyor; muhalefet yine suspus.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Biz beraber çıkardık ya!

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ya, git Allah aşkına!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Hani siz hayvanseverdiniz? Hani siz çevreciydiniz? Hani siz kadınlarımız için mücadele veriyordunuz?

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) - Yasayı beraber çıkardık. Yasayı beraber çıkardığımızı bilmiyorsunuz!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Hani size göre gençlik elden gidiyordu? Hani “Z kuşağı sahipsiz.” diyordunuz? (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Yasayı beraber çıkarmadık mı?

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Yasayı beraber çıkardık. Cahil!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Bütçedeki bu konularda artırdığımız kaynakları, yapacaklarımızı burada sizlere anlattık; her zamanki gibi bir kulağınızdan girdi, diğerinden çıktı.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) - Hadi canım sen de!

PERO DUNDAR (Mardin) – Haberiniz yok, haberiniz!

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Yasayı birlikte çıkarıyoruz, laf ediyor!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Sizin alıcılarınız nerelere, sizin saatleriniz nerelere ayarlı, bilemeyiz. Nedense Türkiye’nin frekansını bir türlü tutturamıyorsunuz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sen bir grubuna sor bakayım, sor.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – İnsan bir sorar!

YUSUF BAŞER (Yozgat) – Ya, niye rahatsız oluyorsun; dinle, Grup Başkan Vekilisin!

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hayvan Hakları Yasası çıkarıyormuş, muhalefet susmuş(!) Meclis birlikte çıkardı, 5 parti beraber çıkardı o yasayı.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Dünyadan haberiniz yok Sayın Bakan!

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Türkiye’nin gerçeklerine sırtınızı dönüp yok saysanız da biz kalkınma yolculuğumuza gençlerimizle, kadınlarımızla, Z kuşağı da dâhil tüm nesillerimizle birlikte yürüyoruz, onlarla omuz omuza yürümeye de devam edeceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Gençlerimizi inovasyonla, teknolojiyle tanıştırmak, kabiliyetlerini keşfetmelerini sağlamak, yine bunun için de 2022 sonuna kadar 81 ilde 100 Deneyap Teknoloji Atölyesi'nin kurulmasını hedefliyoruz. Tüm konuşmalarda değindiğimiz yapay zekâ, büyük veri, siber güvenlik, uzay ve havacılık teknolojileri ve savunma sanayisi altyapılarımız gençlerimizin ellerinde yükselecektir. Genç istihdamını destekleyecek 13 somut hedef ve 109 tedbirden oluşan Ulusal Genç İstihdam Stratejisi ve Eylem Planı'nı hayata geçiriyoruz. Bununla birlikte gençlerimizin mesleki deneyim kazanmasını, iş gücü piyasasına ve iş hayatına ilişkin bilgi sahibi olmasını ve staj programlarına kolayca başvuru yapmasını sağlayan bir sistemi de uygulamaya geçireceğiz. 2023 yılında genç işsizlik oranını yüzde 17,8 düzeyine indirmeyi, genç iş gücüne katılma oranını yüzde 46 düzeyine yükseltmeyi hedefliyoruz. Genç istihdamı artırmak için, Çalışan ve Üreten Gençler Programı kapsamında 95 projeye yaklaşık 612 milyar lira destek sağlanacak, 170 adet fabrikanın tam kapasite faaliyete geçmesiyle birlikte 60 bin gencimiz istihdama dâhil edilecektir. Gençlik ve Spor Bakanlığımız için "Gençlerin bütçesi gençlerde." dedik, bütçemizi oluştururken bütçemizin adına "Katılımcı Gençlik Bütçesi" adını verdik, 2022'deki faaliyetlerimizin alt kırımlarını, ağırlıklı hangi projelere, neyi harcayacağımızı yine gençlerimize sorarak karar vereceğiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bütçe görüşmeleri boyunca sahip olduğumuz olumlu makroekonomik göstergeleri, sanayi üretimi performansımızı, ihracat rekorlarımızı, iyileşen cari dengeyi ve güçlü büyüme rakamlarımızı hiçe sayan eleştiriler yapıldı. Bu hususta yorum yaparken küresel ekonominin etkileri, olumsuz eğilimlere karşı aldığımız önlemler ve sahip olduğumuz pozitif göstergeler de hesaba katılmalıdır. Salgının etkisiyle turizm gelirlerimizin etkilenmiş olmasına ve enerji fiyatlarının artıyor olmasına rağmen cari işlemler dengemizde olumlu iyileşmeler söz konusu. Geçtiğimiz ekim ayıyla birlikte üç aydır cari fazla verirken yıllıklandırılmış olarak cari açığımız 15 milyar dolar seviyesine kadar geriledi. Yıl sonunda bu rakamın çok daha altında bir cari açık vereceğimizi de öngörüyoruz.

Ülkemiz, düşük cari açıkla yüksek büyüme sağlayarak önemli bir başarı hikâyesi oluşturdu. İhracatımız her ay yeni bir rekor kırıyor, aylık bazda 20 milyar dolar seviyesine ulaşan ihracatımızın bir zamanlar yüzde 60'ların altına inen ithalatı karşılama oranı ise yüzde 80 mertebesine geçti.

Ekim ayı itibarıyla istihdamımız 29,5 milyonun, iç gücümüz ise 33 milyonun üzerinde yer almaktadır. 2020 yılının Şubat ayıyla kıyasladığımızda, istihdam artışı 2 milyonu bulurken sanayi istihdamında artış 746 binle ilk sırada yer aldı. Bu sonuçlarla ekim ayında işsizlik oranımız yüzde 11,2'ye geriledi. Bütçe açığının millî gelire oranı dünyada yüzde 10'un üzerinde yer alırken biz 2020'de yüzde 3,5 bütçe açığı verdik. Ekim ayı bütçe sonuçlarına baktığımızda, on aylık süreçte bütçe açığımızın 46,5 milyar lira olduğunu görüyoruz. Böylece, sene sonunda, program hedefi olan yüzde 3,5'un da inşallah altında bütçe açığı vermiş olacağız, gerçekleştirmiş olacağız.

2020 yılında yine birçok göstergelyi sayabiliriz. Bu göstergeleri yine bütçe sürecinde, gerek Plan ve Bütçe Komisyonunda gerekse Genel Kurulda iki aydır tekrarlıyoruz aslında, veriyoruz, bunlar tutanaklarda da mevcuttur. Şimdi, bu gelişmeleri görmezden gelelim, bunları söylemeyelim istiyorsunuz. Kurdaki dalgalanmayı ve fahiş fiyat artışlarını elbette tartışacağız ama yaptıklarımızı anlatmaya da devam edeceğiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ekonomideki küresel kırılganlığın enerji ürünlerinden lojistiğe, ham maddeden zorunlu tüketim ürünlerine kadar pek çok alanda orantısız fiyat yükselişlerine yol açtığı bir gerçektir. Enerji ve ara malı başta olmak üzere, sanayi üretim girdisi olan ithal ürünler üzerinden bu küresel çalkantılar ve fiyat artışları bizi de etkilemiştir. Tüm dünyada enflasyon olgusunun yeniden birinci gündem maddesi hâline geldiğini ve birçok ülkede son otuz-kırk yılın en

yüksek enflasyon oranlarının yaşandığını bir kez daha hatırlatmak isterim. Bakınız, Amerika Birleşik Devletleri'nde son otuz dokuz yılın en yüksek enflasyonu, Almanya'da ise son yirmi dokuz yılın en yüksek enflasyonu yaşanıyor. İspanya'da açıklanan enflasyon verisi de gıda ve yakıt fiyatlarındaki artışın etkisiyle son otuz yılın zirvesine çıkmıştır. Enflasyonla mücadeleyi kararlılıkla sürdürmek, yurt içi tasarrufları artırmak, özel yatırım kaynaklı büyüme yapısını oluşturmak, alternatif finansman yöntemleriyle yeni yatırım araçları oluşturarak para ikamesini azaltacak uygulamaları hayata geçirmek ve finansal istikrarı güçlendirmek temel makroekonomik önceliklerimiz olacaktır.

Hiç kimsenin şüphesi olmasın, bu süreçte biz tüm aksiyonlarımızı serbest piyasa ekonomisi ve finansal serbesti ilkesiyle tam uyum şeklinde atmaya devam edeceğiz. Ülkemiz, köklü ve itibarlı geçmişle, küresel ekonomiye tam entegre bir ülke olarak yerli ve yabancı tüm yatırımcıya güven tesis etmeyi sürdürecektir. Finansal serbestiye aykırı bir uygulamanın gündemimizde olması mümkün değildir, olmayacaktır. Bu doğrultuda, katma değerli üretimin artırılması, ithalata olan bağımlılığın azaltılması ve beşerî sermayenin güçlendirilmesine yönelik politikalarımızı tüm sektörlerde uygulayacağız. Bu kapsamda Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı'nı yaygınlaştırarak uygulamaya devam edeceğiz. Proje bazlı teşvik sistemi kapsamında, yenilenebilir enerji, petrokimya, sağlık, ulaştırma, savunma, uzay ve havacılık teknolojileri başta olmak üzere sektörel destekler vermeyi sürdüreceğiz. Kredi Garanti Fonu uygulamasında ihracat yapan ve ithalata bağımlılığımızı azaltma yönünde üretim yapan KOBİ'leri önceliklendireceğiz. TÜRK EXİMBANK, Kalkınma Bankası fonlama imkânları dış ticaret dengemizin geliştirilmesini sağlayacak, yatırım projelerinin finansmanında ve başta KOBİ'ler olmak üzere, firmaların ihracat finansmanı ihtiyaçlarını karşılamakta kullanılacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NECATİ TIĞLI (Giresun) – Masal bitti, hadi, hayırlı olsun!

BAŞKAN – Buyurun.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Katılım, finans düzenlemeleri hayata geçirilerek finansal sistemdeki payların artırılması sağlanacaktır. Yatırımları teşvik edecek, üretimi artıracak, istihdamı güçlendirecek ve ihracı teşvik edecek bir ekonomi tercihiyle Türkiye'yi bu dört ayak üzerinde yükselteceğiz. Yaşanılan sıkıntılar geçici, elde edeceğimiz kazançlar yapıcı ve yapısal kazançlar kalıcı olacaktır.

İhracat rekorlarımızı, güçlü büyüme rakamlarımızı, artan istihdamı sanki sadece birer rakamdan ibaretmişçesine burada kolaylıkla anlatıyoruz ama biz bugünlere kolay gelmedik. Her köşesinde huzurun ve barışın hüküm sürdüğü, bölgesinde gelişmelere yön veren ve daha demokratik bir Türkiye için bedeller ödedik. Yeri geldi, ambargolarla, diplomasi kılıfında sunulan dayatmalarla uğraştık. Yeri geldi, darbeci teröristlerle, vesayetçilerle mücadele ettik.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Yeri geldi, sınırlarımızın hemen yanında baş gösteren insani krizlerle, mülteci akınlarıyla burun buruna kaldık. Yeri geldi, ülkemizin gerçeklerine uygun, tam bağımsız politikalarımıza karşı yaptırım tehditleriyle karşılaştık. Bakanlarımızdan Savunma Sanayii Başkanımıza kadar pek çok kişiyi isim isim yaptırım listelerine eklediler, bunları yaşadık. Yetmedi, üzerimize çeşit çeşit terör örgütünü, besleyip büyüttükleri tetikçileri saldılar. Ne yaparlarsa yapsınlar, milletimizin bize duyduğu güvenle tüm oyunları bozduk ve bugünlere Türkiye'yi ilerleterek geldik. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Yetmedi, içeriden ve

dışarıdan çarpıtma ve karalama rüzgârları estirdiler; birilerinin çıkarına uyan siyasi ve ekonomik sınırların dışına çıkmayalım diye uğraştılar. Türkiye'nin elini kolunu bağlamaya çalışan tüm girişimlere karşı durduğumuz gibi bunlara da karşı durduk ve duruyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Teşekkür edip bitiriyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun lütfen.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY (Devamla) – Yatırım, istihdam, üretim, ihracat ve büyüme odaklı ekonomi tercihimizle, kendi gerçeklerimizle uygun bir rota benimsemiş durumdayız. Geçiş sürecinde yaşanan bu dalgalanma dönemini geride bırakacak, kimseye muhtaç olmadan kalkınma yolculuğumuzu sürdüreceğiz. 2022 bütçesiyle de daha güçlü temeller üzerine oturmuş, daha istikrarlı ve daha dayanıklı bir ekonomik yapıyla ülkemizin refah düzeyini hak ettiği seviyeye çıkaracağız.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2022 yılı bütçesinin bugün gerçekleştirilen Genel Kurul müzakereleri sonucunda, yine burada şahsıma ayrılan zaman dilimi içerisinde, merkezî yönetim bütçesi ve genel ekonomi konuları başta olmak üzere sayın milletvekillerince dile getirilen konulara olabildiğince cevap vermeye çalıştım.

Bu düşüncelerle 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'mizin bir kez daha ülkemize ve milletimize hayırlı olmasını diliyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin hazırlanmasında gösterdiği perspektif, liderlik ve vizyon için Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'a şükranlarımı sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Gazi Meclisimizde 2022 yılı merkezî yönetim bütçemizin görüşmelerindeki destek ve katkıları için Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı başta olmak üzere tüm milletvekillerimiz ile bütçenin hazırlanmasında emeği geçen Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanı ve üyelerine, stenograflarımıza, idari hizmetler ve Destek Hizmetleri personeli dâhil tüm Meclis çalışanlarına, Strateji ve Bütçe Başkanlığımız ile Hazine ve Maliye Bakanlığımıza ve diğer tüm bakanlıklarımıza, ilgili tüm kurum ve kuruluşların başkan ve çalışanlarına, tüm bütçe sürecini takip eden basın mensuplarına ve emeği geçen herkese yürekten teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Sayın Bakanlarımıza, ayrıca Cumhur İttifakı çatısı altında destek veren milletvekillerine ve Genel Başkan Sayın Bahçeli'ye özellikle teşekkür ediyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

Yeni yılınızı şimdiden tebrik eder; 2022 yılının sağlık, huzur ve mutluluk dolu geçmesini dilerim.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, şimdi söz sırası -şahsı adına ikinci konuşmacı- aleyhte olmak üzere Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkan Vekili ve Sakarya Milletvekili Sayın Engin Özkoç'a aittir.

Buyurun Sayın Özkoç. (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar; İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakikadır.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, eğer, bir konuşmacı kürsüden konuşurken Mecliste, Meclis Genel Kurulunda kavgaya yönelik bir gürültü çıkmışsa Meclis Başkan Vekili, buna “Ben ara veriyorum; beş dakika, üç dakika ara veriyorum.” der; konuşmacı o sıfatla yerine geçer, ondan sonra da ne yapılması gerekiyorsa kürsü arkasında yapılır, burada da işlemler devam eder. Ancak, Meclis Başkanı burada konuşmacıyı yerine oturttu; konuşmacı ise Türkiye Büyük Millet Meclisinin bir milletvekili değil. Konuşmacı -buradan, bir milletvekili olarak kendisine hatırlatıyorum- gelip de Türkiye Büyük Millet Meclisinin Başkanına elini kolunu sallayarak kürsüde ders vermeye kalkamaz, burası Türkiye Büyük Millet Meclisi. Herkes haddini bilecek! Burası saray değil, burası Türkiye Büyük Millet Meclisi. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Özkoç, ben kendimi savunurum, merak etme.

ENGİN ÖZKOÇ (Devamla) – İki de bir “Benim başım dik.” diyorsun. Senin kibirli başından Meclise ne! Biz milletin başı ne hâlde ona bakıyoruz, onların başlarını öne eğdiniz. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar) Türkiye Büyük Millet Meclisine çıkıp konuşma yapacaksın, ya, hiç olmazsa bu Mecliste ne konuşuluyor, ne yapılıyor bir baksana, bir öğrensene; liyakatle ilgili bir ders alsana! Hayvan haklarıyla ilgili bütün gruplar bir araya gelip altına imza atıp birlikte bu kararı çıkardık. Şimdi, senin bilgin yok ama fikrin var, diyorsun ki: “Burada hayvan haklarıyla ilgili muhalefet ettiler.” Yani seni kime şikâyet edeyim bilmiyorum, hayvanlara şikâyet edeceğim onlar da sana kızacaklar. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Arkadaş, belediyeden sana ne? Sen Tevfik Göksu musun, burası belediye meclisi mi? (CHP sıralarından alkışlar) Sen bulunduğun yerin sıfatına baksana! Ha, içimizde bir yara var “İstanbul giderse Türkiye gider.” demiştin ya, İstanbul da gitti, Adana da gitti, Mersin de gitti, Antalya da gitti; sıra Türkiye’yi Millet İttifakı’yla almaya geldi. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Sayın Elitaş, Değerli Grup Başkan Vekilim, oranlardan bahsediyorsun ya, benim ilçemde AKP’li bir arkadaş geldi, dedi ki: “Mahallede oylarımızı yüzde 100 artırdık.” “Kaç oyunuz vardı?” dedim, “1 oyumuz vardı.” dedi. Yüzde 100 artırıncı 2 oyu oluyor, tamam mı? Oranlar her zaman ekonomide gerçek rakamları göstermez. İktisat okumakla olmuyor bu işler. (CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi, ben oranlarla anlatacağım hepsini; nasıldır, ne değildir. Mesela, bir oran veriyorum: “İhracat, ihracat, ihracat...” diyorsunuz ya; yahu, ihraç ettiğiniz malların yüzde 70’ini üretebilmek için ithal ediyorsunuz. Yani şimdi bunu bilmeden bu kürsüye çıkılır mı?

Değerli arkadaşlarım, Engin Altay, bundan bir yıl önce “Millet kuru ekmeğe muhtaç.” demişti, AKP’den bir milletvekili “İyi ya, kuru ekmeğe yiyorlarsa aç kalmıyorlar.” demişti. Şimdi “Asgari ücrete yüzde 50 zam yaptık; bu, tarihte hiç görülmemiş.” diyorlar. Ben size söyleyeyim: 95’te yüzde 99 yapıldı.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Enflasyon yüzde 120.

ENGİN ÖZKOÇ (Devamla) – Ya, rakamlara baksanıza; 96’da yüzde 102 yapıldı, 97’de yüzde 199 yapıldı.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Enflasyon kaçtı?

ENGİN ÖZKOÇ (Devamla) - 98’de yüzde 47 yapıldı, 99’da yüzde 103 yapıldı.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Enflasyon kaç?

ENGİN ÖZKOÇ (Devamla) - Hiç mi rakamlara bakmıyorsunuz? Hiç mi iktisat bilginiz yok? (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler)

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Enflasyon 3 haneliydi o zaman.

ENGİN ÖZKOÇ (Devamla) – Ekonominin bozuk olmasının temel nedeni Türkiye’deki iktidara güvensizliktir. Neden güven yok, çok hızlı anlatmak zorundayım, zamanım kısıtlı.

Ethem Sancak gibi nitelikli bir dolandırıcıya, ilk önce, 751 milyon yani o zamanki kurla 360 milyon dolara BMC’nin arsa fiyatına BMC’yi verdiniz. Defalarca buradan söyledim, bu nitelikli dolandırıcı “‘Gittim saraya, Katar’a beni ortak et.’ dedim.” dedi. Bu nitelikli dolandırıcı aldı ya 360 milyon doları, Katar’a yarısını 300 milyon dolara sattı. Daha sonra Talip Öztürk’e -Tayyip Erdoğan’ın köylüsüne- yüzde 25’ini de 150 milyon dolara sattı. Girdi mi cebine iki ayda 90 milyon dolar? Peki, daha sonra biz bu adama ne yaptık? Bu adama, biz bu Ethem Sancak’a ilk önce Sakarya’nın Karasu ilçesinde denize nazır 2 milyon metrekare araziye bedava verdik, bedava! (CHP sıralarından “Haram olsun!” sesleri)

60 milyon TL altyapı parası verdik; 1,4 milyar TL büyük teşvik verdik. Daha sonra bu Ethem Sancak’a 3 milyar dolarlık ALTAY tankı ihalesini verdik. Bu Ethem Sancak, aradan zaman geçti, bu arada -üç yıl içerisinde- ne fabrikayı yapabildi ne de tankı yapabildi. Ne oldu biliyor musunuz arkadaşlar? 480 milyon dolara kendi hisselerini satıp 330 milyon dolar kâr elde eden -Tank Palet Fabrikasını peşkeş çektiğiniz- nitelikli dolandırıcı Ethem Sancak kayboldu gitti. Allah bunun hesabını öbür dünyada da bu dünyada da sizden soracak, bundan kimsenin kuşkusu olmasın. (CHP sıralarından alkışlar)

5’li çete: “5’li çete” diyorsunuz ya, oran veriyorum Sayın Grup Başkan Vekilim. Cengiz Holding 242 milyar dolarlık ihale aldı; o gün 309 milyar liraydı, bugün 676 milyar lira. Kolin 40,4 milyar dolarlık ihale aldı; o gün 296 milyar liraydı, bugün 650 milyar lira. “Oran yok.” diyorlardı ya, oranlara bakın, oranlara. Kalyon 36,6 milyar dolarlık ihale aldı; o gün 268 milyar liraydı, bugün 590 milyar lira. Şimdi, diyorum ki böyle bırakın boş, hava lafları. Diyorsunuz ya “Dünya 5’ten büyüktür, küçüktür...” Yahu, 5’li çete 83 milyondan büyük mü? Bunlar Türkiye’yi dolandırıyorlar, ceplerine milyon dolarları koyuyorlar, siz, milletin karşısına çıkıp “1.400 lira verdik.” diye burada hava atıyorsunuz. Yazıklar olsun size ya, yazıklar olsun! (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlarım, şimdi, bir şeyi daha söyleyeyim. Ya, bu devlet ne duruma geldi? Sezgin Baran Korkmaz; adam kara para aklayıcısı.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Patron, patron...

ENGİN ÖZKOÇ (Devamla) - 134 milyon dolar kara para aklamış Sezgin Baran Korkmaz. Hemen Amerika bildirmiş; bu adam suçlu. 3, 4 ve 8. Sulh Ceza Mahkemeleri mal varlığına el koymuş, yurt dışına çıkma yasağı derhâl konulmuş; aradan bir ay geçmiş, birisi düğmeye basmış, Savcı İrfan Fidan, Savcı Yardımcısı Hasan Yılmaz mal varlıklarına el koymayı kaldırmışlar, yurt dışına çıkma yasağını da kaldırmışlar. Adam 4 Martta yani yurt dışına çıkmadan bir gece önce elini kolunu sallayarak İçişleri Bakanının makamına gitmiş, görüşmüş, öteki gün de yurt dışına çıkmış; arkasından hemen mal varlıklarına el koyma kararı, kaçan adama yurt dışına gitmeme kararı ve MASAK tarafından “Bu, kara para aklayıcısıdır.” kararı. Şimdi, ben bunu İçişleri Bakanına sordum. Arkadaşlar, gerçekten buna dikkat edin, Sezgin Baran’la ilgili ne cevap verdi biliyor musunuz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Özkoç...

ENGİN ÖZKOÇ (Devamla) – Teşekkür ederim.

“Devletin bütün kurumlarıyla yukarıdan aşağıya öyle bir karar aldık ki, meselenin içerisine öyle bir daldık ki Amerika’yı açığa düşürdük, bu işten kurtulduk.” diyor. Yani “Sezgin Baran Korkmaz’ı devletin bütün birimleriyle kaçırdık.” diyor. Şimdi, burada, bunu ben demiyorum, işte kayıtlar, işte kayıtlar. Sezgin Baran Korkmaz’ı kaçırdılar, bir Adalet Bakanı çıkıp da “Bizim mahkemeleriz öyle al takke ver külah, böyle mahkemeler değil, Türkiye’de adalet var.” demez mi kardeşim!

DİRAYET DİLÂN TAŞDEMİR (Ağrı) – Yok ki!

ENGİN ÖZKOÇ (Devamla) – Bir İçişleri Bakanı bundan dolayı sorgulanmaz mı? Hayır, sorgulanmadı. Arkadaşlar, daha korkuncunu söylüyorum: Kolombiya’da 4,9 ton kokain yakalandı, Mersin Limanı’na gelecek.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Özkoç, bir dakika ek süre...

ENGİN ÖZKOÇ (Devamla) – İçişleri Bakanına sordum: Kolombiya’dan gelen bu belge doğru mu dedim? “Doğru.” dedi. Peki, aradan bir buçuk yıl geçti, burada konteyner numaraları var yani kokainin yüklü olduğu konteyner numaraları, kardeşim, Mersin’den bunu kim alacaktı, bu uyuşturucu baronunu hemen tespit edip de neden yakalamadın İçişleri Bakanı, neden yakalamadın? (CHP sıralarından alkışlar) Bunlar korkunç şeyler. Neden biliyor musunuz? Onlarla kol kola girdiği için yakalamadı, kol kola girdiği için, mafyayla kol kola olduğu için, uyuşturucu baronlarıyla kol kola olduğu için. (CHP sıralarından alkışlar) Şimdi, bu iktidara millet güvenir mi? Bu iktidara güvenilip de gelir de burada yatırım yaparlar mı? Yapmazlar.

Arkadaşlar, bu kim biliyor musunuz, bu kim? Bu, El Kaide’nin bir alt örgütünün lideri.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ENGİN ÖZKOÇ (Devamla) – Bu adam dünyada aranıyor. Bu adama İçişleri Bakanı Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığını vermiş. Şimdi ben soruyorum: Kaç El Kaide militanına, kaç El Nusra militanına, kaç Afgan ajanına sen gidip de Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı verdin? (CHP sıralarından alkışlar) Sen bu milletin İçişleri Bakanı mısın, bu millete ihanet mi ediyorsun? Bunu çıkıp açıklaman lazım, açıklaman lazım.

Değerli arkadaşlarım, en çok içimi ne acıtıyor biliyor musunuz? Hepinizin huzurunda bir kere daha söylüyorum: İşte, vicdan böyle bir şeydir; işte, Allah’tan korkmak böyle bir şeydir. Şimdi, 15 Temmuz harekâtı oldu, şehitlerimiz oldu, bir de Beşiktaş’ta şehit düşen polislerimiz oldu. Sayın Binali Yıldırım’ın talebi doğrultusunda 330 milyon lira yardım toplandı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SALİH CORA (Trabzon) – Darbeye “harekât” diyorsun, darbeye “harekât” diyorsun!

MUSTAFA AÇIKGÖZ (Nevşehir) – Aklındakini söylüyorsun, darbeye “harekât” diyorsun!

BAŞKAN – Buyurun Sayın Özkoç.

ENGİN ÖZKOÇ (Devamla) – Arkadaşlar, bu iktidar şehit paralarının üzerine oturdu, şehitlere paralarını vermedi, en çok içimi acıtan budur. (CHP sıralarından alkışlar) Bu iktidar şehide karşı Allah’tan da korkmayan bir yapıyı sahiplenmiştir.

Şimdi, peki, biz ne yapacağız, biz? İşte, Millet İttifakı’nın üyeleriyle birlikte, vatanına ve milletine sahip çıkanlarla, Allah’tan korkanlarla, kul hakkı yemeyenlerle, Mustafa Kemal Atatürk’ün devrimlerine sadık kalanlarla, “Yurtta barış, cihanda barış.” diyenlerle, gençlerimizle, emekçilerimizle... İstesenez de istemesenez de hesabını vereceğiniz iktidar dönemi geliyor. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Özkoç.

ENGİN ÖZKOÇ (Devamla) – Geliyor gelmekte olan! (CHP sıralarından “Bravo.” sesleri, alkışlar; İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Turan, buyurun.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, sataşmadan Grubumuz adına söz istiyorum.

(AK PARTİ ve CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar)

BAŞKAN – Bir dakika arkadaşlar, Grup Başkan Vekilini dinliyorum.

Arkadaşlar, lütfen susalım.

Sayın Turan, buyurun.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, konuşmacı konuşmasında Grubumuza, Genel Başkanımıza, Cumhurbaşkanını Yardımcımıza hakaret etti fazlasıyla, ona cevap vereceğim izin verirseniz.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Hakaret etmedim, hakaret yok.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hakaret etmedi.

BAŞKAN – Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

V.- SATAŞMALAR İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)

4.- Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın, Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerinde şahsı adına yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine ve AK PARTİ Genel Başkanına sataşması nedeniyle konuşması

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; çok kıymetli bir çalışma takviminin sonuna geldik. Öncelikle, bu kıymetli süreçte katkı sağlayan, emek veren...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sezgin Baran Korkmaz'ı anlat!

BÜLENT TURAN (Devamla) – ...bağırımdan başka iş yapan tüm vekillerimize teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Az önce Sayın Grup Başkan Vekili konuşmasının bir bölümünde ısrarla “saray” dedi “sarayın temsilcisi” dedi, sarayla ilgili bir sürü ithamda bulundu. Arkadaşlar, sizin “saray” dediğiniz, milletin evi. (CHP sıralarından gürültüler)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Milletin evi, gecekondur.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Ne evi!

BÜLENT TURAN (Devamla) – Yüzde 53'le seçilen, yirmi yıldan beri ülkenin başında olan bir Genel Başkanın bu millet adına kullandığı ofisin adı. O sarayda kütüphanesi ayrı, o sarayda camisi ayrı, ofisleri ayrı...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Millet ekmek kuyruğunda.

BÜLENT TURAN (Devamla) – Partiler zamanla değişir, dönüşür; görecekseniz, bu milletin iradesine kim sahip oluyorsa orayı kullanacak. Artık kendinizi güncelleyin, yirmi yıldan beri “saray” demekle elinize hiçbir şey geçmedi; yüzde 25'i 26 yapamadınız, yapamayacaksınız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – 150 öğrenciyi barındırın da görelim orada!

BÜLENT TURAN (Devamla) – Değerli arkadaşlar, sizler Adnan Menderes'e de bunu dediniz, sizler Özal'a da bunu dediniz; “tek adam” dediniz “saray mensubu” dediniz, Erdoğan'a demezseniz hatırımız kalır, bizim doğru yolda olduğumuzun en güzel göstergesi sizin bu ithamınız.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – 1.500 lira emekli maaşı!

BÜLENT TURAN (Devamla) – Değerli arkadaşlar, Cumhurbaşkanlığı Yardımcımızın da, Meclis Başkanımıza el hareketi yaptığını iddia ettiniz ısrarla; hepimiz buradaydık, tabii ki talihsiz bir olay yaşandı, hoşumuza gitmeyen bir olay oldu ancak Sayın Başkan Yardımcımızın böyle bir şey yapmadığını herkes gördü.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Yalan!

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Ekmek ne oldu? Kuru ekmeği de bulamıyorlar.

BÜLENT TURAN (Devamla) – Ancak bu Genel Kurulda, bu milletin önünde “kürsü” ve “el hareketi” denildiğinde kimin akla geldiğini sizin takdirinize bırakıyorum Sayın Başkanım. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar; CHP sıralarından ve TİP milletvekillerinden gürültüler)

İçişleri Bakanlığımızla ilgili eleştirilere günlerce cevap verdik...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BÜLENT TURAN (Devamla) – Sayın Başkanım, bir dakika daha...

BAŞKAN – Sayın Turan, tabii, buyurun.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Yalan söylüyorsunuz.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Sayın Başkan, duyamıyoruz.

BÜLENT TURAN (Devamla) – İçişleri Bakanlığımızla ilgili iddianıza günlerce cevap verdik, şehitlerle ilgili iddianıza günlerce cevap verdik. Daha ne yapmamız lazım? Belge gösterdik, ispat ettik, anlattık; duymayana duyurursunuz, anlamayana anlatırsınız ama kalbi kararmışa yapacak bir şeyimiz yok. (CHP sıralarından gürültüler)

VELİ AĞBABA (Malatya) – SBK’yi anlat!

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Yalan söylüyorsunuz!

BÜLENT TURAN (Devamla) – Değerli arkadaşlar, hep bağırırdınız, yine bağırıyorsunuz. Sesinizi yükseltmeniz sizi haklı yapmaz, sesiniz, söylediklerinizin kıymetiyle orantılı olmaz. Üslup kimliktir, üslup adaptör, üslup medeniyettir ama sizde bu üslubun olmadığını görmüş olduk tekrar.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sezgin Baran Korkmaz’ı anlat!

ORHAN SÜMER (Adana) – 5’li çeteyi mi savunuyorsun?

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Ne edepsizsiniz siz, yetti! Yetti, susun! Allah, Allah!

ORHAN SÜMER (Adana) – 5’li çeteyi mi savunuyorsun?

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Ne kadar nezaketsizsiniz! İnsan gibi dinleyin.

BÜLENT TURAN (Devamla) – Değerli arkadaşlar, sesinizin gürültüsüne değil, sözünüzün gücünüze inanacağız.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Ağbaba, lütfen...

BÜLENT TURAN (Devamla) – Göreceksiniz, yeni dönemde, yirmi yıldan beri bütçe yapan Cumhuriyet İttifak’ı...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Engin Özkoç’a cevap versin...

BAŞKAN – Ne demek, konuşuyor, ona söz verdik.

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Sayın Ağbaba, sizi dinlemek istemiyoruz. Ayıp, ayıp!

BÜLENT TURAN (Devamla) – ...21'inci bütçeyi de yapacak, daha uzun yıllar bütçe yapacak. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Turan, lütfen, tamamlayalım.

BÜLENT TURAN (Devamla) – Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sağ olun, teşekkür ederiz.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Özkoç...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sayın Başkanım “Yalan söylüyorsunuz, üslupsuzsunuz.” diyerek direkt bana sataşmada bulunmuştur. Sataşmadan dolayı söz istiyorum.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Sataşma yok Başkanım, sataşma yok. Cevap verdi sadece.

BAŞKAN – Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

Yeni bir sataşmaya...

5.- Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Değerli arkadaşlarım, biz ne söz verdiysek sözümüzün arkasındayız, ne söz verdiysek, tamam mı? Sözünün arkasında durmayan kişilere seslenerek bakıyorum. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

Şimdi, siz millet iradesinden mi bahsediyorsunuz? Ya, seçilmiş Başbakanı görevden alan siz değil misiniz, hangi millet iradesinden bahsediyorsunuz? (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler)

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Kes sesini! Hadi oradan ya!

ENGİN ÖZKOÇ (Devamla) – Siz millet iradesinden mi bahsediyorsunuz? Seçilmiş büyükşehir belediye başkanlarını görevden alan siz değil misiniz, hangi millet iradesinden bahsediyorsunuz? (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler)

Siz gerçeklerden mi bahsediyorsunuz? Kokain satıcılarının arkasında duran, onları yakalamayan bir İçişleri Bakanına neden gereğini yapmıyorsunuz, neden arkasında duruyorsunuz? (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler)

Onun için buradan söylüyorum: Millet İttifakı'nın ve CHP'nin sizden alacak akli yoktur, onların iradeleri onlara yeter. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

Bir kez daha söylüyorum: Geliyor gelmekte olan! Geliyor gelmekte olan! (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Turan...

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Turan...

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, bunlara cevap verdik, yirmi yıldan beri “Geliyor.” dediklerini beklemeye devam edeceğiz. (Gürültüler)

VELİ AĞBABA (Malatya) – Hırsızlık var, yolsuzluk var, fuhuş var!

BAŞKAN – Duyamıyorum arkadaşlar.

Sayın milletvekilleri, 2022 yılı...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Usta...

Sayın Usta'nın söz talebi...

BAŞKAN – Kendisi söz isteyebilir yani Sayın Özel, bakıyorum ben, burada yok.

Sayın Usta, buyurun.

VII.- AÇIKLAMALAR

1.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı Fuat Oktay'ın 281 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 282 sıra sayılı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerinde yürütme adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, şimdi nedir esas mesele? Hükümet adına Sayın Oktay söz aldı değil mi? Burada gün içerisinde konuşulan konularla ilgili olarak kendisinin bir değerlendirme yapması, bizim iddialarımıza cevap vermesi için kendisine güzel bir fırsat verilmişti fakat Sayın Oktay bu fırsatların hiçbirini değerlendirmede; o, önünde önceden hazırlanmış metinlerle bugün buranın hiç gündemi olmayan, çok detayda kalmış konuları gündeme getirerek aslında bana göre Meclise de ciddi ölçüde nezaketsizlik yaptı.

ZEHRA TAŞKESENLİOĞLU BAN (Erzurum) – Size mi soracağız!

ERHAN USTA (Samsun) – Çünkü biz burada değerlendirmelerimize, sorularımıza ve iddialarımıza ilişkin kendisinden cevap vermesini bekliyoruz. Yanlışsa, yanlış olduğunu söylesin. Şimdi, bakıyorsunuz, sanki Sayın Oktay hiç Türkiye'de yaşamıyor. Bırakın Türkiye'yi, dünya biliyor Türkiye'de şu anda nelerin olduğunu, Sayın Oktay başka bir evrende yaşamış gibi birtakım meseleleri konuştu. Biz burada Türkiye ekonomisini konuşuyoruz, biz burada bütçeyi konuşuyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

ERHAN USTA (Samsun) – Sanki şu anda Türkiye, Türkiye tarihinin en büyük kur krizini yaşamıyormuş... Bitmiş de değil, bakın, bu kriz başladı ve hâlen devam eden bir kriz. Ya, bütçe görüşmelerinde ekonominin konuşulduğu bir ortamda bundan hiç bahsedilmez mi, enflasyondan hiç bahsedilmez mi? Türkiye dünyanın en yüksek enflasyonuna koşuyor Sayın Başkan, bunlar önemsiz konular mı? Türkiye ciddi bir yoksullaşma yaşıyor, bunlar önemsiz konular mı? Bu konulardan hiç bahsetmeyen bir Cumhurbaşkanı Yardımcısı var. Şimdi, neden bahsediyor? Diyor ki “Efendim, dünyada enerji krizi var, enerji fiyatları arttı.” Bakın, bir tane, iki tane maddeyi söylemeyin bize. Dünyadaki enflasyonu ben size söyledim. Dünyada enflasyondaki...

BAŞKAN – Sayın Usta, lütfen tamamlayalım.

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkanım, bu...

BAŞKAN – Sataşma varsa kürsüden vereyim, buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – Hayır, hayır, sataşma değil.

BAŞKAN – Peki nedir o zaman yani?

ERHAN USTA (Samsun) – Son değerlendirmelerimizi...

BAŞKAN – “Son değerlendirme” diye bir şey yok ki böyle yani. 60'a göre söz verdim size. Lütfen...

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkan, on iki gün boyunca bu şekilde...

BAŞKAN – Tamam anladım da artık lütfen...

60'a göre söz verdim bir dakika; iki dakika oldu, veriyorum.

Lütfen...

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkan...

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Oylayalım artık, oylayalım.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) - Böyle bir usul yok Sayın Başkan.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, lütfen...

ERHAN USTA (Samsun) - Bitireyim, cümlemi bitireyim.

BAŞKAN – Sayın Usta, lütfen...

ERHAN USTA (Samsun) – Ama cümlemi bitireyim.

BAŞKAN - Hayır, 3'üncü defa veremem. İstiyorsanız, sataşma varsa ama konuşalım, varsa eğer, takdir edeceğim. Lütfen...

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkan, şu var: Türkiye'de, bakın...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan...

IV.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/283) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 281) (Devam)

2.- 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/282), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller (Gider ve Gelir Cetvelleri), 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2020 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 194 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2020 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2020 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/1690) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 282) (Devam)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin görüşmeleri tamamlanmıştır. (CHP sıralarından gürültüler)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan... Sayın Başkan...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan...

BAŞKAN - Şimdi kanun tekliflerinin oylamalarını yapacağız.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ya, sen şu insanlara baksana, söz talep ediyor.

BAŞKAN - Teklifler açık oylamaya tabidir.

Açık oylamaların şekli hakkında Genel Kurulun kararını alacağım.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Yazıklar olsun ya! Yazıklar olsun!

BAŞKAN - Tekliflerin açık oylamasının elektronik oylama cihazıyla yapılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin açık oylamasına başlıyoruz.

Oylama için beş dakika süre vereceğim. Bu süre içinde sisteme giremeyen üyelerin teknik personelden yardım istemelerini, bu yardıma rağmen de sisteme giremeyen üyelerin oy pusulalarını oylama için verilen süre içinde Başkanlığa ulaştırmalarını rica ediyorum.

Oylama işlemi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin açık oylama sonucunu okuyorum:

“Kullanılan oy sayısı : 524

Kabul : 327

Ret : 197 (x)

Kâtip Üye

Kâtip Üye

Şeyhmus Dinçel

Enez Kaplan

Mardin

Tekirdağ”

BAŞKAN – Böylece, 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi kabul edilmiş ve kanunlaşmıştır; hayırlı olsun. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

Şimdi 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin açık oylamasına başlıyoruz.

Oylama için yine beş dakika süre vereceğim.

Oylama işlemi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin açık oylama sonucunu okuyorum:

“Kullanılan oy sayısı : 516

Kabul : 326

Ret : 190 (x)

Kâtip Üye

Kâtip Üye

Şeyhmus Dinçel

Enez Kaplan

Mardin

Tekirdağ”

Böylece, 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi kabul edilmiş ve kanunlaşmıştır; hayırlı olsun. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

Böylece gündemimizdeki konular tamamlanmıştır.

Denetim konuları ve kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için, 21 Aralık 2021 Salı günü saat 15.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 23.03

(x) Açık oylama kesin sonuçlarını gösteren tablo tutanağa eklidir.

VIII.- OYLAMALAR

1.- (S. Sayısı: 281) 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifine Verilen Oyların Sonucu:

2.- (S. Sayısı: 282) 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine Verilen Oyların Sonucu:

Sıra Sayısı : 281
 Oylama Saati : 22:50
 Üye Sayısı : 600
 Kabul Edenler : 320
 Reddedenler : 195
 Çekimsizler : 0
 Geçersiz Oylar : 0
 Mükerrer Oylar : 9
 Toplam : 524
 Açık Üyelikler : 18
 Kanunlaşmıştır

Sıra Sayısı : 282
 Oylama Saati : 22:57
 Üye Sayısı : 600
 Kabul Edenler : 321
 Reddedenler : 190
 Çekimsizler : 0
 Geçersiz Oylar : 0
 Mükerrer Oylar : 7
 Toplam : 518
 Açık Üyelikler : 18
 Kanunlaşmıştır

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 281	S. S. 282
Adana	Barut	Ayhan	CHP	Ret	Ret
Adana	Bulut	Burhanettin	CHP	Ret	Ret
Adana	Çulhaoğlu	Mehmet Metanet	İYİ PARTİ	Ret	Ret
Adana	Dağlı	Tamer	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Adana	Doğru	Abdullah	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Adana	Erdinç	Mehmet Şükrü	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Adana	Ersoy	Ayşe Sibel	MHP	Kabul	Kabul
Adana	Hatmoğulları Onuç	Tulay	HDP	Ret	Ret
Adana	Koncuk	İsmail	ZAFER P	Katılmadı	Katılmadı
Adana	Peköz	Kemal	HDP	Ret	Ret
Adana	Saneroğlu	Jülide	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Adana	Sümer	Orhan	CHP	Ret	Ret
Adana	Şevkin	Müzeyyen	CHP	Ret	Ret
Adana	Varlı	Muharrem	MHP	Kabul	Kabul
Adana	Zenbilci	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Adıyaman	Aydın	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Adıyaman	Fırat	İbrahim Halil	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Adıyaman	Taş	Yakup	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Adıyaman	Toprak	Muhanmed Fatih	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Adıyaman	Tutdere	Abdurrahman	CHP	Ret	Ret
Afyonkarahisar	Eroğlu	Veysel	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Afyonkarahisar	Köksal	Burcu	CHP	Ret	Ret
Afyonkarahisar	Özkaya	Ali	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Afyonkarahisar	Taytak	Mehmet	MHP	Kabul	Kabul
Afyonkarahisar	Uysal	Gültekin	DP	Ret	Ret
Afyonkarahisar	Yurdunuseven	İbrahim	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Ağrı	Çelebi	Ekrem	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Ağrı	Koç	Abdullah	HDP	Ret	Ret
Ağrı	Öztürk	Berdan	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Ağrı	Taşdemir	Dirayet Dilan	HDP	Ret	Ret
Amasya	Çilez	Hasan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Amasya	Karahocagil	Mustafa Levent	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Amasya	Tuncer	Mustafa	CHP	Ret	Ret
Ankara	Akdoğan	Yalçın	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Ankara	Altıntaş	Ayhan	İYİ PARTİ	Ret	Ret
Ankara	Arslan	Ali İhsan	AK PARTİ	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 281	S. S. 282
Ankara	Aydın	Baş	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Aydın	Koray	İYİ PARTİ	Ret	Ret
Ankara	Bingöl	Tekin	CHP	Ret	Ret
Ankara	Bostancı	Mehmet Naci	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Ankara	Ceylan	Nevzat	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Ankara	Çam	Lütfiye Selva	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Ankara	Destici	Mustafa	BBP	Kabul	Kabul
Ankara	Durmaz	Sadir	MHP	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Emir	Murat	CHP	Ret	Ret
Ankara	Erdoğan	Asuman	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Ankara	Gök	Levent	CHP	Ret	Ret
Ankara	Haberal	Erkan	MHP	Kabul	Kabul
Ankara	Hakverdi	Ali Haydar	CHP	Ret	Ret
Ankara	İşler	Enurullah	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Karakaya	Mevlüt	MHP	Kabul	Kabul
Ankara	Kaya	Yıldırım	CHP	Ret	Ret
Ankara	Kerestecioglu Demir	Filiz	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Koç	Ahmet Haluk	CHP	Ret	Ret
Ankara	Kuşoğlu	Bülent	CHP	Ret	Ret
Ankara	Oral	İbrahim Halil	İYİ PARTİ	Ret	Ret
Ankara	Polat Düzgün	Arife	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Ankara	Sunat	Şenol	İYİ PARTİ	Ret	Ret
Ankara	Şahin	Fatih	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Ankara	Taşcier	Ganze	CHP	Ret	Ret
Ankara	Taşlıçay	Nevin	MHP	Kabul	Kabul
Ankara	Turan	Hacı	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Ankara	Türkeş	Yıldırım Tuğrul	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Ünsal	Servet	CHP	Ret	Ret
Ankara	Yegin	Orhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Ankara	Yeşil	Nihat	CHP	Ret	Ret
Ankara	Yıldırım	Yaşar	MHP	Kabul	Kabul
Ankara	Yıldız	Zeynep	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Ankara	Yılmaz	Dumuş	İYİ PARTİ	Ret	Ret
Antalya	Arı	Cavit	CHP	Ret	Ret
Antalya	Aydın	İbrahim	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Antalya	Bahşi	Feridun	İYİ PARTİ	Ret	Katılmadı
Antalya	Başkan	Abdurrahman	MHP	Kabul	Kabul
Antalya	Baykal	Deniz	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Antalya	Budak	Çetin Osman	CHP	Ret	Katılmadı
Antalya	Bülbül	Kemal	HDP	Ret	Ret
Antalya	Çelik	Kemal	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Antalya	Çelik	Sena Nur	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Antalya	Köse	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Antalya	Özer	Aydın	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Antalya	Subaşı	Hasan	İYİ PARTİ	Ret	Ret
Antalya	Uşlu	Atay	AK PARTİ	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 281	S. S. 282
Antalya	Vural Çokal	Tuba	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Antalya	Zeybek	Rafet	CHP	Ret	Ret
Artvin	Balta	Ertuğ Erkan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Artvin	Bayraktutan	Uğur	CHP	Ret	Ret
Aydın	Bülbül	Süleyman	CHP	Ret	Ret
Aydın	Erim	Bekir Kuvvet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Aydın	Posacı	Rıza	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Aydın	Savaş	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Aydın	Sezgin	Aydın Adnan	İYİ PARTİ	Ret	Ret
Aydın	Tezcan	Bülent	CHP	Ret	Ret
Aydın	Yavuz	Metin	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Aydın	Yıldız	Hüseyin	CHP	Ret	Ret
Balıkesir	Akın	Ahmet	CHP	Ret	Ret
Balıkesir	Aydemir	Pakize Mutlu	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Balıkesir	Aytekin	Ensar	CHP	Ret	Ret
Balıkesir	Canbey	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Balıkesir	Çelik	Adil	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Balıkesir	Ok	İsmail	BAĞIMSIZ	Katılmadı	Katılmadı
Balıkesir	Subaşı	Yavuz	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Balıkesir	Şahin	Fikret	CHP	Ret	Ret
Balıkesir	Uygur	Belgin	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Bilecik	Tüzün	Yaşar	CHP	Ret	Ret
Bilecik	Yağcı	Selim	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Bingöl	Aydemir	Erdal	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Bingöl	Berdibek	Feyzi	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Bingöl	Yılmaz	Cevdet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Bitlis	Gaydalı	Mahmut Celadet	HDP	Ret	Katılmadı
Bitlis	Kiler	Vahit	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Bitlis	Taşar	Cemal	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Bolu	Aydın	Arzu	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Bolu	Küpçü	Fehmi	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Burdur	Göker	Mehmet	CHP	Ret	Ret
Burdur	Özçelik	Bayram	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Burdur	Uğur	Yasin	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Bursa	Ala	Eİkan	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul
Bursa	Altaca Kayışoğlu	Nurhayat	CHP	Ret	Ret
Bursa	Aydın	Erkan	CHP	Ret	Ret
Bursa	Aydın	Muhammet Müfit	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Bursa	Büyükataman	İsmet	MHP	Kabul	Kabul
Bursa	Çavuşoğlu	Hakan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Bursa	Erozan	Ahmet Kamil	İYİ PARTİ	Ret	Ret
Bursa	Esgin	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Bursa	İşık	Zafer	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Bursa	Karabıyık	Lale	CHP	Ret	Ret
Bursa	Kılıç	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Bursa	Mesten	Osman	AK PARTİ	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 281	S. S. 282
Bursa	Ödünç	Atila	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Bursa	Özen	Refik	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Bursa	Özkan	Yüksel	CHP	Ret	Ret
Bursa	Sarıbal	Orhan	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Tatlıoğlu	İsmail	İYİ PARTİ	Ret	Ret
Bursa	Vahapoğlu	Mustafa Hidayet	MHP	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Yavuz Gözgeç	Emine	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Bursa	Yılmaz Gürel	Vildan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Çanakkale	Ceylan	Özgür	CHP	Ret	Ret
Çanakkale	Erkek	Muharrem	CHP	Ret	Ret
Çanakkale	İskenderoğlu	Jülide	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Çanakkale	Turan	Bülent	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Çankırı	Akbaşoğlu	Muhammet Emin	AK PARTİ	Kabul	Kabul 2 (Mük.1)
Çankırı	Çivircioğlu	Salim	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Çorum	Ceylan	Ahmet Sami	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Çorum	Kavuncu	Erol	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Çorum	Kaya	Oğuzhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Çorum	Köse	Tufan	CHP	Ret	Ret
Denizli	Biçer Karaca	Gülizar	CHP	Ret	Ret
Denizli	Ök	Nilgün	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Denizli	Özkan	Cahit	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Denizli	Öztürk	Yasin	İYİ PARTİ	Ret	Ret
Denizli	Sancar	Haşim Teoman	BAĞIMSIZ	Katılmadı	Katılmadı
Denizli	Tin	Şahin	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Denizli	Yıldız	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Diyarbakır	Aydeniz	Salih	DBP	Ret	Ret
Diyarbakır	Bal	Ebubekir	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Diyarbakır	Dağ	Dersim	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Diyarbakır	Eker	Mehmet Mehdi	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Diyarbakır	Eronat	Oya	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Diyarbakır	Güzel	Senra	HDP	Ret	Ret
Diyarbakır	Özsoy	Hişyar	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Diyarbakır	Paylan	Garo	HDP	Ret	Ret
Diyarbakır	Taşçier	İmam	HDP	Ret	Ret
Diyarbakır	Tosun	Remziye	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Edirne	Aksal	Fatma	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Edirne	Çakırlar	Orhan	İYİ PARTİ	Ret	Ret
Edirne	Çaytancıoğlu	Okan	CHP	Ret	Ret
Elazığ	Ağar	Zülfü Tolga	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Elazığ	Balık	Sermin	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Elazığ	Bulut	Metin	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Elazığ	Demirbağ	Zülfü	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Elazığ	Erol	Gürsel	CHP	Ret	Ret
Erzincan	Çakır	Burhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Erzincan	Karaman	Süleyman	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Erzurum	Akdağ	Recep	AK PARTİ	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 281	S. S. 282
Erzurum	Altınok	Selami	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Erzurum	Aydemir	İbrahim	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Erzurum	Aydın	Kamil	MHP	Kabul	Kabul
Erzurum	Cinisi	Muhammet Naci	İYİ PARTİ	Ret	Ret
Erzurum	Taşkesenlioğlu Ban	Zehra	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Eskişehir	Avcı	Nabi	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Eskişehir	Çakrözer	Utku	CHP	Ret	Ret
Eskişehir	Günay	Emine Nur	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Eskişehir	Kabukcuoğlu	Arslan	İYİ PARTİ	Ret	Ret
Eskişehir	Karacan	Harun	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Eskişehir	Sazak	Metin Nurullah	MHP	Kabul	Kabul
Eskişehir	Süllü	Jale Nur	CHP	Ret	Ret
Gaziantep	Atay	Semet	MHP	Kabul	Kabul
Gaziantep	Bakbak	Derya	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Gaziantep	Erdoğan	Mehmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Gaziantep	Filiz	İnam Hüseyin	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Gaziantep	Kaplan	İrfan	CHP	Ret	Ret
Gaziantep	Kirazoğlu	Mehmet Sait	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Gaziantep	Koçer	Abdullah Nejat	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Gaziantep	Şahin	Ali	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Gaziantep	Taşdoğan	Ali Muhittin	MHP	Kabul	Kabul
Gaziantep	Toğrul	Mahmut	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Gaziantep	Uzer	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Gaziantep	Yılmazkaya	Bayram	CHP	Ret	Ret
Gaziantep	Yüksel	Müslüm	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Giresun	Aydın	Kadir	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Giresun	Özürk	Cemal	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Giresun	Özürk	Sabri	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Giresun	Tıgılı	Necati	CHP	Ret	Ret
Gümüşhane	Akgül	Hacı Osman	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Gümüşhane	Pektaş	Cihan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Hakkari	Dede	Sait	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Hakkari	Diñç	Husret	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Hatay	Güzelmansur	Mehmet	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Hatay	Kaşıkçı	Lütfi	MHP	Kabul	Kabul
Hatay	Mengüllüoğlu	Barış Atay	TİP	Ret	Ret
Hatay	Özel	Abdulkadir	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Hatay	Özgürsoy Çelik	Sabahat	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Hatay	Şahin	Suzan	CHP	Ret	Ret
Hatay	Şanverdi	Hüseyin	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Hatay	Tokdemir	İsmet	CHP	Ret	Ret
Hatay	Topal	Serkan	CHP	Ret	Ret
Hatay	Türkoğlu	Hacı Bayram	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Hatay	Yayman	Hüseyin	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Isparta	Bilgiç	Süreyya Sadi	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Isparta	Cesur	Aylin	İYİ PARTİ	Ret	Ret

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 281	S. S. 282
İsparta	Gökgöz	Mehmet Uğur	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İsparta	Özel	Recep	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Mersin	Antmen	Alpay	CHP	Ret	Ret
Mersin	Başanır	Ali Mahir	CHP	Ret	Ret
Mersin	Çelik	Behiç	İYİ PARTİ	Ret	Ret
Mersin	Gökçel	Cengiz	CHP	Ret	Ret
Mersin	Gül Yılmaz	Zeynep	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Mersin	Kalavuz	Olcay	MHP	Kabul	Kabul
Mersin	Kurtulan	Fatma	HDP	Ret	Ret
Mersin	Özkan	Hacı	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Mersin	Sıdalı	Zeki Hakan	İYİ PARTİ	Ret	Ret
Mersin	Şimşek	Baki	MHP	Kabul	Kabul
Mersin	Taşkın	Ali Cumhuri	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Mersin	Turan	Rıdvan	HDP	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Açikel	Fethi	CHP	Ret	Ret
İstanbul	Adan	Celal	MHP	Kabul	Kabul
İstanbul	Adıgüzel	Onursal	CHP	Ret	Ret
İstanbul	Ağralıoğlu	Yavuz	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Akkuş İlgezdi	Gamze	CHP	Ret	Ret
İstanbul	Aksu	İsmail Faruk	MHP	Kabul	Kabul
İstanbul	Altay	Engin	CHP	Ret	Ret
İstanbul	Andican	Abdul Ahat	İYİ PARTİ	Ret	Ret
İstanbul	Arınç	Ahmet Mücahit	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Arkaz	Hayati	MHP	Kabul	Kabul
İstanbul	Ataş	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Aydın	Emine Sare	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Aydoğan	Turan	CHP	Ret	Ret
İstanbul	Ayırım	Şamil	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Babuşcu	Aziz	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Baş	Erkan	TİP	Ret	Ret
İstanbul	Bayram	Serkan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Bekaroğlu	Mehmet	CHP	Ret	Ret
İstanbul	Berberoğlu	Kadri Enis	CHP	Ret	Ret
İstanbul	Beyaz	Ümit	İYİ PARTİ	Ret	Ret
İstanbul	Boyras	Osman	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Bozkur	Volkan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Buldan	Pervin	HDP	Ret	Ret
İstanbul	Canbaz Kaya	Dilşat	HDP	Ret/Mük.	Ret
İstanbul	Canikli	Nurettin	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Çamlı	Ahmet Hamdi	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Çelik	Ahmet	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Çetin	Cemal	MHP	Kabul	Kabul
İstanbul	Çeviköz	Ahmet Ünal	CHP	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Çonkar	Ahmet Berat	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Dalkılıç	Halis	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Dedegil	Alev	AK PARTİ	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 281	S. S. 282
İstanbul	Denir	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Deniröz	Vedat	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Denizolgun	Fatih Süleyman	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Durgut	Müşerref Pervin Tuba	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Emecan	Emine Gülizar	CHP	Ret	Ret
İstanbul	Emre	Yunus	CHP	Ret	Ret
İstanbul	Emre	Zeynel	CHP	Ret	Ret
İstanbul	Erdem	Arzu	MHP	Kabul	Kabul
İstanbul	Erdoğan	Aykut	CHP	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Ersoy	Oya	HDP	Ret	Ret
İstanbul	Güler	Abdullah	AK PARTİ	Kabul/Mük.	Kabul
İstanbul	Gülüm	Züleyha	HDP	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Hamzaçebi	Mehmet Akif	CHP	Ret	Ret
İstanbul	İslam	Nazır Cihangir	CHP	Ret	Ret
İstanbul	Kaboğlu	İbrahim Özden	CHP	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Kadak	Rümeysa	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Kadıgil Sütlü	Salih Sera	TİP	Ret	Ret
İstanbul	Kalsın	Canan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Kandemir	Erkan	AK PARTİ	Kabul/Mük.	Kabul
İstanbul	Karabat	Özgür	CHP	Ret	Ret
İstanbul	Karataş	Memet Bülent	MHP	Kabul	Kabul
İstanbul	Katircioğlu	Erol	HDP	Ret	Katılmadı
İstanbul	Kavakcı Kan	Ravza	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Kaya	Erol	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Kaya	Hüda	HDP	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Kaynarca	Tülay	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Kenanoğlu	Ali	HDP	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Kesici	İlhan	CHP	Ret	Ret
İstanbul	Kılıç	Akif Çağatay	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Kılınç	Yüksel Mansur	CHP	Ret	Ret
İstanbul	Kubat	Mehmet Doğan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Kurtulmuş	Numan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Nuhoglu	Hayrettin	İYİ PARTİ	Ret	Ret
İstanbul	Oluç	Hakkı Saruhan	HDP	Ret	Ret
İstanbul	Özdağ	Ümit	ZAFER P	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Özdemir	Sibel	CHP	Ret	Ret
İstanbul	Özen	Zeynel	HDP	Ret	Ret
İstanbul	Özsoy	Eyüp	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Piroğlu	Musa	HDP	Ret	Ret
İstanbul	Polat	İffet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Sahıcı	Oğuz Kaan	CHP	Ret	Ret
İstanbul	Satır	Mihrimah Belma	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Sayan Kaya	Fatma Betül	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Surakaya	Zafer	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Şatıroğlu	Nevzat	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Şeker	Ali	CHP	Ret	Ret

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 281	S. S. 282
İstanbul	Şeker	Fatih Mehmet	BAĞIMSIZ	Ret	Ret
İstanbul	Şentürk	Hulusi	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Şik	Ahmet	TİP	Ret	Ret
İstanbul	Tanal	Mahmut	CHP	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Tanrikulu	Mustafa Sezgin	CHP	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Tekin	Gürsel	CHP	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Toprak	Erdoğan	CHP	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Turan	Hasan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Ünal	Şirin	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Yalçın	Edip Semih	MHP	Kabul	Kabul
İstanbul	Yaşar	Serap	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Yeneroğlu	Mustafa	DEVA	Ret	Ret
İstanbul	Yıldız	Feti	MHP	Kabul	Kabul
İstanbul	Yönter	İzzet Ulvi	MHP	Kabul	Kabul
İstanbul	Zeybek	Gökân	CHP	Ret	Ret
İzmir	Arslan	Ednan	CHP	Ret	Ret
İzmir	Bakan	Murat	CHP	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Bayır	Tacettin	CHP	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Bekle	Cemal	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İzmir	Beko	Kani	CHP	Ret	Ret
İzmir	Bölünmez Çankın	Ceyda	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İzmir	Çelebi	Mehmet Ali	MEMLEKET P	Ret	Ret
İzmir	Çepni	Murat	HDP	Ret	Ret
İzmir	Çıray	Aytun	İYİ PARTİ	Ret	Ret
İzmir	Dağ	Hamza	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İzmir	Dervişoğlu	Dursun Müsavat	İYİ PARTİ	Ret	Ret
İzmir	Erdan Kılıç	Sevda	CHP	Ret	Ret
İzmir	Kalyoncu	Hasan	MHP	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Kaya	Mahmut Atilla	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İzmir	Kemalbay Pekgözegü	Serpil	HDP	Ret	Ret
İzmir	Kılıçdaroğlu	Kemal	CHP	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Kırkpınar	Yaşar	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İzmir	Nasır	Necip	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İzmir	Osmanağaoğlu	Tamer	MHP	Kabul	Kabul
İzmir	Özalan	Fehmi Alpay	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İzmir	Özkan	Ahmet Tuncay	CHP	Ret	Ret
İzmir	Polat	Mahir	CHP	Ret	Ret
İzmir	Purçu	Özcan	CHP	Ret	Ret
İzmir	Sayek Böke	Selin	CHP	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Sertel	Atila	CHP	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Serter	Bedri	CHP	Ret	Ret/Mük.
İzmir	Sındır	Kamil Okyay	CHP	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Yıldırım	Bimali	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Kars	Arslan	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kars	Kılıç	Yunus	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kastamonu	Baltacı	Hasan	CHP	Ret	Ret

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 281	S. S. 282
Kastamonu	Çelik	Metin	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kastamonu	Köylü	Hakkı	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kayseri	Ank	Çetin	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Kayseri	Ataş	Dursun	İYİ PARTİ	Ret	Ret
Kayseri	Elitaş	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kayseri	Esoy	Mustafa Baki	MHP	Kabul	Kabul
Kayseri	Karayel	İsmail Enrah	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kayseri	Nergis	Hülya	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kayseri	Özdemir	İsmail	MHP	Kabul	Kabul
Kayseri	Özhaseki	Mehmet	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Kayseri	Taner	İsmail	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kayseri	Yıldız	Taner	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kırklareli	Gündoğdu	Vecdi	CHP	Ret	Ret
Kırklareli	Kayan	Türabi	CHP	Ret	Ret
Kırklareli	Minsolmaz	Selahattin	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Kırşehir	İlhan	Metin	CHP	Ret	Ret
Kırşehir	Kendirli	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kocaeli	Akar	Haydar	CHP	Ret	Ret
Kocaeli	Çakır	Sami	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kocaeli	Gergerlioğlu	Ömer Faruk	HDP	Ret	Ret
Kocaeli	Işık	Fikri	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kocaeli	Katırcıoğlu	Radiye Sezer	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kocaeli	Sancaklı	Saffet	MHP	Kabul	Kabul
Kocaeli	Şeker	İlyas	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kocaeli	Tarhan	Tahsin	CHP	Ret	Ret
Kocaeli	Türkkan	Lütfü	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Kocaeli	Yanan	Cemil	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kocaeli	Yılmaz	Mehmet Akif	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kocaeli	Zeybek	Ermine	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Konya	Ağralı	Abdullah	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Konya	Akyürek	Tahir	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Konya	Altunyaldız	Ziya	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Konya	Erdem	Orhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Konya	Etyemez	Halil	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Konya	Kalaycı	Mustafa	MHP	Kabul	Kabul
Konya	Kara	Esin	MHP	Kabul	Kabul
Konya	Karaduman	Abdulkadir	SAADET P	Ret	Ret
Konya	Özboyacı	Selman	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Konya	Özdemir	Hacı Ahmet	AK PARTİ	Kabul/Mük.	Kabul/Mük.
Konya	Samancı	Gülây	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Konya	Sorgun	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Konya	Şahin Usta	Leyla	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Konya	Şener	Abdüllatif	CHP	Ret	Ret
Konya	Yokuş	Fahrettin	İYİ PARTİ	Ret	Ret
Kütahya	Çetin Erenler	Ceyda	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kütahya	Erbaş	Ahmet	MHP	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 281	S. S. 282
Kütahya	Gazel	İshak	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kütahya	Kasap	Ali Fazıl	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Kütahya	Tan	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Malatya	Ağbaba	Veli	CHP	Ret	Ret
Malatya	Çakır	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Malatya	Çalık	Özür	AK PARTİ	Kabul	Kabul/Mük.
Malatya	Fendoğlu	Mehmet Celal	MHP	Kabul	Kabul
Malatya	Kahtalı	Hakan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Malatya	Tüfenkci	Bülent	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Manisa	Akçay	Erkan	MHP	Kabul	Kabul
Manisa	Akkal	Tamer	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Manisa	Aydemir	Uğur	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Manisa	Bakırloğlu	Ahmet Vehbi	CHP	Ret	Ret
Manisa	Başevirgen	Bekir	CHP	Ret	Ret
Manisa	Baybatur	Murat	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Manisa	Bilen	İsmail	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Manisa	Kaplan Kıvrıkcık	Semra	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Manisa	Özel	Özgür	CHP	Ret	Ret
Manisa	Özkan	Mehmet Ali	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kahramanmaraş	Aycan	Sefer	MHP	Kabul	Kabul
Kahramanmaraş	Güvenç	Celalettin	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kahramanmaraş	Öçal	Habibe	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kahramanmaraş	Özdenir	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kahramanmaraş	Öztunç	Ali	CHP	Ret	Ret
Kahramanmaraş	Sezal	Mehmet Cihat	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kahramanmaraş	Ünal	Mahir	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Mardin	Çelik	Tuna	BAĞIMSIZ	Katılmadı	Katılmadı
Mardin	Demirkaya	Cengiz	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Mardin	Diñçel	Şeyhmus	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Mardin	Dundar	Pero	HDP	Ret	Ret
Mardin	Günay	Ebrü	HDP	Ret	Ret
Mardin	Sancar	Mithat	HDP	Ret	Ret
Muğla	Alban	Mürsel	CHP	Ret	Ret
Muğla	Demir	Mehmet Yavuz	AK PARTİ	Kabul	Kabul/Mük.
Muğla	Erbay	Burak	CHP	Ret	Ret
Muğla	Ergün	Metin	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Muğla	Erol Gökcan	Yelda	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Muğla	Girgin	Süleyman	CHP	Ret	Ret
Muğla	Özcan	Suat	CHP	Ret	Ret
Muş	Coşkun	Şevin	HDP	Ret	Ret
Muş	İşık	Mensur	BAĞIMSIZ	Katılmadı	Katılmadı
Muş	Kılıç Koçyiğit	Gülistan	HDP	Ret	Ret
Muş	Şimşek	Mehmet Emin	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Nevşehir	Açıkgöz	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Nevşehir	Menekşe	Yücel	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Nevşehir	Sanaslan	Faruk	CHP	Ret	Ret

İli	Soyad	Adı	Parti	S. S. 281	S. S. 282
Niğde	Ergun	Yavuz	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Niğde	Gültekin	Şelîm	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Niğde	Gürer	Öner Fethi	CHP	Ret	Ret
Ordu	Adıgüzel	Mustafa	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Ordu	Enginyurt	Cemal	DP	Ret	Ret
Ordu	Cündoğdu	Metin	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Ordu	Taşcı	Ergün	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Ordu	Torun	Seyit	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Ordu	Yediyıldız	Şenel	AK PARTİ	Kabul/Mük.	Kabul/Mük.
Rize	Avcı	Muhammed	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Rize	Bak	Osman Aşkın	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Rize	Yazıcı	Hayati	AK PARTİ	Kabul/Mük.	Kabul
Sakarya	Bülbül	Muhammed Levent	MHP	Kabul	Kabul
Sakarya	Dikbayır	Ümit	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Sakarya	Erdoğan Atabek	Çiğdem	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Sakarya	Özkoç	Engin	CHP	Ret	Katılmadı
Sakarya	Sofuoğlu	Kenan	AK PARTİ	Kabul/Mük.	Kabul
Sakarya	Uncuoğlu	Recep	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Sakarya	Yavuz	Ali İhsan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Samsun	Demircan	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Samsun	Hancıoğlu	Neslihan	CHP	Ret	Ret
Samsun	Karaaslan	Çiğdem	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Samsun	Kırcalı	Orhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Samsun	Köktaş	Fuat	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Samsun	Usta	Erhan	İYİ PARTİ	Ret	Ret
Samsun	Yaşar	Bedri	İYİ PARTİ	Ret	Ret
Samsun	Yılmaz	Yusuf Ziya	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Samsun	Zeybek	Kemal	CHP	Ret	Ret
Siirt	Danış Beştaş	Meral	HDP	Ret	Ret
Siirt	Ören	Osman	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Siirt	Taş	Sidik	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Sinop	Karadeniz	Barış	CHP	Ret	Ret
Sinop	Maviş	Nazım	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Sivas	Ekinci	Semîha	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Sivas	Karasu	Ulaş	CHP	Ret	Ret
Sivas	Özyürek	Ahmet	MHP	Kabul	Kabul
Sivas	Sohik	Mehmet Habib	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Sivas	Yılmaz	İsmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Tekirdağ	Aygun	İlhani Özcan	CHP	Ret	Ret
Tekirdağ	Kaplan	Enez	İYİ PARTİ	Ret	Ret
Tekirdağ	Koncagül	Çiğdem	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Tekirdağ	Öztrak	Faik	CHP	Ret	Ret
Tekirdağ	Şentop	Mustafa	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Tekirdağ	Yel	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Tekirdağ	Yüceer	Candan	CHP	Ret/Mük.	Ret/Mük.
Tokat	Arslan	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 281	S. S. 282
Tokat	Beyazat	Yusuf	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Tokat	Bulut	Yücel	MHP	Kabul	Kabul
Tokat	Durmaz	Kadim	CHP	Ret	Ret
Tokat	Zengin	Özlem	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Trabzon	Ayvazoğlu	Bahar	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Trabzon	Balta	Muhammet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Trabzon	Cora	Salih	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Trabzon	Günnar	Adnan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Trabzon	Kaya	Ahmet	CHP	Ret	Ret
Trabzon	Örs	Hüseyin	İYİ PARTİ	Ret	Ret
Tunceli	Önlü	Alican	HDP	Ret	Ret
Tunceli	Şaroğlu	Polat	CHP	Ret	Ret
Şanlıurfa	Açanal	Zerzem Güleender	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Şanlıurfa	Akay	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Şanlıurfa	Aydınlık	Aziz	CHP	Ret	Ret
Şanlıurfa	Cevheri	Mehmet Ali	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Şanlıurfa	Erdoğanuş	Nimetullah	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Fakbaba	Ahmet Eşref	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Şanlıurfa	Gülpınar	Mehmet Kasım	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Şanlıurfa	Maçın	Nusrettin	HDP	Ret	Ret
Şanlıurfa	Öcalan	Ömer	HDP	Ret	Ret
Şanlıurfa	Özcan	Halil	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Şanlıurfa	Özşavlı	Halil	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Şanlıurfa	Özyavuz	İbrahim	MHP	Kabul	Kabul
Şanlıurfa	Sürücü	Ayşe	HDP	Ret	Ret
Şanlıurfa	Yıldız	İbrahim Halil	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Uşak	Altay	Mehmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Uşak	Güneş	İsmail	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Uşak	Yalım	Özkan	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Van	Arvas	Abdulahat	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Van	Gülaçar	Osman Nuri	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Van	Kartal	İrfan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Van	Orhan Işık	Muazzez	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Van	Sarısaç	Murat	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Van	Temel	Tayip	HDP	Ret	Ret
Van	Temelli	Sezai	HDP	Ret	Ret
Yozgat	Başer	Yusuf	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Yozgat	Bozdağ	Bekir	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Yozgat	Keven	Ali	CHP	Ret	Ret
Yozgat	Sedef	İbrahim Ethem	MHP	Kabul	Kabul
Zonguldak	Çolakoğlu	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Zonguldak	Demirtaş	Ünal	CHP	Ret	Ret
Zonguldak	Türkmen	Polat	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Zonguldak	Uçar	Hamdi	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Zonguldak	Yavuzılmaz	Deniz	CHP	Ret	Ret
Aksaray	Aydoğdu	Cengiz	AK PARTİ	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 281	S. S. 282
Aksaray	Erel	Ayhan	İYİ PARTİ	Ret	Ret
Aksaray	İnceöz	İlknur	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Aksaray	Kaşlı	Ramazan	MHP	Kabul	Kabul
Bayburt	Battal	Fetani	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Karaman	Eser	Selman Oğuzhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Karaman	Şeker	Recep	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Karaman	Ünver	İsmail Atakan	CHP	Ret	Ret
Kırkkale	Can	Ramazan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kırkkale	Önal	Ahmet	CHP	Ret	Ret
Kırkkale	Öztürk	Halil	MHP	Kabul	Kabul
Batman	Acar Başaran	Ayşe	HDP	Ret	Ret
Batman	İpekyüz	Necdet	HDP	Ret	Ret
Batman	Özdemir	Ziver	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Batman	Tiryaki	Mehmet Ruştü	HDP	Ret	Ret
Batman	Uca	Feleknas	HDP	Ret	Ret
Şırnak	Birlik	Rizgin	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Şırnak	İmir	Nuran	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Şırnak	Kaçmaz	Hüseyin	HDP	Ret	Ret
Şırnak	Özgüneş	Hasan	HDP	Ret	Ret
Bartın	Bankoğlu	Aysu	CHP	Ret	Ret
Bartın	Tunç	Yılmaz	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Ardahan	Atalay	Orhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Ardahan	Yılmaz	Öztürk	YENİLİK P	Katılmadı	Katılmadı
İğdir	Eksik	Habip	HDP	Ret	Ret
İğdir	Karadağ	Yaşar	MHP	Kabul	Kabul
Yalova	Akyol	Meliha	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Yalova	Büyükgümiş	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Yalova	Özel	Özcan	MEMLEKET P	Ret	Ret
Karabük	Aksoy	Hüseyin Avni	MEMLEKET P	Ret	Ret
Karabük	Güneş	Niyazi	AK PARTİ	Kabul/Mük.	Kabul
Karabük	Unal	Cumhur	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kilis	Dal	Ahmet Salih	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kilis	Dülger	Mustafa Hilmi	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Osmaniye	Bahçeli	Devlet	MHP	Kabul	Kabul
Osmaniye	Dumuşoğlu	Mücahit	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Osmaniye	Kaya	İsmail	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Osmaniye	Ünlü	Baha	CHP	Ret	Ret
Düzce	Çakır	Fahri	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Düzce	Keşir	Ayşe	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Düzce	Yılmaz	Ümit	MHP	Kabul	Kabul

DÖNEM: 27

YASAMA YILI: 5

**39'UNCU BİRLEŞİM
17 ARALIK 2021 CUMA
SAAT: 14.00**

DANIŐMA KURULU ÖNERİŐ

1.- 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifinin Türkiye Büyük Millet Meclisinin 6 Aralık 2021 Pazartesi günü Gündeminin “Özel Gündemde Yer Alacak İşler” kısmının 1’inci ve 2’nci sıralarında yer alması, bütçe görüşmelerine 6 Aralık 2021 Pazartesi günü saat 12.00’de başlanması; Bütçe Kanunu Teklifi ve Kesin Hesap Kanunu Teklifinin görüşmelerinin bitimine kadar, resmî tatil günleri dâhil, her gün saat 11.00’den günlük programın tamamlanmasına kadar çalışmalarına devam olunması,

Görüşmelerin on iki günde tamamlanması, bütçe görüşmelerinin son günü olan 17 Aralık 2021 Cuma günü görüşmelere saat 14.00’te başlanması ve bu Birleşimde Bütçe Kanunu Teklifi ve Kesin Hesap Kanunu Teklifinin görüşmelerinin bitimine kadar çalışmalara devam olunması,

Başlangıçta bütçenin tümü üzerindeki görüşmelerde yürütme adına yapılacak sunuş konuşmasının süreye tabi tutulmaksızın yapılması, siyasi parti grupları ve İçtüzük’ün 62’nci maddesi gereğince, istemi hâlinde, görüşlerini bildirmek üzere yürütmeye de altmış dakika söz verilmesi (bu süre birden fazla konuşmacı tarafından kullanılabilir) kişisel konuşmaların ise onar dakikayla sınırlandırılması,

Kamu idarelerinin bütçe ve kesin hesapları üzerindeki görüşmelerin 8 turda tamamlanması, kamu idarelerinin bütçe ve kesin hesaplarının görüşülme günlerini belirten programın Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca bastırılarak duyurulması, turların bitiminden sonra Bütçe Kanunu Teklifi ve Kesin Hesap Kanunu Teklifinin maddelerinin oylanması,

Birinci turda, istemi hâlinde, TBMM Başkanlığı ile İçtüzük’ün 62’nci maddesi gereğince, görüşlerini bildirmek üzere yürütme adına yapılacak konuşmaların yetmiş dakika, bu turda siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların yetmiş dakika (bu süre birden fazla konuşmacı tarafından kullanılabilir) siyasi parti grupları ve İçtüzük’ün 62’nci maddesi gereğince, istemi hâlinde, görüşlerini bildirmek üzere yürütme adına yapılacak konuşmaların üçüncü turda altmış beşer dakika (bu süre birden fazla konuşmacı tarafından kullanılabilir) dördüncü ve beşinci turlarda seksener dakika (bu süre birden fazla konuşmacı tarafından kullanılabilir) altıncı turda altmışar dakika (bu süre birden fazla konuşmacı tarafından kullanılabilir) diğer turlarda ise yetmişer dakika (bu süre birden fazla konuşmacı tarafından kullanılabilir) kişisel konuşmaların beşer dakika olması, kişisel konuşmalarda her turda İçtüzük’ün 61’inci maddesine göre biri lehte, biri aleyhte olmak üzere 2 üyeye söz verilmesi ve 1 üyenin sadece bütçenin tümü üzerinde veya sonundaki görüşmelerde ya da bir turda söz kaydı yaptırmaması,

Bütçe görüşmelerinde soruların gerekçesiz olarak yerinden sorulması ve her tur için soru-cevap işleminin on dakika soru, on dakika cevap olarak sınırlandırılması,

Bütçe görüşmelerinin sonunda siyasi parti gruplarına ve İçtüzük’ün 62’nci maddesi gereğince, istemi hâlinde, görüşlerini bildirmek üzere yürütmeye altmışar dakika süreyle söz verilmesi (bu süre birden fazla konuşmacı tarafından kullanılabilir) İçtüzük’ün 86’ncı maddesine göre yapılacak kişisel konuşmaların ise onar dakika olması,

önerilmiştir.

(Genel Kurulun 24.11.2021 tarihli 23’üncü Birleşiminde kabul edilmiştir.)

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ GÜNDEMİ

39'UNCU BİRLEŞİM

17 ARALIK 2021 CUMA

SAAT: 14.00

1 – BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

2 – ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

1.- (S. Sayısı: 281) 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/283) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.12.2021) (X)

2.- (S. Sayısı: 282) 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/282), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller (Gider ve Gelir Cetvelleri), 2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2020 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 194 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2020 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2020 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/1690) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.12.2021) (X)

3 – SEÇİM

4 – OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

5 – MECLİS SORUŞTURMASI RAPORLARI

6 – GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

7 – KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

(X) Açık oylamaya tâbi işleri gösterir.

BUGÜNKÜ PROGRAM

12'nci Gün

17.12.2021 CUMA

Saat : 14.00 – Program bitimine kadar

- BÜTÇENİN TÜMÜ ÜZERİNDE SON KONUŞMALAR

(MHP, HDP, CHP, AK PARTİ, İYİ PARTİ)

(Siyasi parti grupları ve istemi hâlinde Yürütme adına yapılacak konuşma süresi: 60'ar dakika)

(İçtüzüğün 86'ncı maddesine göre yapılacak konuşmaların süresi: 10'ar dakika)

- 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile
2020 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin açık oya sunulması.

- İstemi hâlinde Yürütme adına konuşma.